

ЪРНЕСТ ТОМПСЪН СЕТЪН ЛОВЦИ В СЕВЕРНИТЕ ГОРИ

Превод от английски: Сидер Флорин, 1968

chitanka.info

ВИГВАМЪТ ПОД СКАЛАТА

Наближаваше ранният пролетен изгрев, когато Куонаб, последният от рода Мейанос Синауа, излезе от вигвама си, закътан под стръмнината, която загражда Азамък откъм изток, изкачи се на огромната скала в най-високата ѝ точка, изправи се и мълчаливо зачака първия слънчев лъч да огрее морската шир, простряла се между Кънетикът и Сиуонейки.

Безгласната му молитва към Великия дух свърши, когато един златен лъч се стрелна от дългата върволица облаци ниско над морето, и Куонаб запя своеобразна индианска песен за изгряващото слънце, един зов към бога на деня:

*О, ти, който се издигаши от ниския облак,
за да гориши в необятните висини,
аз те приветствувам! Прекланям се пред теб!*

Отново и отново подемаше той песента под ударите на малък тамтам, докато великото светило не стопи облака и червеното чудо на изгрева бе завършено.

Червенокожият се запъти обратно към вигвама, долу в своя дом, сгушен под закрилящата го скала, изми си ръцете в купа от липово дърво и се залови да приготвя простата си закуска.

Наля вода в закачено над огъня калайдисано медно котле; когато тя завря, забърка в нея малко счукана царевица и няколко миди. Докато те се варяха, индианецът взе кремъклийката си, предпазливо се прехвърли пълзешком през билото, което пазеше вигвама от северозападния вятър, и се взря с ястребовите си очи в широкия простор на водата, задържана от висок бобров яз и изпълнила малката долина на рекичката Азамък.

Зимният лед още покриваше езерото. Само из по-топлите плитчини имаше открита вода, където можеше да има патици. Патици не се виждаха, но до ръба на леда имаше нещо кръгло, в което, макар и да беше толкова далече, той от пръв поглед позна мускусен плъх.

Ако пропълзеше около езерото, лесно би могъл да се доближи на разстоянието на изстрел, но индианецът веднага се върна във вигвама, където смени пушката с оръжието на своите деди — лък и стрели и дълго влакно за въдица. Кратко, бързо дебнене и до мускусния плъх,

който продължаваше да гризе корена на една перуника, останаха тридесет стъпки. Ловецът навис влакното на земята, завърза го за една стрела, опъна лъка — дзън — стрелата задърпа влакното извивка подир извивка и прониза плъха. Пляс! Зверчето изчезна под леда. Но влакното беше в ръцете на ловеца; леко подръпване и плъхът се появи на повърхността, Куонаб го уби с пръчка и го извади от водата. Ако го беше застрелял с пушка, положително щеше да го загуби.

Индианецът се върна в своя стан, изяде скромната си закуска и нахрани дребното, приличащо на вълк жълто куче, вързано вътре в шатъра. Той внимателно одра мускусния плъх, като го цепна първо между задните крака, а след това започна да обръща кожата наопаки като ръкавица, докато тя се смъкна от муцунката. Вкараната в нея огънатата пръчка я разпъна, докато за ден-два изсъхне и стане готова за продан. Грижливо почистеното месо Куонаб закачи на сянка, за да му послужи за обяд.

Докато работеше, в гората се зачуха стъпки и след малко от храстите и листака се появи висок мъж с груб вид, червен нос и засукани бели мустаци. Той се спря, когато видя индианеца, изгледа с презрение плячката от сутрешния лов, подхвърли обидна забележка за „плъхоядеца“ и се запъти към вигвама може би, за да надникне вътре, но бавно и ясно изреченото от индианеца „Махай се!“ го накара да промени намерението си. Той измърмори нещо като „червенокож скитник“ и се насочи към най-близкото стопанство.

РОЛФ КИТЕРИНГ И НЕГОВИЯТ ЧИЧО

*Човек, който дърдори цялото време,
сигурно ще надрънка и доста глупости.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Беше месецът на враните, месец март на белия човек. Наближаваше месецът на тревите и от крайбрежието вече прелитаха на север триъгълници диви гъски с черни шии и на минаване изпращаха на земята радостната вест, че месецът на глада си е отишъл, че пролетта е дошла, да, че тя е вече започнала. И кълвачът клопаше от висок сух клон, и пъстрият див петел токуваше на избраната от него клонка, лещарката викаше в боровата гора, а в небето дивите патици летяха с крякане по своя път. Имаше ли нещо чудно в това, че душата на индианеца търсеше изява в тъпана и песента на тъпана на неговия народ?

След миг, сякаш сетил се за нещо, Куонаб отиде, без да бърза, на юг под билото, точно където то се разделя, за да направи път на рекичката, по края на Стрикландовото поле и там на хълма със сипея намери, както винаги бе намирал, засмян модроок синчец, първото хубаво пролетно цвете! Той не го откъсна. Само седна на земята и го загледа. Не се усмихваше, не пееше, не редеше думи, нито го наричаше с галени имена, а само седеше до него и не сваляше от него очи. Та нали беше дошъл тук уверен, че ще го намери? Може ли да каже някой, че хубостта му не вълнуваше индианеца?

Той извади лулата и кесията си за тютюн, но си спомни, че нещо липсва — кесията беше празна. Куонаб се върна във вигвама, свали от сигурната закачалка (една висяща от тавана поличка) редица разпънати кожи — десет от мускусни плъхове и една от норка — и се запъти по пътека, водеща на юг през гората към широкото открито място,

наречено Стрикландово поле, прекоси го, прехвърли се през следващия скалист хребет и стигна пристанищното градче Мейанос.

САЙЛЪС ПЕК ПОКУПКО-ПРОДАЖБИ

пишеше над вратата, през която влезе. Мъже и жени купуваха и продаваха, но индианецът зачака свито настрана, докато всички бяха обслужени и собственикът Пек извика:

— Здравей, Куонаб! Какво имаш за продан днес?

Куонаб извади кожите. Търговецът ги разгледа подробно и каза:

— Много си закъснял с тях, за да получиш най-високите цени. Не мога да ти дам повече от седем цента за всеки плъх и седемдесет и пет цента за норката, всичко в стоки.

Индианецът сви вързоп си с вид, който казваше „повече няма какво да се приказва“, но Сайлърс се обади:

— Хайде, ще ти дам по десет цента на плъх.

— Десет цента за плъховете, един долар за норката, всичко в брой, пък аз ще си купя, каквото искам — беше отговорът.

За спокойствието на Сайлърс беше много важно никой негов клиент да не прекоси улицата към надписа

САЙЛЪС МИД ПОКУПКО-ПРОДАЖБИ

Така сделката, добра тоя път, бе сключена и индианецът си отиде със запаси от тютюн, чай и захар.

Пътят му водеше нагоре по река Мейанос, понеже имаше заложили капани за мускусни плъхове по бреговете, макар и да ги грозеше опасността да бъдат ограбени или откраднати от хлапетата, които смятаха това за посегателство върху техните ловища.

След един час стигна до езерото Дъмплинг и оттам потегли към дома си направо през гората, докато излезе на Катрокия път и по него отиде до стопанството и порутената къща на Мики Китеринг. Бяха

му казали, че човекът в това стопанство имал за продан прясно одрана еленова кожа, и с надеждата, че ще може да я вземе, Куонаб се приближи до къщата. Мики тъкмо излизаше от хамбара, когато видя индианеца. Двамата се познаха от пръв поглед. Това беше достатъчно за Куонаб: той се обърна да си върви. Стопанинът си спомни, че е бил „оскърбен“. Той изригна няколко ругатни и закрачи подир индианеца, „за да му плати хубавичко“. Намерението му беше много ясно. Индианецът се обърна бързо, спря се и спокойно загледа Майкъл.

Някои хора не долавят разликата между стеснителността и страхливостта, но им се случва неочаквано да я открият. Нещо подсказа на белия: „Внимавай! Тоя червенокож е опасен!“ Той промърмори нещо като „Да ги нямаме такива, че ще пратя да извикат полиция“. Индианецът стоеше, вперил в него студен поглед, докато стопанинът не се махна заднишком, и тогава самият тръгна към гората.

Китеринг не беше приятен човек. Разправяше, че е бил войник. Положително имаше такъв вид, защото свирепите му бели мустаци бяха засукани като рога на моравото му лице от двете страни на червения нос по най-войнствен начин. Рамената му бяха прави, походката — наперена, а освен това притежаваше подбор от ругателни думи, който беше нов за Кънетикът и произвеждаше огромно впечатление. Беше се оженил в напреднала възраст за жена, която би могла да му стане добра съпруга, ако ѝ беше позволил. Но сам пияница, той се зае преднамерено да докара жена си до същото състояние, и то с най-печален успех. Деца нямаха, ала преди няколко месеца трябваше да поемат грижата за детето на неговия брат, едно петнадесетгодишно момче, и ако можеха да се отнасят малко по-човешки, то щеше да бъде за всички истинска благодат. Но Мики бе отишъл твърде далеч. Слабото му вродено добродушие беше удавило в спирта. Открай време безотговорен празноглавец, той делеше света на две части — висшестоящо началство, пред което раболепничеше, и подолустоящи, за които беше креслив, мръсен, долен грубиянин въпреки останалата още малко сърдечна доброта, която се проявяваше в редките случаи, когато не беше пиян до самозабрава или измъчван от последиците на пиянството. Детето на брат му за щастие беше наследило малко от склонностите на бащиното си семейство, но и по външност, и по ум приличаше на майка си, дъщеря на учен пастор, който беше положил извънредно много труд да ѝ даде образование, но

я беше оставил без пукната пара и неспособна да излезе от това положение.

Умствените ѝ дарби и странности бяха такива, че преди сто години можеше да я изгорят като вещица, а петдесет години по-късно можеше да я възвеличат като пророчица. Но тя не можа да се издигне до върха на вълната и в двата случая остана долу в ниското; възгледите ѝ по въпросите на религията не ѝ осигуриха нито гроб на вещица, нито венец на пророчица, а само известно презрение в селото.

Библията бе нейно знаме — дотук добре, — но тя наблягаше на погрешни места в нея. Вместо да подчертава проклятието на ония, които не следват пътя на истината (както разбираха това в селото), тя се задоволяваше с полуизказвания:

„Който не е против мен, е с мен“ и „Доброто сърце е белегът на избраниците му“. А след това завършваше с думи, които всъщност бяха ехо от думите на баща ѝ: „Ако някой върши нещо искрено и вярва, че с това се прекланя пред господ, той наистина се прекланя пред него.“

С това съдбата ѝ бе решена и всички, които забелязваха горящите ѝ очи, хлътналите бузи, още по-хлътналите гърди и кашлицата, виждаха във всичко това пръста на един оскърбен бог, погубващ богохулницата, и многозначително поклащаха глави, когато настъпи краят.

Тъй Ролф остана самичък на света с основно образование, основно познаване на „Робинзон Крузо“, и дълбоко недоверие към ония, които би следвало да бъдат негови близки.

В деня на малкото погребение той напусна селото Рединг и пое по непознатия път към непознатия Юг, където неговият почти непознат чичо Майкъл имал стопанство, а може би и дом за него.

Петнадесет мили тоя ден, нощуване в един хамбар, двадесет мили на другия ден и Ролф намери бъдещия си дом.

— Влез, момче — бе дружелюбният поздрав, защото пристигането му за щастие съвпадна с един от кратките мигове на добро настроение, пък и едно здраво петнадесетгодишно момче е голяма придобивка за всяко стопанство.

РОЛФ ХВАЩА МИЕЩА МЕЧКА И СИ НАМИРА ПРИЯТЕЛ

Леля Пру с остър поглед и червен нос се държа отначало дори свито, но всички официалности изчезнаха, щом Ролф бе посветен в тайните на храненето на свинете, кокошките и телетата и доенето на кравите и беше натоварен с безкраен списък задължения, които му бяха познати от най-ранно детство. И какъв списък! Външен човек би си задал въпроса, дали леля Пру беше оставила някаква работа за себе си, но Ролф беше свикнал да се труди. Той работеше безспир и напрягаше всички сили, само за да разбере с време, че тия старания не можеха да му спечелят похвала, а само да предотвратят наказания. Приливите на добродушие се вестяха все по-рядко в сърцето на чичо му. Леля му беше злобна пияница и скоро Ролф започна да смята дните на гладуване и на физически мъки при майка си за дни на отминала щастлива младост.

Обикновено беше твърде уморен вечер и твърде сънлив сутрин, за да се моли, и постепенно загуби тоя всекидневен навик. Колкото повече опознаваше сродниците си, толкова повече поквара съзираше в тях. И въпреки това бе потресен, когато един ден разбра, че кокошките, които чичо му донасяше вкъщи нощем, пристигаха без знанието и съгласието на стопаните си. Мики взе това за шега и подметна, че „и Ролф ще трябва скоро да се научи на нощна работа“. Това беше само едно от многото неща, които показваха в какъв лош дом е намерил подслон сиракът.

Отначало на сърцатия чичо не му беше ясно дали мълчаливото момче принадлежи към по-висшите, от които трябва да се страхува, или към по-низшите, които трябва да държи в страх, но понеже не срещаше никаква съпротива, Мик стана по-храбър и започна често да го бие. Макар това да не се понасяше по-трудно от вечното заяждане и натякване на лелята, всичко насадено от майка му започна да се изпарява от нажежената обстановка на неговото всекидневие.

Ролф нямаше възможност да си потърси другари в селския дюкян, но малка случайност го събра с такъв приятел.

Една пролетна утрин, преди да се зазори, той отиде, както винаги, на горската поляна да прибере кравата от паша и с изненада видя непознат човек, който го викаше със знак при себе си. Когато се доближи, видя висок мъж с мургава кожа и права черна прошарена коса — без съмнение индианец. Непознатият вдигна един чувал и каза:

— Вкарах една миешца мечка в оная хралупа. Подръж чувала тук, аз ще я вкарам в него.

Ролф с готовност пое чувала и притисна края към отвора на хралупата, а индианецът се покатери на дървото при друга, по-висока дупка и замушка през нея с дълъг прът, докато изведнъж се чу шум от някакво тътрузене и чувалът се изду и натежа. Ролф стегна победоносно краищата. Индианецът се позасмя и скочи на земята.

— Какво ще я правиш сега? — попита Ролф.

— Ще уча куче да лови миешци мечки — отговори непознатият.

— Къде?

Индианецът посочи към езерото Азамък.

— Да не си пеещият индианец, който живее под скалата на Аб?

— Ъф^[1]! Някои ме наричат така. Името ми е Куонаб.

— Почакай един час и аз ще дойда да ти помогна — без да се замисли, предложи Ролф, който имаше дълбоко вроден ловджийски инстинкт.

Индианецът кимна.

— Извикай три пъти, ако не ме намериш. — И той вдигна на рамо къса пръчка, от единия край на която на безопасно разстояние от гърба му висеше чувалът с мечката. А Ролф се запъти към къщи с кравата.

Беше постъпил много прибързано, като обеща да дойде, но сега сред обичайните заядливи нападки на домашните си разбра колко трудно ще бъде да го направи. Той дълго си блъска главата да изкове някой план да обясни отсъствието си, но в края на краищата неволно прибегна до древната мъдрост: „Ако не знаеш как да направиш нещо, не го прави“, а също и „Не можеш ли да постъпиш със заобикалки, постъпи прямо.“

Затова, след като даде зоб на конете, почисти обора и издои кравата, нахрани прасетата, кокошките и телето, сложи хамутите на

конете, насече дърва и ги нареди в бараката, изкара овцете, запретна конете в колата, сипа млякото в съдовете за събиране на каймак, наиксна още царевица за свинете, наточи кухненския нож, помогна да разтребят масата след закуска, закова изпопадалите летви на оградата, донесе картофи от ровника, всичко придружавано от подлудяващата музика на язвителни забележки, той подкара кравата обратно към горското пасище с мрачното решение да се върне, щом свърши тая работа.

[1] Ъф (да) и уа (не) са две думички, които индианците продължават да употребяват, колкото и добре да научат английски — Бел.авт. ↑

ЛОВЪТ НА МИЕЩИ МЕЧКИ СЪЗДАВА НА РОЛФ НЕПРИЯТНОСТИ

Не един, а близо три часа минаха, докато Ролф най-сетне стигна при езерото Пайпстейв, както го наричаха. Никога не беше идвал там преди, но щом се провикна кратко три пъти, както се бяха уговорили, чу отговор и можа да се оправи. Куонаб стоеше на висока скала. Когато Ролф се доближи, индианецът го поведе надолу към вигвама на южната му страна. Момчето сякаш навлезе в някакъв нов свят. Неколцина от старите му съседи в Рединг бяха ловци, които познаваха първобитни индианци и му бяха разправяли истории, изпълнени с похвали за червенокожите, ако не за друго, поне за удивителното им познаване на горския живот. Веднъж или дважд Ролф беше виждал индианци, минаващи през селището, но беше отвратен от мръсния им и дрипав вид. Обаче сега виждаше нещо съвсем различно; наистина Куонаб не беше от великолепните индианци, описани от Шамплен^[1], защото беше облечен като някой беден фермер, с изключение на главата и краката; беше гологлав, а на краката си имаше мокасина, които отпред блестяха от маниста. Вигвамът беше платнен, но по него имаше нарисувани един-два свещени знака. Котлето, закачено над огъня, беше медно, калайдисано, от тия, които отдавна се правеха в Англия за търгуване с индианците, но по-малките чинии бяха от брезова кора и липово дърво. Пушката и ножът бяха изработени от белите хора, но лъкът, стрелите, снегоходките, тамтамът, калъфката за пушката, украсена с игли от бодливо свинче, бяха образци на индианското изкуство, направени от материали, които се намираха наоколо в гората.

Индианецът го въведе във вигвама. Кучето, макар и да беше още съвсем младо, свирепо заръмжа, щом подуши омразната миризма на бял човек. Куонаб плесна палето по главата, което на индиански значи „Млък, той е добър човек“, отвърза въжето и изведе кучето. „Дай това“ — и индианецът посочи чувала, увиснал на пръчка между две дървета. Кучето подуши подозрително по посока на чувала и заръмжа, но не му

позволиха да се доближи до него. Ролф се опита да се сприятели с кучето, но без успех и Куонаб рече:

— По-добре остави Скукъм^[2] на мира. Той стане твой приятел, кога сам поиска — може никога.

След това двамата ловци се запътиха към откритата равнина, двеста-триста крачки по на юг. Тук изтръскаха миешката мечка от торбата и задържаха кучето на известно разстояние, докато мечката се съвзе и търти да бяга. Тогава пуснаха кучето и го насъскаха. С грозен лай то се нахвърли върху мечката, но звярът го ръфна така, че то заквича и се отдръпна. Мечката тичаше с всички сили, кучето и ловците тичаха подире ѝ. Те пак я настигнаха. Тогава тя се обърна, яростно озъбена, и даде на кучето втори урок. Така, като бягаше, извърташе се и се обръщаше да се бие, мечката стигна обратно в гората и тук спря за последна схватка под малко, дебело дърво, а когато кучето бе отблъснато отново, бързо се покатери между клоните.

Ловците правеха всичко, каквото можеха, за да раздразнят кучето, докато то взе да скача наоколо и да се мъчи да се покатери с оглушителен лай. Точно това искаха ловците. Скукъм беше научил първия си урок — задължението да гони големия звяр с тая миризма и да лае пред дървото, на което той се е покачил.

Куонаб, въоръжен с чаталеста пръчка и въжена примка, се покатери на дървото. След дълги усилия той надяна примката на врата на мечката, сетне с доста грубо дърпане смъкна звяра на земята, вкара го в чувала и го отнесе обратно в своя стан, където го вързаха на синджир, за да служи за бъдещи уроци. При следващите два или три урока кучето трябваше да гони миешката мечка до някое дърво, както преди; след това трябваше да освободят мечката и да я оставят да се скрие от погледа, та кучето да може да я намери по дирята, и последният, при който трябваше да проследят мечката, да я накарат да се качи на дърво, да я свалят с изстрел от дървото, тъй че кучето да изпита крайната радост да убие ранената мечка и за награда да се наяде до насита с мечешко месо. Но последният урок не се проведе, защото през нощта преди него мечката сполучи да се освободи от оковите си и вместо пленницата на другата сутрин бяха останали само празният нашийник и ненужната вече верига.

Тия неща обаче бяха още в бъдещето. Ролф бе дълбоко развълнуван от всичко видяно през тоя ден. Ловджийските му

инстинкти се бяха събудили. Не беше имало никаква крайна или отблъскваща жестокост; пострадало беше само кучето, но то изглеждаше щастливо. Всичко беше толкова много по вкуса му, че момчето изпитваше нещо като възторжена възбуда и вече предвкушаваше истински лов на миещи мечки, когато кучето бъде напълно обучено. Преживяното тъй малко приличаше на жалкия живот, от който се беше изтръгнало преди час, че то изпадна в захлас. Дори и животинската миризма на миещата мечка го караше да тръпне. В очите му гореше буен огън. Ролф бе тъй погълнат, че не забеляза третия човек, привлечен от необикновения шум на преследването, но кучето го забеляза. Внезапният силен лай привлече вниманието на всички към чуждия човек на билото зад стана. Човек не можеше да сгрее като видеше подпухналото лице и белите мустаци на Ролфовия чичо.

— Ето как си губиш времето, малък негоднико! Аз ще те науча.

Кучето беше вързано, индианецът не вдъхваше страх, а момчето беше уплашено и чичото доби кураж. Беше ходил с колата в близката гора и държеше в ръцете си дългия кожен камшик. След миг ремъкът му се уви като огнен език около краката на Ролф, Момчето изпищя и побягна, но чичото се спусна подире му, яростно размахал камшика. Индианецът, сметна, че това е бащата на Ролф, и се чудеше на тоя начин да се проявява обич, но не каза нищо, понеже уважението към родителите е строго правило във вигвама. Ролф избягна няколко жестоки удара, но се видя вкаран в един тъгъл пред скалата. Краят на камшика го шибна през лицето като нажежен тел.

— Хванах ли те сега! — изръмжа озвереният чичо.

Ролф обезумя от отчаяние. Той грабна два тежки камъка и готов да убие, замери с първия чичо си в главата. Мик се наведе на време, но вторият, хвърлен по-ниско, го улучи в бедрото. Мик изрева от болка. Ролф побърза да грабне още камъни и изкрещя:

— Престъпиш ли една крачка, ще те убия!

Тогава моравото лице доби пепеляв оттенък. Собственикът му зяпна, онемял от бяс. Той „знаел, че индианецът подучил Ролф за тая работа. Щял да го научи после“ — и с мърморене, ругатни и одумки побелелият грешник закуцука към натоварената си кола.

[1] Шамплен Самюел (1570–1635) — френски откривател, основател на Квебек — Бел.пр. ↑

[2] „Скукъм“ или „Скукъм чък“ на чинукски значи „Мътна вода“ — Бел.авт. ↑

СБОГОМ, ЧИЧО МАЙК

*Човек решава през нощта,
а изпълнява сред бял ден.
В привечерната сивота —
ни светлина, ни тъмнота, —
не се показвай, стой стаен.*

Ролф разбра поне едно — чичо му беше страхливец. Но знаеше също, че сам той се беше провинил, защото бе изоставил работата си, и реши да се върне веднага и да понесе и най-лошото. Не отговори нищо на посрещналата го буря от натяквания. Щеше да бъде разочарован, ако не се беше разразила. Беше ѝ свикнал; тя го накара да усети, че си е пак у дома. Заработи усърдно и мълчаливо.

Мик се върна късно вечерта. Тоя ден беше карал дърва на Хортън и поради това се беше озовал край вигвама на Куонаб. Ала пътят му минаваше покрай кръчмата и когато се прибра в къщи, беше толкова безпомощен, че можеше само да мърмори.

На другия ден във въздуха се долавяха приближаващи гръмотевици. Ролф дочу чичо си да ругае „тоя неблагоприятен малък негодник — не заслужава да го храни човек“. Но нищо повече не се каза, нито се направи. Леля му не го удари нито веднъж цели два дни. На третата вечер Мики изчезна. На следващата вечер се завърна с още един човек; те донесоха кафез с кокошки и на Ролф бе казано да не се доближава до „онова оборче“.

И той не се доближи цялата сутрин, но надзърна вътре от плевника, когато му се удаде удобен случай, и видя красив кон. На другия ден „оборчето“ беше отворено и празно, както преди.

Същата вечер тая почтена двойка си направи гуляй с гости, които Ролф не познаваше. Както лежеше буден и слушаше веселбата, дочу много разпокъсани намеци, които не разбра, и някои, които може да

схване: „Нощната работа е по-доходна от дневната и дума да не става“ и т.н. После чу своето име и един глас: „Хайде да се качим горе и да му видим сметката“. Каквото и да бяха намислили, беше ясно, че подтикната от стария нехранимайко, пияната компания беше решила да упражни над него телесно насилие. Той ги чу да се качват с препъване и залитане по стръмната стълба. Чу „Хей, дай ми оня камшик“ и разбра, че го грози опасност, може би и смърт, понеже бяха освирепели от ракия. Ролф бързо стана, заключи вратата, нави една стара черга и я сложи в леглото си. Сетне събра дрехите си, праметна ги през ръка, отвори прозореца и се спусна през него, докато главата му едва достигаше перваза, а кракът намери опора. Така зачака. Хрипкавото дишане на гуляйджиите се чуваше високо по стълбите. След това се опитаха да отворят вратата. Чу се мърморене, след това вратата се отвори с трясък и вътре се втурнаха две или може би три сенки. Ролф едва виждаше в полумрака, но позна в едната от тях чичо си. Ударите, които те сипеха с камшик и пръчка върху парцалената черга, щяха да изпочупят кокалите му и да го смажат на пихтия, ако беше останал на мястото си. Мъжете се кикотеха и вземаха всичко това за шега, но на Ролф му стигаше, каквото беше видял. Той се плъзна на земята и се втурна да бяга с ясното съзнание, че сега вече няма да има връщане.

Накъде? Колко естествено го понесоха краката му на север, към Рединг, единственото друго селище, което познаваше! Но не изминал още и една миля, той спря. Джавкането на куче, гонещо миеща мечка, долетя до него от близката гора, която се простираше на запад покрай Азамък. Той закрачи нататък. Да намериш кучето е едно, да намериш собственика му е друго; но най-после те се приближиха. Ролф извика три пъти и Куонаб му отговори.

— Аз скъсах с ония негодници — каза момчето. — Тая вечер се опитаха да ме убият. Имаш ли място за мен във вигвама си за един-два дни?

— Ъф, ела — рече индианецът.

Тая нощ Ролф спа за пръв път на открито във вигвам. Спа до късно и не усещаше нищо наоколо си, докато Куонаб не го повика на закуска.

НАЙ-ПОСЛЕ СКУКЪМ ПРИЕМА РОЛФ

Ролф предполагаше, че Мики ще се научи скоро за скривалището му и ще пристигне след няколко дни, придружен от полицаи, да прибере своя питомец. Но мина седмица и Куонаб на минаване през Мейанос научи, първо, че Ролф бил видян по пътя към езерото Дъмплинг и сега всички смятали, че се е върнал в Рединг; второ, че Мики Китеринг бил задържан в затвора по обвинение в конекрадство и щял положително да получи дългосрочна присъда; трето, че жена му се върнала при близките си в Норуок и в къщата се настанили чужди хора.

Всички други врати бяха затворени сега и с всеки изминал се ден ставаше все по-ясно, че Ролф и Куонаб трябваше да останат заедно. Кое момче нямаше да бъде във възторг при тая мисъл? Тук го чакаше свобода от жестоката тирания, която погубваше младия му живот; тук щеше да се сбъдне мечтата му за дивия свят, да бъдат задоволени всичките му ловджийски инстинкти, дремали от години в неговата душа и подхранвани единствено от орфаното томче на „Робинзон Крузо“. Опиянението на свободата се усеща само когато един орел с вързани крила бъде освободен и се хвърли от скала в планините, понесен от планинския вятър.

Споменът за тоя съдбоносен ден на лова на миеща мечка се вряза дълбоко и трайно в ума му. Винаги след това миризмата на миеща мечка неизменно събуждаше тоя спомен. Въпреки многото неприятни случки това беше миризма, която криеше в себе си радост.

— Къде отиваш, Куонаб? — попита той една сутрин, когато видя индианеца да става в зори и да излиза с тъпана си, след като го бе загрял на огъня. Куонаб посочи горе скалата и Ролф за пръв път чу песента на изгрева. Сетне чу индианската песен за „Добрия лов“ и друга за „Когато му беше тежко на сърцето“. Това бяха молитви или славословия, всичките отправени към Великия дух, или Великия отец, и създадоха у Ролф съвършено нова представа за червенокожия, и го накараха да види в изненадваща светлина самия себе си. Един

индианец, когото никой не смяташе за нещо повече от безнадеждно изгубен езичник, се молеше на бога да го напътствува при всяка стъпка в живота, докато сам той, уж християнин, от месеци не се молеше редовно.

Все пак имаше едно нещо, което Ролф никога не забравяше — това беше спазването на неделната почивка и всяка седмица в тоя ден намираше време да каже малката молитва, на която го беше научила майка му. Мъчеше се да не бъде видян в такива моменти, нито говореше за тия неща. Куонаб, от друга страна, нито криеше, нито се стараеше да направи впечатление с религиозните си ритуали и чак след като минаха много неделни дни, забеляза:

— Нима твоят бог идва само веднъж в седмицата? Нима той идва крадешком, след като се стъмни? От какво го е срам, та само му шепнеш? Моят е тук през цялото време. Аз мога винаги да стигна до него с песента си; всеки ден за мен е неделя.

Лошите спомени за доскорошния му живот бързо избледняваха, а радостите в новия живот растяха. Ролф скоро разбра, че макар хората да говорят за издръжливостта на дивака, никой индианец не обича да търпи лишения. Той прави всичко, каквото може, за да бъде животът му приятен, и за нищо не се грижи повече, отколкото за удобно легло. На втория ден под ръководството на своя домакин Ролф се зае да си направи одър. Отсече две трупчета, десетина пръста дебели и три стъпки дълги. След това сложи два здрави шест стъпки дълги пръта в нареди на края на късите трупчета. Отрязва около седемдесет и пет прави върбови пръчки и ги оплете с върбова кора като плет, широк три стъпки и дълъг шест стъпки. Поставен върху прътите, той представляваше пружинен матрак, който, постлан с две одеяла, се превръщаше в много удобно, сухо, топло и повдигнато над земята легло. Освен платнените стени на вигвама над всяко легло имаше сукнено покривало, което предлагаше прекрасна защита, колкото и силна буря да бушуваше навън. Това не беше лишение, а само новоизпитвано удоволствие — да спиш и да дишаш чистия нощен горски въздух.

Месецът на тревите — април — беше минал и приближаваше вече средата на месеца на песните с множеството птички и едно от първите открития на Ролф беше, че много от тях обичат да пеят нощем. Колко пъти познатият глас на пойното врабче долиташе от тъмния бряг на

Азамък или полското врабче извиваше трели от върха на някой кедър, от време на време шарената Онакю, лещарката, се обаждаше горе от гората и всяка вечер редовно пееше Мъкауис, козодоят; чуваха се безброй гласове на малките жабки, наричани „пролетни пискуни“, и някакво странно „пиинтпиинт“, носещо се от небето, последвано от чуруликане, за което Куонаб му каза, че било любовна песен на блатната птица — голямата бекачина с опашка като ветрило и дълга, мека човка и очи като на елен.

— Да не е дублата?

— Ъф, така му викат; Па-даш-ка анджа го наричаме ние.

Смаляването на месечината докара нови певци и между тях много славеи. Един нисък храст близо до равнината ехтеше през пълнолунието от сладката, макар и нестройна песен на жълтогръдото коприварче. В гората току екваше някой буен, неудържим напев, идващ сякаш от звездите. Сърцето на Ролф се свиваше от някаква странна трепка и буца засядаше в гърлото му, когато го слушаше.

— Какво е това, Куонаб?

Индианецът поклати глава. Сетне, когато песента свърши, каза:

— Това е тайната песен на някаква птица. Никога не съм я виждал.

Настъпи дълго мълчание, после момчето подхвана наново:

— Тук няма много дивеч сега, Куонаб. Защо не отидеш в северните гори, където има толкова много елени?

Индианецът леко поклати глава и рече, за да пресече разговора:

— Опъни покривалото си. Тая вечер духа морският вятър.

Той млъкна. Двамата останаха за миг прави, загледани в огъня. Изведнъж Ролф усети нещо мокро и студено да се мушка в ръката му. Това беше носът на Скукъм. Най-сетне кученцето беше решило да признае бялото момче за приятел.

АРФАТА НА СПОМЕНИТЕ И ИНДИАНСКИЯТ ТЪПАН

Рано сутрин и когато имаше роса, преди да използва своя тамтам, Куонаб го настройваше, като го загръвяше над огъня. В мокри дни тъпанът така се отпускате, че Куонаб стягаше ремъците от задната страна. Един ден, след като стегна ремъците му и го затопли, тъпанът прозвуча тъй пискливо, че Ролф се обърна да види какво има, когато — прас! — кожата се цепна. Но собственикът му каза само:

— Беше стар, аз направи нов.

Тая сутрин Ролф видя как се прави тамтам. Едно шест стъпки дълго парче от около пет пръста дебел младок на твърдата американска леска (хикори) беше разцепено и издялано до три пръста ширина и един пръст дебелина, изтънено към ръбовете, закръглено от едната страна и оставено плоско от другата. След това индианецът го огъна на обръч с плоската страна навътре, накисна го в гореща вода и сетне го държа на пара, за да го направи нечупливо, намали обръча до една стъпка и четвърт в диаметър и като изтъни двата края, стегна ги с ремъци от сурова кожа, накиснати във вода, докато омекнат.

Необработената еленова кожа е най-добра за опъване на тамтам, но понеже нямаше такава, Куонаб извади от своя склад под скалата стара телешка кожа. След като я остави да се разкисне през нощта в езерото, той намаза косматата страна с каша от негасена вар и вода. На другата сутрин беше много лесно да се остържат космите и след като махна от кожата всичките тлъстини и увиснали краища, Куонаб сложи обръча отгоре ѝ, изряза кръг, пет-шест пръста по-широк от всички страни, и навърви по края му здрав ремък от сурова кожа, така че да може да го стегне, когато наложи кожата върху горната страна на обръча. След това на четири места опъна през задната страна ремъци така, че да се кръстосат в средата и да образуват нещо като осем реда спици. Над и под тия спици в средата прокара няколко пъти още един ремък, за да опъне кожата според желанието си. Щом изсъхна, кожата

се изпъна силно и с втвърдяването си започна да издава почти метален звук.

Когато индианецът го заудря, Ролф почувствува, че той му влияе някак странно. Какво беше това, което откликваше в него? Момчето не знаеше, както войникът не знае, коя е тая сила в ритмичното, трептящото „трам-там-там, трам-там-там“ на големия тъпан, която завладява душата. Но в него има сила и умните хора не се спират да търсят причината, но приемат помощта ѝ за постигането на целите си — царят, който командува войската, магьосникът, който иска да придаде насока на живота на червенокожите.

Куонаб запя безкрайната песен на минали времена, когато неговият народ — уабанаки, хората на утринната зора — потеглили на запад и с бой си проправяли път, докато завладели цялата страна до великия Шатемък, когото белите наричат Хъдзън. И песента будеше спомените му и го накара да разкрие сърцето си. Мълчаливият индианец, както крал Уилям Мълчаливият, е спечелил това име поради поведението си в известни моменти. Пред чужди хора индианците са мълчаливи, затворени и стеснителни. Помежду си те са като всички хора, някои от тях — много приказливи. И Ролф откри, че мълчаливият Куонаб в задушевната обстановка на своя стан можеше да бъде много откровен, когато човек съумееше да докосне правилната струна на душата му.

Песента на уабанаки накара Ролф да попита:

— Твоят народ винаги ли е живял на това място?

И после малко по малко научи цялата история.

Дълго преди да дойдат белите племето синауа победило и завоювало тия земи от Куинутекът до Шатемък; сетне дошли белите — холандци от Манхатън и англичани от Масачусетс. Първо те сключили договори. После, през времето на мира, събрали войска и като се възползували от примирието и от зимното празненство, за което цялото племе се събрало в заобиколения със стени град Петукуапен, войниците обкръжили селището, а когато пламъците на подпалините им домове изкарали хората навън, ги избили като елени в снежните преспи.

— Там се е издигало селото на моите деди — и индианецът посочи равното място на около четвърт миля до скалистия хребет, проточил се по западния край на Стрикландовата равнина. — Там е

била къщата на могъщия Амогерон, който бил толкова честен, че смятал всички хора достойни за доверие, та имал доверие дори на белите. Тоя път от север бил проправен от мокасини и там, където се разделя по посока на Кос Коб и на Мейанос, бил до глезените в кръв оная нощ; от оная ниска планина дотук снегът почернял от трупове.

— Колцина са загинали? Хиляда, повече жени и деца. Колцина нападатели са били убити? Никой, нито един. Пък и как ли са могли да бъдат убити? Това е било в дни на мир. Нашите хора не са били подготвени — не са имали пушки. Враговете са били в засада.

Избавил се само храбрият Мейн Мейано, същият, който ожесточено се противопоставял на главатаря, когато сключвали мира — „Безстрашния сагамор^[1]“ го наричали англичаните. Сега той повел открита война. Много, много скалпове вземал той. Не го било страх да излиза срещу двойно по-многоброен неприятел. Той побеждавал и побеждавал, докато станал безразсъдно смел. „Един индиански сагамор струва колкото трима бели“ — дръзко твърдял той и го доказвал непрекъснато. Но един злокобен ден, когато имал само томахок, той нападнал трима войници, облечени с броня и въоръжени с пушки и пистолети. Първия убил, втория осакатил, но за третия — капитан със стоманен шлем, от който томахокът отскачал обратно — било много лесно да се дръпне на десетина стъпки и да простреля храбрият Мейн Мейано в сърцето. Вдовицата му го погребала ей там при оная височина край пътя за Стамфорд, където той паднал. Остатъците от моя народ живели на реката, която носи неговото име, докато измрели всички, освен тия в шатъра на баща ми.

Тук ме доведе Кос Коб, баща ми, когато бях дете, както неговият дядо някога довел него, и ми показва мястото, където е била нашата столица Петукуапен. Там по равнината се простирала тя и там е пътеката, която била залята с кръв. Тук, в малката мочурлива гора, където земята била мека, кръволоците струпали нашите мъртъвци. Близо под тая скалиста планина край Азамък лежи изкланото племе. Нашите деца се качвали през месеца на дивите гъски на върха на тоя хълм, защото там най-рано поникваха сините очички на пролетта. Аз често отивам да ги търся и когато седя там, като че ли чувам писъка, който е долитал в нощта от горящия град, писъка на майки и невръстни деца, избивани като зайци.

Но аз си спомням и храбрия Мейн Мейано. Неговият дух идва да ми помага, когато седя и пея песните на моя народ — не бойните песни, а песните за една друга страна. Останал съм само аз. Още малко и ще бъда при тях. Тук живях и тук искам да умра. — Индианецът спря да говори и отново стана мълчалив.

Късно през деня той свали новия си тъпан от колчето, забито в стената, качи се мълком на върха на голямата скала, където се молеше, и думите на песента, която запя, бяха:

*„Татко, ние блуждаем в тъма;
татко, ние не разбираме;
залутани в тъма, ние прекланяме глава.“*

[1] Сагамор — вожд на северноамерикански индианци, по-низши от сахем — Бел.пр. ↑

ЗАКОНЪТ ЗА СОБСТВЕНОСТТА МЕЖДУ ЧЕТИРИНОГИ ПРИЯТЕЛИ

Нощ беше слязла над горите по Азамък и двамата във вигвама вечеряха със свинско месо с боб и чай, защото индианецът съвсем не се отказваше от лакомствата на белите, когато някакво странно „яп-йър“ се чу откъм равнината. Кучето веднага скочи с ръмжене. Ролф погледна въпросително, а Куонаб рече „лисица“ и заповяда на кучето да млъкне.

„Яп-ърр, яп-йърр“, а после „яп-йоу“ се чуваше отново и отново.

— Можем ли да я убием? — попита припреният млад ловец. Индианецът поклати глава:

— Кожата не струва сега. Това е женска с малки на стръмнината.

— Отде знаеш? — с изумление попита момчето.

— Зная, че е женска, защото тя казва:

Ако беше мъжка, щеше да казва:

И има малки, защото всички ги имат по това време на годината. И са там на стръмнината, защото това е най-близкото място, където има лисича дупка, а те не се отдалечават много от ловищата си. Ако друга лисица дойде на лов по местата на тая двойка, ще трябва да води за това бой. Такъв е обичаят на дивите животни. Всяко си има свой участък и е готово да се бие заради него с пришълци, от които би се страхувало на всяко друго място. Знае, че е право — това му придава сили; другото знае, че не е право, и това намалява силите му.

Такива бяха схващанията на индианеца, изразени много по-несвързано, отколкото са дадени тук, но те наведоха Ролф на цяла редица размишления. Той си спомни един много показателен случай.

Малкото им куче Скуъм няколко пъти вече си изпащаше от кучето на Хортън, когато влизаше подир господаря си в двора на стопанството. Не можеше да има съмнение, че кучето на Хортън беше по-силно. Но веднъж Скуъм зарови кокал под едни храсти до равнината и на другия ден там се появи омразното куче на Хортън. Скуъм го наблюдаваше с подозрение и страх, докато не му стана съвършено ясно, че врагът е подушил скритата храна и се запътва към нея. Тогава Скуъм, добил смелост от някакво инстинктивно чувство, се втурна напред с настръхнала на врата козина и блеснали зъби, изправи се над скривалището си и заяви на най-ясен кучешки език: „Да не смееш да го пипнеш, докато съм жив!“

И кучето на Хортън, свикнало да се налага на малкото жълто псе, изръмжа презрително, подраска земята със задните си крака, подуши около един съседен храст и като се престори, че не вижда и не забелязва нищо, пое в друга посока.

Какво друго можеше да го лиши от смелостта му, освен съзнанието, че не е право?

Ролф подхвана наново разговора с домакина си и попита:

— Мислиш ли, че те имат представа, че не е хубаво да се краде?

— Да, ако крадат от собственото си племе. Една лисица ще грабне всичко, каквото може, от птица или заек, или мармот, но няма да навлезе по-навътре в ловището на друга лисица. Няма да се вмъкне в дупката на друга лисица, нито ще закачи някое от малките ѝ, а ако намери скривалище с храна, белязано от друга лисица, няма да го пипне, освен ако е на умирање от глад.

— Че как си крият храната и как отбелязват скривалището си?

— Обикновено я заравят под шума и мека пръст, а единственият белег, който оставят, е миризмата на тялото им. Но тя е достатъчно силна и всяка лисица я долавя.

— Ами и вълците ли правят скривалища?

— Да, вълците, пумите, невестулките, катериците, сойките, бухалите, чавките, мишките, всичките си правят скривалища и всички отбелязват мястото по свой начин.

— Да речем, че лисица намери скривалище на вълк, ще го ограби ли?

— Да, винаги. Няма закон между лисицата и вълка. Те са винаги във война един с друг. Има закон само между лисица и лисица или между вълк и вълк.

— То е също, както с нас, нали? Ние казваме „Не кради“, а после, когато заграбваме земята на индианците или корабите на французите, казваме: „О, това не значи да не крадем от нашите неприятели; това е разрешена плячка.“

Куонаб стана, за да хвърли малко съчки в огъня, после излезе навън, за да оправи душника на вигвама, понеже вятърът се беше променил и трябваше да го нагласи другояче, за да има тяга. Те чуха още няколко пъти високото „яп-йърр“, а веднъж и по-ниски ноти, което им подсказа, че и мъжката лисица беше близо до стана и без съмнение търсеше храна да занесе на малките си.

С КАКВО ЛЪКЪТ Е ПО-ДОБЪР ОТ ПУШКАТА

От всичките широко разпространени заблуждения по отношение на индианците най-трудно се оборва убеждението, че цялата работа у тях вършат жените. Те вършат домашната работа, това е вярно, но всичките тежки задължения, които не са по техните сили, се извършват от мъжете. За пример може да послужи непосилният труд на ловуването, гребането, пренасянето на товари, да не говорим за множество подобни дребни занимания, като направата на снегоходки, лъкове, стрели и кану.

Обикновено всеки воин сам прави лъка и стрелите си и ако някой от тях се окаже по-сръчен и изработва по-добро оръжие, както често се случва, в повечето случаи другите започват да му предлагат своите произведения в замяна.

Предимствата на лъка пред пушката се крият главно в това, че е беззвучен, евтин и всеки може да си приготви муниции за него, където пожелае. Понеже най-употребяваната пушка по времето на Куонаб беше старовремската кремъклийка с гладка цев, нямаше голяма разлика в точността на двете оръжия. Куонаб винаги беше правил превъзходни лъкове, както и превъзходни стрели и беше първокласен стрелец. Можеше да нареди десет раковини на десет крачки и да улучи всичките с десет изстрела. Кажи-речи за половината си ловуване той предпочиташе лъка; пушката му беше полезна главно, когато прелитаха големи ята диви гълъби или патици и можеше с един заряд от разсейващи се сачми да свали десетина птици.

Но има закон за всеки вид стрелба — за да бъдеш отличен стрелец, трябва непрекъснато да се упражняваш, — и когато Ролф видя своя домакин да стреля почти всеки ден в някаква цел, той се опита да участвува в това развлечение.

Нямаше нужда да прави много опити, за да стане ясно, че тоя лък не беше по силите му, и Куонаб реши най-после да направи лък и стрели за гостенина си.

От сухото си скривалище под скалата той извади парче обикновен червен кедър. Някои употребяват хикори; то се чупи по-мъчно и издържа по-голямо напрежение, но му липсва рязката послушна податливост на кедъра. Кедърът изпраща стрелата много по-надалеч и тя литва от тетивата толкова бързо, че окото не може да я забележи. Но човек трябва да гледа кедровия лък като някой чувствителен механизъм — опънеш ли го малко повече, ще се строши; дръпнеш ли го без стрела, ще скъса тетивата; одраскаш ли го, може да се цепне; намокриш ли го, става негоден; достатъчно е да го оставиш на земята и се разхлабва. Но пазиш ли го, ще ти служи като най-верен слуга и както не може да служи никое друго дърво из тия гори.

Стрелецът взема точно оная част, където червената сърцевина се съединява с бялата дървесина, по която тече мъзгата. Куонаб взе едно парче, което стигаше от земята до брадичката на Ролф, и го издяла така, че да е плоско откъм бялата страна и закръглено откъм червената, като се изтъняваше от средата, където беше един пръст широко и един пръст дебело, към краищата, където ставаше три четвърти пръст широко и пет осми пръст дебело, при което червената и бялата част оставаха навсякъде еднакви.

Тетивата беше направена от сухожилие от гърба на крава, изрязано от дългата широка ивица, която лежи от двете страни на гръбнака, и лъкът бе опънат за опит. При обтягането му (с плоската, или бялата страна напред) те откриха, че единият край се огъва повече от другия, и затова Куонаб поостърга още по-неподатливата половина, докато двете взеха да се огъват еднакво.

Стрелите на Куонаб биха могли да послужат, но Ролф трябваше да има свои собствени. И пак започна безкрайно подбиране на материал. Старите индианци са използвали дългите прави издънки на калината (*Viburnum dentatum*), но Куонаб беше възприел по-лесен начин, който можеше да използва благодарение на това, че имаше брадва. Той взе две стъпки дълъг пън от ясен с прави жили и го нацепи, докато имаше достатъчно парчета. Тия парчета издяла, докато останаха четвърт пръст дебели, кръгли, гладки и безупречно прави. На всяко от тях направи дълбок нарез на единия край, върза по три парчета цепнато гъше перо в нарязания край и направи три различни вида стрели. Те всички бяха еднакви в дървената част и перата, но се различаваха по върховете. Първо, стрели за учебна стрелба: те бяха

само заострени и краят им направен по-твърд с обгаряне до кафяв цвят. Те щяха да бъдат по-добри с конични стоманени върхове, но нямаше откъде да ги вземат. Второ, обикновени ловни стрели с назъбени стоманени върхове, които най-често се купуваха готови или се изпиляваха от обръч за каца; те се употребяваха при лов на дивеч, като мускусни плъхове, кацнали наблизко патици или на елени. Трето, стрели за птици: те се правеха с големи кръгли дървени върхове. Употребяваха се за пълдъци, яребици, зайци и катерици, но много често служеха, и то по най-прекрасен начин, и за наказване на кучета било на самия индианец, когато не се подчиняваха на установения ред или бяха твърде далеч за един юмрук или ритник, или за кучета от стопанствата, които заплашваха с нападение.

„Сега оръжието е вече готово“ — помисли си Ролф, но се оказа, че била необходима още една подробност. Куонаб боядиса стрелите откъм перата в яркочервен цвят и обясни на Ролф защо. Не за украшение, нито да отбележи чии са стрелите, а като белег, по който да ги намира. Неведнъж яркочервената боя с белите пера до нея са помагали да се избегне загубването на някоя стрела. Небойдисаната стрела оставаше скрита сред съчките и шумата на гората, но ярко оцветената можеше да хване окото от сто крачки.

Много наложително беше да се пазят лъкът и стрелите от влага. За тая цел всеки ловец се снабдява с калъф, обикновено от еленова кожа, но понеже нямаша еленова кожа, те направиха хубав колчан за стрелите от брезова кора, съшит със смърчови корени, а за самия лък — калъф от брезент.

Сега започна бавното обучение в стрелба — как да държи стрелата и да опъва лъка с три пръста на тетивата без участието на палеца и кутрето. Мишената беше торба със сено, сложена на двадесет стъпки, докато новакът се научи да я умерва всеки път. Тогава постепенно я местеха по-надалеч, докато успееше от общоприетото разстояние четиридесет крачки да покаже сносна стрелба, макар Ролф и да не можеше, разбира се, да стреля толкова добре, колкото индианецът, който се беше упражнявал от най-ранно детство.

Има три вида изпитания в стрелба с лък: първото за точност. Можеш ли да стреляш толкова точно, че да умериш три пръста широка мишена десет пъти поред от десет крачки? След това за бързина: можеш ли да стреляш толкова бързо и толкова високо нагоре, че да

имаш едновременно пет стрели във въздуха? Ако можеш, ти си добър стрелец. Можеш ли да ги направиш шест? Тогава си много добър. Седем е чудесно. Говори се, че рекордът бил осем стрели. Последното за сила: можеш ли да опънеш лъка толкова силно и да пуснеш стрелата толкова ловко, че да прелети двеста и петдесет крачки или да пониже елен от десет крачки? Съществува постижение на един сиукс^[1], който с един изстрел пронизал със стрелата си три антилопи, а нямало нищо необикновено да пониже от край до край огромен бизон. Имало случай един воин с единствен изстрел да пониже женски бизон и да убие тичащото от другата му страна бизонче.

Ако овладееш тия три неща, винаги ще улучваш яребиците и катериците, можеш да свалиш пет или шест от всяко ято птици, можеш да убиеш елен от двадесет и пет крачки и никога не ще гладуваш в гора, където има дивеч.

Разбира се, Ролф нямаше търпение да излезе и да опита силите си в истински лов, но се беше прицелвал напразно безброй пъти и изгуби и изпочупи много стрели, преди да улучи дори една червена катерица, и така се научи поне по-високо да цени вещината на ония, които разчитат на лъка за прехраната си.

И тъй, нека за ония, които се смятат за ловци и познавачи на горския живот, това да бъде изпитание и мерило: можеш ли да тръгнеш сам из пущинака, където има дивеч, да вземеш със себе си само лък и стрели за оръжие и да пропътуваш пеша двеста и петдесет мили, като си осигуряваш пътем сам прехраната?

[1] Сиукси — група северноамерикански индиански племена от областта на прериите — Бел.пр. ↑

РОЛФ СЕ СПРАВЯ УСПЕШНО С ПОЛОЖЕНИЕТО

*Глупак над глупците е тоя, който не е цар в
някое кътче.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Човекът, който ти е сторил зло, никога не ще ти прости, а тоя, който ти е помогнал, ще ти бъде винаги благодарен. Да, няма нищо, което да те привлича толкова към някого, колкото съзнанието, че си му помогнал.

Куонаб беше помогнал на Ролф и това го привличаше към него повече, отколкото към много съседни, които познаваше от години; беше готов да го обикне. Бяха се събрали случайно, но много скоро стана ясно, че между тях възниква приятелство. Ролф беше твърде голямо дете, за да се замисля за далечното бъдеще. Също такава дете беше и Куонаб. Повечето индианци са само големи деца.

Но имаше едно нещо, за което Ролф се замисляше. Той нямаше право да живее в шатъра на Куонаб, без да осигурява припадащия му дял от всичко необходимо за живота. Куонаб изкарваше прехраната си отчасти с лов, отчасти с риболов, отчасти с продаване на кошници и отчасти, като поработваше това-онова при съседите. Ролф съвсем не беше научен да живее като безделник и когато си даде сметка, че може да остане при Куонаб цялото лято, каза му без заобикалки:

— Позволи ми да остана тук един-два месеца. Аз ще поработвам по някой и друг ден и ще купувам достатъчно продукти, за да преживея.

Куонаб не му отговори, но очите им се срещнаха и момчето разбра, че е съгласен.

Ролф отиде още същия ден в стопанството на Оубадая Тимпани и му предложи да работи на надница, да прекопава царевичата и картофите. Кой стопанин не се радва на помощници по време на сеитба или жътва? Въпросът беше само какво знае момчето и колко пари иска? Първото пролича много скоро. Обикновената надница на момчетата по онова време беше два долара седмично, а когато Ролф предложи да взема половината в припаси, всъщност щеше да получи три долара седмично и храна. Храната беше евтина, колкото и надницата, и в края на седмицата Ролф донесе в стана един чувал овесено брашно, един чувал царевично брашно, една мяра картофи, куп ябълки и един долар в пари. Доларът похарчиха за чай и захар и всичко това щеше да стигне на двамата за цял месец. Така Ролф можеше да остане във вигвама с чиста съвест.

Разбира се, нямаше никаква възможност да се опази от знанието на клюкарското градче Мейанос, че индианецът има за съжител бяло момче и че момчето е Ролф. Това породи големи разногласия в мненията наоколо. Някои смятаха, че това не бива да се допуска, но Хортън, който притежаваше земята, на която стануваше Куонаб, не виждаше никакво основание за намеса.

Обаче Кечура Пек, една стара мома, виждаше най-сериозни основания. Тя беше девица с религиозно призвание в живота и твърдеше, че е престъпление един християнин да бъде възпитан от безбожен езичник. Тя се тревожеше за това почти толкова, колкото за безверниците в Централна Африка, където нямало неделни училища, а дрехите били такава рядкост, както и черквите. След като не сполучи да заинтересува нито пастора Пек, нито старейшината Кнап и се отчая, че ще получи скоро отговор на личните си молитви, тя се реши на смела стъпка, „и то едва след много безсънни, прекарани в молитви нощи“, а именно: да занесе библия в твърдината на езичника.

Така една слънчева юнска утрин хората можеха да я видят, превзета и надута — сякаш с ореол, както ѝ се стори, когато придаде съответното изражение на устата си пред огледалото, — да се запътва към езерото Пайпстейв с библия в ръка и с чисто избърсани очила, готова да прочете подбрани текстове на непросветените.

Тя беше изпълнена с мисионерски дух, когато напусна Мейанос, и донякъде изпълнена с него, когато стигна Орчърдския път. Но тоя дух се изпаряваше лесно, а гората ѝ се видя тъй дива и пустинна, че си

зададе въпрос, дали жените имат право да стават мисионерки. Когато пред погледа ѝ се откри езерото, местността ѝ се видя неприятно различна от Мейанос, пък и къде ли беше станът на индианеца? Не смееше да извика. Всъщност вече ѝ се искаше да си е пак у дома, но чувството на дълг я накара да измине цели петдесет крачки край езерото и тогава тя се озова на непреодолима скала, един стръмен бряг, който явно ѝ казваше: „Стой!“ Сега трябваше да се върне или да се качи на стръмнината. Присъщата на всеки янки упоритост ѝ казваше: „Опитай се първо да се качиш на стръмнината“. И тя започна дълго трудно изкачване, което свърши, едва когато излезе на висока, гола скала, която падаше отвесно от другата страна и оттам се откриваше гледка на селото и на морето.

Цялата радост, която изпита, когато видя отново своя дом, бързо се стопи пред страшното откритие, че се намира точно над стана на индианеца, а двамата му обитатели изглеждаха тъй безкрайно, ужасно свирепи, че изпита благодарност, дето не са я видели. Тя веднага се дръпна назад, но като се посъвзе достатъчно, за да надзърне пак надолу, видя нещо да се пече на огъня — „една мъничка ръчица с пет пръста“ — както разправяше после, и тя бе обзета от сковаващ страх. Да, беше чувала за такива неща. Само да можеше да се прибере здрава и читава у дома! Защо беше предизвикала провидението по такъв начин? Тя тихичко запристъпва заднишком и се замоли само да може да избяга. Как? И даже да не занесе библията! „Би било грешно да се върна с нея!“ Тя я остави в една цепнатина на скалата, а после, за да не позволи на вятъра да отвее отделни листове, я затисна с камък и побягна от страшното място.

Тая вечер, когато Куонаб и Ролф се нахраниха с царевица и печено месо от миеща мечка, старецът се покатери на скалата да види небето. Книгата веднага му се хвърли на очи, но явно тя бе грижливо скрита там, следователно това бе скривалище. Всяко скривалище е свято за индианеца. Тоя не я докосна, но после попита Ролф:

— Твоя ли е?

— Не.

Без съмнение тя бе собственост на някой, който възнамеряваше да се върне да си я прибере, затова те я оставиха непокътната. Тя лежа там много месеци, докато се развилняха зимните бури. Те откъснаха кориците, разкиснаха листовите, но оставиха такива следи, които дълго

време след това помагаха да се познае книгата и дадоха на скалата друго име — същото, което носи до днес: „Скалата на библията, където живееше Куонаб, синът на Кос Коб“.

БУРЯТА И КЛЕЧКИТЕ ЗА ПАЛЕНЕ НА ОГЪН

Когато видя за пръв път мястото на вигвама, Ролф се беше зачудил, че Куонаб не го е разположил някъде с изглед към езерото, но скоро разбра, че е най-хубаво да имаш сутринното слънце, следобедната сянка и да си защитен от северните и западните ветрове.

В първите две предимства се убеждаваше почти всеки ден, но трябваше да минат две седмици, преди да му стане ясно последното.

Тоя ден слънцето изгря в червено небе, но скоро се загуби от погледа зад върволица тежки облаци. Нямаше вятър и с изминаването на утрото денят ставаше все по-горещ и по-душен. Куонаб се приготви за буря, но тя налетя с неочаквана сила и с порив на вятъра откъм северозапад, който положително щеше да събори шатъра, ако не беше защитен от огромната скала. В нейния завет не се долавяше нито полъх от ветреца, а само петдесет крачки по-нататък имаше две дървета, които се търкаха едно о друго, и в бурята се застъргаха с такава сила, че от тях полетяха тънки димящи влакна дървесина и ако не беше дъждът, положително щяха да пламнат. Гръмотевиците бяха оглушителни и безконечни, а дъждът се лееше като из ведро. Куонаб и Ролф бяха готови за дъжда, но не и за потоците вода, рукнали от върха на скалата и измокрили всичко във вигвама, освен леглата, които останаха незасегнати, понеже бяха издигнати пет пръста над земята. И легнали на тях, двамата обитатели чакаха търпеливо или нетърпеливо, докато стихията бесня два часа с непрекъснат проливен дъжд. После струите се превърнаха в капки, ревят — в съскане, бурята — в стихващ надалеч порой, оставил подире си променящи се сини петна сред набразденото от облаци небе и цялата природа — спокойна и довольна, но — ах, колко мокра! Разбира се, огънят беше загаснал в шатъра и почти всичките им дърва бяха мокри. Тогава Куонаб извади от малка пещера сухи кедрови дърва и взе кутийката си с праханта, кремъка и огнивото, за да ги запали, но веднага се натъкна на сериозно затруднение — праханта беше мокра и не ставаше за нищо.

Това беше в дните преди изобретяването на кибрита. За паленето на огъня всички разчитаха на кремъка и огнивото, но за това трябваше прахан и сега като че ли нямаше надежда да добият огън — поне така мислеше Ролф.

— Нана Боджу танцуваше преди малко — каза индианецът. — Видя ли го как палеше огън с тия две търкащи се дървета? Така е научил той нашите деди и така палим ние огън, когато не можем да си послужим с хитрините на белите.

Куонаб издяла две парчета от сухия кедър — едното почти цял пръст дебело и стъпка и половина дълго, кръгло и заострено на двата края, другото половин пръст дебело и плоско. На плоското парче изрязва жлебче и в края на жлебчето — малка дупчица. След това направи лък от неогъваща се извита пръчка и ремъчка от еленова кожа. Избра малък чеп от смърчово дърво и направи в него вдлъбнатинка с крайчеца на ножа. Това бяха клечките за палене на огън, но трябваше да приготви горивото, да го нареди за запалване и да направи някакви влакна, които да заместят праханта. Купчинка ситни кедрови стърготини, счукани заедно с кедрова кора и направени на топче колкото голям орех, щяха чудесно да послужат вместо прахан. Сега всичко беше готово. Куонаб прехвърли веднъж тетивата на лъка около дългата пръчка, сложи единия ѝ край в дупчицата на плоската пръчка, а смърчовия чеп на горния край, за да я придържа. След това бавно, равномерно задърпа лъка напред-назад, докато дългата пръчка, или свределът, с въртенето си взе да стърже пушещ черен прах от жлебчето. Тогава той я завъртя по-бързо, докато пушекът стана много гъст, а прашецът запълни жлебчето. Сега Куонаб вдигна плоската пръчка и раздуха праха с ръце, докато взе да тлее. Отгоре сложи кедровата прахан и задуха внимателно, докато тя пламна. Скоро вигвамът се освети от пламък.

Всичко това, от вдигането на пръчките до пламването на огъня, стана за по-малко от една минута.

Това е начинът, използван от индианците от древни времена; Ролф често беше чувал за него като някаква полуизмислица. Никога още не беше го виждал, а доколкото бе могъл да разбере от книгите, за това трябвали един-два часа тежък труд, а не няколко сръчни движения и няколко секунди време.

Скоро се научи да го прави и сам, а в последвалите години има редкия случай да го покаже на много индианци, които бяха забравили как да го правят поради това, че беше по-лесно да носят кремъка и огнивото на белия човек.

Когато тоя ден минаваха през гората, видяха три дървета, ударени от мълния през току-що отминалата буря. И трите бяха дъбове. Тогава Ролф се сети, че никога не е виждал друго дърво, ударено от мълния, освен дъб.

— Така ли е, Куонаб?

— Не, има и много други. Мълнията удря най-много дъбовете, но удря и смърча, ясена, елата, липата и още много дървета. Само два вида дървета никога не съм видял ударени от мълния, балсамово дърво и бреза.

— Защо тях не ги хваща?

— Баща ми ми е казвал, когато бях малко момченце, че не ги хваща, защото са давали подслон на Звездното момиче, сестрата на Гръмотевичната птица.

— Никога не съм чувал за това. Разкажи ми го.

— Може някой път да ти го разкажа, не сега.

ЛОВ НА МАРМОТИ

Царевичното брашно и картофите, чаят и ябълките, когато ги ядеш по три пъти на ден, лесно губят своята привлекателност. Дори и рибата не можеше да задоволи напълно глада за месо. Затова една утрин Куонаб и Ролф излязоха на лов. По Азамък времето за едрия дивеч беше минало, но имаше още много дребни животинки, а най-много бяха омразните за земеделците мармоти. И не без основание. Всяка дупка на мармот в полето представляваше заплаха за краката на конете. Поне според преданията краката на конете и вратовете на ездачите се чупели, когато конят стъпвал върху един от тия опасни капани. Освен това в кръг около всяка дупка на мармот, където и да беше тя, се простираше опустошена земя, а тия дупки бяха най-често в обработените полета. Без съмнение щетите много се преувеличаваха, но стопаните, общо взето, бяха съгласни, че мармотът е напаст.

Колкото голямо негодувание и да изпитваше земеделецът спрямо индианеца за това, че избива пъдпъдъците, винаги го е посрещал с радост като унищожител на мармотите. А индианецът е смятал това животно за хубав дивеч и отлична храна.

Ролф бе обхванат от нетърпение, когато Куонаб взе своя лък и стрелите и каза, че ще излязат на лов за месо. При все че имаше няколко ниви, населени с мармоти, те минаваха предпазливо от една на друга, като се вглеждаха в зеления простор, та да видят тъмнокафявите петна, както изглеждат мармотите, когато се хранят. Най-последна намериха нива с едно голямо и две малки движещи се сред детелината животинки. Майката се изправяше от време на време на задните си крака, вечно нащрек за някоя опасност. Беше широко отворено поле без всякакво закритие. Но близо до разчистеното място, където без съмнение беше дупката, имаше издигнатина, която според Куонаб щеше да му помогне да се доближи.

Ролф получи нареждане да стои скрит и да дава разни индиански знаци, та ловецът да може да се предвижва, ако случайно изгуби дивеча от погледа си. Първо, „ела“ (вика с махане на ръка) и, второ,

„стой“ (ръката, вдигната с дланта напред); „добре“ (ръката, изпъната водоравно пред кръста); показалецът, насочен напред водоравно, сетне извит право надолу, значеше „скри се в дупката“. Но Ролф не биваше да прави никакви знаци, нито да се движи, освен ако Куонаб го запита, като направи въпросителния знак (да размаха ръка с дланта напред и с разперени пръсти).

Куонаб се върна в гората и зад редицата скали, за да заобиколи към другата страна на издигнатината, и оттам пропълзя, проснат по гърди в детелината, така че макар тя да беше едва една стъпка висока, той беше съвсем невидим за всички, които не се намираха много по-високо от него.

По тоя начин стигна до малката издигнатина зад дупката на мармотите, без да бъде усетен от нейните обитатели. Но сега се намери в затруднение. Не можеше да види никой от тях. Те положително бяха извън обсега на неговия лък и беше трудно да ги накара да се върнат при дупката си, без да се втурнат вътре в нея. Но Куонаб съумя да се справи с положението. Той вдигна едната си ръка, направи въпросителния знак и като загледа Ролф, получи отговора „всичко е наред; те са тук“ (широко движение на обърната надолу ръка и насочен към земята показалец). След това почака няколко секунди, направи съвсем същия знак и получи същия отговор.

Знаеше, че движението на стоящия в далечината човек щеше да привлече погледа на стария женски мармот. Той щеше да се изправи на задните си крака, за да види какво е това, когато движението се повтореше, без да бъде наистина разтревожен, щеше да се запъти към дупката и да повика малките подире си.

Не стана нужда да чака дълго. Той чу рязкото предупредително изсвирване, след това майката с потичкване и поклащане се появи пред погледа му, като се спираше от време на време да си щипне от детелината или да се огледа наоколо. Зад нея тичаха двете ѝ тлъсти мармотчета. Когато се приближиха до дупката, те се почувствуваха по-сигурни и продължиха да пасат — малките до самата дупка. Тогава Куонаб сложи на лъка си тъпа птича стрела и приготви още две други. Като се понадигна колкото можеше по-малко, той опъна лъка. Дз-зън! Тъпата стрела удари едното мармотче по носа и го катурна. Другото подскочи от изненада и се изправи на задните крачета. Същото направи и майката. Дз-зън! — изсвири втора стрела и второто

мармотче зарита с крачетата. Но старата светкавично се скри в сигурната си дупка под земята. Куонаб знаеше, че не го е видяла, и вероятно скоро ще се подаде отново. Той почака и ето, че сивокафявата муцунка на тлъстата стара крадла на детелина се показва малко от земята. Но това не беше достатъчно, за да стреля, а тя като че ли и не помисляше да се подаде повече. Индианецът зачака, докато не загуби търпение, и тогава прибегна до много стара хитрина: засвирка си тихичко една нежна песенчица. Дали мармотът смята, че го вика друг мармот, или само харесва звука, това не се знае, но майката скоро постъпи, както постъпват всички нейни сродници. Започна да се подава бавно от дупката все по-нависоко, докато излезе наполовина, седна и се заоглежда наоколо.

Това беше благоприятно за Куонаб. Той извади назъбена ловна стрела и се прицели между раменете ѝ. Дз-зън! — и мармотът беше пронизан от стрелата, която довърши живота му в следващата минута и предотврати инстинктивното вмъкване в дупката, с което толкова много мармоти избягват от ловеца, дори когато са смъртно ранени.

Сега Куонаб се изправи, без повече да се крие, и повика със знак Ролф, който пристигна тичешком при него. Три тлъсти мармота — това означаваше да имат предостатъчно чудесно прясно месо за цяла седмица. А тия, които не са опитвали, нямат представа какъв деликатес е млад, тлъст, отхранен с детелина мармот, опържен на тиган с картофи и поднесен пред лагерен огън на млад, здрав и умиращ от глад ловец.

ДВУБОЙ С ДЕМОНА НА ДЪЛБИНИТЕ

Една утрин, когато минаваха по пътеката, която обикаляше езерото, Куонаб посочи близките води. Там плаваше нещо като малък кръгъл лист с две доста раздалечени маниста на него. Две стъпки по-нататък Ролф забеляза по-голям плаващ лист и тогава разбра, че първият беше главата и очите, а вторият — гърбът на гигантска костенурка. Още миг и тя бързо се скри от погледа. Тук се срещаха три вида костенурки и Ролф добре познаваше тая разновидност, но никога още не беше виждал такова огромно и с такъв злобен вид чудовище на морските дълбини.

— Това е Босикадо. Аз го познавам; и той ме познава — каза червенокожият. — Ние отдавна водим война. Ще дойде ден, когато ще си уредим сметките. За пръв път го видях тук преди три години. Бях ударил една патица. Тя плаваше по водата. Преди да мога да я стигна, нещо я дръпна под повърхността и повече не я видях. После дойде една лятна патица с малки. Той ги хвана едно по едно и най-после хвана майката. Той пропъжда всички патици, затова съм залагал много нощни въдици за него. Хванах няколко малки костенурки, по осем и десет фунта всяка. Те бяха много вкусни. Три пъти вече съм хващал на въдиците Босикадо, но всеки път, когато го издърпвах до лодката, той скъсваше най-дебелите ми влакна и избягваше. Той е широк колкото моето кану. Ноктите му пробиха обшивката на лодката. Тя се изду и затрепери. Той изглеждаше като злия дух на езерото. *Аз се уплаших!*

Но моят баща ме е учил, че има само едно нещо, което може да опозори един мъж. То е да го хване страх. И аз си казах, че никога не ще допусна да бъда воден от страха. Ще търся честен двубой с Босикадо. Той е мой враг. Той ме уплаши веднъж; аз много ще го уплаша. Три години вече се дебнем. Три години той пропъжда всичките летни патици, краде рибата от моите въдици и мрежи, мускусните плъхове от моите капани. Не го виждам често, в повечето случаи — както днес.

Преди Скукъм имах едно кученце, Ниндей. Беше добро кученце. Можеше да накара миеша мечка да се качи на дърво, да хване заек или да извади от водата патица, макар и да беше много малко. Ние бяхме много добри приятели. Един ден ударих патица. Тя падна в езерото. Повиках Ниндей. Той скочи във водата и заплува към патицата. Тогава тая патица, която я мислех за умряла, се вдигна и отлетя и аз повиках Ниндей. Той заплува по водата към мен. Изведнъж, ей там, на дълбокото, взе да вие и да пляска. Сетне залая, сякаш ме викаше на помощ. Аз изтичах при лодката и бързо загребах. Видях моето кученце Ниндей да потъва. Тогава разбрах, че това беше пак Босикадо. Дълго търсих с прът, но не намерих нищо. Чак след пет дена видях една от лапите на Ниндей да плава надолу по течението. Някой ден ще разпоря тоя Босикадо!

Веднъж го видях на брега. Той се търколи като камък към водата. Изгледа ме, преди да се гмурне, и когато се погледнахме очи в очи, разбрах, че е дух, Манито; но той е зъл, а баща ми казваше: „Когато дойде да те тревожи зъл дух, трябва да го убиеш.“

Един ден, когато плувах подир убита патица, той ме хвана за палеца на крака, но аз стигнах до плитко място и се отървах от него. А веднъж забих рибарското си копие в гърба му, но то не беше достатъчно здраво, за да го задържи. Веднъж той хвана Скукъм за опашката, но само оскуба космите. Оттогава кучето не е влязло да плува в езерото.

На два пъти съм го виждал, както днес, и бих могъл да го застрелям с пушката, но аз искам да се срещна с него в двубой. Много пъти съм седял на брега и съм му пял „Песента на страхливеца“ и съм го приканвал да дойде да се бие на плиткото, където ще бъдем равни. Той ме чува. Но не идва.

Зная, че той ме разболя миналата зима. Дори и сега ми създава грижи със зловната си магия. Но моята магия трябва да надделее и някой ден ние ще се срещнем. Веднъж той ме накара да се уплаша. *Аз ще го накарам много да се уплаши и ще се боря с него във водата.*

* * *

Писано било тая среща да стане само след няколко дни. Ролф беше отишъл за вода на кладенеца, който представляваше дупка, изкопана на десетина стъпки от брега на езерото. Беше се научил на предпазливия похват на ловците да ходи безшумно и да се оглежда наоколо, преди да излезе на открито. На една плитчина в недълбоко заливче, на петдесетина крачки разстояние той забеляза някакви особени сиви и зеленикави очертания, в които постепенно разпозна огромна, препичаща се на слънце костенурка. Колкото повече я гледаше и сравняваше с всичко наоколо, толкова по-голяма му изглеждаше. Той побърза безшумно и незабелязано да се върне при Куонаб.

— Излязъл е да се пече на слънце... Босикадо... на брега!

Индианецът веднага скочи, взе своя томахок и здраво въже. Ролф посегна към пушката, но Куонаб поклати глава. Двамата отидоха при езерото. Да! Там лежеше огромното чудовище с опулени очи като някой окалян пън. На брега зад него нямаше никакво закритие. Нямаше да е възможно да се доближи до тая бдителна гадина на достатъчно за нападение разстояние, преди тя да може да се гмурне. Куонаб не искаше да използва пушка. Смяташе, че в тоя случай трябва да си разчисти сметката в равна борба. Той бързо състави план: затыкна томахока и навитото въже зад колана си, след това смело и безшумно се плъзна в езерото, за да се приближи до костенурката по вода, което беше най-лесното в случая не само защото беше естествено костенурката да се пази откъм суша, но и защото там имаше гъстак от тръстики, зад които можеше да се доближи плувецът.

Тогава Ролф се върна в гората, както му нареди Куонаб, и тихо дойде до едно място, откъдето можеше да наблюдава костенурката от двадесет крачки разстояние.

Сърцето на момчето туптеше силно, докато наблюдаваше смелия плувец и свирепото влечуго. Нямаше почти никакво съмнение, че гадината тежеше стотина фунта. Тоя вид костенурки са най-силните за своите размери и най-свирепите от всички влечуги. Челюстите им, макар и беззъби, имат режещи ръбове, те имат остра човка и сила, достатъчна за раздробяване на кокали. Бронята ги прави неуязвими за птици и хищни зверове. Чудовището лежеше на брега като пън, проснало дългата си алигаторска опашка на плитчината, а змийската глава и злобните очи неотстъпно наблюдаваха сушата. Корубата му,

голяма и стара, беше обрасла по краищата със зелен мъх, изложените му на слънце люспести лапи под мишниците бяха покрити с пиявици и две калугерици ги кълвяха със съсредоточен интерес явно за голямо удоволствие на чудовището. Огромните му крайници и нокти рязко не съответствуваха на малките червени очички. Но именно очичките караха човек да се разтрепери, стъписан.

Потопил се във водата така, че почти не се виждаше, индианецът бавно стигна при тръстиките. Тук, усетил под краката си дъно, спря, взе в едната ръка въжето, в другата — томахока, гмурна се и когато се появи отново, беше на десет крачки от неприятеля и само на четири стъпки дълбочина.

Влечугото изведнъж стремглаво побягна, хвърли се във водата и изчезна от погледа, като се отклони от хвърлената примка. Но Куонаб посегна дълбоко във водата, когато то минаваше край него, и сграбчи грапавата опашка на чудовището. Тогава то показва силата си. В същия миг мощната опашка се изви настрана и блъсна ръката със страхотна сила в остриите зъбци на корубата. Индианецът трябваше да напрегне цялата си воля, за да не изпусне този остър като нож боен боздуган. Той изтърва томахока, сетне с другата ръка метна въжето, за да хване главата на костенурката, но тя се отклони толкова бързо, че въжето пак не улучи, хлъзна се по корубата и както двамата се боричкаха, се надяна на едната огромна лапа. Индианецът стегна примката и сега те бяха вързани един за друг. Ала единственото му оръжие лежеше на дъното, а водата беше размътена. Той не можеше да види, но се гмурна с надеждата да напипа томахока. Костенурката се изви силно настрана, за да избяга, и освободи ранената ръка, но повали индианеца във водата. Щом усети, че нещо я държи за предната лапа, тя се обърна със зинала, съскаща уста и се нахвърли върху врага си, който се мятеше на дъното.

Костенурката има същия навик, както булдогът, да ухапе и да стиска, докато не откъсне парчето. В мътната вода трябваше да ухапе слепешката и като намери първо лявата ръка на врага си, стисна я със свирепата си човка с цялата сила на отчаянието. В този миг Куонаб намери томахока; той се вдигна на повърхността и измъкна увисналата на ръката му костенурка. Тогава замахна с оръжието с всичката сила на свободната си ръка. Томахокът разцепи корубата на чудовището и се

заби дълбоко в гърба без никаква видима последица, освен че лиши индианеца от оръжието му, понеже той не можа да го издърпа.

Ролф веднага се хвърли във водата на помощ. Но Куонаб, задъхан, извика:

— Не, не, върни се... Аз сам.

Челюстите на гадината продължаваха да стискат ръката, а ноктите на предните лапи, които се размахваха напред и надолу, разкъсваха дрехата, която я запазваше, и дълги струйки кръв обагряха вълните.

Куонаб отчаяно се хвърли към по-плитките води, дръпна още веднъж томахока — той се помръдна, разхлаби се; още веднъж, и той се освободи. Тогава „прас, прас, прас“ и дългият змийски врат бе пресечен. Тялото с размахани огромни люспести лапи и пляскаща алигаторска опашка започна да потъва, но грамадната глава, премигваща с помътени червени очички и облята с кръв, остана вкопчена в неговата ръка. Индианецът се втурна на брега, дърпайки въжето, което държеше живота още тяло, и го върза за едно дърво, след това издърпа ножа си, за да разреже мускулите на челюстите, които забиваха човката на главата в месото му. Но мускулите бяха защитени от броня и кости и той не можеше да забучи ножа, та да ги лиши от силата им. Напразно мушкаше и кълцаше, докато най-сетне челюстите спазмодично потрепериха и се отвориха широко и кървавата глава падна на земята. Тя пак захапа, но попадна на един клон. Силните челюсти се впиха на него и останаха така.

Повече от час обезглавеното тяло пълзеше или се мъчеше да пълзи, и все към езерото. Сега те можеха да разгледат неприятеля. Учуди ги не толкова неговата големина, колкото тежестта му. При все че беше едва четири стъпки дълга, костенурката се оказа толкова тежка, че Ролф не можа да я вдигне. Куонаб бе одраскан на много места, но леко. Само дълбоката рана от човката и натъртените от челюстите места бяха по-страшни, но той не им обърна внимание. Предшествувани от Скукъм, който лаеше, колкото имаше сила, те занесоха тялото на жертвата в стана. Страховитата глава, все още вкопчена в пръчката, украсиха с три пера и сложиха на прът пред вигвама. И песента на червенокожия, когато пак запя, гласеше:

*„Босикадо, моят враг, бе могъщ,
но аз отидох в неговото царство
и го накарах да се уплаши!“*

ОБЩИНСКИЯТ СЪВЕТНИК ХОРТЪН СЕ ПОЯВЯВА ПРИ СКАЛАТА

По Азамък лятото беше в разгара си. Песните на дрозда отиваха към своя край и множество млади червеношийки с шарени пера се събираха да дърдорят всяка вечер в най-гъстите кедри. На Пайпстейвското езеро се появиха едно-две люпила патета.

Ролф беше прекрасно свикнал с живота си във вигвама. Сега знаеше точно как да нагласи душника, та да изтегля всичкия пушек, независимо от посоката на вятъра. Научил беше белезите на залеза, които показват каква промяна във вятъра може да донесе нощта. Познаваше, без да отиде на брега, дали отливът е само леко спадане на водата без особени изгледи, или е силно понижение на водното равнище, което ще открие най-богатите находища на стриди. Свикналите му пръсти му подсказваха от пръв допир дали на заложената за през нощта въдица има костенурка или едра риба; а по звученето на тамтама познаваше, когато наближаваше буря.

Научен да не стои без работа, той беше направил много подобрения в стана, доста значителни, между които беше да събере и изгори всички отпадъци и смет, които привличаха пълчища от мухи. Беше се нагодил към живота в стана отчасти, като го беше променил да стане по-пригоден за него и вече не гледаше на престоя си там като на временна промяна. Нито знаеше, нито помисляше кога ще му дойде краят. Съзнаваше само, че животът му е така приятен, както никога преди. Ладията му беше отминала безброй бързеи и сега плаваше по гладки, спокойни води, но това беше бързият преход пред стръмния водопад. Затишие в тътена не означава края на войната, а подготовка на ново нападение. И, разбира се, то дойде оттам, откъдето най-малко можеше да се очаква.

Общинският старей Хортън се ползуваше с добро име сред жителите на градчето; беше разумен човек с добро положение и добро сърце. Той беше собственик на всичките гори по Азамък и така се падаше хазаин на индианеца, който живееше в земите на своите деди.

И Ролф, и Куонаб бяха работили за Хортън и затова го познаваха добре и го обичаха заради добротата му.

Една сряда сутрин към края на юли Хортън, гладко обръснат и едър, се появи пред вигвама под скалата.

— Добро утро на двама ви! — След това, без да губи време, заговори за каквото беше дошъл. — Напоследък възникнаха много спорове и критики от страна на стареите, загдето се допуска бяло момче, син на родители християни, внук на свещенослужител, да напусне християните и християнската църква и да се събере да живее с езичник, да стане, тъй да се каже, направо варварин. Наистина аз не съм съгласен с тия, които, без да се замислят, са готови да нарекат безбожник такъв добър човек като Куонаб, за когото с положителност зная, че съобразно с ограничената си просветеност все пак се моли всеки ден по свой начин. Въпреки това стареите, съдиите, свещенослужителите, народът изобщо, а най-вече Мисионерското дружество са дълбоко загрижени по този въпрос. Те отправят обвинение дори и срещу самия мен и много рязко ме корят в липса на ревностност, загдето позволявам такава нечестива твърдина на сатаната да съществува в собствените ми владения и да давам подслон на човек, тъй да се каже, избягал от милостта божия. Затова не по собствена воля, а като пратеник на общинския съвет, събранието на стареите и Дружеството за разпространяване на вярата между езичниците трябва да ти съобща, Ролф Китеринг, че понеже нямаш сродници и си непълнолетен, всъщност си под опеката на енорията и поради това беше наредено да станеш член от семейството на достопочтения старей Езекил Пек, семейство, изпълнено с достойно за уважение благочестие и истинска вяра; бих казал, един човек, който, въпреки привидната си студенина и строгост, е много разумен по всички въпроси, отнасящи се до църквата, и мога да кажа в известна степен дори прочут заради някои бележки, направени от него върху краткия катехизис. Хайде сега, мойто момче, няма защо да добиваш вид на жребче, което опитва за пръв път камшика. Ще си имаш добър дом, проникнат от дух на най-превъзходно благочестие, което ще те заобикаля непрекъснато.

„Като жребче, което опитва за пръв път камшика“ ли! Ролф се олюля като улучен елен. Да стане отново момче за всичко беше възможно, но не и привлекателно. Да напусне Куонаб тъкмо когато

горският свят се разкриваше пред него, беше ужасно; но да промени всичко това срещу робия в благочестивото семейство на стария Пек, чиято безсърдечна жестокост беше пропъдила всичките му собствени деца, бе сбор от нещастия, който го разбунтува.

— Няма да отида! — изтърси той и загледа предизвикателно дебелия и отзивчив старей.

— Хайде, Ролф, такива думи са непристойни. Пази се прибързани приказки да не те въвлекат в прегрешение. Това е нещо, на което майка ти би се радвала. Бъди разумен, скоро ще разбереш, че всичко е било за твое добро. Аз винаги съм те харесвал и винаги ще бъда за теб приятел, на когото ще можеш да разчиташ. Ще постъпя не според дадените ми нареждания, а както ми подсказва сърцето, и ще ти кажа още, че не е нужно да дойдеш още сега, няма нужда да отговориш сега, но да го обмислиш. Все пак помни, че идущия понеделник сутрин или преди това ще трябва да се явиш при старея Пек, и се боя, че ако не го сториш, следващият пратеник ще бъде много по-неотстъпчив от мен. Хайде сега, Ролф, бъди добро момче и помни, че в новия си дом поне ще живееш сред хора, които прославят бога.

След това с дружеско кимване, но с печално изражение едрият, облечен с черно пратеник се обърна и си тръгна.

Ролф бавно, безсилно се отпусна на един камък и се втренчи в огъня. Подир малко Куонаб стана и се залови да приготви обета. Обикновено Ролф му помагаше. Сега не правеше нищо и само мрачно се вглеждаше в тлеещия огън. След половин час храната беше готова. Той яде малко и отиде самичък в гората. Куонаб го видя да лежи на една плоска скала, загледан в езерото, и да хвърля камъчета във водата. По-късно Коунаб отиде в Мейанос. Когато се върна, видя, че Ролф е насякъл голям куп дърва, но двамата не размениха нито дума. Изражението на мрачен яд и бунт на лицето му постепенно се сменяше със сковано отчаяние. Никой от двамата не можеше да отгатне какво минава през ума на другия.

Вечерята мина в мълчание. Сетне Куонаб пуши цял час и двамата седяха загледани в огъня. Пъстра сова изкряска и се закикоти над главите им и накара кучето да скочи и да се разлае от тоя звук, на който обикновено нямаше да обърне никакво внимание. После отново настъпи тишина и в един миг червенокожият даде гласен израз на скрития ход на мислите си:

— Ролф, хайде да отидем в северните гори!

Това беше изненадващо предложение. Ролф все по-добре и по-добре разбираше колко много значеше тая долина за Куонаб, който се прекланяше пред паметта на своите деди.

— И да оставим всичко това? — отговори той, като обгърна с движение на ръката скалата, индианската пътека, мястото на изчезналия Петукуапен и гробовете на племето.

В отговор на това очите им се срещнаха и от широките гърди на индианеца се изтръгна една-единствена дума:

— Ъф!

Една сричка, изречена с дълбок заглъхващ глас, но колко много говореше тя за бавно породилата се и закрепнала привързаност, за борбата, продължила от сутринта, когато стареят дойде със злокобната вест, и за победата, спечелена от дружбата.

Ролф долови всичко това и нещо задави за миг гърлото му, сетне рече:

— Аз съм съгласен, ако наистина си го решил.

— Ъф! Аз отивам, но някой ден аз се върна.

Настъпи дълго мълчание, после Ролф попита:

— Кога ще тръгнем?

И получи отговора:

— Утре вечер.

КЪМ СЕВЕРНИТЕ ГОРИ

Когато напусна стана сутринта, Куонаб беше тежко натоварен, а пътят, по който тръгна, водеше към Мейанос. Нямахше нищо изненадващо, когато се появи пред тезгяха на Сайлърс Пек и предложи да му продаде чифт снегоходки, връзка капани, няколко чинии от брезова кора и от липа и тамтам срещу чай, тютюн, барут и два долара в брой. Той си тръгна, без да каже нито дума, и скоро се върна в стана. Оттам отиде с котлето в гората и го донесе пълно с прясно обелена орехова кора. Сипа й вода и я вари, докато всичко това се превърна в тъмнокафява течност. Когато тя изстина, индианецът я изля в плоска чиния и каза на Ролф:

— Ела сега, аз ще те направя синауа.

С меко парцалче той взе да маже момчето с боята. Отначало искаше да боядиса само лицето, главата, врата и ръцете, но Ролф каза:

— Защо пък да не ме боядисаш цял.

Той се съблече гол, жълто-кафявата течност, намазана на бялата му кожа, й придаде плътен меден цвят и той се превърна в индианче, което никой не би взел за Ролф Китеринг. Боята скоро изсъхна и когато се облече наново, Ролф разбра, че вече е изгорил моста зад гърба си.

Те свалиха двете половини от платнището на вигвама и направиха два денка от завивките. Томахокът, лъковете, стрелите, пушката и няколкото скъпоценни фунта храна в медното котле бяха разделени помежду им и наредени в торби с презраменни ремъци. Така всичко беше готово. Но Куонаб имаше да свърши още нещо. Той се качи сам на скалата. Ролф знаеше защо отива там и сметна, че е по-добре да не го последва.

Индианецът запали лулата си, духна четири кълба дим към четирите вятъра, като започна от запад, и поседя, потънал в мълчание. След малко от скалата се чу молитвата за добър лов:

„Татко, води ни!“

Татко, помогни ни!
Татко, води ни на добър лов.“

И когато молитвата секна, пъстра сова изкряска в гората далеч на север.

— Ъф! Добре — беше единствената му забележка, когато се върна при Ролф, и те потеглиха по залез-слънце на дългия си път направо към север, Куонаб, Ролф и Скукъм. Но не бяха изминали и стотина крачки, когато кучето се върна назад, изтича до мястото, където имаше скрит кокал, отново се присъедини към тях и заситни с кокала в уста.

По широкия път пътуването щеше да бъде по-лесно, но за тях беше много необходимо да не ги видят, затова тръгнаха по пътеката нагоре покрай рекичката Азамък и след един час ход излязоха на Катрокия път, който води на запад. Лесният път ги съблазняваше пак, но Куонаб и сега реши да не излизат от гората. Подир половин час трябваше да се спрат, защото Скукъм подгони миеща мечка. След като вързаха кучето, вървяха още два часа през гората и после спряха на около осем мили от Пайпстейн, понеже Ролф беше съвсем уморен. Беше вече полунощ. Те направиха набързо двойно легло под платнището, прехвърлено през един прът над главите им, и спаха до сутринта. Когато затваряха натежалите си клепки, бяха приветствувани от вика „Ху, ху, ху, ху, я, ху“ на приятелката им пъстрата сова, който се чуваше все още от север.

Слънцето се беше вдигнало високо и Куонаб беше приготвил закуската, когато Ролф се събуди. Така се беше схванал от ходенето и тежката торба, че тайно се зарадва, когато разбра, че ще почиват през тоя ден, скрити в гората, и ще пътуват само нощем, докато не стигнат в друг край, където никой не ще ги познава, нито ще има вероятност да ги спре. Сега бяха в щата Йорк, но това в никакъв случай не означаваше, че не ги застрашава потеря.

Когато слънцето се вдигна високо, Ролф тръгна из гората с лъка и тъпите си стрели и главно благодарение на Скукъм сполучи да удари две катерици, които, одрани и опечени, им послужиха за обяд. Привечер потеглиха, както и преди, и изминаха още десет мили. На третата нощ изминаха още повече, а на следващия ден, понеже беше

неделя, се пазиха никой да не ги види. Но в понеделник сутрин в ярката слънчева светлина, макар и да беше първото утро, когато така или иначе бягството им трябваше да бъде забелязано, те тръгнаха открито по широкия път с чувство на такава радост, каквато не бяха изпитвали досега. Две неща, които му бяха нови, правеха впечатление на Ролф: любопитните погледи на хората, край чиито къщи и впрягове минаваха, и несдържаната враждебност на кучетата. Обикновено тая враждебност можеше да се обуздае, като им се заканеха с пръчка или се престореха, че вдигат камък. Един огромен и свиреп тъмнокафяв на петна пес обаче продължи да тича подир тях и да лае въвн от обсега на пръчката и успя да посръфа Скукъм, докато Куонаб не опъна лъка си и не пусна една тъпа стрела. Стрелата улучи звяра по крайчеца на носа и го накара да побегне към къщи, а Скукъм успя твърде задоволително да ухапе няколко пъти неприятеля отзад. Те изминаха тоя ден двадесет мили и двадесет и пет на следващия, понеже сега вървяха по добри пътища и торбите им бяха поолекнали. Неведнъж намираха добри стопани, които ги нахранваха. Но Скукъм много често им създаваше неприятности. Стопаните не харесваха начина, по който той се държеше сред кокошките им. Никой не можеше да накара Скукъм да схване тънката зоологическа разлика между яребици, които са големи птици и разрешен за лов дивеч, и кокошки, които са големи птици, но не са разрешени за лов. Такова цепене на косъма на две не си струваше труда, а още по-малко — признаването.

Скоро стана ясно, че е по-добре, когато наближат някоя къща, Ролф да отива самичък, а Куонаб да държи Скукъм. Миризмата на Ролф като че ли по-малко възбуждаше кучетата, а като си спомняше собственото си отношение, когато скитници бяха идвали в единия или другия от предишните му домове, винаги питаше дали биха му дали работа да изкара едно ядене, и скоро забеляза, че постигаше по-голям успех, ако се обърнеше първо към жените в къщата, и тогава, като се усмихнеше, за да покаже много белите си зъби, им заговаряше на неиндиански английски, който оказваше по-голямо въздействие, излязъл от устата на очевиден индианец.

— Понеже трябва да бъда индианец, трябва да ми дадеш и индианско име, Куонаб — каза той след един такъв епизод.

— Ъф! Добре! Това е лесно! Ти си „Нибоуака“, „Мъдрият“. — Защото индианецът не беше пропуснал никоя от тия подробности и

това име му остана.

Сега минаваха по двадесет или тридесет мили на ден, като избягваха селищата край реката. Поради това не видяха Олбъни, но на десетия ден стигнаха Форт Едуард и за пръв път видяха великата река Хъдзън. Тук се бавиха колкото можеха по-малко, продължиха покрай водопада Глен и на единадесетата вечер от пътуването си минаха стария изоставен форт и видяха водния простор на езерото Джордж с гористия му бряг и издигащите се далеч на север планини.

Сега ги завладя нова мисъл: „Само да имаха ладията, която бяха изоставили на Пайпстейв!“ Тая мисъл дойде на двамата при вида на безграничната шир, и особено когато Ролф си припомни, че езерото Джордж се съединява с Шамплен, което на свой ред е най-правият път към всички непокътнати дебри.

Спряха на стан, както бяха спирали петдесет пъти преди, и си приготвиха яденето. Светлите сини води, люшкащи се до тях, съблазняваха, привличаха. Когато отидоха на брега, Куонаб посочи следа и каза: „Елен“. Той не прояви особена възбуда, но Ролф я прояви и двамата се върнаха при огъня си, обзети от ново чувство на въодушевление. Бяха стигнали Обетованата земя. Сега трябва да се приготвят за сериозната задача, да си намерят незаето още ловище.

Куонаб си припомняше древния закон на гората, който отрежда всяка долина на ловеца, пристигнал пръв, или на ловеца, заел мястото на първия, и се занимаваше с тия си мисли. Ролф блъскаше главата си откъде да намерят средства, за да се сдобият със снаряжение, кану, капани, брадви и припаси. Момчето прекъсна мълчанието:

— Куонаб, трябва ни пари, за да си купим снаряжение. Сега е началото на жътвата. Можем лесно да си намерим работа за един месец. Така ще се прехраним, ще спечелим достатъчно пари, за да преживеем, и ще можем да научим нещо за тия места.

Отговорът беше прост:

— Ти си Нибоуака.

Стопанствата тук бяха малко и пръснати, но имаше едно-две покрай езерото. Ролф се запъти към най-близкото с непожънати ниви. Но начинът, по който ги приеха, като се започне от схватката с кучето и се свърши със сблъскването със стопанина, не беше приятен: „Не искал да види проклети червенокожи. Имал двама индианци от Сейнт Реджис миналата година и те били двама негодни пияници.“

Следваща беше къщата на един дебел холандец, който тъкмо се чудеше как да се справи със струпалите се на главата му куп бедствени положения — закъсняла коситба, подранил овес, буренянали картофи, загубил се добитък и предстоящо увеличение на семейството, — когато двама ангели-спасители с медночервена кожа се появиха на прага му.

— Може работиш добре?

— Да, винаги съм живял в стопанство. — И Ролф показва ръцете си, широки и твърде големи за годините му.

— Може би, можеш намери моите загубени крафи, които аз не намери, вече?

Дали можеха! Щеше да е цяло удоволствие да се опитат.

— Аз дава два долар, ако ти доведеш тях скоро.

И тъй Куонаб се запъти към гората, а Ролф пое към картофената нива с мотика, но се закова на място от внезапни крясъци на кокошките. Уви! Беше Скукъм, който пак гонеше това, което смяташе за яребици. След една минута той беше вързан позорно с верига за наказателния стълб и не бе пуснат през цялото време на техния престой.

Подир обяд Куонаб се върна с добитъка и когато каза на Ролф, че е видял *пет елена*, очите му явно горяха от ловджийска страст.

Три дойни крави, които не са били доени два дни, представляваха сериозна задача, изискваща незабавно внимание. Ролф беше доил пет крави два пъти на ден в течение на пет години и само като го погледна, старият Ван Тръмпър разбра, че момчето си знае работата.

— Добре, добре! Аз отива сега приготви храна за свине.

Той влезе в бараката, но едно светлорусо червенобузесто момиче се втурна подире му.

— Татко, татко, майка казва... — Останалото не се чу.

— Боже мой! Боже мой! Аз не мисли това толкова скоро. — И дебелият холандец забърза подир детето. След миг той се появи отново и веселото му лице бе помрачено от тежка грижа.

— Хей ти, големия индианец, ти знаеш да гребеш кану? — Куонаб кимна. — Тогава ела. Анет, доведи Томас и Хендрик.

Бащата вдигна на ръце двегодишния Хендрик, индианецът вдигна шестгодишния Томас, а дванадесетгодишната Анет тръгна

подире им със смътна, неразбрана тревога. Когато стигнаха на брега, те наместиха децата в ладията и едва тогава бащата осъзна трудното си положение: не можеше да остави жена си. Налагаше се да изпрати децата по чужд човек. Той рече с известно отчаяние:

— Можеш тия деца заведеш в къщата отатък в езерото и доведеш госпожа Калън? Кажи й Марта Ван Тръмпър има нужда тя дойде сега много бързо.

Индианецът кимна. Бащата се поколеба, но беше достатъчно да погледне индианеца. Нещо му подсказа „Можеш да му имаш вяра“ и въпреки плача и хленченето на малките, които оставяха сами с тъмнокож непознат, блъсна ладията от брега.

— Пази моите деца! — И той извърна плувналите си в сълзи очи.

Стопанството беше само на две мили и вечерта беше тиха. Нито една минутка не беше загубена: коя жена няма веднага да зареже всичката си работа и всичките си грижи, за да се притече на помощ на друга жена в трудните минути на майчинството?

Не се мина и час и жената на съседа стискаше ръцете на майката на отведените светлоруси дечурлига. И дълго преди тоя тъмен, страшен час на нощта, когато отпада съпротивителната сила на живота, необяснимото чудо завърши: в дома на заселника се появи още една светлоруса рожба и всичко беше наред.

ЖИВОТЪТ ПРИ ХОЛАНДСКИЯ ЗАСЕЛНИК

Индианците спяха в разкошния хамбар, направен от цели дървета, и имаха одеяла, много сено и покрив. Бяха повече от доволни, защото сега, на границата на пущинака, бяха много близо до всякакви диви зверове. Не минаваше нито ден, нито нощ, без да им даде доказателство за това.

Единият край на хамбара беше отделен за кокошките. Там работният персонал от десетина кокошки изпълняваше служебните си задължения, които през първата нощ от „посещението на кафявите ангели“ се състояха в безмълвно дремане, когато изведнъж кокошките и новите работници бяха събудени от кресливо кудкудякане, което скоро секна. Сякаш една кокошка беше сънувала лош сън и паднала на земята, а след това отново се качила на пръта и заспала. Но на другата сутрин тялото на един от тия високоуважавани филиали на фабриката за яйца беше намерено в ъгъла, отчасти изядено. Куонаб изследва обезглавената кокошка и земята наоколо и изрече думата „норка“.

Ролф каза:

— Защо да не е скункс?

— Скунксът нямаше да може да се покатери до пръта.

— Тогава невестулка?

— Невестулката щеше само да ѝ изсмуче кръвта и да убие три или четири.

— Ами миеща мечка?

— Мечката щеше да я отнесе, същото щеше да направи и лисицата, и дивата котка, а бялката нямаше да се вмъкне в сградата нощем.

Нямаше съмнение, първо, че е била норка, и второ, че се крие някъде около хамбара, докато пристъпите на глада я накарат да влезе отново в кокошарника. Куонаб затисна остатъците от кокошката с два-три големи камъка така, че да може да се стигне само от една страна и сложи там на пътя капан.

Тая нощ бяха събудени отново, тоя път от страхотни писъци и съчувствено въпросително кудкудякане на кокошките.

Те скочиха и побързаха вътре с фенер. Тогава Ролф видя гледка, от която му настръхна косата. Норката, едър мъжкар, се беше хванала с едната си предна лапа. Тя се гърчеше и беснуваше, нахвърляше се ту върху капана, ту върху мъртвата кокошка, ту върху собствената си, попаднала в капана лапа и от време на време спираше, за да нададе пронизителни крясъци, а след това отново нападаше капана със сляпа животинска злоба, чупеше острите си бели зъби, дъвчеше безмилостния метал с изпонаранени и кървави челюсти, пенеше се, ръмжеше и лудееше. Когато влязоха враговете ѝ, тя обърна към тях отвратителната си муцуна с неописуем страх и омраза, ярост и ужас. От светлината на фенера в очите ѝ блесна зелен огън. Тя се задърпа в нови усилия да се отскубне. Във въздуха се носеше мускусната ѝ миризма. Безсилната ярост, вложена в тая борба, представляваше картина, която остана жива в паметта на Ролф. Куонаб взе тояга и с един удар сложи край на тая сцена, но Ролф не можа никога да я забрави и никога след това нямаше желание да участва в лов, когато трябваше да се използват капани с безмилостни стоманени челюсти.

Подир една седмица изчезна още една кокошка и вратата на кокошарника зееше отворена. Куонаб изследва внимателно земята във и пред сградата и каза: „Миеща мечка.“ За миещи мечки е много необичайно да се вмъкват в кокошарници. Обикновено това го правят отделни мечки с извратен вкус, но започнат ли веднъж, непременно идват пак. Индианецът отсъди, че мечката можеше да дойде пак следващата нощ и приготви клопка. Той прекара въже от резето на вратата до едно дърво и закачи на въжето тежест, тъй че вратата да се затваря сама, а за да може и сама да се заключва, подпря с дълъг прът отвътре. След това задържа вратата отворена с една дъска, сложена така, че щом влезеше, мечката трябваше да стъпи на нея вътре и с това да освободи вратата. Ловците смятаха, че ще чуят, когато вратата се затвори през нощта, но толкова много им се спеше, че не разбраха нищо до другата сутрин. Тогава откриха, че въжето беше затворило вратата, а вътре, свила се в един от полозите, седеше злобна, настръхнала стара мечка. Колкото и да е странно, не беше пипнала втора кокошка. Щом се видяла в плен, беше променила намеренията

си, а скоро след това кожата ѝ бе разпъната в края на хамбара, а месото висеше закачено в килера.

— Това бялка ли е? — попита малката Анет. А когато ѝ казаха, че не е, за да обясни разочарованието си, каза, че старият Уорън, собственикът на дюкяна, ѝ обещал синя памучна рокля срещу кожа от бялка.

— Ти ще получиш първата бялка, която убия — каза Ролф.

Животът при Ван Тръмпърови не беше неприятен. Майката се изправи на крака за една седмица. Анет пое грижите за бебето и за предшествениците му. Хендрик старши постепенно превъзможваше затрудненията си благодарение на неочакваните помощници, а благите отношения правеха тежката работа да не е чак толкова тежка. Плахостта, която всички изпитваха отначало спрямо индианците, изчезна, особено спрямо Ролф, — той се оказа толкова общителен, — и холандецът, след като доста се чуди на комбинацията на кафявата кожа и сините очи, реши, че Ролф е мелез.

Август не беше неприятен за момчето, обаче Куонаб положително започваше да се притеснява. Той можеше да работи една седмица не по-зле от всеки бял, ала неговата раса не се беше издигнала до висотата на търпеливия, упорит, траещ цял живот труд.

— Колко пари имаме сега, Нибоуака? — беше един от въпросите, който издаде притеснението му към средата на август.

Ролф направи сметка: за половин месец за Куонаб петнадесет долара, за самия него десет, за намирането на кравите два долара, или всичко двадесет и седем долара. Това не стигаше.

Подир три дни Куонаб взе да пресмята наново. На другия ден каза:

— Трябва да изпреварим с два месеца замръзването на водата, за да намерим хубаво място и да си направим колиба.

Тогава Ролф направи наистина умно нещо: отиде при дебелия Хендрик и му разправи всичко. Каза му, че искат да си набавят кану и снаряжение и да потърсят ловен участък, без да посегнат на заетите вече от други, защото ловният закон е много строг: дори и смъртно наказание не се смята за прекалено сурово в известни случаи на навлизане в чуждо ловище, в случай че оцетената страна е готова да играе ролята на съдията, съдебните заседатели и палача. Ван Тръмпър можа да им помогне доста много по въпроса за ловищата. Нямало

смисъл да се опитват към Върмонт, нито някъде в близост на езеро Шамплен или край езеро Джордж, нито си струваше труда да отиват на далечния Север, понеже там ходели французите, а те били известни като страстни ловци. Тъй че окръгът Хамилтън бил по-многообещаващ от всичко друго, но бил почти недостъпен, отдалечен от всички големи водни пътища, а по суша, разбира се, изобщо нямало път. Именно в неговата недостъпност се криела причината, по която бил малко известен.

Дотук всичко беше добре, но жизнерадостният Хендрик бе неприятно изненадан да научи, че новите му помощници се готвят да го напуснат веднага. Най-после им направи следното предложение: ако останат до първи септември и така оставят всичко „в добър ред за зимата“, освен уговорените надници, ще им даде ладията, една брадва, шест капана за норки и капана за лисици, който и сега виси в хамбара, и ще ги закара с фургона си чак до Петмилевата пътека, където се пренасят лодките от езерото Джордж до река Скрун, по която може да слязат до вливането ѝ в горното течение на Хъдзън и като отидат нагоре по него четиридесет мили през прагове и тежки места с пренасяне на лодката на гръб, ще стигнат до блатиста река. Реката се влива от югозапад и десет мили плаване нагоре по нея ще ги изведе на езерото на Джисъп, което е две мили широко и дванадесет мили дълго. Това място изобилствувало с дивеч, но било толкова трудно да се стигне, че било изоставено след смъртта на Джисъп.

Имаше само един възможен отговор на такова предложение — те останаха.

В свободно време Куонаб донесе ладията до хамбара, махна няколко тежки парчета кора и брезент и няколко масивни дъсчени седалки, поправи ребрата и когато я изсуши и насмоли, теглото ѝ стана под сто фунта — поне четиридесет фунта по-малко от онова подгизнало нещо, с което беше прекосил езерото в деня на идването им в стопанството.

Настъпи септември. Рано сутринта Куонаб отиде сам при езерото. Там седна на върха на един хълм, обърнат към изгрева, и запя песента на новата зора, като удряше не тамтам — той нямаше тамтам, — а пръчка в пръчка. А когато изгревът заля земята, пак запя песента на ловеца:

*„Татко, насочи стъпките ни,
заведи ни на добро ловище.“*

След това затанцува под звуците на песента с лице, обърнато към небето, със затворени очи, а краката му почти не се вдигаха, но се движеха ритмично. Така направи три обиколки под звуците на песента си за трите слънчеви кръга, свещения брой. Лицето му светеше и никой не би могъл да го види тогава, без да разбере, че това е истинско преклонение от все сърце пред един истински бог, който е във всичко, сътворено от него.

С КАЛУ НАГОРЕ ПО ХЪДЗЪН

Има само един вид хора, които не мога да преценя какво представляват; това са хората, които мълчат и не казват нищо.

Из мъдростите на
Сай Силван

Един заселник на име Хълет имаше плоскодънка, която всички съседи вземаха на заем, когато станеше нужда да прекарат някой впряг оттатък езерото. В деня на заминаването конете и фургонът на холандеца, ладията и хората се качиха сутринта на плоскодънката, Скукъм зае полагащото му се място на носа и всичко беше готово за „сбогом“. На Ролф му се виждаше трудно да изговори тая дума. Добрата майка-холандка беше спечелила сърцето му, а децата му бяха станали като братя и сестри.

— Ела пак, момче, ела да ни видиш скоро.

Тя го целуна, той целуна Анет и трите по-малки Ван Тръмпъровци. Те се качиха на плоскодънката и се заловиха за прътите, докато стигнаха в по-дълбоки води. Тогава хванаха греблата. Излезлият източен вятър им даде възможност да използват чергилото на фургона, което опънаха като платно, и след два часа плоскодънката благополучно пристана на западната страна, където имаше дюкян и започваше коларският път към реката Скрун.

Когато се приближиха до вратата, видяха някакъв човек с вид на нехранимайко, облегнал се на стената с ръце в джобове. Помътените му очи измериха новодошлите с презрителна враждебност в погледа. Когато минаваха край него, той плюна сдъвкан тютюн върху кучето и пред краката на хората.

Старият Уорън, собственикът на дюкяна, не изпитваше особени симпатии към индианците, но беше много добър приятел на Хендрик и много държеше на търговията с кожи, тъй че новите ловци бяха приети

любезно. Дойде време за уреждане на сметките. Пшенично и овесено брашно, свинско месо, картофи, чай, тютюн, захар, сол, барут, куршуми, сачми, дрехи, влакно за въдици, дебел свредел, пирони, ножове, шила, игли, пили, още една брадва, няколко тенекиени чинии и тиган бяха избрани и писани на сметката на Хендрик.

— Ако бях на ваше място, бих взел една рамка за прозорци. Ще ви дойде много добре при студено време.

Търговецът ги заведе в една барака, където имаше куп готови прозоречни рамки с по шест стъкла. Така и това неудобно за носене нещо бе добавено към техния товар.

— Не мога ли да ви продам една чудесна пушка? — И Уорън сложи на тезгяха нова малокалибрна пушка от най-нов образец. — Само двадесет и пет долара. — Ролф поклати глава. — Една част в брой, а останалото ще ми дадете в кожи идущата пролет.

Това беше голямо изкушение за Ролф, обаче той от ранна възраст изпитваше ужас от дългове. И твърдо заяви:

— Не!

Но сетне много пъти съжаляваше за това! Оставащата малка разлика в сметките уредиша в брой.

Когато подреждаха и избираха, отвън се чу страхотно изквичаване и след миг Скукъм пристигна куцешком, заскимтял, сякаш беше на умиране. Куонаб веднага изскочи навън.

— Ти ли ритна кучето ми?

Изражението на разтакаващия се негодник се промени, когато погледна индианеца в лицето.

— Не! Не съм го пипал. То се надяна ей на онова гребло.

Това бе явна лъжа, но беше по-разумно да я приеме и Куонаб отново влезе вътре.

После непознатият грубиянин застана на вратата и изръмжа:

— Слушай, Уорън! Няма ли да ми дадеш тая пушка? Мисля, че моята дума не струва по-малко от думата на всички други.

— Не — рече Уорън, — казах ти, не!

— Дано да пукнеш тогава и няма да видиш от мен и за счупена пара кожа от тия, дето съм струпал лани.

— Нито искам да видя — беше отговорът; — аз вече знам колко струва твоята дума.

Непознатият се измъкна навън.

— Кой е той? — попита Хендрик.

— Зная само, че името му е Джек Хоуг; пада малко нещо ловец и много нещо нехранимайко: замъкна ме миналата година. Не е от тия места. Казват, че бил от западния склон на планината.

Те узнаха от Уорън много нови подробности за предстоящия им път и преди всичко важното указание, че устието на реката Джисъп се познавало по орлово гнездо на изсъхнал бор.

— До това място се придържайте в главното течение и не забравяйте, че идущата пролет ще купя от вас кожата.

Пътуването по Петмилевата пътека беше бавна работа. Изминаването на това разстояние им отне повече от два часа, но късно през деня стигнаха до реката Скрун. Тук холандецът каза:

— Сбогом. Елате пак някой път.

Скукът изрѣмжа на фермера за сетен път и Ролф и Куонаб останаха сами в пустошта.

Слънцето беше залязло, затова те се заловиха да си приготвят стан за през нощта. Умният пътник винаги приготвя легло и подслон, докато е още светло, ако има възможност. Докато Ролф палеше огън и закачваше котлето, Куонаб избра равно сухо място между две дървета и го настла със смърчови вейки, за да направи леглата, а най-накрая направи висока палатка, като метна брезента от шатъра през прѣт, сложен между дърветата. Краищата на брезента затиснаха със зелени дървета, отсечени на бърза ръка за тая цел, и сега бяха защитени от лошо време.

Чай, картофи и пържено свинско, кленов сироп и сухари — това беше вечерята им, след което дойде време за пушене. Куонаб взе върбово клонче, което беше прибрал през деня, и започна да го дялка към единия край, като оставяше накъдрените стърготини на прѣчката. Когато те се събраха в рехава топка, поддържа ги над огъня, докато се препекоха и станаха кафяви, след това ги стри между дланите си с малко тютюн, напълни лулата и скоро бе обгърнат от аромата на тоя горски пушек, наричан от мнозина, които не знаят откъде и как идва, „индианска миризма“. Ролф не пушеше. Беше обещал на майка си, че не ще пропуши, докато не стане мъж, а нещо будеше спомена за нея с непреодолима сила: това бяха леглата, които бяха направили от благоуханни балсамови вейки. „Чо-ко-тунг“, или „мехуресто дърво“, както го наричаше Куонаб. Майка му имаше малка възглавничка на

кушетката, донесена от север — възглавничка от „северен смърч“, както я наричаха, понеже беше напълнена с игли от смърч, какъвто не растеше в Кънетикът. Като малко дете Ролф беше пъхал безброй пъти топчестото си носле в тая торбичка, за да вдъхне идващия от нея чудесен аромат, и така той беше станал свещена миризма на всичко, което му е било скъпо в детството, и никога не загуби въздействието си върху му. Миризмата никога не загубва въздействието си. О, всемогъщо ухание, което нахлува през ноздрите и може да стигне и да трогне душата! О, царице на спомените, които са господар на душата! Колко много трябва да се пазим да не позволим на греховна мисъл да се свърже с някоя често срещаща се, обичана от нас миризма! Щастливи са наистина ония, които намират някой десетократно чист и непорочен аромат като тоя на смърча и дъхът му става господар на техните настроения и чрез мислите, които събужда, упражнява цялата си сила да облагородява, изпълнен със сладост и спокойно щастие. Така действуваше на Ролф вълшебното дърво.

Балсамовата ела беше свещеното дърво на спомените му. Уханието ѝ никога не му изневеряваше и той спа тая нощ, заобиколен от въздействието му.

Тръгването сутринта не беше лесна работа. В тоя първи ден трябваше да се подредят толкова много неща. Товарът да се раздели на две, да се разпределят по нов начин вещите в ладията или да се сложи един или друг вързоп по-нависоко, в случай че лодката протече. Тежките предмети, като брадви и тенджери, трябваше да се вържат за ладията или за вързопи, които ще плувнат, ако те се преобърнат. Самото кану трябваше да се насмоли на едно-две места, но те потеглиха след три часа и започнаха плаването си надолу по Скрун. Това бе първото пътуване на Ролф по вода. Наистина беше се опитвал да кара лодка по Пайпстейвското езеро, но то е било само преминаване от бряг до бряг. Това беше истинско пътешествие. Той не можеше да се начуди колко чувствителна е крехката им съдинка, колко лесно се уравновесява, колко бързо се подчинява на всяко движение на веслото, как сякаш сама се отбива от скалите и колко неприятно се извиват нагоре ребрата, когато дъното застърже по някое дърво. Това бе нов свят за него. Куонаб го учеше никога да не се качва в ладията, докато не е плувнала; никога да не се изправя и да не се движи в нея, без да се хване за борда; никога да не прави резки движения; Ролф разбра също,

че е по-лесно да гребеш, когато имаш под себе си шест стъпки вода, отколкото когато тя е само една педя.

За един час изминаха пет мили и навлязоха в Хъдзън. Тука трябваше да се напънат истински, да гребат срещу течението. Не след дълго стигнаха до плитко място, където имаше толкова малко вода, че лодката едва можеше да плава. Те скочиха във водата и заджапаха по реката, като от време на време отместваха по някой камък, докато дойдоха до дълбоки води в горния край и пак заработиха весело с греблата. Скоро се видяха пред непроходим бързей и Ролф за първи път вкуси сладостта на истинско премъкване на товара на гръб. Щом видя буйни води напред, Куонаб започна да наблюдава брега, защото първият въпрос беше „Къде да пристанем?“, а следващият: „Докъде ще носим?“ Няма бързеи по главните реки в умерения пояс на Америка, които не са били заобикаляни по суша горе-долу от векове. Никой лодкар не пренася лодката, без да пресметне най-грижливо кога, къде и как да пристане. Следователно изборът на мястото е резултат на грижливо обмисляне. Той не може да не остави някакъв белег на това място, колкото нищожен и да е той, а следващият търси тоя белег, за да си спести време и труд.

— Ъф! — беше единственият звук, който Ролф чу да се изтръгне от другаря му, и ладията се насочи към плосък камък във вира под бързеите. След като слязоха на брега, те намериха следи от стар огън. Наближаваше вече пладне, затова Ролф сготви обяда, докато Куонаб нагърби лек вързоп и тръгна напред да проучи пътеката. Тя не личеше ясно. Явно не е била използвана една-две години, но в тая работа има известни ръководни правила. Пътеката не се отдалечава от водата, освен пред някое голямо естествено препятствие и обикновено е най-лесният път, който може да се види. Куонаб през цялото време поглеждаше реката, защото плавателни води бяха най-важното нещо, и след стотина крачки пак се озова на речния бряг на добро място за приставане над бързеите.

След като се нахраниха и индианецът изпуши своята лула, те се заловиха за работа. На няколко пъти двамата пренесоха всичките си вещи, сетне пренесоха лодката и я вързаха край брега.

Шом наместиха товара, продължиха нататък, но подир половин час, след като минаха пак през плитко място, видяха нов бързей, не стръмен, но твърде маловоден за ладията, дори ако двамата слезеха да

газят. Тук Куонаб направи това, което французите наричат *demi-charge*. Занесе половината товар на брега. Тогава двамата нагазиха, хванаха лодката за двата края, премъкнаха я през бързея и я натовариха отново в горния му край. Като погребяха малко напред, стигнаха до място с много бързи, две-три стъпки дълбоки води, които течаха между бреговете, гъсто обрасли с елши. Индианецът слезе на брега, отсече два леки, здрави пръта и като застанаха единият на носа, другият на кърмата, изминаха стъпка по стъпка буйното течение, докато стигнаха благополучно над него.

Наложи им се да предвижват своето кану и по още един начин. Стигнаха до голямо протежение гладко, дълбоко и много бързо течение — почти бързей, едно от тия места, които са истинско удоволствие, когато плаваш надолу по реката. То се различаваше от предишното по това, че бреговете му не бяха скрити от елши, а бяха голи и каменисти. Тоя път Куонаб извади от бойната си торба дълго яко въже. Единият край върза не за носа, а за предната част на ладията, а другия — за ремък от еленска кожа, който стегна през гърдите си. Сетне Ролф остана на кърмата да управлява, а индианецът задържа по брега, докато ладията не беше „премъкната“ благополучно нагоре през „буйните води“.

Така те си проправяха път нагоре по трудната река ден след ден и понякога изминаваха само по пет мили за дванадесет часа тежко пътуване. Бързеи, плитчини, пренасяне по суша, буйни води се срещаха безброй и преди още да изминат петдесетте мили до устието на реката на Джисъп, много добре разбраха защо тоя край се посещаваше толкова малко.

Пътуването направи Ролф изпечен лодкар и когато вечерта на петия ден видяха огромно орлово гнездо върху изсъхнал бор, който се издигаше на брега на дълго бласто, двамата с радост почувствуваха, че са стигнали на собствена своя земя.

ЖИВОТЪТ НА ЖИВОТНИТЕ КРАЙ РЕКАТА

Понеже досега нищо не се спомена за това, не бива да се сметне, че те не виждаха никакви животни край реката. Безшумно плаващият в кану човек има най-добри възможности. Около първия им стан бе имало достатъчно еленски следи, а на сутринта, когато свиха нагоре по Хъдзън, Ролф видя първия си елен. Бяха заобиколили един нос в доста бързи води, когато Куонаб тупна два пъти по борда, обикновения сигнал „Внимавай!“, и посочи към брега. Там, на петдесетина крачки, втренчил се в тях, стоеше елен. Стоеше, без да се помръдне, като червена статуя, защото козината му беше още червена. С три-четири силни удара на веслото Куонаб рязко засили ладията напред и посегна да вземе пушката. Но еленът вирна бялата си опашка. Той се обърна, втурна се да бяга и те видяха само тая бяла опашка. Ролф седеше като омагьосан. Беше толкова неочаквано, толкова лесно достижимо; но еленът се сля отново с гората. Ролф се разтрепери, когато той изчезна.

Много пъти вечерно време виждаха мускусни плъхове, а веднъж зърнаха нещо черно и лъскаво като огромна пиявица да се търкаля нагоре-надолу, както плуваше по течението. Куонаб пошепна „Видра!“ и вдигна пушката, но видрата се гмурна и не се показва вече.

През време на едно нощуване се събудиха от някакво необикновено трополене посред нощ — рязко тракане до самите им глави. И когато станаха, видяха бодливо свинче да трака със зъби по тигана в усилието да увеличи количеството на солта, която можеше да оближе от него. Скукът, вързан за едно дърво, напразно протестираше против неканения гост и предлагаше услугите си да даде публично урок на натрапника. В края на краищата не можаха да се отърват от бодливия звяр, докато не закачиха кухненските съдове вън от обсега му.

Веднъж чуха острия отривист лай на лисица, а два или три пъти — тихия, проточен, стенещ зов на сивия вълк, излязъл на лов. Дивите птици нямаха брой и те разнообразяваха храната си с патиците, които

било единият, било другият от ловците удряше почти при всяко спиране.

На втория ден видяха три елена, а на третото утро Куонаб зареди пушката си с едри сачми, за да бъде готов, и излезе призори. Ролф вече тръгна по него, но индианецът поклати глава, после рече:

— Недей пали огън до половин час.

След двадесет минути Ролф чу изстрел и подир малко индианецът се върна с еленски бут, а когато напуснаха стана, спряха една миля нагоре по реката, за да добавят останалото месо към своя товар. Видяха още седем елена, но не ги закачиха. Въпреки това Ролф изгаряше от желание да изпита силите си на ловец. Отдаваха му се много други случаи и той използваше някои от тях. Веднъж, когато пренасяха вещите си по суша, той, или по-скоро Скукъм, вдигна няколко тетреви. Те накацаха по дърветата над главите им и пътниците спряха. Докато кучето отвличаше вниманието на птиците, Ролф свали с тъпи стрели пет и те се оказаха прекрасно ястие. Но той мислеше само за елени и единственото му желание беше да излезе сам и да се върне с товар еленско месо.

Скоро след това имаха друга вълнуваща преживелица. След един завой на реката рано призори видяха черна мечка с две мечета да се разхождат по каменистия бряг, да спират от време на време и да ядат нещо, което излезе, че са раци.

Куонаб не беше виждал мечка от детството си, когато беше ловувал с баща си из широколистните гори по планинските хребети отвъд Мейанос, и сега се развълнува. Той спря да гребе, предупреди Ролф да направи същото и остави течението да отнесе ладията назад, докато се скрие от погледа на мечките. Тогава подкара към брега. Там бързо върза ладията, грабна пушката си, а Ролф — ловните си стрели и вързали Скукъм на каишка, двамата се втурнаха в гората. После, като се пазеха да не бъдат видени, затичаха колкото може по-бързо и потихо по посока на мечките. Разбира се, вятърът духаше към ловците, иначе никога не биха могли да се доближат толкова много. Сега бяха срещу семейството и трябваше само да им се представи случай за сполучлив изстрел. Те се промъкнаха напред с безкрайна предпазливост и положително бяха стигнали на двадесет и пет крачки, но храстите все още закриваха ракояйдците. Както се прокрадваха, изведнъж старата мечка се спря и задуши с подозрение — вятърът се

беше променил и тя бе доловила миризма, която не можеше да се събърка. „Коф! Коф! Коф! Коф!“ — високо изсумтя тя за предупреждение и търти да бяга с все сила. Ловците, понеже разбраха, че са открити, изскочиха от гъстака и закряхаха колкото им глас държи, с надеждата, че ще накарат мечките да се качат на някое дърво. Старата мечка препускаше като кон, а Скуъм смело джавкаше подире ѝ. Мечетата, изоставени от майка си и изгубили я от погледа си, съвсем се слисаха от шума, втурнаха се към едно близко дърво и се покатериха на клоните му. „Сега — помисли си Ролф, като заключаваше по някои чути в миналото разкази — старата мечка ще се върне и ще има бой.“

— Връща ли се вече? — попита той неспокойно.

Индианецът се разсмя.

— Не, тя още бяга. Черна мечка винаги страхлива; никога не се бие, кога може избяга.

Мечетата на дървото, разбира се, бяха в пълната власт на ловците и в техния случай животът им не зависеше от никаква спасителна сламка, а само от милостта на хората.

— Нямаме нужда от месо, пък и не можем да го носим, хайде да ги оставим — каза Ролф и добави: — Ще намерят ли майка си?

— Да, след време; те слязат долу и реват цялата гора. Тя се навърта на половин миля и довечера те всички заедно.

Първият им лов на мечки свърши. Не беше даден нито един изстрел, не беше ранена нито една мечка, не беше измината нито една миля и не беше загубен нито един час. И въпреки всичко той като че ли беше изпълнен с много повече интерес и възбуда, отколкото многото вълнуващи сблъсквания с мечки, които Ролф и Куонаб преживяха заедно впоследствие.

СЛЕДАТА НА БРЕГА

Реката на Джисъп беше спокоен поток, който идваше от блатист край, и щеше да бъде много удобна за плаване с кану, ако не бяха падналите дървета. Някои от тях бяха отсечени преди години и подсказваха, че едновременно ловци са минавали оттук. Веднъж бяха неприятно изненадани, като видяха прясно отсечено дърво на брега, но огорчението им се превърна в радост, когато откриха, че това бе работа на бобри.

Тоя ден изминаха десет мили. Вечерта спряха за нощуване на брега на езерото на Джисъп, горди и щастливи от мисълта, че са пълноправни собственици на всичко наоколо. Тая нощ до тях долиташе от време на време вълчи вой, но като че ли идваше от другата страна на езерото. Сутринта излязоха пеша да поразузнаят и за голяма радост веднага видяха пет елена и навред имаше следи. Това бе явно еленов рай, а имаше, макар и по-малко, следи от други животни — доста много норки, една-две видри, планински лъв и женски лос с теленце. Да видят такова изобилие от възможности действуваше вълнуващо. Увлечени, те вървяха все по-нататък и по-нататък, захласнали се в перспективите за многото очакващи ги радости, когато неочаквано се натъкнаха на нещо, което превърна радостта им в скръб — *човешка следа*: пресен отпечатък на ботуш от волска кожа. Човек можеше да полудее! На пръв поглед това означаваше, че някой друг ловец ги е изпреварил и е запазил долината за себе си преди тях — запазване на участък, което се признаваше от неписания закон. Те проследиха дирята на около миля. Стъпките вървяха покрай брега — човекът е бързал, понякога е тичал, като се е придържал към западния бряг. Сетне намериха място, където е седял и отворил цял куп миди, след това пак забързал напред. Но нямаше никаква следа от приклад на пушка или друго оръжие, където е седял; и защо беше с ботуши? Ловците рядко ходеха с ботуши.

В продължение на две мили индианецът и Ролф вървяха по следата и на места виждаха, че омразният непознат направо е тичал.

После се върнаха, ужасно разочаровани. Отначало им се стори, че това е съкрушителен удар. Пред тях се откриваха три възможности: да потърсят някое място по на север, да приемат, че едната страна на езерото е тяхна, или да установят точно кой и какъв е непознатият. Те се спряха на последната. Спуснаха ладията във водата, натовариха я и тръгнаха да търсят онова, което се надяваха да не намерят — колиба на някой ловец край езерото.

След като изминаха четири или пет мили покрай брега и подплашиха един или два елена, както и цели пълчища патици, пътниците слязоха на брега и там пак намериха съдбоносната диря, неотстъпно водеща на юг. Към пладне стигнаха южния край на западния проток, който водеше към друго езеро, и като изследваха брега, пак откриха стъпките, които тук се отделяха от езерото и се насочваха на юг. Сега пътниците се върнаха в главното езеро и към пладне стигнаха южния му край. Никъде не бяха видели дори следа от хижа, макар и двата бряга на езерото да бяха пред очите им през целия ден. Пътуващият непознат остана забулен в тайна, но той не живееше тук и нямаше основателна причина да не се установят на това езеро.

Къде? Местността изглеждаше еднакво добра навсякъде, но обикновено е най-добре да стануваш край изтичалото. Когато избухне буря, големите вълни не застрашават твоето кану, нито те принуждават да останеш на суша. То е любимо място за преминаване на животни, които избягват езерото, а други, прииждащи ловци, положително ще видят хижата ти, преди да навлязат откъм реката.

От коя страна на изтичалото? Куонаб реши това — от западната. Той искаше да вижда изгрева, а недалеч от водата имаше хълм с остър скалист връх. Той посочи към него и промълви една-единствена дума: „Айдахо.“ И тъй тук, на западната страна, където езерото се влива в реката, те се заловиха да разчистят място за своя дом.

ЛОВНАТА ХИЖА

*Умен човек е тоя, който знае какво не
може да направи.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Струва ми се, че всеки ловец на тоя свят, когато за пръв път си е строил хижа, е казвал: „И най-малката колибка ще ми свърши работа, стига да има покрив и да мога да се завра да легна в нея.“ И всеки ловец си е давал сметка преди идването на пролетта, че е направил голяма грешка, като не я е изградил достатъчно голяма, за да живее в нея и да има място за припасите си. Ролф и Куонаб бяха новаци в тая работа и направиха същата грешка. Те определиха за хижата си твърде малки размери: десет на дванадесет стъпки вместо дванадесет на двадесет, а височината на стените шест стъпки вместо осем. И двамата бяха много сръчни секачи. Смърчове имаше в изобилие и хижата растеше бързо. Стените бяха издигнати за един ден. Важно нещо беше покривът. Какъв да го направят? Застъпващи се полуобли липови плочки, цепени дъсчици, наричани още шинди, или глина? Безспорно най-лесно се прави, най-топъл през зимата и най-хладен през лятото е глиненият покрив. Той има три недостатъка: протича при продължителни дъждове, от него пада прах и мръсотия при сухо време и е толкова тежък, че обикновено на края мертеците и гредите рухvat, ако човек не ги подпре с допълнителни диреци, които много пречат. Но предимствата му бяха толкова очевидни, че нашите строители не се поколебаха. Спряха се на глинен покрив.

Когато стените бяха високи пет стъпки, те изсякоха в гредите отвор за врата и прозорец, като оставиха и на двете места по половин греда в дъното. След това сложиха най-горната греда и като я нагласиха, издялаха до половината дебелина, освен на отворите, та да я пасват на вратата и прозореца. Приготвиха две плоски смърчови греди

за двете страни на вратата и две по-къси — на прозореца. Със свредела пробиха дупки, така че да могат да забият дъбови клинове през тия странични греди във всяка греда на стената, и с това завършиха двата отвора.

В единия ъгъл решиха да направят малко огнище, иззидано от глина и камък. Не с камъни от езерото, както искаше Ролф, а от планината. А защо? Куонаб каза, че езерният камък бил на водните духове и не можел да живее близо до огъня, щял да се нацепи; а планинският камък бил на слънчевия и огнения дух и щял да добави своята топлина към топлината на огъня.

Работата е там, че езерният камък се пука, когато се нагрее много, а планинският не се пука. Но тъй като нямаше кой да го обясни по-добре, Ролф трябваше да приеме думите на Куонаб.

Направата на огнището беше много проста. Ролф бе присъствувал при иззиждането на няколко такива огнища и главното нещо беше коминът да се направи достатъчно широк и най-тясната му част да бъде точно над огъня.

Гредите за стряхата, ъгловите мертеци и гредите за билото бяха поставени скоро на мястото си. След това пристъпиха към насичането на по-къси смърчови и борови гредички, достатъчно дълги обаче, за да стигнат от билото до стряхата, и достатъчно много, за да се покрие целият покрив. Наблизо имаше поляна, буйно обрасла с острица. Те настлаха дебело покрива с тая жилава трева, а след това накопаха глина със собственоръчно издялани с брадва дървени лопати и я наслагаха върху тревата в пет-шест пръста дебел слой, изравниха я и утъпкаха. Сега имаха покрив, който щеше да им свърши много добра работа.

Големите пролуки между гредите запълниха с трески, а малките натъпкаха с мъх. Направиха врата от дялани дъски и я закачиха много просто на два чепа; единия направиха, като го издялаха в края на дъската, а другия просто заковаха, след като закачиха вратата. И двата чепа, разбира се, влизаха в направени с дебел свредел дупки.

Дъсчен под не им трябваше, но имаха нужда от легла, и още като започнаха да ги правят, взе да им става ясно, че хижата им е малка. Но бяха работили цяла седмица и сградата беше направена. В нея сладко миришеше на прясно дърво и мъх и удоволствието, което това

доставяше поне на Ролф, беше нещо, което надали щеше да изпита отново в същата мярка, каквото друго жилище и да си направеше.

Куонаб внимателно нареди огън в огнището, запали лулата, запя монотонна песничка за „домашните духове“, които ние наричаме „богове на домашното огнище“, обиколи къщурката, като предлагаше лулата си по ред на четирите вятъра, сетне влезе, запали дървата в огнището с огън от лулата, хвърли в пламъка малко тютюн и еленски косми и така завърши освещаването на новата къща.

Въпреки това те продължиха да спят в палатката, която бяха използвали дотогава, защото Куонаб не обичаше да живее на затворено, а Ролф от ден на ден се присъединяваше все повече към неговото мнение.

ПЪРВИЯТ ЕЛЕН НА РОЛФ

Понеже гледаха да не загубят нито един хубав ден, бяха работили цялото време върху хижата и не бяха излизали дори срещу елените, които се мяркаха от време на време от татък езерото. Затова бяха останали без прясно месо и Ролф реши да се възползува от отдавна търсения случай.

— Куонаб, искам да изляза сам и да ударя елен и искам твоята пушка.

— Ъф! Ще излезеш. Довечера е добре.

„Довечера“ означаваше по-късно през деня и той излезе самичък, щом се сниши слънцето, понеже в дневния зной елените обикновено лежат в някой гъсталак. Общо взето, знаеше вече, че трябва да върви срещу вятъра и да се движи колкото може по-тихо. Духаше лек югозападен вятър, затова Ролф ускори крачките си към югозапад, което значеше покрай езерото. Следи и белези имаше в изобилие; не беше възможно да се проследи някоя отделна диря. Той реши да върви безшумно напред, като се остави на късмета, и не стана нужда да чака дълго. Отвъд малка полянка в гората в западна посока забеляза движение в храстите, но то секна и Ролф не беше сигурен дали животното, по всяка вероятност елен, стоеше там или се беше придвижило напред. „Никога не се отказвай, докато не си сигурен“ — бе една от поговорките на Куонаб. Ролф реши да разбере какво е това, дето мърда. Спотай се и зачака. Мина минута, още една, много минути, дълго време, а той все още чакаше, но не можеше да долови никакъв признак на живот в храста. Тогава започна да мисли, че е сгрешил. Все пак според правилата на дебрите ловци, *трябваше да види какво е било*. Провери няколко пъти посоката на вятъра, първо, като плюнчеше палеца, и отговорът гласеше „югозапад“, после, като хвърли нагоре няколко шепи суха трева, и отговорът беше: „Да, югозапад, но в това долче извива на юг.“ Така разбра, че може да се промъкне безшумно на северната страна на тоя храсталак. Провери заряда в пушката и се задвижи бавно, предпазливо напред, като

подбираше такива места, където можеше да мине без усилие, без да размърда храстите и без опасност да вдигне шум. Напредваше крачка по крачка. Всеки път, когато вдигнеше крак, стъпваше с него само след като провереше почвата. На всяка крачка се спираше да се вгледа и послуша. До интересното място имаше само стотина крачки, но Ролф измина това разстояние за петнадесет минути и неведнъж грозно се стряска, когато изхвъркнеше някой синигер или зачукаше някой кълвач. Сърцето му биеше все по-силно и по-силно, та чак му се струваше, че всичко наоколо го чува. Но продължаваше предпазливо да върви напред и най-сетне стигна гъстака, събудил у него такива вълнения и надежди. Тук спря и се оглежда цяла минута. Отново провери посоката на вятъра и бавно заобиколи на запад от това място.

След като дълго, напрегнато пълзя по протежение от двадесетина крачки, натъкна се на следата на голям мъжкар, съвсем прясна, и пак сърцето му заби по-силно — то сякаш изтласкваше всичката му кръв във врата и той се задушаваше. Ролф сметна за най-добре известно време да върви по тая прясна следа и хванал пушката готова, с вдигнат спусък, тръгна безшумно напред. Една сойка изкряска толкова силно, че го стресна, и явно остана много доволна от съдържаната му възбуда. Още няколко бавни, предпазливи крачки напред и изведнъж той чу зад себе си високо свистящо хриптене. В същия миг се завъртя и се намери лице срещу лице с огромен, прекрасен мъжкар. Там, на по-малко от тридесет крачки стоеше той, еленът, когото Ролф беше преследвал толкова дълго, сега целият пред очите му, обърнат с едната си страна към него. Двамата се гледаха, съвършено неподвижни за няколко секунди, сетне Ролф без всякакво излишно движение вдигна пушката, а мъжкарят все още стоеше и гледаше. Пушката беше вдигната, но как отвратително играеше и трепереше тя в ръцете му! И колкото по-здравослено се мъчеше да я държи, толкова повече трепереше, докато от тая проклетата пушка треперенето се разпространи по цялото му тяло. Дъхът трепереше в гърлото му, краката и ръцете се тресяха и най-после, когато еленът помръдна глава, за да го види по-добре, момчето направи усилие да се овладее и натисна спусъка. Бум! И еленът с лек скок се скри.

Бедният Ролф, колко отвратително се чувствуваше, направо му се повръщаше от самопрезрение. На тридесет крачки, застанал странешком на дневна светлина голям мъжкар и така да не го улучиш.

Да, в едно дърво пет крачки над главата на елена имаше дупка. „Не ме бива, от мен никога не ще излезе ловец!“ — изпъшка той, сетне се обърна и бавно се запъти обратно към стана. Куонаб го изгледа въпросително, защото, разбира се, беше чул изстрела. Той видя едно мрачно, умърлушено момче, което в отговор на въпросителния му поглед само поклати глава и с едно тракане закачи пушката.

Куонаб свали пушката, почисти я, напълни я отново и като се обърна към момчето, каза:

— Нибоуака, на теб много лошо. Ъф! Знаеш защо? Имал си добра sluка, но те е хванала еленова треска. То винаги така, всеки за първи път. Ти излезеш пак утре и удариш своя елен.

Ролф не му отговори. Тогава Куонаб се реши да добави:

— Искаш аз да дойда?

Това накара Ролф да се сепне, гордостта му беше уязвена.

— Не, ще изляза пак сутринта.

Преди да изсъхне росата, излезе пак на лов. Нямаше никакъв вятър, но най-вероятно беше да задуха откъм югозапад. Затова Ролф тръгна по снощната диря. Откри, че е много по-лесно да върви безшумно сега, когато целият свят е мокър от роса, и се движеше бързо. Мина през съдбовното долче, забеляза пак дървото, продупчено няколко стъпки по-високо, отколкото е трябвало, и продължи нататък. После прозвуча крясък на сойка. Той често означава, че наблизо има елен. Тоя крясък винаги предупреждава, че нещо става, и никой умен ловец не го пренебрегва.

Ролф спря и за миг се заослушва и завглежда. Стори му се да чува стържещ звук. После отново се обади сойката, но стърженето секна, а викът на сойката замря в далечината. Той пак запълзя предпазливо напред в течение на няколко минути. Пред него се откри друга полянка. Ролф я заглежда от прикритие; изведнъж далеч на другия край забеляза някакво рязко движение близо до земята. Сърцето му трепна; той се вгледа в мястото, видя отново рязкото движение и след това различи главата на елен, на кошута, легнала във високата трева. Движението беше помръдване на ухото, за да пропъди муха. Ролф провери пушката, овладя се, приготви се окончателно и късо, остро изсвири. Кошутата тозчас скочи на крака. Появи се втора, малка; след това — млад мъжкар. И тримата стояха и гледаха към Ролф. Той вдигна пушката, но цевта пак заигра. Ролф я свали, каза си

мрачно и яростно: „Няма да треперя този път!“ Елените се протегнаха и бавно се запътиха към езерото. Двата предни изчезнаха, остана само мъжкарят. Ролф изсвири още веднъж и това превърна рогача в статуя. Момчето се овладя с едно твърдо „Искам!“, вдигна пушката, стисна я здраво и гръмна. Мъжкарят конвулсивно се сви, скочи и изчезна. На Ролф пак му причерня от яд, но той напълни отново пушката и припряно закрачи напред.

Дълбок отпечатък показваше мястото, където еленът беше подскочил от изстрела, но нямаше никаква кръв. Той тръгна по дирята и десетина крачки по-нататък намери следващите отпечатъци от копита и върху тях яркочервено петно, малко по-нататък — ново петно. И все повече и по-къси скокове, докато на около сто крачки — да, еленът лежеше на земята; закръглен сив труп, мъртъв, прострелян през сърцето.

Ролф нададе проточен, извит боен вик, получи отговор от място, което бе изненадващо близо, и иззад едно дърво се появи Куонаб.

— Ударих го! — извика Ролф.

Индианецът се усмихна.

— Бях сигурен, че ще го удариш, затова тръгнах подир теб. Снощи знаех, че трябва да изкараш треската, затова те оставих да отидеш сам.

Еленът бе одран много грижливо и Ролф научи съображенията за много дребни подробности в тая процедура.

След като свали кожата от трупа (не от главата и краката), Куонаб внимателно изрязва широката обвивка от сухожилия, която покриваше мускулите, като се започнеше от кръстеца, та чак до рамената; това са сухожилията *за шиене*. След това изрязва двете дълги филета, които са разположени от двете външни страни на гръбнака (контрафилетата) и двете по-малки от вътрешната страна (рибиците). Тях, заедно с четирите бута, сърцето и бъбреците индианецът зави в кожата. Вътрешностите, главата, врата, краката и копитата остави за лисиците, но кръстеца, или сакрума, закачи на едно дърво с развяващи се от нея три червени нишки, та Великият дух да се зарадва и да им изпрати добра sluка. Сетне се обърна към главата и каза:

— Малко братче, прости ни. Жал ни е, че те убихме. Виж, ние ти отдаваме почести с развяващи се червени нишки!

След всичко това те нарамиха останалото и потеглиха към стана.

Месото, увито в торби, за да го запази от мухи, Куонаб закачи на сянка, а кожата зарови в топлата тиня на една дупка в блатото, а след три дни, когато космите започнаха да капят, я остърга от козината. Беше вече приготвил широк обръч от ясеново дърво и като опъна в него суровата кожа, пак се сдоби с индиански тъпан. Той трябваше да съхне два-три дни и както се изпъваше на рамката си, кожата щракаше и издаваше разни къси звуци, които подсказваха за силата на опъването. Куонаб опита тамтама вечерта, седнал край огъня, и тихо запя:

„Хо, да хо... хи да хи.“

Но на другия ден, преди да се вдигне слънцето, той се качи на височината и седнал на скалата на изгрева, поздрави бога на деня с молитвата, която не беше пял от деня, когато напуснаха голямата скала над Азамък, и продължи с песента:

*„Татко, ние ти благодарим;
ние намерихме добро ловище.
Има месо във вигвама.“*

ПОСТАВЯНЕТО НА КАПАНИТЕ

Те вече имаха хижа за зимата и храна за известно време. Сега трябваше да се заловят за сериозната задача на лова с капани и да заложат редица примки, които да използват след настъпването на студовете. Беше още малко рано, но много желателно да набележат местата на капаните във всички сгодни посоки в гората, та да си ги осигурят, в случай че дойде някой друг ловец. Повечето зверове с ценни кожи се намират в малките долчета покрай потоци: бобърът, видратата, норката, мускусният плъх, миещата мечка може да послужат за пример. Тия, които всъщност не живеят до вода, търсят такива места, защото са запазени и защото там живее плячката им. Към тоя вид принадлежат рисът, лисицата, бялката, които се хранят със зайци и мишки. Затова капаните се залагат обикновено по протежението на някоя долина, през вододела и надолу по някоя друга долина обратно до изходната точка.

Така късно през септември Ролф и Куонаб със завивките си, една тенджера, храна за четири дни и две брадви, ту следвани, ту предвождани от Скукъм, потеглиха покрай един поток, който се вливаше в езерото близо до хижата им. Четвърт миля по-нагоре направиха първия си капан за белки. Това им отне един час и те го оставиха незапънат. Мястото беше под огромно дърво на тясна ивица земя, хваната като в примка от рекичката. Това дърво те отбелязаха от три страни. Двеста крачки по-нагоре намериха друго удобно място и направиха капан. На едно място тесен провлак беше пресечен от малка пътечка, явно направена от видри.

— Хубаво място за стоманен капан, май — забеляза Куонаб.

От време на време сплашваха елени, а на едно кално място, където еленска пътека пресичаше рекичката, сред многобройни дири от малки копита намериха следи от вълци, мечки и планински лъв или пантера. Всички следи Скукъм душеше със страх и показваше с настръхналата козина на врата си, че най-малкото му правят голямо впечатление.

След пет часа ходене и работа стигнаха до друг поток, вливащ се в първия, и близо до съединяването на двете долчета намериха дръвче, изгризано и изподраскано по необикновен начин на три до шест стъпки височина.

— Мечешко дърво — каза Куонаб и малко по малко Ролф научи някои подробности.

Мечките всъщност и повечето животни имат начин да отбелязват района, който смятат за свой. Обикновено го правят, като оставят личната си миризма в различни точки на избраната от тях местност, но в някои случаи добавят и видими белези. Така бобърът оставя бучица кал, вълкът дращи със задните си крака, а мечката раздира служещото за белег дърво със зъби и нокти. Понеже това се прави от време на време, когато се случи мечката да е близо до дървото, белегът се поддържа свеж, докато тя държи на участъка си. Но това се прави особено много в разгара на лятото, когато мечките се чифтосват, и им помага да си намерят подходящ другар, защото тогава те всички скитат и си търсят другар. Всички се отбиват и оставят белега си на граничното дърво, тъй че следващата мечка благодарение на изтънченото си обоняние може веднага да познае каква мечка е идвала последна — мъжка или женска — и по следата да разбере накъде е отишла.

В случая това беше указател на мечки, но много скоро Куонаб показва на Ролф едно място, където два паднали дънера се допираха под ъгъл до ожулено и миришещо дърво, и посочи няколко косъма от бялка, което означаваше, че това беше сигнален пост на белки и добро място за капан.

Трето такова място намериха на открита тревиста полянка — голям бял камък, на който имаше топчета, оставени от лисици. Индианецът обясни:

— Всяка лисица, която минава наблизо, ще се отбие да помирише камъка и да види какви други лисици има наоколо. Това е хубаво място да сложим капан за лисици, стоманен капан, защото никоя лисица няма да отиде при друга примка.

Лека-полека Ролф научи, че тия навици се срещат в известна мярка у всички животни; да, дори у горските и полските мишки. Ние почти не го забелязваме, понеже сетивата ни са притъпени и не сме научени да наблюдаваме. Но естественикът и ловецът винаги знаят

къде да търсят четириногите обитатели и по следите могат да заключат дали в дадена местност се спотайват или не едни или други животни.

БОБРОВИЯТ ЯЗ

До обедната почивка те се бяха отдалечили на десетина мили от хижата си и бяха направили петнадесет примки за белки, понеже придобиха ловкост и за направата на всяка следваща примка им трябваше по-малко време.

Следобеда продължиха, но рекичката се беше превърнала в жалка вада и те се бяха качили до висока, равна, доста блатиста местност. Както вървяха по течението на намаляващото поточе и все търсеха следи от зверове с ценни кожи, те непрекъснато прекосяваха водата. Най-после Куонаб спря, загледа се и посочи ручейчето, което вече не беше бистро, а размътено. Очите му блестяха, когато посочи с глава нагоре по течението и промълви тайнствената дума „бобър“.

Те прегазиха стотина крачки на запад през блато, гъсто обрасло с елши, и стигнаха най-после при вир с неправилна форма, проснал се сред върбалак и губещ се в блатисти гъстащи. Като продължиха по течението, те скоро излязоха при бобров яз — дълга извита стена от върбови клони и пръст, през която преливаха десетина поточета, съединяваха отново водите си под нея и образуваха ручей, по който бяха вървели.

Червенокрили дроздове се носеха на ята около вира. Виждаха се много патици, а на изсъхнало дърво, загинало от завирената вода, беше кацнала голяма синя чапла. Множество по-дребни твари се движеха или прелитаха по това оживено място, а далеч навътре към средата на вира се издигаше подобна на кубе купчина от съчки — жилище на бобри. По-нататък откриха още три. Не се виждаше никакъв бобър, но прясно прегризаните пръчки, плаващите клони с обелена кора и дългият, здрав, добре поддържан яз бяха достатъчни да подсказват на опитното око, че това бяха неоспорвани владения на голяма колония бобри.

В ония дни една от най-ценните беше кожата на бобъра. Това животинче се лови много лесно, та като откриха вира, все едно че бяха намерили торба злато. Двамата заобиколиха несигурните му брегове и

Куонаб посочи много боброви пристани: те приличаха на малки докове, изградени от кал и камъни, с дълбоки дупки край тях, които водеха към водата. Тук-там на брега имаше куполообразни мравуняци с водещи към тях пътечки от вира, които показваха, както каза индианецът, че бобрите идваха тук в слънчеви дни да се излягат по мравуняците и оставяха пълчищата мравки да пъплят по тях и да ги пощят. На висок нос, врязващ се в неподвижната вода, намериха малка пита от кал с много силна миризма; това, както каза индианецът, беше „кастор каш“ — знакът, който между бобрите служи на същите цели, както белязаното дърво между мечките.

При все че вирът изглеждаше малък, трябваше да изминат четвърт миля, преди да стигнат горния край, и тук намериха друг яз и вир. Беше на малко по-високо равнище и в него имаше само едно боброво жилище. След това намериха други десетина вира на десет последователни стъпала. Жилища имаше само в първото и второто, но всичките явно представляваха части от процъфтяващата колония, защото навсякъде се виждаха прясно повалени дървета.

— Ъф, хубаво; може да хванем петдесет бобъра — каза индианецът и двамата разбраха, че са стигнали в Обетованата земя.

Ролф с удоволствие щеше да остане до вечерта да изследва вира и да си опита късмета да убие бобър, когато здрачът ги накара да го напуснат, но Куонаб рече:

— Само двайсет примки; трябваше да имаме сто и петдесет.

Тогава те отидоха при чудесен клон на сухо място, западно от вировете, белязаха едно голямо дърво, оставиха там примка и потърсиха най-лесния път да се прехвърлят през скалистите хълмове на изток с надеждата да стигнат друг поток, който да слиза към тяхното езеро.

БОДЛИВЕЦЪТ

Скукът беше донякъде дресирано кученце; оставаше в стана, когато му кажеха, ако това му понасяше. Но не се колебаеше да изтича зад или пред господаря си, когато сметнеше, че мъдростта на човека отстъпва пред зрелостта на кучешкия опит, насъбран за повече от тринадесет месеца живот. Сега обаче живееше живот, в който често не можеше да се ръководи от стария си опит. Леко шумолене на покритата с листа земя го накара да се втурне напред и резкият му ядовит лай свидетелствуваше, че е открил някаква враждебна горска твар. Но ето, че ядното джавкане премина в нещо като вой, наполовина яд и наполовина отчаяние. Ловците избързаха напред и видяха глупачето да се нахвърля отново и отново върху огромен бодливец, свил се с глава под едно дърво, с открити, но настръхнали от игли бутове, а опашката му се размахваше насам-натам и оставяше внушително количество игли в устата и по муцуната на кучето при всяко негово нахвърляне. Скукът беше сърцат боец, но сега явно беше вече готов да се откаже. Болката от бодлите, разбира се, ставаше по-силна с всяка минута и при всяко движение. Куонаб взе дебела пръчка и избута бодливеца от скривалището му (Ролф смяташе да го убие, когато си покаже главата), но бодливото свинче, когато видя нов и по-силен неприятел, без да хаби време, препусна с бавните си тромави крачки до най-близкия смърч и се покатери на безопасно място в горните клони.

Тогава ловците повикаха кучето. То представляваше жалка гледка, търкаше муцуната си първо с едната, после с другата лапа, мъчеше се да изплюе бодлите, забили се в езика, често премигваше, болезнено сумтеше и скимтеше, като търкаше главата си о земята или о предните лапи. Ролф го хвана и го държа, докато Куонаб с рязко дръпване вадеше бодил след бодил. Тридесет или четиридесет отровни малки ками изкара той от треперещите му крака, глава, муцуна и ноздри, но най-страшни бяха тия в устните и езика. Те вече бяха потънали дълбоко в меката тръпнеща плът. Бодлите в устните бяха

изтръгнати един по един от силните пръсти на червенокожия и Скукъм квича по-малко, но взе направо да пищи, когато Куонаб започна да маха бодлите от езика. На Ролф не му беше лесно да го държи, но всеки, който не знаеше какъв е случаят, би могъл да си помисли, че двамата мъже нарочно са хванали кучето, за да го подложат на най-жестоки мъчения.

Обаче нито един от бодлите не се беше забил много дълбоко. Най-после всички бяха извадени и кученцето — пуснато.

Сега Ролф намисли да отмъсти на бодливото свинче, настанило се удобно на близкото дърво.

Куршумите бяха твърде скъпоценни, за да ги хабят, и Ролф вече се готвеше да се покатери, когато Куонаб каза:

— Не, не, не бива. Веднъж видях как един бял се покатери подир Каак; той го изчака да се доближи и тогава се спусна заднешком и размаха опашка. Белият вдигна ръка да закрие лицето си. Каак набоде ръката му на петдесет места и той не можа да опази лицето си, затова се помъчи да слезе долу, но Каак го подгони и продължи да го шиба. Тогава белият не можа да се задържи и падна. Кракът му се счупи, а ръката му беше подута половин година. Те са много отровни. Малко остана да умре.

— Е, мога поне да отсека дървото, за да го сваля — каза Ролф и вдигна брадвата.

— Уа! — каза Куонаб. — Не. Моят баща ми е казвал, че не бива да се убива Каак, освен ако принесеш жертва и използваш иглите му за домакински нужди. Лоша магия е да убиеш Каак.

Така бодливецът бе оставен на мира на мястото, което бе извоювал толкова умело. А Скукъм, какво стана с него? Той бе най-после пуснат на свобода. За да стане по-умен? Уви, не. Не се мина и един час и той срещна друг бодливец, но понеже беше запомнил само омразата си към тая гадина, повтори същата груба грешка и трябваше отново да се подложи на болезнената операция, без която положително щеше да умре. Обаче преди още да се свечери, почувствува истинското наказание, а на другата сутрин никой ни би познал в това дебелоглаво същество, което печално се мъknеше подир ловците, живото кученце, припкало предишния ден толкова весело из гората. Минаха се много дълги дни, преди напълно да се съвземе, а по едно време животът му висеше на косъм. Въпреки всичко до сетните си дни той никога не

можа да разбере напълно колко глупаво е от негова страна тъй безразсъдно да се нахвърля върху гадината, която се бие с опашката си.

— Винаги е така — каза индианецът. — Рисът, пантерата, вълкът, лисицата, орелът, всички, които нападат Каак, на края умират. Веднъж баща ми видял мечка, която умряла от бодлите. Тя се опитала да хапе Каак. Той ѝ напълнил устата с бодли, които не могла да изплюе. Те се забивали все по-дълбоко и челюстите ѝ се подули така, че не могла нито да отвори, нито да затвори устата си, за да яде, и умряла от глад. Моите хора я намерили до един рибен вир под бързей. Там имало много риба. Мечката могла да я убие с лапата си, но не могла да яде. Така, с широко отворена уста и предостатъчно храна наоколо си умряла от глад в тоя вир.

Има само едно животно, което може да убие Каак — това е Оджиг, голямата бялка пекан. Тя е дявол. Тя прави много силна магия; Каак не може да ѝ направи нищо. Тя го обръща по гръб и разпаря гладкия му корем. Винаги е така. Ние не знаем, но моят баща казваше, че е така, защото по време на наводнението Нана Боджу плавал на едно дърво с Каак и Оджиг, Каак се държал дръзко и искал най-високото място, но Оджиг се държал с уважение към Нана Боджу, той ухапал Каак, за да му даде урок, и Каак го шибнал с опашката си, настръхнала от бодли. Но Великият дух измъкнал бодлите и казал: „Така ще бъде винаги: Оджиг ще побеждава Каак и бодлите на Каак никога не ще причиняват на Оджиг никакво зло.“

ПЪРЗАЛКАТА НА ВИДРИТЕ

Беше вече късно и ловците останаха да нощуват във високата хладна гора. Скукъм скимтеше насън толкова силно, че един-два пъти ги събуди. Призори чуха вълчи вой и странно приличащия на него крясък на ушата сова. И наистина няма почти никаква разлика между отривистото начало във вой на вълчица и проточения крясък на совата. Както се заслушваше, полубуден, Ролф чу пърпорене на крила, което спря над главата му, а след това познато клокане. Той седна и видя Скукъм печално да вдига обезформената си глава и да се заглежда в редица черногръди тетреви на един клон горе, но нещастното кученце се чувствуваше твърде зле, за да прояви по-деен интерес. Не бяха лещарки, но сродни с тях птици, нови за Ролф. Докато разглеждаше накацалите гостенки, момчето забеляза Куонаб тихичко да става, да отива до най-близката върба и да отрязва дълга тънка пръчка, не по-малка от дванадесет стъпки. На върха ѝ той направи къс клуп от връв. След това предпазливо се изправи под наблюдаващите го тетреви, глухари, и като посегна нагоре, надяна клупа на врата на първия. С рязко дръпване стегна клупа и смъкна глухаря от дървото, а другарите му само заклопаха от учудване, но не се опитаха да избягат.

Рядък силен удар прекрати мъките на пленника. Пръчката се протегна отново и втори, пак най-ниския глухар бе дръпнат долу и това се повтори, докато не бяха хванати три. Едва тогава другите проумяха, че имат много страшни съседи, и отлетяха.

Ролф се надигна от изумление. Куонаб хвърли трите птици край огъня и се залови да приготвя закуска.

— Тия кокошки са глупави — обясни той. — Тях можеш да ги ловиш по тоя начин, разбира се, ако имаш куче да ти помага, но лещарката не е толкова глупава.

Ролф изкорми птиците и както винаги хвърли червата на Скукъм. Нещастното псе! То представляваше наистина печална гледка. Погледна тъжно с изблещените си очи, безсилно размърда подутите си

челюсти, но не докосна храната, върху която щеше да се нахвърли преди. Не ядеше, понеже не можеше да си отвори устата.

В стана ловците направиха тежък дървен капан и продължиха работата си, като бележеха дървета и слагаха примки, докато една миля по-нататък стигнаха до широко блато, обрасло с лиственици. Като го заобиколиха, намериха изтичащо от него ручейче, което ги доведе до спускаща се на изток падина. Навсякъде имаше следи от дивеч, но те бяха напълно изненадани от гледката, която се разкри пред тях, когато предпазливо навлязоха през гъсталака във високи широколистни подрасти. Един елен се вдигна от тревата и любопитно се втренчи в тях; после още един и още един, докато можеха да видят десетина. Вляво имаше още, а забележимо движение подсказваше, че има и други вдясно. Сетне белите им опашчици се вирнаха нагоре и всички с леки скокове се понесоха по склона, който се издигаше на север. Може да имаха пред очите си двадесет или тридесет елена, но общото впечатление от мяркащите се бели опашки беше, че гората е пълна с елени. Сякаш ги имаше там със стотици и радостта да видят толкова много прекрасни живи същества се подсилваше у ловците от съзнанието, че това е тяхно собствено ловище. Бяха наистина стигнали в земята на изобиλιето.

Поточето ставаше по-голямо със слизането им надолу; много извори и някои доста големи ручеи се вливаха в него. Ловците намериха няколко стари следи от бобри, но нови нямаше. Те оставяха примки на всяка четвърт миля или по-малко.

Потокът започна да се спуска по-бързо, докато навлезе в дългата тясна долина със стръмни глинести склонове и много вирове. Тук непрекъснато виждаха следи и белези от видри, а когато безшумно минаха един завой, който разкри ново протежение от потока, чуха силен плясък, после още и още.

Първата мисъл на ловците беше да вържат Скукъм, но един поглед им показва, че то не беше необходимо. Те тихичко оставиха товара си, а болното куче кротко легна до него. Тогава запълзяха напред с ловджийска предпазливост под прикритието на източен ветреца. Първата им мисъл беше за бобри, но не бяха видели наскоро знак, нито имаше нещо, което да прилича на бобров вир. Отмерените „пляс, пляс, пляс“ не бяха далеч напред. Можеше да е някоя мечка, която лови риба, или... това беше твърде неприятно, — някой човек,

който изгребва вода от кану. А бавното „пляс, пляс“ продължаваше на пресекулки, не много равномерно.

Сега като че ли беше само на трийсетина крачки напред, и то в потока.

С най-голяма предпазливост те допълзяха до ръба на глинестия бряг и насреща си видяха гледка, рядко виждана от човек. Там имаше шест видри; две явно възрастни, и четири, изглежда малките на тая двойка, се бяха увлекли в безкрайно весела и човешка игра — да се пързаят надолу по стръмна глинеста пързалка и да се цамбуркат в дълбокия вир под нея.

„Плъок!“ — цопна най-голямата, вероятно бащата, изчезна във водата, появи се отново на края, измъкна се и се качи по гладкия склон до върха на високия двадесет стъпки бряг. „Пляс, пляс, пляс“ — цопнаха три от малките; „пляс, пляс“ — почти едновременно се хвърлиха майката и четвъртото малко.

„Хързул!“ — пусна се пак мъжката видра и мократа ѝ кожа навлажняваше и търкаше дългия глинен улей и го правеше все по-гладък и по-хлъзгав.

„Пляс, плъок, пляс... пляс, плъок, пляс“ — весело се пускаше семейството видри, изтичваше пак нагоре по брега, сякаш всяка се мъчеше да се качи първа и да се плъзне по улея по-често от другите.

Игривостта и грацията, очевидното добро настроение, неподправената веселба във всичко това бяха неотразимо забавни. Ловците се любуваха с удоволствие, което показваше колко близки са един на друг естественикът и ловецът. Разбира се, през ума им минаваха алчни помисли, свързани с тия лъскави кожи, но септември още не беше минал и кожата на видрите не бяха качествени.

„Хързул, плъок, пляс!“ — продължаваше безгрижното семейство с явно ненаситна наслада и веселие. Пързалката ставаше все по-хлъзгава, а видрите като че ли бяха неуморими. Но изведнъж се чу силно, макар и малко приглушено изджавкване и Скукъм, забравил всякаква предпазливост, с един скок се намери на брега, за да вземе участие в цялата работа.

С редица резки, птичи писукания старите видри предупредиха малките си. „Пляс, пляс, пляс“ — всичките се хвърлиха във вира, но се появиха веднага, плувайки с глави над водата, защото бяха само леко разтревожени. Това беше твърде много за Куонаб: той вдигна

кремъклийката си; „Щрак! Прас!“ — изгърмя тя, насочена към старата мъжка видра, но животното се гмурна, щом чу щракването, и се отърва. Ловците се втурнаха надолу по брега, последвани от Скукъм, за да нападнат видрите във вира, понеже беше малък и плитък и освен ако имаше някоя дупка, която водеше от него, видрите бяха като в капан.

Но животните разбраха безизходното си положение. И шестте изскочиха от вира и хукнаха по откритата камениста рекичка. Старите надаваха високи писъци, които звучаха като вопли. Те се плъзгаха под паднали дървета и клони, провираха се под коренища и през плитчини, преследвани от ловците, и двамата въоръжени с тояги, и от Скукъм, на когото изобщо липсваше всякакво оръжие.

Видрите като че ли знаеха къде отиват и изпревариха всички, освен кучето. Забравил за собственото си състояние, Скукъм беше почти настигнал една от малките видри, когато майката се завъртя и със съскане и ръмжене се нахвърли отгоре му. Скукъм има късмет да се отърве само с едно леко захапване, защото видрата е опасен противник. Но нещастното куче побягна с вой обратно при двата вързопа, които изобщо не е трябвало да напуска.

Ловците видяха пред себе си едно протежение от рядка гора, през която Куонаб можеше да изтича напред и да пресрещне видрите, които продължаваха да бягат по леглото на реката, преследвани от Ролф, който напразно се мъчеше да ги удари с тоягата си. След няколко секунди семейството стигна при Куонаб и човек би казал, че е попаднало в капан, но няма по-отчаян нападател от видра, когато защитава малките си. Без да се уплашат, двете стари видри едновременно се нахвърлиха върху индианеца. Изненадан донемай-къде, той не улучи с тоягата си и отскочи на страна, за да избегне челюстите им. Семейството се втурна край него и подгонвано от непрекъснатите писъци на майката, се мушна под купища повалени дървета, а оттам в обрасло с върби блато, което се разширяваше в изоставен бобров вир, и се загуби в безмълвната пустош.

ВРЪЩАНЕ В ХИЖАТА

В другия край на дългото блато реката извираше отново, сега много по-голяма, и ловците продължиха работата си. Когато се свечери, бяха направили едно на друго петдесет капана и пак се спряха да нощуват под открито небе.

На другия ден Скукъм беше толкова зле, че те започнаха да се тревожат за живота му. Не беше ял нищо след злощастната схватка. Можеше да пие по малко, та Ролф свари една тенджера супа и когато тя поизстина, нещастното псе успя да преглътне малко от течността след половин час търпеливи усилия.

Сега те бяха на път към дома. От върха на един хълм видяха отдалеч езерото си, макар и да беше най-малко на пет мили. Те заслизаха надолу по потока, като продължаваха да слагат капани на подходящи места и да се натъкват на следи от дивеч по калните места. Рекичката навлезе най-сетне в доста широко поле, обрасло с широколистна гора. Тук в нея се вливаше друго поточе, идващо от юг, и двете заедно образуваха малка рекичка. Оттам нататък като че ли се озоваха в царството на дивеча. Следи от елени се виждаха навсякъде по земята и те вдигаха по някой елен на всеки няколко минути. Сенчестата дъбова гора бе заградена и прошарена с блата, обрасли с кедър — любими места на елените зиме, — и след като извървяха две мили, индианецът каза:

— Хубаво! Сега знаем къде да идваме, когато ни дотрябва месо.

При един широк кален брод минаха край изумително много следи, повечето от елени, но имаше и няколко от пантера, рис, пекан, вълк, видра и норка.

След обяд стигнаха при езерото. Потокът, доста широк тук, се вливаше в него около четири мили южно от стана. Те оставиха капан близо до устието му и продължиха покрай брега, като правеха по един тежък дървен капан на всяка четвърт миля току над равнището на високите води.

Когато дойдоха до мястото, където Ролф бе убил първия си елен, свърнаха настрана да го видят. Сивите сойки бяха изкълвали доста от оставеното месо. Никакъв едър звяр не го беше докоснал, а въпреки това намериха наоколо дири и от вълци, и от лисици.

— Ъф — каза Куонаб, — подушват го и се приближават, но познават, че тук е идвал човек. Не са много гладни, затова се държат на разстояние. Тук е хубаво за капан.

Така направиха две примки с мършата на половин път между тях. След това — още един-два капана и стигнаха у дома си тъкмо когато се смрачи и заваля силен дъжд.

— Добре — каза Куонаб, — примките ни са готови. Ние свършихме цялата работа, която пръстите ни нямаше да могат да свършат, когато времето е много студено и земята е толкова твърда, че да не може да се забият в нея колове. Сега капаните може да произветрят, докато ги обиколим пак и ги запънем. Но ни трябва още силно биле, ловджийска вълшебна настойка.

На другата сутрин Куонаб излезе с въдица и рибарско копие и скоро се върна с млада щука. Той я нарязва на ситно и напълни с парчетата едно шише, запуши го и го закачи на топлатата, слънчева стена на хижата.

— От това ще стане вълшебна настойка, която ще подлъже всяка мечка — рече той и остави слънцето да направи останалото.

БОЛНИЯТ СКУКЪМ

Всяко връщане у дома поражда радост. Но като обиколиха навред на другото утро, те забелязаха някои дребни нередности. Шатърът на Куонаб беше съборен, греблата, които стояха опрени срещу хижата, бяха пръснати на земята, а една торба с еленско месо, закачена високо на покрива, беше отворена и празна.

Куонаб разгледа следите и заяви:

— Лоша стара черна мечка. Тя е лудувала тук и правила пакости, събаряла всичко. Но еленското месо не е могла да стигне. Торбата е разкъсала бялка.

— Това подсказва какво трябва да направим: да пристроим към хижата склад — каза Ролф и добави: — Трябва добре да се затваря и да бъде хладен.

— Може би, преди да настъпи зимата — отговори индианецът. — А сега трябва да заложим още една редица капани, докато е хубаво времето.

— Не — рече момчето, — Скукъм не го бива за пътуване сега. Не можем да го оставим тук, а за три дни можем да направим склад.

Нещастното кученце беше съвсем зле. То едва дишаше, да не става дума за ядене и пиене, и въпросът беше решен.

Първо те измиха главата на болника с толкова гореща вода, колкото можеше да търпи. Изглежда, това му помогна тъй много, че той преглътна лакомо малко супа, която му наляха в устата. Те му постлаха да легне на припек и се заловиха за новия строеж.

За три дни складът беше готов, оставаше само да запушат пролуките. Беше вече октомври и резкият студ през нощта ги предупреди за приближаващите трудни бели месеци. Куонаб начупи ледената корица в тенекиеното канче, погледна ниско увисналото слънце и каза:

— Листата капят; скоро ще дойде снегът. Трябва ни още една редица капани.

Изведнъж той се пресече, втренчи поглед към езерото. Ролф погледна и видя оттам да идват три елена — два мъжкаря и една кошута. Те потичкваха, забавяха ход или леко прескачаха препятствия, — кошутата напред, двамата съперници подир нея. Вървяха покрай брега и се приближаваха към хижата. Ролф погледна Куонаб. Индианецът кимна. Тогава момчето се плъзна вътре, свали пушката и бързешком безшумно се запъти незабелязан към реката, където излизаше пътеката на елените. Мъжкарите не встъпваха в истински двубой, понеже още не им беше дошло времето, но рогата им бяха загладени, шиите се издуваха и те се заплашваха един друг, както препускаха подир женската. Отиваха към брода като към някой познат път и прегазиха с плискане, почти без да плуват. Когато излязоха на брега, Ролф изчака, докато ги види ясно, тогава отсечено, рязко изшътка. Това действа като някаква вълшебна дума, защото трите движещи се елена се превърнаха в три неподвижно замръзнали статуи. Ролф се примери в по-малкия мъжкар и когато големият облак, последвал гърмежа, се разсея, двата елена бяха изчезнали, а по-малкият мъжкар риташе на земята на петдесетина крачки.

— Ние намерихме хубаво ловище: елените влизат в нашия стан — забеляза Куонаб и плячката бе прибрана бързо — първите припаси, закачени в новия склад.

Вътрешностите бяха струпани накуп и затиснати със съчки и камъни:

— Това ще ги запази от гарвани и сойки; после, през зимата, ще дойдат лисици и ние ще можем да им вземем кожусите.

Сега трябваше да решат какво да правят сутринта. Скукът беше малко по-добре, но все още много болен и Ролф предложи:

— Куонаб, вземи пушката и брадвата и направи новата редица капани. Аз ще остана тук, ще приготвя хижата за зимата и ще се грижа за кучето.

Тъй се и споразумяха. Индианецът напусна стана тоя път сам и преплава на източния бряг на езерото, та оттам да поеме нагоре покрай някой поток, както преди, и да се върне след три-четири дни в хижата.

САМ В ПУСТОШТА

Ролф започна деня с това, че направи на Скукъм баня, толкова гореща, колкото можеше да търпи, а след това му даде супа. През време на банята кучето слабо скимтеше, а когато ядеше супата, едва махаше опашка, но явно отиваше на добре.

Сега цялото му внимание се устреми към запушването на пролуките в новата хижа с трески и мъх. Това му отне един ден и като че ли беше най-важната от наложителните задачи, но Ролф беше мислил усилено за зимата. В Кънетикът по-разумните заселници натрупваха пръст около къщите си, за да ги пази от студ. Той знаеше, че в Адирондакските планини, беше много, много по-студено и скоро реши да затрупа и хижата, и склада колкото може по-дълбоко с пръст. На първо място му трябваше хубава лопата, направена от бял дъб, с ръб, затвърден чрез обгаряне до кафяво, а след два дни копаене хижата и пристройката бяха затрупани догоре с прясна чиста пръст.

Запас от сухи дърва за влажно време помогна да му покаже колко малка беше хижата. А сега, свършил по-тежката работа, Ролф имаше предостатъчно време да мисли.

Кой от нас, който е оставал сам в пустошта, не си спомня чувствата, изпитани в първия ден! Чувството на самостоятелност, примесено донякъде с невъздържаност; края на цивилизованото мислене; пълното връщане към първобитното; близостта на горските обитатели; чувството на сродство с тях; обземащия ни с все нова сила благоговееен страх пред безмълвната неумолимост на всичко наоколо; и надделяващото сладко чувство на господство над самата тая свобода. Такива горе-долу бяха преживяванията, които на талази завладяваха Ролф и когато настъпи първата нощ, много успокоително му подействува — да, трябваше да си го признае, — присъствието на безпомощното куче, което спеше до неговото легло.

Ала това бяха усещания, които не идват често; за четирите денонощия, които прекара сам, те загубиха цялата си сила.

Ловджийските приказки за „странните животни, които виждаш, когато нямаш пушка“, напълно се оправдаха сега, след като Куонаб беше взел със себе си единственото им огнестрелно оръжие. На втората вечер, преди да се прибере (сега той спеше в хижата), Ролф гледаше за сетен път звездите, когато голяма черна сянка се плъзна сред дърветата между него и блещукащото езеро, поспря се, изгледа го и пак безшумно изчезна по брега. Не беше никак чудно, че тая нощ Ролф затвори вратата на хижата, а на утрото, когато огледа песъчливите бърда, му стана ясно, че нощният посетител не е бил нито рис, нито лисица, а дебнеща пума или пантера.

На третото утро, когато излезе рано в тихата зора, той чу пръхтене и като погледна към смърчовата гора, с изумление видя да се извишава там подобен на статуя, почти фантастичен с катърските си уши и допотопни рога, огромен мъжки лос.

Ролф не беше страхливец, но като видя това чудовище толкова близо до себе си, усети да му настръхва косата. Чувствуваше се тъй безпомощен без огнестрелно оръжие. Влезе в хижата, свали лъка и стрелите, но си рече с презрение: „Хм, за яребици и катерици ги бива, но друго е да си имам пушка в гората!“ Той излезе отново. Лосът не се беше помръднал. Момчето изтича с викове няколко крачки към него. Лосът го гледаше несмутен. Но Ролф се смути и се върна в хижата. После си спомни за страха, вдъхван от огъня, и напали огнището. Гъст пушек се заиздига в неподвижния въздух, взе да се стели ниско, плъзна през гората и най-сетне леко течение отнесе едно кълбо до лоса. Широкият ноздри пое една глътка, която събуди ужас в душата на животното, то се завъртя, втурна се с всички сили към далечното блато и не се мерна вече.

Пет пъти в течение на тия четири дни при хижата идваха елени и се държаха тъй, сякаш прекрасно знаеха, че тоя млад човек е безопасен, съвсем лишен от силата да изпраща тайнствена смърт отдалеч.

Колко много искаше Ролф да има пушка. Колко живо възкръсваше в паметта му сцената в дюкяна на търговеца, когато миналия месец той му предложи прекрасна пушка за двадесет и пет долара с условието да я плати идущата пролет в кожи, и жестоко се обвиняваше, че не си е дал сметка какъв случай пропуска. И веднага твърдо реши да стане собственик на пушка, щом му се представи друг

случай, и да се погрижи такъв случай да му се представи колкото може по-скоро.

Една малка победа отбеляза той за това време. Звярът, който беше разкъсал торбата с еленското месо, все още се навърташе около стана. Това пролича по ново разкъсване на торбата, закачена в склада, в стените на който имаше пролуки. Като си спомни забележката на Куонаб, Ролф сложи два капана за белки, единия на покрива, до дупката, използвана от белката за влизане, а другия на гредата, по която животното трябваше да се покатери, за да стигне до месото. Начинът на залагането му е прост: прави се вдлъбнатина, колкото да побере отворения капан; върху плоската част на капана се настила гладко малко трева, а от двете страни на капана се поставя по една клонка от бодлив храст, та като скочи върху тях, животното да стъпи върху скритата примка. Веригата се приковава към малка греда.

Макар и толкова рядко да може човек да я види, няма никакво съмнение, че бялката излиза главно денем. Тая нощ капанът остана недокоснат. На утрото, когато отиде в ранни зори да донесе вода от езерото, Ролф забеляза дълга тъмна ивица, която се оказа редица патици. Както седеше и ги гледаше, той чу някакъв звук на дървото зад хижата. Беше като драскане на катерица, когато се катери насам-натам. Тогава видя зверчето. То му заприлича на голяма тъмна катерица. Стрелкаше се нагоре по едно дърво, надолу по друго, през дънери и под храсти със светкавичната бързина на катерица, а от време на време се спираше неподвижно, сякаш замръзнало, докато се вглеждаше в нещо далечно и подозрително. Стрелна се като кафява мълния нагоре по един дънер и след миг от върха на дървото с крясък изхвъркнаха две лещарки. Бялката се спусна долу на земята, пъргава, грациозна, неспирно подвижна. С вълнообразни скокове изтича по паднало дърво. По средата се спря като закована и напрегнато се взря в гъстак от острица. С три лъкатушни движения лъскавото ѝ тяло стигна острицата, шумугна се в нея и изскочи пак навън с мишка в озъбената уста. Страничен скок и втори пискун спря да писука, и още един. Трите бяха убити и захвърлени настрана, а кафявото страшилище се загледа в ято патици, прелитащи в небето. Тя изчезна в един върбалак и пак се появи като змиорка, плъзгаща се в тинята, после се качи на висок пън, където се виждаха дупки, направени от кълвачи. Вмъкна се в най-голямата толкова бързо, че Ролф почти не можа да я види как

влиза, и пак изскочи подир няколко секунди, стиснала хвърчаща катерица, на която беше смазала черепа. Пусна катерицата, скочи подире ѝ и се нахвърли отново върху потрепващото тяло със страховито ръмжене: затръска я, разкъса я и я захвърли. Тогава заизвива по земята и жълтите ѝ гърди залъщяха като златен щит. Бялката пак спря. Сега в стойка на куче, безкрайно грациозна, но колко злобна! Сетне змийският врат завъртя по вятъра главата, напомняща главата на кобра, кафявото зверче взе да души и да души, направи няколко крачки напред, помириса въздуха и земята. Пристъпи още напред и съсредоточеният ѝ интерес пролича по изпънатия врат и трепкащата опашка. Тя се хвърли в гъсталака, а от другия му край изскочи бял заек и с всички сили хукна да се спасява. Скок, скок, скок — всеки път по дванадесет стъпки и по-бързо, отколкото можеше да го проследи окото, а бялката по неговите пети. Каква гонитба беше това и как двамата се мяркаха в храсталака! Заекът, наистина, бе по-бърз, но голямо значение има и смелостта, а тя не му достигаше. Но късметът и щастливата му звезда го накараха да се отбие по еленовата пътека, която прекосяваше потока. Като стигна там, нямаше накъде да свие. За него имаше само един път. Заекът се хвърли в откритите води и заплува, колкото имаше сили. А бялката — защо ли ще се хвърля в реката? Тя мразеше водата, не беше гладна, беше излязла за удоволствие, а плуването не беше по вкуса ѝ. Бялката стегна жилестите си крака и спря на самия бряг, а зайко-байко преплува до безопасната гора.

И Уапестан, кафявата смърт, се върна през повалените дървета като крилата змия, понесла се над земята сякаш злокобна сянка, и се насочи към хижата пред очите на собственика ѝ. На минаване край тялото на катерицата отново се спря да го ръфне, после се гмурна в храсталака и излезе от него толкова далеч и толкова скоро, че Ролф отначало я взе за друга бялка. Стрелна се по ъгъла на хижата, сякаш изобщо не се катереше, изви за миг жълтата си гуша и тъмнокафявата муцунка и се втурна към входа.

Ролф седеше и гледаше с широко отворени очи как това прекрасно въплъщение на злото изящно прескача чимове на покрива и се приближава с леки отмерени скокове към отвора... към своята гибел. Едно, две, три... бялката прескочи бодливия клон, предните ѝ лапи стъпиха върху скрития капан: изщракване, безумен писък, мятане

— борба, която не можеха да проследят очите, и победителката на катериците сама бе победена.

Ролф се втурна напред. Малката фурия в капана се пенеше от бяс и омраза, гризеше желязото със зъбите си, пицеше срещу приближаващия се враг — човека.

На тая сцена трябваше да се сложи край колкото по-скоро, толкова по-добре и както самата бялка беше постъпила спрямо хвърчащата катерица и мишките, както Куонаб беше постъпил спрямо норката, тъй Ролф постъпи спрямо бялката и в гората настъпи тишина.

СНЕГОХОДКИ

— Това е за Анет — рече Ролф, като си спомни за даденото обещание, когато закачаше опънатата кожа на бялката да се суши.

— Йи! Йи! Йи! — долетяха до него три вика, също както ги беше чул в деня, когато се запозна с Куонаб, и той видя своя другар да пресича с ладията тясното езеро.

— Намерили сме добро ловище — каза той, когато Ролф прихвана ладията край брега, а Скукъм, вече почти оздравял, размаха цялата си задна половина, за да приветствува завръщащия се у дома странник. Първото нещо, което се хвърли в очите на момчето, беше голяма разкошна боброва кожа, опъната на обръч от върба.

— Охо! — възкликна той.

— Ъф, намерих още един вир.

— Добре, добре — каза Ролф и поглади първата боброва кожа, която бе видял в гората.

— Това е по-хубаво — каза Куонаб и вдигна два кастора, или миризливи жлези, каквито има всеки бобър и които по някаква скрита причина непреодолимо привличат всички диви животни. За нас миризмата им е слаба, но тия жлези притежават силата да изострят, запазват и подчертават миризмата на всички вещества, които се смесят с тях. Никой ловец с капани не смята стръвта си напълно добра без мъничко от тайнствения кастор. Тъй че най-смрадливото нещо, което бяха вече приготвили от рибено масло, гнилак, воня и слънчева светлина, когато се смесеше и подсилеше с изсушен и стрит на прах кастор, се превръщаше в плътна, гранива, зловонна адска настройка, тъй вълшебно примамлива за четириногите ни братя, колкото е гадна за самите нас — съблазняваща отдалеч като най-сладка музика, неумолима като съдбата, коварна като райски газ, успокояваща и упойваща като вино — тя, тая примамка, която приспива всяка предпазливост, е най-безпощадната хитрина сред всичките похвати на ловци с капани. Каквато е смъртоносна и необяснима, много от щатите

са я окачествили като черна магия и са обявили употребата ѝ за престъпление.

Но високо в планините по времето на Куонаб никой не се замисляше за такива неща и приготвленията им за успешен ловен сезон бяха почти завършени. Тридесет примки, направени от Куонаб, с шестдесетте, които бяха заложили при първата си обиколка, и десетината стоманени капана положително обещаваха богата плячка. Наближаваше ноември. Кожите сега бяха най-добри. Защо да не започнат тогава? Защото времето беше прекалено хубаво. Времето трябва да бъде мразовито, иначе животните, хванали се в примките, се развалят, преди ловецът да успее да ги прибере.

Бяха насекли вече голям куп дърва. И хижата, и складът бяха закалафатени и затрупани с пръст за зимата. Беше още твърде топло, за да ударят няколко елена, та да си имат запас от месо, но имаше нещо, което можеха да направят. Снегоходките скоро щяха да станат жизнена необходимост, а колкото повече от тая ръчна работа свършеха, преди да се застуди, толкова по-добре.

Рамките се правят от бреза и ясен. Брезата по-малко се цепи, но по-трудно се обработва. На близкия мочур имаше предостатъчно бял ясен и те скоро отсякоха едно трупче, дълго десет стъпки, и го нацепиха на множество дълги летви. Разбира се, Куонаб ръководеше работата, но Ролф не оставаше назад в нищо. Всеки от тях взе по една летва и я издяла и изравни, докато тя стана един пръст широка и три четвърти пръст дебела. Тогава отбелязаха точно средата и по на една педя от двете страни издялаха дървото до половин пръст дебелина. Направиха по две плоски напречни пръчки, едната десет, а другата дванадесет пръста дълга, и пробиха за тях дупки в рамката. Гърнето с вода вреше и като стегнаха с каиша двата края на всяка летва, лесно ги огънаха по средата и поставиха дървото над кипящата вода. Не се мина един час и парата така го размекна и лиши от пъргавина, че можеше лесно да му придадат каквато пожелаят форма. Всяка летва бе огъната в кръг, напречните пръчки бяха сложени в приготвените за тях гнезда; временно сложени каишки държаха всичко на място. На края рамките бяха поставени на равно място с предния край, повдигнат на три пръста, и тежко трупче върху рамката, за да им придаде извивката на върха.

Така ги оставиха да съхнат, а индианецът се зае да приготви необходимите каишки. Бяха оставили в крайбрежната тиня еленска кожа, оваляна в мокра пепел от широколистни дървета. Сега, след една седмица, те лесно остъргаха козината, почистиха кожата, изрязаха всички увиснали и окъсани краища и я опънаха — мека, бяла и еластична. Като започна от външния край и продължаваше в кръг по ръба, Куонаб заизрязва каишка от сурова кожа, широка около четвърт пръст. Това продължи, докато каишката стана много разтега дълга и цялата кожа бе нарязана докрай. Втората кожа беше много по-малка и по-тънка. Куонаб наостри ножа и я нарязва много по-тясно — поне на половината от ширината на другата. Сега бяха готови да уплетат с тях снегоходките — по-тънката за предната и задната част, по-дебелата за средата, на която се стъпва. Една опитна индианка щеше да се изсмее на снегоходките, изработени от тях тоя ден, но те бяха здрави и щяха да вършат добра работа.

Естествено снегоходките им подсказаха и за шейна. Не беше трудно да я направят, като отцепят четири тънки дъски от ясен, седем-осем пръста широки и десет стъпки дълги. Те извиха предния край на всяка от тях на пара и ги вързаха с ремъци от сурова кожа за напречни пръчки.

ЛОВ НА ЛИСИЦА

*Колкото за мъдростта, човекът не е извор;
той е водоем и от него изтича само това, което
е насъбрал.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Куонаб не искаше да се откаже от леглото си в платнения шатър и затова и Ролф, и Скукъм спяха там. Кучето се беше съвзело и неведнъж в часовете на здрача се втурваше шумно да гони нещо, което след проучване на следите сутрин се оказваше, че е било лисици. Привличаше ги отчасти мършата на елена, отчасти това, че песъчливият бряг беше изобщо удобно място за игра, а отчасти и лисичото любопитство, което събуждаха у тях хижата, ловците и кучето им.

Една сутрин, след като беше ставал няколко пъти през нощта, а Скукъм беше изскачал много пъти, Ролф каза:

— Лисичите кожи са добри сега, защо да не добавя няколко лисичи кожи към това? — И посочи с известна гордост кожата от бялка.

— Ъф, добре; карай, ще се научиш — отговори индианецът.

Така Ролф извади двата лисичи капана и се залови за работа. Като забеляза къде главно тичаха и играеха лисиците, избра две утъпкани пътеки и грижливо скри капаните, както ги беше скрил за бялката. Сетне избра две малки кедрови клонки, отрязва ги и ги сложи през пътеката от двете страни на капана, като предположи, че лисиците, като тръгнат по обичайния си път, ще прескочат клонките и ще се хванат в примката. За да бъде двойно по-сигурен, сложи по парченце месо до всеки капан, а на средата между двата остави голямо парче на един камък.

След това наръси прясна пръст по пътеката и около двата капана и стръвта, та да види сетне следите.

Ролф разбра по следите край брега, че тая нощ бяха идвали лисици, но нито една не се беше приближила до капаните му. Момчето разгледа дирите. Малко по малко те му разказаха всичките главни събития. Лисиците дошли, както обикновено, и играли наоколо. Открили стръвта и капаните веднага — как биха могли такива остри носове да не ги усетят — и не закъснели да забележат, че капаните са железни неща с подозрителна миризма, че човешки дъх, ръце и крака явно личат навред; че единствената подбуда да продължат напред е малко месо, засъхнало и студено, което дори за миг не може да се сравни с топлото сочно месо на мишки, с каквото изобилствува всяка поляна. Лисиците бяха охранени и не бяха гладни. Защо ще се излагат на такава явна опасност? С една дума, каменни стени не биха могли да защитят по-добре мястото и месото от лисиците, отколкото очевидното естество на капаните. Наблизо нямаше нито една следа, а много по-далечни показваха колко бързо са се връщали те оттук.

— Ъф, винаги е така — рече Куонаб. — Ще се опиташ ли пак?

— Ще се опитам — отговори Ролф, като си спомни, че беше забравил да премахне миризмата от капаните и обувките си.

Той напали кедров огън и опуши капаните, веригите и всичко друго. Сетне взе парче сурово еленско месо и натри с него кожените си ръкавици и подметките на обувките си и сам се чудеше как е могъл да се надява на успех предишната нощ без тия мерки за унищожаване на човешката миризма. Той сложи тънък мек мъх под стъпалото на всеки капан, махна кедровите клони и леко посипа всичко със ситна суха пръст. Всичко беше прекрасно наредено: никое човешко око не би могло да познае, че на това място има капан. Успехът изглеждаше предрешен.

— Лисицата не се води от окото си — беше единствената забележка на индианеца, понеже смяташе, че е най-добре да остави момчето да открие всичко само.

Сутринта, щом се събуди, Ролф побърза да види какво е станало. Нямаше нищичко. Една лисица наистина беше идвала на десетина стъпки на едно място, но се беше държала така, сякаш много ѝ е била забавна цялата тая миризлива детска игра. Да беше застанал там някой човек с тояга, надали би могъл да запази капаните по-добре от

приближаването на лисици. Ролф тръгна да си върви, объркан и крайно озадачен. Не беше се още много отдалечил, когато Скукъм страхотно изскимтя и като се обърна, Ролф видя, че тоя вечен пакостник се е хванал с единия си крак в първия капан. Той нададе вой, но повече от изненада и ужас, отколкото от болка.

Ловците бързо му се притекоха на помощ и го освободиха, здрав и читав, понеже тия капани нямат зъбци, а само затискат. Жестокото в тях са главно дългата борба и гладната смърт, на които всеки ловец би трябвало да слага по-скоро край, като обикаля капаните си по-често.

Най-после Куонаб реши да научи момчето:

— Начинът, по който залагаш капаните, е хубав за някои зверове. Така ще хванеш миеша мечка, норка, бялка... или куче, но няма да хванеш лисица или вълк. Те са много умни. Ще видиш.

Индианецът извади чифт дебели кожени ръкавици, опуши ги на дим от кедър, капаните също. След това натри подметките на мокасините си със сурово месо, избра малко заливче на брега и хвърли на пясъка дълъг прът от високата суха камениста ивица до самата вода. В ръката си носеше неодеялан кол. Той мина внимателно по пръта и застанал на него, заби кола на около четири стъпки от брега, после го цепна и втична малко мек мъх в цепнатината. Върху мъха сипа три-четири капки от „вълшебната течност“. След това сложи бучка смърчова смола върху стъпалото на капана и подържа над нея запалена факла, докато смолата омекна. В нея натисна едно плоско камъче.

Веригата на капана върза за тежък камък с подходяща форма и пусна камъка във водата на половин път между кола и брега. Най-после нагласи капана върху тоя камък така, че запънат, оставаше целият под водата, освен плоското камъче върху стъпалото. Тогава се върна по пръта и го отнесе със себе си. По такъв начин сега нямаше нито следа, нито мирис на човек близо до капана.

Капанът беше заложен безупречно, но дори и сега лисиците не се доближиха до него през следващата нощ: трябваше първо да му свикнат. Техният закон гласеше: „Непознатото нещо е винаги опасно“. Сутринта на Ролф му се искаше да се поприсмее. Но Куонаб рече:

— Уа! Никой капан не се затваря на първата нощ.

Не стана нужда да чакат до второто утро. В среднощ Скукъм се втурна с лай навън и те излязоха подире му само за да видят една дива

борба: лисицата скачаше в усилието да се изтръгне, а на крака ѝ висеше капанът, подир който се влачеше служещият за котва камък.

Тогава се повтори сцената, която бе сложила край на борбата на норката и на бялката. Ловците вързаха задните крака на животното и закачиха трупа в хижата. Сутринта не можеха да се нарадват на разкошната ѝ кожа и прибавиха кожуха ѝ към другите си трофеи.

ЗАЛАГАНЕТО НА КАПАНИТЕ

Тая нощ настъпи промяна във времето. Денят дойде със силен северен вятър. До пладне дивите патици напуснаха езерото. Много дълги върволици гъски се проточваха към югоизток с непрекъснато кряскане. Силният вятър ставаше все по-студен и по-студен и скоро помалките вирчета се покриха с ледена корица. Заваля снежец, но спря. Небето се изясни и вятърът стихна, но мразът стана по-остър.

На съмване, когато ловците станаха, беше много студено. Всичко, освен откритите води на езерото беше замръзнало и те разбраха, че е дошла зима; започваше времето за лов. Куонаб веднага се качи на върха на хълма запали малък огън, запя „Молитвата на ловеца“ и хвърли в огъня мустаците на лисицата и бялката, малко от бобровия кастор и малко тютюн. След това слезе да пригответи всичко за път — одеяла, капани за бобри, оръжие и храна за два дни, и освен това — „вълшебната течност“ и малко риба за стръв.

Куонаб бързо слагаше стръв и запъваше капаните; на края хвърляше във всеки капан парче мърх с една капка от „миризмата“ на него и бръсваше по една капка на всеки от мокасините си.

— Пфу! — рече Ролф.

— От това става пътека, по която бялката ще ходи цял месец — обясни индианецът. Скукъм, изглежда, беше съгласен с Ролф и ако не рече „пфу“, то беше само защото не умееше.

Много скоро дребното псе вдигна ято лещарки и Ролф свали три с тъпите си стрели. Гърдите ловците запазиха за себе си, а всичко останало с вътрешностите и перата беше най-хубавата стръв за белки и послужи за всичките капани, докато на пладне стигнаха на бобровия вир. Той беше покрит с твърде тънък лед, за да издържи тежестта на един човек, обаче те лесно намериха употребяваните наскоро пристани. На всеки от тях заложиха по един здрав стоманен капан за бобри, като ги закриваха със суха трева, а на една стъпка забиваха цепната пръчка с парче мърх, напръскан с няколко капки от вълшебната примамка. Пръстена от веригата на капана надяваха върху дълъг,

тънък, гладък прът, който забиваха дълбоко в тинята с връх, насочен обратно от дълбоката вода. Това беше стар и изпитан похват. Бобърът, любопитен да изследва полупознатата миризма, стъпва в капана. Когато се види в опасност, инстинктивно се гмурка надълбоко, халката се плъзга по пръта, докато стигне дъното, и там се заклепва така, че бобърът не може да изплува и се удавя.

За един час шестте капана бяха поставени. Тогава ловците се заеха да търсят още лещарки и трябваше да положат доста усилия да спасят Скуъм от нова злополука с бодливец.

Удариха още няколко лещарки, запънаха капаните в протежение на една-две мили и спряха за нощуване.

Преди съмване заваля сняг и натрупа към четири пръста, докато станат. Няма друго място на земята, където първият сняг да е по-красив, отколкото в Адирондакските планини. В ранната есен природата сякаш се подготвя за него. Зелените листа окапват, за да открият гроздове от червени зърна. Гъстаците от тръстика се сбиват, стават златистокафяви и свеждат глави, за да посрещнат сребърния товар. Ниските хълмове и редиците различни елхи са подредени, за да създадат най-хубав ефект: декорите и сцената са прекрасни, липсват само светлините на рампата. Необходим е пищният блясък на белотата. И когато той се появи като було на невеста, като сребърни украшения по юздите на ездитен кон или като златния огън на залеза, светещата кристална одежда е завършваща, върховна прелест, без която всичко останало би пропаднало, не би имало ослепителната си пълнота. Красотата му развълнува ловците, макар и да не намери по-силен израз от простите думи на Ролф „Не е ли хубаво!“, докато индианецът се любоваше, потънал в мълчание.

Няма друго място в източните гори, където снегът може да разкаже толкова разнообразни неща, и както вървяха напред тоя ден ловците се видяха надарени за една нощ с чудната способност на хрътката, за която всяка пътека представлява ясен разказ за всички живи същества, минали оттук в течение на много часове. И при все че първият ден след виелицата може да разкаже по-малко от втория, също както вторият — по-малко от третия, по снега бяха изписани предостатъчно истории. Тук е бързал рогат елен, потичквал е, докато още е валяло. Там е вървяла лисица, минавала е крадешком през покрайнината на блатото и е поглеждала недоверчиво ей оня капан. Тая

широка дия с много едри следи наблизо една от друга е била направена от един от приятелите на Скукъм, рицаря с много бодливи копия. Тия скокове тук бяха от бялка. Виж как е кръстосвала в тоя гъсталак като ловджийско куче, тук е помирисала нашите следи. Забележи как е спирала и ги е душила; ето оттук е тръгнала, да, направо към нашия капан.

— Хвана се, ура! — извика Ролф, защото там, под трупчето, лежеше мъртва великолепна бялка, тъмна, почти черна, с широки, блеснали, сякаш златни гърди.

Сега те се запътиха обратно към бобровия вир. Следващият капан беше затворен, но празен; в следващия беше затисната мъртва червена катеричка, която не ставаше за нищо, освен за стръв в капана, който беше затворила. Но в третия имаше бялка, а в четвъртия — хермелин. Другите си стояха запънати, но все пак ловците имаха две хубави кожи, когато стигнаха при бобровия вир. Бяха в повишено настроение покрай добрия си късмет, обаче не бяха готови за великолепния лов, който ги чакаше там. И *в шестте капана* имаше по един голям бобър, умрял и запазен на дъното. Всяка кожа струваше пет долара и ловците се почувствуваха богати. Тая слука означаваше и още едно приятно нещо. Тя показваше, че на тия бобри липсваше всяка подозрителност, сиреч досега не бяха имали работа с ловци. От тия вировете можеха лесно да вземат петдесетина кожи.

Те запънаха отново капаните, разделиха товара и потърсиха по-отдалечено място за стан, защото не е разумно да палиш огън близо до бобров вир. Сто и петдесет фунта бобри, освен другия им багаж не беше товар, който да носят много надалеч. Като слязоха към половин миля по-надолу, те избраха закътано място, напалиха огън и одраха плячката си. Труповете изкормиха и закачиха на едно дърво с оглед да ги използват по-нататък, а кожата и опашките наравиха пак.

Тоя ден те минаха дълъг тежък път, сложиха стръв на всички капани и се върнаха вкъщи късно вечерта.

ЕЛЕНИТЕ СЪС ЗАКЛЕЩЕНИ РОГА

В човешкия свят ноември е месец на мрака, отчаянието и много самоубийства.

В животинския свят ноември е месецът на бесуването. По много и различни начини безумствуват животните по това време, но няма нищо по-необуздано от бесуването на белоопашатия елен. То се появява като някаква болест първо с подуване на вратовете на рогачите, а сетне с трескавото им поведение. За това време са характерни продължителни и упорити двубои между мъжкарите. Забравили дори да ядат, те търчат насам-натам ден и нощ, обзети от желание да убиват.

Рогата им, расли непрекъснато от пролетта, сега са стигнали окончателните си размери, станали са остри, тежки и са се очистили от кадифения мъх: станали са безукорни. За какво? Нима природата ги е създала, за да пробождат, раняват и унищожават? Колкото странно и да изглежда, тия нападателни оръжия се използват почти изключително за отбрана: служат по-малко като копия, отколкото като щитове в схватки със себеподобните. И дългите, тежки двубои са рядко нещо повече от боричкане и блъскане; те почти никога не завършват със смърт. Когато се нанесе смъртоносен удар, той рядко представлява зейнала рана, а е само неочакван скок и сплитане на рогата, което свързва двата елена безизходно, безнадеждно и те умират от глад. Случаите на елени, убити от своите съперници и оставени на полесражението, са малко; много малко и много редки. Случаите на елени, убити от заклещване на рогата, се наброяват с десетки.

Имаше стотици елени в местността, която си бяха запазили Ролф и Куонаб. Половината бяха мъжкари, а най-малко половината от тях влизаха в двубой по няколко или по много пъти на ден през целия ноември; това ще рече, че може би хиляда двубои станаха през тоя месец в кръг от десет мили около хижата. Нищо чудно, че Ролф бе свидетел на някои от тях, а шума на много други чуваше от далечината.

Сега те живееха в хижата и в безмълвните мразовити нощи, когато поглеждаше за сетен път звездите, преди да се прибере, Ролф свикна да се вслушва напрегнато в гласовете на мрака. Понякога това беше бухането на ушата сова; веднъж или дважд беше проточеният несекващ вой на вълк, но много пъти това беше тракане на рога, което подсказваше, че далеч горе в широколистната гора два мъжкаря се мъчат да решат жизненоважния въпрос: „Кой от двамата е по-добър?“

Една сутрин Ролф чу от време на време да се трака на същото място, както предишната вечер. Той излезе сам след закуска и като се приближи предпазливо и надзърна към малка полянка, видя два мъжкаря с опрени глави бавно и безсилно да се бутат ту насам, ту натам. Езиците им бяха оплезени. Изглеждаха почти капнали, а голямото пространство утъпкан сняг наоколо недвусмислено показваше, че се бият от часове насам, че са наистина същите, които беше чул предишната вечер. Въпреки това силите им бяха еднакви, а зеленият огън в очите говореше за свирепостта на всеки от тия кротки наглед елени.

Ролф без всякакви затруднения дойде съвсем наблизко. Дори и да го бяха видели, те не обърнаха никакво внимание на това, което им казваха очите, защото вялата борба продължи, докато, спрели да поемат отново дъх, се разделиха, вдигнаха за миг глави, подушиха въздуха и в тръс се отдалечиха от толкова близко застаналия враг. На петдесетина крачки двамата се обърнаха, тръснаха рога, сякаш се двоумяха дали да избягат, да подновят битката или да нападнат човека. За щастие те се спряха на първото и Ролф се върна в хижата.

Куонаб изслуша разказа му и каза:

— Можеше да те убият. Всички рогачи са бесни сега. Често нападат човека. Братът на баща ми паднал убит от елен през месеца на бесуването. Намерили само тялото му, разкъсано на парчета. Той се качил малко на едно дърво, но еленът го пробол. Имало следи, а по снега видели как се е държал за рогата на елена и бил влачен, докато останал без сили. Той нямал пушка. Еленът си отишъл. Само толкова научили. Аз по-скоро бих имал вяра на мечка, отколкото на елен.

Индианецът не беше многословен, но думите му нарисоваха твърде реалистична картина. Следния път, когато чу далечния шум на еленски двубой, Ролф си представи ужаса на тая безнадеждна битка в

снега и тя породила у него ново и различно чувство към рогача в това негово настроение.

Подир две седмици, когато се връщаше самичък от обиколка на част от капаните, слухът му долови някакви странни звуци напред в гората: плътни, екливи, получовешки. Странните и навяващи страх горски звуци през зимата са почти неизменно виковете на гарван или сойка; ако са плътни, по-вероятно е да изхождат от гарван.

— Куок, куок, ха-ха-ха... хруу, хр-р-р, ху-уп, ху-уп — долитаха демоничните звуци и пред Ролф, придвижил се тихичко напред, се мярнаха смолисти крила, носещи се между по-ниските борове.

— Хо-хо-хо... я-я... ху-у-у — долиташе злокобният смях на птиците на смъртта и скоро Ролф видя десетина сред клоните да подскачат и от време на време да кацат на земята. Един кацна върху някаква кафява бучка. После бучката се пораздвижи. Гарванът кълвеше, но кафявата бучка отново се понадигна и гарванът литна на близък клон. — Уа... уа... уа — уа — ху — у... йоу — уау... р-р-р-р-р-р-р-р — присъединиха се останалите гарвани.

Ролф нямаше друго оръжие, освен лъка, джобния си нож и брадвичка. Той стисна брадвичката в ръка и тръгна полекичка напред. Глухите гласове на гарваните заграчиха, те накацаха по безопасни клони и се закикотиха като върколаци на някоя голяма върколашка шега.

Като дойде по-наблизо, момчето видя пред себе си гледка, която събуди у него ужас, примесен със състрадание. Голям, як мъжкар — як поне доскоро — залиташе, застанал на колене. От време на време той се изправяше на задните си крака, спазматично вдигаше и дърпаше проснат на земята дълъг сив предмет — трупа на друг мъжкар, негов съперник, вече мъртъв, с пречупен врат, както се оказа после, но с големи здрави рога, с които рогата на живия елен се бяха заклепили, сякаш занитени с желязо, стегнати със стоманени скоби. С всичките си сили живият елен едва можеше да си помръдне главата и да подръпне трупа на противника си. Следите по снега показваха, че отначало е могъл да мъкне леша повече крачки, че е хрупал малко филизи и вейки, но то е било, когато е имал повече сили, отдавна. Колко отдавна? Най-малко няколко дни, може би цяла седмица този нещастен елен умираше безнадеждно от смърт, която все не идваше. Хълбоците му бяха хлътнали, езикът — попукан, увиснал на по-малко от една

стъпка до снега, без да може да го достигне. В помътнелите очи, замъглени със сивото було на смъртта, светна отново слабо зелено огънче на бойния дух при появата на новия враг.

Гарваните бяха изкълвали очите на мъртвия елен и прояли дупка в гърба му. Бяха се заловили дори и с живия елен, но той би могъл да използва единия си преден крак да защитава очите си и все пак надали би могъл да изпадне в по-бедствено положение. Това беше най-жалката гледка, която Ролф беше виждал през живота си сред природата, през целия си живот. Той се изпълни от съжаление към нещастното животно. Забрави за него като за същество, което се убива за храна. Виждаше го само като безвредно прекрасно създание в потресаваща, ужасна беда, жива твар в неволя и веднага се зае да му помогне. С брадвичката в ръка той се доближи предпазливо отпред и като избра открита част в дъното на рогата у мъртвия елен, нанесе силен удар с брадвичката. Въздействието върху живия мъжкар беше изненадващо. Той се сепна и оказа буйна съпротива. Подаде се напред, след това задърпа назад, като повлече леша и тоя, който искаше да го спаси. Тогава Ролф си спомни думите на индианеца: „Човекът може да прави силна магия с устата си.“ Той заговори на елена, галовно, тихо. Сетне се приближи и почука по рога, който искаше да отсече. С тихи думи взе да нанася все по-силни удари, докато най-последно можеше да започне да сече тоя капан сериозно. Стана нужда от много удари, понеже рогата са много дебели и яки по това време, но ето, че рогът се пречупи. Ролф го изви и здравият елен се освободи. Освободи се за какво?

О, не го разправяйте пред хора, които са били приятели на дивия елен! Крийте го от всички, които сляпо вярват, че доброто дело винаги се следва от благодарността! С неочаквана сила, с накупяла ярост, с пъклено намерение неблагодарникът се нахвърли върху спасителя си, за да му нанесе най-смъртоносния удар, на който беше способен.

Нападнат изневиделица, Ролф едва успя да се хване за рогата на убиеца и да ги отклони от тялото си. Това вбеси рогача. О, кой зъл демон му даде такава сила? Ролф падна на земята. Стиснал тия проклетни, неблагодарни рога, за да спаси живота си, той закрепця, както не бе крещял никога досега:

— Куонаб, Куонаб! На помощ, о, на помощ!

Но се видя веднага прикован, а свирепият звяр над него натискаше гърдите му и се мъчеше да насочи срещу тях рогата си. Единственото спасение на Ролф беше, че бяха толкова раздалечени, та тялото му се сместваше помежду им. Ала тежестта върху гърдите изцеждаше силите му, живота му. Той не можеше да поеме дъх да извика още веднъж. Как се кикотеха и грачеха гарваните на дървото!

Очите на елена отново горяха с изумрудения блясък на убийствена омраза и той рязко извиваше якия си врат насам и натам с мощта на беса. Това не можеше да трае много дълго. Силите на момчето бързо секваха: животното смазваше гърдите му.

— О, боже, помогни ми! — изпъшка той, когато рогатият демон отново се замъчи да освободи убийствените си рога. Звярът почти се беше освободил, когато гарваните се вдигнаха с високо грачене и от гората изскочи още някой, за да се присъедини към борбата. Някой по-малък елен? Не. Какво тогава? Ролф не позна, нито разбра, но в следващия миг се чу яростно ръмжене и Скукъм се впи в задния крак на убиеца. Като ръфаше и късаше, той нямаше сили да повали елена, но зъбите му бяха остри, той се трудеше от все сърце, а когато пренесе свирепото си нападение към още по-нежни части, еленът, вече изтощен, се дръпна назад, завъртя се и падна. Преди да успее да се съвземе, Скукъм се вкопчи в носа му и го стисна като с менгеме. Еленът можеше да върти по малко врата си и да влачи кучето, но не можеше да се отърве от него. Ролф се възползува от случая, вдигна се на треперещите си нозе, грабна брадвичката и зашемети свирепия звяр с един удар. Сетне намери на снега изтървания си нож, нанесе ловджийски удар, от който рукна червена кръв, и се повали на земята, загубил сваят, а когато отвори очи, над него се беше навел Куонаб.

ХВАЛЕБСТВЕНА ПЕСЕН

Когато дойде на себе си, Ролф лежеше до огън, Куонаб стоеше надвесен над него с дълбоко загрижен вид. Щом момчето отвори очи, индианецът се усмихна — една тиха, мила усмивка с две редици зъби, сякаш от слонова кост, блеснали от радост.

После той донесе горещ чай и Ролф се съживи дотолкова, че можа да седне и да разправи за случилото се сутринта.

— Той е зъл Манито — рече Куонаб и погледна мъртвия елен, — не бива да го ядем. Ти сигурно си направил магия, за да повикаш Скукъм.

— Да, направих магия с устата си — отвърна момчето, — виках, крещях, когато *той* се нахвърли отгоре ми.

— От хижата дотук е много далеч — отговори Куонаб. — Аз не можех да те чуя, Скукъм не можеше да те чуе, но Кос Коб, моят баща, ми е казвал, че когато викаш за помощ, правиш магия, която отива подалеч от вика. Може да е така, не зная: баща ми беше много мъдър.

— Ти видя ли Скукъм да идва при мен, Куонаб?

— Не, той стоя при мен часове, след като ти тръгна, но беше неспокоен и скимтеше. После ме напусна и мина много време, преди да го чуя, че лае. Беше тоя лай, дето значи „станала е беда“. Аз тръгнах. Той ме доведе тук.

— Трябва да е вървял по следите ми през цялата редица капани.

Подир един час те потеглиха към хижата. Гарваните грачеха и се кикотеха зад гърба им. Куонаб взе съдбоносния рог, отсечен от Ролф, и го закачи на една фиданка с мъничко тютюн и развяващ се червен конец, за да умиротвори злия дух, който положително беше наблизо. Той вися там години след това, докато фиданката стана дърво и рогът врасна в него целият, освен крайчето, което изгни и окапа.

Скукъм подуши още веднъж падналия си враг, изрази по обичайния за кучетата начин презрението си към трупа и пое към дома начело на шествието.

Не на тоя ден, не на следващия, а на първия ден със спокоен червен залез Куонаб се качи на молитвения си хълм и когато от малкия огън, който запали, се издигна тънка струя дим като отвес, пуснат от червения облак над главата му, хвърли в него щипка тютюн и с лице и ръце, вдигнати нагоре в червената светлина, запя нова песен:

*„Злият дух капан заложил за сина ми,
но Манито дойде да го спаси,
в облика на Скукъм го спаси.“*

СЪДОВЕ ОТ БРЕЗОВА КОРА

Ролф беше пребит и схванат цяла седмица, Скукъм също. Имаше периоди, когато Куонаб беше студен, навъсен и мълчалив дни наред. После някой по-топъл ветрец появяваше около сърцето му и безрадостната ледена повърхност се стопяваше в бълболещи поточета на спомени или в по-благословни поведи.

Тъкмо преди приключението с елена бе имало период на студенина и отчуждение. Те бяха възникнали по много дребен повод. След настъпването на мразовете, сковали водите навън, Куонаб си миеше ръцете в съда, в който печеха хляб. Относно чистотата в готвенето Ролф имаше възгледите, присъщи на заселниците от Нова Англия, и в края на краищата забрави уважението, което дължеше на по-възрастния и по-опитния. Това бе и причината, която го накара да излезе сам оня ден. Сега, като имаше време да обмисли положението, той разбра, че сигурният начин да го поправи, е да си имат някоя купа за миене; но откъде да я вземат? По онова време тенеките съдове бяха рядкост и струваха скъпо. Обичайното беше почти всичко необходимо за живота да се търси в гората и ръководени от древния обичай и от опита, търсенията рядко бяха напразни. Ролф беше виждал цял живот хората да правят, а и сам беше правил постави, копани, чашки за събиране на кленов сок, купи и други и сега се зае да издяла с брадва купа за миене на ръце от липово трупче. С подходящи инструменти може би щеше да направи хубава купа, но както работеше с брадва и със схваната ръка, съдината излезе много тежка и груба. Наистина в нея можеше да се сипва вода, но беше почти невъзможно да се загребе с нея вода от дупката в леда и човек трябваше да има черпак.

Когато разбра намерението му и видя резултата, Куонаб каза:

— В шатъра на баща ми имаме само брезова кора. Виж, аз ще направя купа.

Той извади от склада голям свитък брезова кора, събрана през топлите дни (това надали би могло да се направи в студено време) за

поправяне на ладията. Избра хубаво парче, изрязва квадрат две на две стъпки и го сложи в голямото гърне, пълно с вряла вода. Същевременно нахисна връзка „уатап“ — дълги влакнести корени от бял смърч, също събрани преди настъпването на студовете, предназначени за поправки на ладията през пролетта.

Докато тия неща се размекваха в горещата вода, той отцепи две дълги брезови трески, като се помъчи да ги докара до половин пръст ширина и една осма пръст дебелина, и ги сложи да киснат с кората. След това направи две-три щипки, подобни на щипките за пране, като цепна няколко пръчки с чеп на единия край.

Тогава извади смърчовите корени, меки и гъвкави, подбра тия, които бяха с дебелина около една осма пръст с диаметър, остърга кората им и разните израстъци, докато получи към десет стъпки меки, равни, бели върви.

Куонаб опъна и изрязва кората.

Закръгленостите са необходими, понеже дупките за съшиване биха откъснали цялото парче, ако вървяха по една и съща жила. След това сгъна и удвои всеки ъгъл, после го закопча с щипка. Ръбът бе нагласен така, че да лежи плоско, където пресичаше жилките на кората, и дъгообразно, където вървеше по жилата. Гъвкавите брезови летвички бяха огънати около тях и като правеше дупки с голямото шило, Куонаб приши летвичките към кората с кръстосан шев, което направи ръба гладък, и така купата за миене беше готова. За изработване на съдина може да се използва много по-дебела кора, но е трудно да се направи така, че да не пропуска вода.

И тъй, сега имаха купа за миене и една причина за неразбирателства бе премахната. На Ролф му се видя забавно и полезно да изработи и други съдове от кора с различни размери за черпаци и за разни лични вещи. Това беше работа, която можеше да върши, докато почива и се съвзема, и той доби голяма сръчност. След като го наблюдава да прави с доста голям успех кутия за въдички и други принадлежности, Куонаб каза:

— В шатъра на баща ми тия неща се украсяваха с разноцветни игли от бодливо свинче.

— Вярно — рече Ролф, като си спомни брезовите предмети, често продавани от индианците. — Хубаво беше да имаме сега един бодливец.

— Може би Скукъм би могъл да намери — отговори индианецът с усмивка.

— Ще ми позволиш ли да убия следващия Каак, щом го намерим?

— Да, ако използваш бодлите и изгориш мустаците му.

— Защо да изгоря мустаците му?

— Баща ми казваше, че така трябва. Пушекът отива право при всевишния. Тогава Манито знае, че сме убили, но не сме забравили да убиваме само при нужда и да му благодарим.

Минаха се няколко дни, преди да намерят бодливец, а когато го намериха, не стана нужда да го убиват те. Но за това ще говорим в друга глава.

Те запазиха кожата му с всичките ѝ бодли и я закачиха в склада. Бодлите, целите бели и с готова игла на двата края, са чудесни за бродирание, но са само бели.

— Как можем да ги боядисаме, Куонаб?

— През лятото има много бои; през зимата е трудно да ги добиеш. Може да добием някои.

Той отиде при една канадска ела и се залови да бели кората, докато стигна до вътрешния розов пласт, който, сварен заедно с бодлите, ги боядиса в убит розов цвят. По същия начин елшова кора даде плътен оранжев цвят, а кора от орех — кафяв. Дъбов талаш с няколко парченца желязо в гърнето боядисваше в черно.

— Трябва да чакаш до лятото за червено и зелено — каза индианецът. — Червено се получава само от ягодовите растения. Най-хубаво от едни ягодки, които ние наричаме женска ягода или мискоуа. Жълто се получава от жълтия корен^[1].

Но черно, бяло, оранжево, розово, кафяво и тъмночервено, получено от потопяване в оранжева и розова боя, са достатъчно богат избор от цветове. Начинът за използване на бодлите е прост. С шило се правят дупки в кората за всеки бодил; грубата задна част се покрива после с прекарана през тях ивичка кора. Преди още да свърши зимата, Ролф направи кутия от брезова кора, украси капака и цялата кутия с рисунки от бодли и сложи вътре кожата от бялка, предназначена за купуване на нова рокля за Анет, премяната, за която тя беше мечтала — шарена басма за деветдесет и пет цента.

Между него и Куонаб имаше още една причина за опасни търкания. Всеки път, когато на индианеца му дойдеше на ум да измие съдовете, той просто ги слагаше на пода и оставяше Скукъм да ги оближе. Този икономичен начин задоволяваше Куонаб, доставяше върховно удоволствие на Скукъм и напълно се оправдаваше от крайния резултат, но Ролф се опълчи против. Индианецът каза:

— Не яде ли той същата храна, както и ние? Няма да познаеш, ако не го видиш да ближе.

Колчем можеше да го направи, Ролф измиваше повторно съмнителните чинии, но все пак много често то беше невъзможно и това започваше да го дразни. Но той знаеше, че тоя, който избухне, губи първото сражение, затова, след като се убеди, че общите схващания за нечистоплътността не могат да му помогнат, потърси някакво чисто индианско съображение.

Както седяха една вечер край огъня, той докара разговора до майка си — за умението ѝ да прави магии, за многото зли магии, които бяха гибелни за нея.

— За нея беше лоша магия, ако куче ѝ близнеше ръката или докоснеше нейната храна. Едно куче ѝ близна ръката и призрак на куче ѝ се яви насън три дни преди да умре. — След продължително замълчаване момчето добави: — В някои неща аз приличам на майка си.

След два дни Ролф случайно видя приятеля си зад хижата да дава на Скукъм да оближе тигана, след като бяха пържили в него еленска лой. Индианецът нямаше представа, че Ролф е наблизил, нито някога научи за това.

Тая нощ Ролф стана тихичко след полунощ, запали боровите тресчици, които им служеха вместо факла, направи черни кръгове с въглен около очите, за да му придадат по-уплашен вид. След това заудря тамтама на Куонаб и запя:

*„Зъл дух, напусни ме!
Кучешки лик, не ме измъчвай!“*

Куонаб седна на леглото си изумен. Ролф не му обърна внимание и продължи да кряска, да думка и да се блещи нагоре в празното

пространство. Подир няколко минути Скукъм задраска със скимтене на вратата. Ролф стана, взе си ножа, отрязва валмо козина от врата на Скукъм и я изгори на факлата, след това продължи да пее със страхотна тържественост:

*„Зъл дух, напусни ме!
Кучешки лик, не ме измъчвай!“*

Най-сетне се обърна и сякаш едва сега видял, че Куонаб го гледа, каза:

— Яви ми се призрак на куче. Стори ми се, че го виждам да ближе еленска лой от тигана зад хижата. Той се изсмя, защото знаеше, че прави лоша магия за мен. Сега се мъча да го пропъдя да не ми направи нищо лошо. Не знам. Аз съм като майка ми. Тя беше много умна, но умря, след като го видя.

Тогава Куонаб стана, отрязва още козина от Скукъм, добави щипка тютюн и като я запали, запя в смрадливия дим от горящия тютюн и косми най-силната си песен за унищожаване на магии. А Ролф, като се смееше вътрешно и се унасяше в сладък сън, знаеше, че битката е спечелена. Приятелят му никога вече нямаше да издига Скукъм до възвишеното и свещено звание на съдолизец, мияч или бърсач на чинии.

[1] Hydrastis — Бел.авт. ↑

ПРИМКИ ЗА ЗАЙЦИ

Все по-дълбокият сняг около хижата се изпъстряше във всички гъстасти от безбройни следи на бели зайци. От време на време ловците ги виждаха, но не им обръщаха внимание. Защо им са зайци, когато имат предостатъчно елени?

— Искаш хванеш заек? — попита един ден Куонаб, когато Ролф се чувствуваше пак здрав.

— Мога да ударя някой с лъка си — отговори момчето, — но защо ни е, като си имаме предостатъчно елени?

— Моите хора винаги са ходили на лов за зайци. Понякога не могли да намерят елени, тогава зайците са били храна. Понякога във враждебна страна било опасно да ходят на лов, освен за зайци с тъпи стрели и тогава те били храна. Понякога само жени и деца оставали в стана, нищо за ядене, никакви пушки, тогава зайците били храна.

— Добре, ще видиш, сега ще ударя заек! — И Ролф взе своя лък и стрели. Намираще много бели зайци, но все в най-гъстата гора. Премерваше се отново и отново, но пречещите клони не даваха простор на лъка и отклоняваха стрелите. Минаха се часове, докато се върна с пухкаво бяло зайче.

— Ние не правим така. — Куонаб го заведе в гъстака, избра място, където имаше много следи, насече куп съчки и направи през това място плет с пет-шест отвора. На всеки от тия отвори направи примка от здрава връв, вързана на дълъг прът, закачен на чатал и нагласен така, че всяко дръпване на примката освобождаваше пръта, който на свой ред вдигаше високо във въздуха примката и хваналото се в нея животно.

На другата сутрин отидоха да видят плета и в четири от примките намериха увиснали снежнобели зайци. Когато ги вадеше от примките, Куонаб напипа у единия някаква бучка на задния крак. Той разряза кожата и извади чудноват на вид предмет, голям горе-долу колкото жълъд, сплескан, от месо, покрит с косми и приблизително с

формата на голямо зърно боб. Той го загледа и като се обърна към Ролф, каза многозначително:

— Ъф! Намерили сме добро ловище. Това е Пийто-уаб-уз-уънс, вълшебно зайче. Сега имаме силна магия в хижата. Ще видиш.

Индианецът отиде при останалите две примки и прокара вълшебното зайче през двете. Когато дойдоха пак подир един час, намериха заек, хванал се в първата примка.

— Винаги е така — каза Куонаб. — Сега можем винаги да хващаме зайци. Едно време баща ми имаше Пийто-уаб-и-ъш, вълшебно еленче, и никога не пропускаше дивеч, освен два пъти. Тогава откри, че неговото хлапе Куонаб му откраднало голямата магия. То беше много умно индианче. То удряше по един мармот всеки ден в ония времена.

— Шшт! Какво е това? — Леко шумолене на клони и някакви отривисти звуци на животно в гората бяха обърнали вниманието на Ролф, пък и на Скукъм, защото той се втурна напред така, сякаш му предстоеше да извърши някакъв велик подвиг.

— Яп, яп, яп! — долетя ядният лай на Скукъм. Кой може да каже, че животните нямали език? Весело му „Йип, йип, йип!“ за открит на някое дърво тетрев или проточеното весело „Яу, яу, яу!“, когато въпреки всички заповеди подгонеше някой елен, свършено се различаваха от ядното „Яп, яп!“, с което съобщаваше за качила се на дърво мечка, или „Рррряп-яп!“, с което гласно изразяваше омразата си към бодливото свинче.

Но сега това беше „Яп, яп!“, както лаеше, когато подгонеше на дърво някоя мечка.

— Има нещо на дървото — разтълкува лая му индианецът, докато вървяха по звука. Нещо на дървото! То се видя на Ролф цяла менажерия, когато стигнаха на мястото. Със стегната на врата му последна примка висеше безжизнено рисче-годиначе. На съседното дърво, около което обикаляше и джавкаше Скукъм, имаше свиреп стар рис, на чатала над него — още един млад рис, а по-високо — трети и всичките гледаха с неописуемо отвращение немлъкващото куче под тях. Всъщност майката го изразяваше от време на време с фучене, но никой от тях нямаше смелостта да слезе долу и да се изправи насреща му. Рисът има много хубава кожа и е лесна плячка. Индианецът свали майката с един изстрел. Сетне, щом успя да напълни отново пушката,

едното, а после и другото малко също влязоха в торбата и като извадиха третото малко от примката, те се завърнаха натоварени в хижата.

Очите на индианеца светеха със странен блясък.

— Ъф! Ъф! Моят баща ми е казвал, това голяма магия. Сега виждаш, тя не изневерява.

НЕЩО НЕ Е НАРЕД С КАПАНИТЕ ЗА БОБРИ

Веднъж на седмицата те обикаляха редицата капани и запасът им от кожи бързо растеше. Бяха хванали двадесет и пет бобъра и разчитаха на два-три всеки път, когато отидат до вирове. Но през декември, когато отидоха към бобровите язове, бяха неприятно изненадани да намерят всичките капани празни и откриха безпогрешни следи, че някой е бил там и е задигнал улова. Те проследиха неясната диря от снегоходките му, полузасипана от неотдавнашен вятър, но в това време настъпи нощ, пак заваля сняг и всички следи се загубиха.

Крадецът още не беше открил цялата верига от капани, защото уловът от белки и норки беше добър. Но това беше само началото.

Законът на ловците в пустошта не се отличава от всички първобитни закони: който дойде пръв, има предимство, при положение че успее да си го запази. Ако се появи силен съперник, първият трябва да се бори с него, както съумее. Законът го оправдава, каквото и да направи, ако сполучи. Законът оправдава втория, каквото и да направи, освен ако убие. Сиреч на защитаващия се е позволено да стреля и да убие, на нарушителя не е позволено.

Обаче това, че Куонаб беше индианец, а Ролф минаваше за индианец, щеше да възбуди общото мнение в Адирондакските планини против тях, а твърде вероятно бе и това, че съперникът ги смяташе за нарушители на неговите права по тия места, макар това, че ограбваше техните капани, без да ги махне от местата им, и се пазеше да не бъде видян, да показваше по-скоро нечиста съвест на самообвиняващ се браконьер.

Очевидно беше дошъл от запад, вероятно от местността около реката Ракет. Беше едър мъж, ако се съдеше по стъпката и крачката му, и разбираше от лов с капани, но беше мързелив, защото сам не поставяше капани. Главната му цел, изглежда, беше да краде.

Не се мина дълго и той откри капаните им за белки, тъй че започна да ги ограбва повече. Първобитните страсти винаги се проявяват по-лесно, а при първобитни условия се развихрят при най-малък повод. Ролф и Куонаб разбраха, че сега ще трябва да водят война.

ПЕКАН ИЛИ КАНАДСКА БЯЛКА

Имаше големи следи по снега, които те видяха няколко пъти; бяха като на бялката, но много по-големи.

— Пекан — рече индианецът, — голямата бялка; много силна и се бие без страх. Когато баща ми бил малък, премерил се с една стрела в пекан. Той не знаел какво е това; сторило му се само като голяма черна бялка. Животното било ранено, но се хвърлило от дървото върху гърдите на баща ми. Щяло да го убие, ако не било кучето. Тогава пък щяло да убие кучето, но дядо ми бил наблизко. Той накарал баща ми да изяде сърцето на пекана, та и неговото сърце да стане такова. Пеканът не търсил бой, но когато го нападнали, се обърнал и се бил без страх. Така трябва да бъде: търси мир, но бий се без страх. Такова е било сърцето на баща ми, такова е и моето. — Сетне погледна към запад и продължи с тон на заплаха: — Този грабител на капани ще разбере, че е така. Ние не сме търсили бой, но някой ден аз него убия.

Голямата следа вървеше на скокове и се губеше в ниска, гъста гора. Но те я срещнаха пак.

Двамата прекосяваха обрасло с канадска ела било една миля по-нататък, когато се натъкнаха на друга диря, която отначало представляваше дълга, дълбока бразда, широка около две педи, и в нея имаше раздалечени следи от стъпки, големи като на пекана.

— Каак — рече Куонаб; и Скукъм също каза „Каак“, само че го каза с ръмжене и настръхване на козината на гърба, което без съмнение бе придружено от тъжни спомени. Благоразумието му изглеждаше съвсем в зародиша си, затова Ролф вдяна колана си през нашийника му и те тръгнаха по дирята, понеже бодливецът сега не излизаше от ума на Ролф като помощен материал за бродерия.

Не бяха отишли далеч, когато втора следа се присъедини към първата — следата на пекан, — а скоро след това чуха в гората пред тях дращеци звуци, сякаш нещо се катереше, а веднъж или дважд — слабо, далечно, войнствено ръмжене.

Те бързо вързаха прекалено сърцатия Скукъм за едно дърво и предпазливо тръгнаха напред, готови за всичко, и стигнаха до мястото на много странни действия.

Това беше действие, макар и да беше изключително лишено от действие. Първо, там имаше животно, подобно на огромна черна бялка или късокрака черна лисица, застанало на безопасно разстояние, а отчасти скрито под паднал дънер с останали открити само бутове и опашка стоеше голямо бодливо свинче. И двамата бяха неподвижни, но скоро пеканът изръмжа и се хвърли напред. Бодливецът, като чу шума или усети снегът да хвърчи от тая посока, замахна с опашката си; но пеканът спря извън обсега на удара. След това направи лъжливо нападение от другата страна със същия резултат. Последваха още много нападения, сякаш пеканът се мъчеше да изтощи опашката или да я лиши от всичките ѝ бодли.

От време на време нападателят скачаше върху дънера, дразнеше бодливото свинче и го караше да удря нагоре, а многото бели ками, забити вече в кората, подсказваха, че тая тактика се прилага от доста време.

Сега двамата зрители забелязаха по дирята, че също такава битка е била водена при друго паднало дърво и че на дирята на бодливеца, идваща оттам, има кръв. Как беше успял пеканът да го изкара от първото скривалище, още не им беше ясно, но скоро го узнаха.

След като лъга Каак, докато той се отказа да удря, пеканът пристъпи към нова маневра. Изтича на другата страна на дървото, което защищаваше зурлата на бодливеца, и взе бързо да рови снега и листата. Дървото беше на около четири пръста от земята и преди противникът да го разбере, пеканът разчисти снега и захапа бодливеца за мекия му, незащитен с игли нос. С грухтене и квичене свинчето се задърпа назад и зашиба със страшната си опашка. И какво постигна? Само набучи цялото дърво с игли. Бодливецът се дърпаше и се извиваше с всички сили, но пеканът беше по-силен. Ноктите му разшириха дупката и когато жертвата капна и се укроти, пеканът се хвърли напред, пусна нежния нос и се впи в още по-нежното гърло на бодливеца. Той не можа да се впие достатъчно дълбоко и достатъчно ниско, за да захапе гръкляна, но въпреки това не се пускаше. За една-две минути Каак се бори с отчаяни усилия, а мятащата се опашка оставаше вече почти без игли, но червената струя, която шуртеше от

раната, изчерпваше силите му. Защитен от дървото, пекант трябваше само да не го пуска и да изчаква.

Най-после опъването и дърпането на Каак съвсем отслабнаха, — пекант беше почти спечелил битката. Но вече не му се чакаше и като се издърпа от дупката, той се качи на дънера, при което се видя много издрасканият му нос, посегна надолу с пъргава лапа към рамото на бодливото свинче и неочаквано го дръпна така, че го катурна по гръб, и преди бодливецът да се съвземе, заби зъби в неговите ребра и взе да го ръфа и къса. Безсилната, останала почти без бодли опашка не можеше да го стигне там. Червената кръв бликаше и бодливецът лежеше неподвижно. Отново и отново с гърлено ръмжене пекант забиваше зъбите си в топлата плът, дърпаше и раздираше непобедимия, когото беше победил. Пекант облизваше кървавите си устни за двадесети път и ненаситно поглъщаше съсиреци кръв, когато — „прас!“ — пушката на Куонаб изгърмя и предостави на пекана възможността да продължи двубоя си с Каак в Далечната страна на Щастливия лов.

— Яп, яп, яп! — и на полянката се втурна Скукъм, повлякъл подире си остатъка от пояса на Ролф, който беше прегризал, обзет от твърдото решение да участва в сражението, каквото и да му коства това, и единствено благодарение на факта, че бодливецът лежеше с корема нагоре, не стана нужда Скукъм да бъде подложен на ново лечение.

Ролф виждаше пекан за пръв път и се зае да го разглежда, както всички разглеждаме животно или човек, което е било превъзрасно пред нас толкова дълго, че е станало полубаснословно. Това беше най-безстрашният обитател на гората, всяващата ужас черна котка, която не се боеше от никое живо същество. Това беше единственото същество, което можеше да нападне и да победи Каак.

Те веднага накладоха огън и докато Ролф приготвяше чай и еленско месо за обяд, Куонаб одра пекана. След това изряза сърцето и черния му дроб. Когато те се опекоха, сърцето даде на Ролф, а дроба — на Скукъм.

— Сърцето ти да стане сърце на пекан — каза той на Ролф. — Това ще изкарва от теб всичките бодли, ако направиш пак някоя глупост, както съм сигурен, че ще направиш — рече той на кучето.

В кожата по врата и опашката на пекана намериха няколко игли, едни нови, други явно от някой друг подобен двубой, но никоя от тях не беше причинила нищо лошо на животното. Нямаше нито възпаление, нито някакъв признак на отравяне.

— Винаги е така — забеляза Куонаб, — бодлите не му причиняват никаква вреда.

Сетне се обърна към бодливеца и му подхвърли, като се канеше да го одере:

— Хей, Каак, сега виждаш, че е било голяма грешка, дето не си оставил Нана Боджу да седи на сухия край на онова дърво.

СРЕБЪРНАТА ЛИСИЦА

Един ден те се връщаха към хижата, когато Куонаб се спря и посочи напред. На известно разстояние по снега на отсрещния бряг се виждаше нещо да се движи.

— Лисица и, струва ми се, сребърна: толкова е черна. Мисля, че там живее.

— Защо?

— Често съм виждал много големи следи от лисица, а лисиците не ходят там, където не живеят. Дори през зимата остават по своите места.

— Казват, че тя струва колкото десет белки? — попита Ролф.

— Ъф! Колкото петдесет.

— Не можем ли да я хванем?

— Може да опитаме. Ама през зимата с капана във водата нищо няма да излезе; трябва да опитаме нещо друго.

Ето какъв беше най-добрият план, който Куонаб можа да измисли: след като събра пепелта от огъня (същата работа можеше да свърши и сух пясък), избра шест открити места в гората, на всяко настла пепел и я напръска отгоре с две-три капки от вълшебната течност. Сетне на двадесет и пет крачки от всяко към север или към запад (откъдето духаше най-силният вятър) закачи на някоя фиданка няколко пера, крило или опашка от лещарка с по няколко червени нишки на тях. Той не се вести на тия места две седмици и чак след това отиде да види как се развива първото действие.

Ако съдеше по насъбраните си знания за лисичата природа и по малкото знаци, които можеше да прочете по снега, ето какво се беше случило. Една лисица минала оттам скоро след като ловците си отишли, вървяла малко по дирята, стигнала до първата полянка, подушила изкусителната примамка, заобиколила я, видяла люшкащите се пера, уплашила се и избягала. Другото място е било посетено от бялка. Тя напразно беше ровила в пепелта. Вълк беше обикалял третото място от безопасно разстояние.

Четвъртото е било отбягвано на няколко пъти от лисица или лисици, но те бяха идвали наново и наново и най-после не устояли пред съблазънта да изследват опасната миризма. В края на краищата се бяха търкаляли в пепелта, явно потънали в забрава от възхищение. Дотук всичко вървеше, както трябва.

Следващият ход бе да се заложат шестте силни капана за лисици, всичките добре опушени и вързани за тежки пънове.

Куонаб се приближи предпазливо до мястото и като пипаше с намазани с кръв ръкавици, заложи по един капан на всеки куп пепел. Под предната страна на капана сложи по парче навита кожа от бял заек. Сетне зарови всичко в пепелта, пръсна наоколо по няколко късчета заешко месо и няколко капки от вълшебната течност, след това хвърли отгоре малко сняг, поднови клатещите се пера, за да подлъгват окото, и на края остави другото на времето.

Ролф много искаше да отиде на другия ден, но старецът му каза:

— Уа! Не добре! Никой капан не работи първата нощ; човешката миризма много силна.

На втория ден валя сняг, а на третата сутрин Куонаб рече:

— Сега май добро време.

Първият капан беше недокоснат, но имаше ясна диря от голяма лисица на десетина крачки от него.

Вторият го нямаше. Куонаб възкликна с изненада в гласа: „Елен!“ Да, наистина, всичко това личеше по снега. Един елен — голям елен — спокойно минавал оттам. Острото му обоняние доловило силна, странна привличаща миризма наблизко. Без всякакво подозрение той се запътил към нея, подушил и заровил с крак необяснимата и възбуждаща носа му магия. Изведнъж „щрак!“ и той скочил на десетина стъпки с това дяволски миришещо нещо, увиснало на крака му. Хоп, хоп, хоп, понесъл се като фурия ужасеният елен. Сетне влачещата се тежест започнала да се закача за повалените дървета и благодарение на твърдите и изшилени копита капанът се изхлузил и останал да лежи, а еленът се устремил към по-безопасни места.

В следващия капан намериха чудесна бялка, мъртва, убита на място от стоманените челюсти. Последният капан беше изчезнал, но следите разказваха история, която всеки би могъл да прочете: тук е била подмамена лисица, сетне избягала, повлякла подире си капана и

пъна. Не стана нужда да ходят надалеч: намериха я заплела се в един гъстак и докато Ролф готвеше обяда, Куонаб я одра. След като прибра кожата, индианецът внимателно направи дълбок разрез в тялото на лисицата и извади пикочния мехур. Съдържанието му, напръскано близо до всеки капан, било добра магия, каза той, — възглед, явно споделян от Скукъм.

Колко пъти виждаха те следите на голямата лисица, но никога много близо до примката. Тя беше твърде хитра, за да се излъже от омагьосващи миризми или течности, отделяни от бъбреци, колкото съблазнително и да бяха подредени. Наистина ловците хванаха три червени лисици, но и то стана с цената на голям труд. Това беше неизгодно предприятие. Сребърната лисица се навърташе там, но твърде много скъпеше хубавата си кожа. Най-малкото указание за близостта на човека беше достатъчно, за да утрои и без това удвоената си предпазливост. Никога нямаше да я видят отблизо, ако не беше една вълнуваща случка, която говореше за трудностите на живота през зимата.

УНИЖЕНИЕТО НА СКУКЪМ

Ако Скукъм можеше да даде интервю на някой журналист, без съмнение щеше да каже:

— Аз съм много забележително куче. Мога да накарам лещарки да накацат на дърво. Аз съм смъртта на бодливите свинчета. Доста ме бива в кучешките побоища; всъщност никога не съм бил победен. Но най-чудесният ми дар е моята бързина: аз хвърча като вятъра.

Да, той много се гордееше с краката си и лисиците, които бродеха наоколо през зимните нощи, му предлагаха големи възможности да покаже какво може да направи. Колко пъти *малко оставаше да хване лисица*. Скукъм не знаеше, че тия лукави твари си играеха с него, но те си играеха и това им доставяше огромно удоволствие.

Самонадеяното псе никога не можа да разбере това и никога не пропускаше случай *насмалко* да хване лисица. Хората не виждаха тия есенни гоненици, понеже те ставаха нощем, но през зимата, щат не щат, лисиците често излизат на лов денем и човек може да ги види. И неведнъж ловците ставаха свидетели на някое от тия смешни надбягвания. Сега блестящата белота се превърна в декор за много по-важна случка. Наближаваше залез, когато едва доловим лай на лисица прозвуча откъм покрития със сняг лед на езерото.

„Това е работа за мен“ — като че ли си помисли Скукъм, скочи с много свирепо ръмжене и се втурна напред. Двамата мъже погледнаха първо през прозореца. Вън, седнала на снега, беше тяхната приятелка голямата черна сребриста лисица.

Куонаб посегна да вземе пушката си, а Ролф се опита да извика обратно Скукъм, но беше твърде късно: *той* беше на път да улови тая лисица; за *тях* оставаше само да гледат и аплодират. Лисицата седеше и явно се подсмиваше, докато Скукъм се носеше през снега и не се озова на двадесетина крачки от нея. Тогава тая лъскава черна лисица се отдалечи с леки скокове, изпънала назад огромната си опашка, а Скукъм, сигурен в победата си, тичаше на шест-седем крачки подире

й. Още няколко скока и победата щеше да е спечелена. Но кой знае защо, той не можеше да преодолее тия шест-седем крачки. Колкото да се напъваше, колкото да припкаше, голямата черна четка оставаше все на същото разстояние пред него. Отначало се бяха устремили към брега, но лисицата се обърна назад към леда и затича назад-напред. Скукъм сметна, че го прави, защото не може да му избяга, и удвои усилията си. Ала напразно. Той само се изморяваше и вече се чуваше как се задушава. Снегът беше достатъчно дебел, за да представлява затруднение повече за кучето, отколкото за лисицата, понеже тежестта играеше голяма роля при това положение. Без да си дава сметка, Скукъм забави крачките си. Лисицата увеличи разстоянието, после безочливо се обърна и седна на снега.

Това беше твърде много за кучето. То прежали едно поемане на дъха и сърдито излая, след това отново подгони врага си. Те пак закръжиха един подир друг, но много скоро кучето така се измори, че седна и тогава сребърната лисица направо се върна към него и го залая.

Това влудяваше. Гордостта на Скукъм беше накърнена. Трябваше или да победи, или да загине. Върховните му усилия го докараха до пет крачки от тая четка с беличък край. Тогава, колкото и да беше странно, голямата сребърна лисица с пределната за силите ѝ скорост хукна към гората и остави Скукъм далеч назад. Защо? Причината беше ясна. След като беше напразно изчаквал удобен случай за изстрел, който нямаше да изложи на опасност кучето, Куонаб бе обиколил скришом езерото и сега я причакваше в един гъсталак. Но остроото обоняние предупреди лисицата. Тя разбра, че веселата част е свършила, и затова хукна към гората и изчезна тъкмо когато един куршум вдигна облак от сняг зад гърба ѝ.

Нещастният Скукъм оплези езика си на повече от една педя, когато се запъти хрисимо към брега. Имаше угнетен вид, опашката му беше подвита, ушите — присвити, но по нищо не личеше дали нямаше да каже на споменатия вече журналист „Не се чувствам напълно във форма днес“ или „Не видяхте ли какъв бой ѝ дръпнах?“.

НАЙ-РЯДКАТА КОЖА

Те видяха тая сребърна лисица три или четири пъти през зимата, а веднъж откриха, че тя бе имала дързостта да скочи от висока преспа върху склада, а оттам върху покрива на хижата и си беше похапнала от белите зайци, които ловците държаха там за стръв на капани. Ала всичките усилия да я хванат в примка или застрелят бяха напразни и познанството им можеше да си свърши, както беше започнало, ако не беше една случайност.

Тая зима излезе много снежна. Големият сняг е най-тежката беда, която може да сполети четириногите горски обитатели. Той крие тяхната храна, та не могат да я стигнат, и пречи на тяхното движение, та нито могат да отиват надалеч да търсят прехрана, нито да тичат бързо, за да се отърват от враговете си. Затова дълбокият сняг значи за тях лишение от свобода, глад и смърт. Има два начина за спасяване от това положение: кокили и снегоходки. Второто е много по-хубаво. Канадският елен и лосът имат кокили; заекът, пантерата и рисът носят снегоходки. Когато навали три-четири стъпки мек сняг, рисът е цар на всичките дребни зверчета и съвсем не се страхува от големите. Човекът с неговите снегоходки господарува над живота на повечето диви четириноги.

Скукъм, понеже не разполагаше нито с кокили, нито със снегоходки, често оставаше сам в хижата. Изглежда, именно при един от тия случаи сребърната лисица насмалко не го влуди, докато ядеше зайци на покрива над главата му.

Вбесяващото ограбване на капаните им продължаваше на нередовни интервали през цялата зима, но крадецът беше достатъчно хитър или имаше достатъчно късмет и все им се изплъзваше.

Те се връщаха в хижата след тридневна обиколка, когато видяха върху белия простор на езерото две животни, които ту тичаха, ту се биеха. „Скукъм и лисицата“ — бе първата им мисъл, но когато влязоха в хижата, бяха поздравени от самия Скукъм.

Куонаб загледа втренчено двете движещи се точки и каза:

— Единият няма опашка. Мисля, че е пийшу (рис) и лисица.

Ролф готвеше обяд. От време на време поглеждаше към езерото и виждаше двете точки, които повече тичаха. След като се нахраниха, момчето каза:

— Хайде да обиколим тихичко и да видим дали не ще можем да ги ударим.

Те сложиха снегоходките си и като се мъчеха да не бъдат забелязани, минаха по еленския брод и през гората, докато се намериха близо до биещите се, и там видяха нещо, което веднага им напомни деня на унижението на Скукъм.

Стотина крачки пред тях на открития сняг лице срещу лице стояха огромен рис и старата им приятелка, черната и блестяща сребърна лисица. Лисицата, отчаяна, се зъбеше с двете редици прекрасни зъби, но беше затънала до корем в снега при усилието си да избяга. Беше вече тежко ранена. Така или иначе, тя беше във властта на риса, който въпреки че беше по-тежък, имаше такива чудесни широки снегоходки, че се плъзгаше по повърхността, докато крачката на лисицата затъваха надълбоко. Рисът се беше доста поуморил и все още изпитваше страхопочитание пред тия две редици зъби, които тракаха като капан, когато се приближеше прекалено много. Беше решил, разбира се, да убие черната си съперница, но така, че да не пострада сам той. Наново и наново се подхващаше последната схватка и капналата лисица се хвърляше запъхтяна през предателския, безмилостен сняг. Само да можеше да се върне в някакво прикритие, би намерила място, което да я защити откъм гърба, и би могла да се бори за живота си. Но накъдето да се обърнеше, виждаше пред себе си тая огромна котка, двойно въоръжена и пригодена за снега, както лисицата никога не може да бъде пригодена.

Никой не би могъл да наблюдава тоя смел бой, без да почувствува, че взема страната на красивата сребърна лисица. Ролф поне искаше да ѝ помогнат да избяга, когато настъпи окончателното стълкновение. При нов опит да се спусне към гората, лисицата изчезна от погледа в преспа, останала мека, поради стърчащата през нея острица, и преди да може да се съвземе, челюстите на риса се впиха във врата ѝ, а безпощадните нокти се забиха в корема ѝ.

Оправданието на убиването е в самосъхранението и в тоя случай това щеше да се докаже, ако рисът се нахранеше с лисицата. Постъпи

ли той така? Съвсем не. Той поотърси козината си, самодоволно облиза гърдите и лапите си, ръфна още веднъж трупа и се запъти спокойно по снега покрай брега.

Куонаб притисна гърба на ръката си до устата и високо изквича, също като хванат в примка заек. Рисът спря, завъртя се и затича направо към многообещаващата музика. Без нищо да подозира, той стигна на двадесетина крачки от ловците. Кремъклийката изтрещя и рисът пририта на снега.

Красивата кожа на сребърната лисица беше малко пострадала, но струваше почти двойно повече от целия им досегашен улов, а кожата на риса се равняваше на още една бялка.

Сега можаха да разгледат следите и разбраха, че лисицата е ловила зайци в един гъсталак, когато е била нападната от риса. Първо е тичала насам-натам из храсталака и се е опазила от сериозни рани, понеже снегът беше отчасти утъпкан от зайците. След около един час такова тичане тя се изморила и се опитала да се спаси, като изоставила територията на риса и хукнала през откритото езеро. Но тук снегът се оказал твърде мек, за да може изобщо да се крепи върху него, а рисът все още могъл да се плъзга отгоре. И това е било съдбоносна грешка. Тя е била силна и смела. Била се е най-малко още един час, преди много по-силният, по-тежък рис да я умори. Нямаше никакво оправдание. Това беше явен случай на кръвожадно убийство, но в тоя случай отмъщението бе бързо и правдата възтържествува по-скоро от всеки друг път.

НЕПРИЯТЕЛСКАТА ТВЪРДИНА

*Горе-долу веднъж от сто пъти си
заслужава да се ядосаш, но няма начин да узнаеш
предварително в кой от стоте.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Обикновено им трябваха два дни да обиколят западната редица капани. На удобно място на половината път си бяха струпали колиба за нощуване. Когато влязоха вътре тоя път, разбраха, че след последното им идване тук е спал някой, който дъвче тютюн. Те и двамата нямаха тоя навик. Лицето на Куонаб ставаше все по-мрачно всеки път, когато откриваха нови доказателства за присъствието на врага, а те скоро откриха последната пакост.

Някои ловци бележат капаните си, други не си правят тоя труд. Ролф беше белязал всичките техни капани с пила — с нарязи по желязото. Две, едно, три — беше техният белег и както се оказа, тая мярка е било много умна. Когато обиколиха западния бобров яз, откриха, че и шестте им капана са изчезнали. На някои места нямаше никакви следи от крадеца; на други дирите ясно показваха, че капаните са били взети от същия браконьер, който ги е ограбвал през цялото време, а на пречупен клон имаше къс син конец.

— Сега ще тръгна по дирята му и ще го убия — каза индианецът.

Ролф беше против крайните мерки и сега пак се противопостави. За негова изненада, индианецът се обърна гневно и рече:

— Ти знаеш, че е бял. Ако беше индианец, щеше ли да търпиш? Не!

— Има предостатъчно земя на юг от езерото. Може той наистина да е дошъл тук пръв.

— *Ти знаеш, че не е.* Трябва да изядеш много сърца на пекан. Аз исках мир, сега ще се бия.

Той метна вързопата си на гърба, стисна пушката и снегоходките му заскърцаха по снега: „Кръц, кръц, кръц.“

Скукъм седеше до Ролф. Той се надигна, за да продължи пътя, и изтича няколко крачки по дирята на Куонаб. Ролф не се помръдна: беше смаян от неочакваното и неприятно положение. Един бунт е винаги по-лош от война. Скукъм се озърна, продължи да тича, а Ролф седеше загледал пред себе си. Куонаб се загуби в далечината, след малко щеше да се загуби и кучето. Ролф не се помръдваше. Всичките събития на изминалата година се редяха в ума му: убежището, което бе намерил при индианеца; случката с биещите се елени и нежните грижи, положени за него от червенокожия. Той се поколеба. После видя Скукъм да се връща по пътеката. Кучето изтича при момчето и остави на земята ръкавица, една от ръкавиците на Куонаб. Без съмнение индианецът я беше загубил; Скукъм я бе намерил на пътя и по навик я донесе на по-близкия от господарите си. Без тая ръкавица ръката на Куонаб щеше да замръзне. Ролф стана и забърза по следите на приятеля си. Започнал веднъж да крачи, видя му се лесно проточено да се провикне веднъж, за втори, за трети път, докато не получи отговор. След няколко минути Ролф го настигна. Индианецът седеше на един дънер и чакаше. Момчето мълчаливо подаде ръкавицата, индианецът я пое със сумтене.

След една-две минути Ролф рече „Да вървим“ и пое по губещата се диря на грабителя.

Един или два часа крачеха в мълчание. Сетне пътят им се заизкачва — бяха стигнали скалист хребет. Сред неговите голи, брулени от вятъра рътове се губеха всички следи, но индианецът продължи да върви напред, докато не го превалиха и не заслизаха от другата страна. След като потърсиха по-нататък, в гъстата, защитена от вятъра гора, откриха дирята отново, положително същата, понеже снегоходката беше два пръста по-широка от двете страни и една длан по-дълга от снегоходката на Куонаб. Освен това дясната рамка беше счупена и на следата в снега личеше малко кожената ремъчка, с която бе вързана. Тоя белег бяха виждали цялата зима и сега той водеше, както и преди, на запад.

Когато се свечери, те се настаниха да пренощуват в една падинка. Сега бяха свикнали да спят на снега. Сутринта продължиха, ала вятърът и снегът бяха скрили предателската диря.

Каква трябваше да бъде следващата им стъпка? Ролф не попита, но зададе тоя въпрос на себе си. Куонаб, изглежда, се чудеше какво да правят.

Най-после Ролф се реши да заговори:

— Той сигурно живее край някоя река... по тия места... и на не повече от един ден път. Тая диря се загуби, но може да попаднем на някоя прясна. Видим ли я, ще я познаем.

Дружелюбното изражение отново се появи на лицето на индианеца.

— Ти си Нибоуака.

Не бяха изминали и половин миля, когато се натъкнаха на свежа следа — стара тяхна позната. Дори Скукъм показва с враждебното си държане, че я е познал. А след няколко минути дирята ги доведе до колибата. Те свалиха снегоходките си и ги закачиха на едно дърво. Куонаб отвори вратата, без да почука. Двамата влязоха и след миг се озоваха лице срещу лице с върлинест, неприятен бял мъж, в когото и тримата, без да изключим Скукъм, познаха Хоуг, човека, когото бяха видели при търговеца.

Тая достопочтена особа бързо посегна към пушката си, но Куонаб се прицели в него и рече с глас, който не търпеше възражение:

— Седни!

Хоуг навъсено се подчини и изръмжа:

— Добре, другарите ми ще бъдат тук след десетина минути.

Ролф се стресна, Куонаб и Скукъм не се стреснаха.

— Ние им видяхме сметката на твоите приятели горе в планината — каза индианецът, решил, че на лъжа може да отвърне с лъжа. Скукъм заръмжа и взе да души краката на неприятеля. Пленникът понечи да мръдне крака си.

— Само да ритнеш това куче *още веднъж*, и това ще е последният ти ритник — каза индианецът.

— Кой е ритал кучето ти и какво значи това влизане тук по тоя разбойнически начин? Ако караш така, скоро ще разбереш, че в тая страна има установен ред — отговори Хоуг.

— То ние точно това търсим, обирачо на капани, подъл крадецо. Дошли сме, първо, да си намерим капаните; второ, да ти кажем следното: мернеш ли се *още веднъж* в нашия участък, ще има мърша за гарваните. Смяташ ли, че не ги познавам? — И индианецът посочи

чифт големи снегоходки с дълги пети и превръзка от ремъчка на дясната рамка. — Виждаш ли този син конец? — И индианецът го допря за сравнение до син пояс, закачен на забито в стената колче.

— Да, тия неща са на Бил Хокинс; той ще е тук след пет минути.

Индианецът презрително махна с ръка, сетне се обърна към Ролф и каза:

— Потърси капаните ни.

Ролф претърси грижливо навред в колибата и около нея и в долепената до нея барачка. Намери няколко капана, но нито един с техния белег, дори нито един, който да им прилича по направа.

— Виж дали не можеш намери някоя индианка с индианче — подхвърли подигравателно Хоуг, безкрайно учуден от обстоятелството, че сега Ролф бе явно бяло момче.

Но всички претърсвания бяха напразни. Или Хоуг не беше откраднал капаните, или ги беше скрил другаде. Единствените големи капани, които намериха, бяха два от най-големия размер, с каквито ловят мечки.

Потоктът мръсни ругатни, изригнат от Хоуг, бе бързо пресечен от заплахата, че ще насъскат Скукъм да му изпохапе краката, и той се превърна в такова подло влечуго, че посетителите решиха да си отидат, като се ограничат само с предупреждение.

Индианецът взе пушката на ловеца, гръмна с нея пред вратата, без ни най-малко да се тревожи, че може да бъде чуто от приятелите на Хоуг. Знаеше, че са измислени. След това промени намерението си и каза:

— Ъф! Ти намериш своята пушка половин миля по нашата диря. Но да не си дошъл по-нататък и да не съм видял пак дирята от снегоходката ти на вододела. Тия гарвани, те много гладни.

Скукъм, за голямото си разочарование, бе повикан и тримата тръгнаха с пушката на ловеца, оставиха я след някое време в един храст и поеха към дома си.

ПАНТЕРАТА НА СКУКЪМ

— Защо сега има толкова малко дири от елени?

— Елените събрани за зимата — отговори индианецът; — няма пътуване в дълбокия сняг.

— Скоро ще ни трябва още един елен — каза Ролф, което за съжаление беше вярно. Можеха да убият много елени рано през зимата, когато месото беше чудесно, но нямаха къде да го пазят. Сега трябваше да си го набавят, както случат, и, разбира се, то беше по-постно и все по-лошо от седмица на седмица.

След няколко дни бяха на един висок хълм. Оттам се откриваше широка гледка и те забелязаха няколко гарвана да кръжат и да се спускат в далечината.

— Може да е умрял елен, може да е еленско зимовище — каза индианецът.

Гарваните кръжаха над голямото, гъсто обрасло с кедри и заветно блато близо до гората, където миналата година бяха видели толкова много елени, и те съвсем не се изненадаха, когато намериха безбройни следи, щом навлязоха в гъсталака.

Обикновено се предполага, че еленското зимовище е място, където елените всекидневно обикалят през цялата зима и преднамерено утъпкват снега, та да могат да тичат по твърда повърхност навред из него. Всъщност елените се събират на място, където има изобилна храна и добър подслон. Снегът там се натрупва на преспи и затова като се движат непрекъснато нагоре-надолу, елените скоро проправят цяла мрежа от пътеки във всички посоки и постоянно я разширяват поради необходимостта да търсят храна. Те могат, разбира се, винаги да напуснат зимовището, но веднага се сблъскват със страшното за тях препятствие — дълбокия мек сняг, в който са безпомощни.

Щом стигнаха добре утъпканите пътеки, ловците свалиха снегоходките си и тръгнаха по тия еленски дири. Зърнаха една-две изчезващи сенки, по които разбраха, че в гъстаката се крие много

други. Поведоха се по граченето на гарваните и установиха, че черните птици пируваха не с един елен, а с трупове на три съвсем наскоро убити елена.

Куонаб огледа набързо всички белези и рече:

— Пантера.

Да, пантера, пума или планински лъв също беше намерил еленското зимовище и си живееше тук като плъх в бакалница без никаква друга работа, освен да си похапва, колчем му се доще да пирува.

Приятно за пантерата, но жестоко спрямо елените, защото убиецът е често разсипник и убива само заради удоволствието да лишава от живот.

Тя не беше изяла и четвърт от мършите, които лежаха тук, и хранеше поне двадесетина гарвани, а може би и лисици, белки и рисове.

Преди да удари някой елен, Куонаб сметна за добре тихичко да поразузнае наоколо с надежда да види пантерата. Той пусна Скукъм и го подкани да прояви дарбите си.

Горд като генерал, следван от многобройни и покорни подчинени, Скукъм се втурна напред и внесе нов смут сред елените, ако можеше да се съди по шума. След това откри някаква нова възбуждаща миризма и даде глас на новото вълнение с нови звуци, в които не липсваше и страх. И ето лаят му прозвуча от запад, от скалисто място в гората. Каквато и да беше жертвата, тя се беше качила на някое дърво, защото гласът не се движеше.

Ловците го последваха бързо и завариха кучето да джавка яростно под дебел кедър. Първата им мисъл беше за бодливо свинче, но когато се поогледаха по-отблизо, видяха, че дивецът е огромна пантера на земята. Не особено развълнувана, тя смяташе под своето достойнство да се качи на дървото и не обръщаше никакво внимание на кучето, а само мръщеше носа си и издаваше съскащо ръмжене, когато псето се приближеше повече.

Но пристигането на ловците промени картината. Пантерата вдигна глава, скочи на голямото дърво и се настани на един чатал, а храбрият Скукъм скачаше на задните си крака около дънера и гръмогласно заплашваше да се покатери и да я разкъса на парчета.

Това беше рядка находка и прекрасен случай да запазят запаса от елени, затова ловците заобикаляха дървото и затърсиха удобно място за стреляне. Но откъдето и да погледнеха, пред тях имаше някакво сериозно препятствие. Също като че ли на клоните е било наредено да пазят най-уязвимите точки по тялото на пантерата, защото навред някой голям клон се изпречваше на пътя на куршума.

След като напразно обиколи дървото, Куонаб каза на Ролф:

— Удари я с нещо, че да я накараш да мръдне.

Ролф винаги се мереше добре с камъни, но не можа да намери камък. Близко до мястото, където стояха обаче, имаше незамръзващо ручейче и мокрият сняг по него лесно стана на твърда, тежка топка. Ролф я метна бързо, право и има късмет да удари пантерата точно по носа и така я стресна, че тя скочи от дървото и просто се стовари на снега.

Скукъм в същия миг се нахвърли върху ѝ, но хубава плесница го накара да промени намеренията си, а пантерата се втурна да бяга по-надалеч от хората, последвана на десет стъпки от сърцатия Скукъм, който квичеше и джавкаше като луд.

По-скоро досадата, отколкото страхът накара пантерата да се качи на едно ниско дърво, а Скукъм се понесе в кръг наоколо, та чак утъпка тясна пътечка. Ловците се приближиха много предпазливо сега, като се мъчеха да не вдигат никакъв шум и да останат невидими. Пантерата беше напълно погълната от наблюдаването на изумителното нахалство на това куче, когато Куонаб пристъпи тихичко напред, опря пушката си на едно дърво и гръмна. Когато димът се разсея, те видяха пантерата паднала по гръб, краката ѝ конвулсивно ритяха във въздуха, а Скукъм безстрашно я дърпаше за опашката.

— Моя пантера — като че ли казваше той, — какво ли щяхте да правите без мен?

Една пантера в еленско зимовище е горе-долу същото като вълк, затворен в кошара. Тя сигурно щеше да избие всички елени тая зима, макар и да бяха десет пъти повече, отколкото ѝ бяха нужни за храна; отърваването от нея беше добър късмет и за ловците, и за елените, а пък разкошната ѝ кожа бе чудесен трофей, който след години щеше да заема изненадващо почетно място.

НЕДЕЛЯ В ГОРАТА

Ролф все още спазваше традиционната неделна почивка и Куонаб беше донякъде възприел тоя обичай. Интересно беше, че червенокожият се отнасяше с много по-голяма търпимост към религиозните схващания на белия, отколкото белият към схващанията на червенокожия.

Песните, отправяни от Куонаб към слънцето и Великия дух, и изгарянето на щипка тютюн или мустаците на някой звяр бяха за Ролф само безобидна глупост. Ако беше им дал други имена, ако ги беше нарекъл „песнопения“ и „тамян“, щеше да му е много по-лесно да ги уважава. Беше забравил поученията на майка си: „Ако някой върши нещо искрено и вярва, че с това се прекланя пред господата той наистина се прекланя пред него.“ Момчето не обичаше да вижда Куонаб да използва брадва или пушка в неделя и индианецът, като си даваше сметка, че такива постъпки бяха „лоша магия“ за Ролф, съвсем се въздържахе да го прави. Но Ролф още не се беше научил да уважава червените нишки, които индианецът закачваше по еленските черепи, макар и да беше най-сетне разбрал, че не бива да ги пипа, ако не иска да предизвика раздори в техния стан.

Неделята се беше превърнала в почивен ден, а Куонаб я направи също ден на песни и спомени.

Една неделна вечер двамата седяха пред огъня в хижата и се наслаждаваха на топлината, а отвън бурята се блъскаше в прозореца и вратата. Една белокрака мишка от семейството, което живееше в хижата, проверяваше колко може да се доближи до носа на Скукъм, без да бъде хваната, а Ролф наблюдаваше играта. Куонаб се беше изтегнал връз куп еленски кожи с лула в устата, глава, опряна на леглото и ръце, склучени отзад на врата.

Цареше атмосфера на задоволство и сърдечност. Беше още ранна вечер, когато Ролф наруши мълчанието:

— Бил ли си някога женен, Куонаб?

— Ъф! — потвърди индианецът.

— Къде?

— Мейанос.

Ролф не посмя да го разпитва повече и остави другото да свърши настроението. Това беше миг на нерешително колебание и Ролф знаеше, че всяко докосване можеше да отвори вратата или двойно да я зарези. Чудеше се как да постъпи, та докосването да даде желанието от него резултат. Скукът още спеше. Двамата мъже наблюдаваха мишлето, което с бързи движения шеташе наоколо. Приблужи се до дълга брезова пръчка, опряна на стената. Наблизо беше закачен тамтамът. На Ролф му се искаше Куонаб да го вземе и да се остави той да отвори сърцето му, но не смееше да го предложи. Това можеше да доведе тъкмо до погрешния резултат. Мишката беше вече зад брезовата пръчка. Тогава Ролф забеляза, че ако паднеше, пръчката щеше да чукне въжето за пране, вързано с единия край за колчето, на което висеше тамтамът. Ролф скочи да хване мишката и бутна пръчката, въжето се опъна, събори тамтама и той с глух звук тупна на пода. Момчето се наведе да го закачи на мястото му, в това време Куонаб изсумтя, Ролф се обърна и видя, че е протегнал ръка към тамтама. Ако му го беше подал по свой почин, индианецът нямаше да иска да го вземе, а сега го взе, потупна го, посгря го на огъня и запя песен за Уабанаки. Той пееше нежно и много тихо, но Ролф седеше близо до него и понеже кажи-речи за пръв път чуваше някоя дълга песен, получи свършено нова представа за музиката на червенокожите. Лицето на певеца се проясни, когато заудря тъпана и запя с особените извивки и гърлени трептения за „Войната на Калъскап с магите“ и духът на неговото племе, събуден от сладката магия на мелодията, заблестя в очите му. Той запя песента на влюбените „Брезовото кану“:

*„Когато звездите огреят и падне роса,
любимата търся аз в мойто кану от брега.“*

А след това люлчената песен „Лисата мечка не ще те хване никога“.

Когато спря, той се загледа в огъня и след дълго мълчание Ролф промълви:

— На майка ми щяха много да ѝ се харесат песните ти.

Дали го чу или не, топлото чувство положително затрогна индианеца и той започна да разказва това, за което Ролф го попита преди един час:

— Тя се казваше Гамоуини, защото пееше като сладкогласното нощно птиче край Азамък. Аз я доведох от бащиния ѝ дом в Сogatък. Живяхме в Мейанос. Тя правеше прекрасни кошници и мокасини. Аз ловях риба и залагах капани. Имахме си всичко. После се роди детенцето. То имаше големи кръгли очи и затова ние го нарекохме Уи-уиз, „нашето кукумявче“, и бяхме много щастливи. Когато Гамоуини пееше на детето си, като че ли целият свят беше залян от слънце. Един ден, когато Уи-уиз вече знаеше да ходи, тя го остави при мен и отиде в Стамфорд да занесе кошници за продан. В пристанището имало голям кораб. Един човек от кораба ѝ казал, че моряците ще купят всичките ѝ кошници. Тя не се страхуваше от нищо. На кораба я хванали като избягала робиня и я крили, докато не отплавали.

Когато тя не се върна, аз сложих Уи-уиз на гърба си и забързах в Стамфорд. Скоро научих това-онова, но хората не знаеха корабът нито откъде е дошъл, нито накъде е отишъл — тъй ми казаха. Това като че ли не ги трогваше. В сърцето ми се разгоря гняв и озлобление. Искях да се бия. Щях да избия хората на пристанището, но бяха много. Те ме вързаха и ме хвърлиха в тъмница за три месеца. Когато излязох, Уи-уиз беше умрял. Това не ги трогваше. Не съм чул нищо след това. Тогава отидох да живея под скалата, та да не виждам стария ни дом. Не знам, може тя да е жива. Но мисля, че загубата на детето я е убила.

Индианецът млъкна, сетне бързо стана. Лицето му беше сурово. Той излезе във на бурята и мрака. Ролф остана сам със Скукъм.

Тъжно, тъжно, като че ли всичко беше тъжно в живота на приятеля му и Ролф, размишлявайки за това с мъдрост, която надхвърляше възрастта му, не можеше да не се попита: „Ако Куонаб и Гамоуини бяха бели, дали всичко това щеше да се случи? Дали мъката му щеше да бъде посрещната с презрително равнодушие?“ Уви, той знаеше, че нямаше да е така. Разбираше, че картината щеше да бъде съвсем друга, и не можа да потисне в себе си следващите въпроси: „Дали изчезналата ще се върне след много дни? Има ли бог на справедливостта и възмездие? Върху кого ще се стовари тежестта на отмъщението за всички тия мерзости?“

След два часа индианецът се върна. Двамата не промълвиха нито дума, когато той влезе. Не беше замръзнал. Изглеждаше да е ходил надалеч. Ролф се приготви за лягане. Индианецът се наведе, вдигна от прашния под игла, която бяха загубили предишния ден, мълком я подаде на другаря си, който рече само „Хм“ в знак на благодарност и я пусна в кутията от брезова кора.

ЗАГУБИЛИЯТ СЕ ВЪРЗОП КОЖИ

Ограбването на капаните им се прекъсна знаменателно след безрезултатното посещение във вражия стан. Но положението отново много се влоши през март, когато редуващото се размразяване и нови мразове покриха снега с твърда кора, снегоходките станаха излишни и човек можеше да ходи, където пожелае, без да оставя дири.

Ловците прибраха един пекан и няколко белки, преди да стигнат бобровия яз. Сега нямаха капани за бобри, но беше интересно да се отбият и да видят колко бобъра са останали и какво правят.

Бъблещи ручейчета от брега на вира бяха размразили водата на няколко места с отслабването на зимните мразове. Бобрите често излизаха оттам, както ясно личеше по дирите им, и затова ловците се приближиха предпазливо.

Те наблюдаваха една от тия дупки, скрити зад паднало дърво, Куонаб, приготвил пушката, а Ролф, хванал непослушния Скукъм, когато от нея се подаде познатата широка, плоска глава. Един бобър обиколи, плувайки, дупката, подуши, огледа се, след това безшумно се покатери на брега и се запъти явно към една трепетлика, която вече беше започнал да прегризва. Беше достатъчно близо и Куонаб тъкмо вече се канеше да гръмне, когато Ролф го хвана за лакътя и посочи. Там, през гората, идваше голям рис. Още не беше нито видял, нито подушил живите същества пред себе си, но скоро забеляза бобъра, който вече се беше заловил да поваля дървото.

Като кожа, бобърът струваше много повече от риса, но инстинктът на естественика е силен у повечето ловци и те загледаха да видят какво ще стане.

Рисът като че ли потъна в земята и се загуби от погледа, щом усети възможната плячка пред себе си. И сега започна да дебне. Ловците го зърнаха веднъж, когато минаваше през равно открито място в снега. Както пълзеше, изглеждаше не по-висок от четири пръста. Повалени дървета, рътчета, дънери и съчки му помагаха да се укрива,

докато мустаците му се появиха в гъстак на петнадесетина стъпки от бобъра.

Всичко това мъчително вълнуваше Скукъм, който, макар и да не можеше да види, долови няколко възбуждащи полъха и се задърпа напред, за да се възползува от случая. Шумът от тая безмълвна борба обърна вниманието на бобъра. Той спря да работи, завъртя се и се спусна към дупката в леда. Рисът изскочи от засадата, докопа бобъра за гърба и се впи в него, но бобърът тежеше двойно повече от риса, брегът беше стръмен и хлъзгав, боричкащите се животни се търкаляха по надолнището все по-близо и по-близо до дупката. После на самия ръб бобърът силно се дръпна и цопна във водата с риса, вкопчен в гърба му. Изведнъж те изчезнаха и ловците се втурнаха към мястото с надеждата, че те ще плувнат и ще бъдат лесна плячка; но те не плувнаха. Най-после стана ясно, че двамата са отишли под леда, защото във водата бобърът беше в стихията си.

След пет минути ловците бяха сигурни, че рисът е вече мъртъв. Куонаб отсече младо дръвче и направи кука. Той замушка с нея насамнатам под леда, докато най-после напипа нещо меко. Те изсякоха с брадвичката дупка над това място и измъкнаха трупа на риса. Бобърът, разбира се, се беше отскубнал и сигурно не беше особено пострадал.

Докато Куонаб дереше жертвата, Ролф тръгна да поразузнае около вира и скоро се върна тичешком да му каже за едно забележително произшествие.

Един бобър излязъл от друга дупка в леда, отдалечил се на двадесетина крачки при могила, на която оставил своя белег, после отминал няколко широколистни дървета, за да си намери голяма топола или трепетлика — любимата храна. Той се заловил да го прегризва с доста голяма вещина, но по някаква необяснима причина, може би, защото бил сам, направил грешка в пресмятанията и когато дървото с трясък се пречупило, паднало на гърба му, убило го и го притиснало до земята.

За ловците беше лесно да отместят дървото и да си осигурят кожата, и те напуснаха бобровия яз по-богати, отколкото бяха очаквали.

На другата вечер, когато стигнаха заслона си на половината път, имаха най-добрия улов от тая редица капани от паметния ден, когато бяха хванали шест бобъра.

Утрото настъпи ясно и слънчево. На закуска те забелязаха голямо сборище от гарвани далеч на север, отвъд всички места, които бяха обиколили. Най-малко двадесет или тридесет птици летяха в големи кръгове високо над определена точка и от време на време надаваха висок, еквивалент на грак. Нарядко някой от гарваните се спускаше надолу и изчезваше от погледа.

— Защо са се разхвърчали така?

— За да съобщят на други гарвани, че там долу има храна. Те имат много остро зрение. Виждат сигнала от десет мили и всички се стичат към мястото. Баща ми ми е казвал, че човек може да събере всички гарвани от двадесет мили наоколо, като остави една мърша, та да могат да я видят и да си съобщят един на друг.

— Май че би следвало да проучим тая работа. Може да е още някоя пантера — забеляза Ролф.

Индианецът кимна. Те оставиха връзката кожи на сигурно място заедно със снегоходките, които бяха понесли за всеки случай, и потеглиха по заледения сняг. До гарванското сборище имаше две-три мили и както преди, то се оказа над кедров гъсталак, където имаше еленско зимовище.

Скучно разбра цялата работа. Той се втурна в гората, изпълнен с радостното предчувствие на бойна слава. Но бързо-бързо се върна, препуснал колкото му държат краката с писъци — „Яу, яу, яу!“ — за помощ, а по петите му тичаха два сиви вълка. Куонаб изчака да се доближат на четиридесет крачки. Тогава, като забеляза хората, вълците забавиха своя бяг и се обърнаха назад. Куонаб гръмна. Единият откъслечно изджавка като куче. След това те се мушнаха в храстите и изчезнаха от погледа.

Внимателният оглед на снега показва една-две следи с малко кръв. В еленското зимовище намериха не по-малко от десетина елена, убити от вълците, но нито един много наскоро. Видяха само няколко живи елена, а вълците не се мярнаха повече, но ледената корица правеше предвижването много лесно и както вълците, тъй и елените бяха от ловците.

Докато изследваха една по-ниска, обрасла с върби местност с надеждата да намерят бобри, те се забавиха и се върнаха в заслона на половината път чак следобед. Там всичко, бе, както го бяха оставили, освен това, че *връзката кожи беше безследно изчезнала*.

Разбира се, по ледената кора върху снега не личаха никакви дири. Първата им мисъл беше за техния стар враг, но като затърсиха наблизо и далеч доказателства, натъкнаха се на парчета от хермелинова кожа, а четвърт миля по-нататък — на остатъка от каожата, след това, на друго място, — късчета от кожата на мускусен плъх. Всичко това напомняше похватите на врага на ловците — росомаха, — която, макар и рядко, положително се намираше из тия планини. Да, ето издраскан белег на росомаха, а ето още едно парче от кожа на мускусен плъх. Беше много ясно кой е крадецът.

— Той е скъсал най-евтините кожи във всеки случай — каза Ролф.

Тогава ловците се изгледаха многозначително — „скъсал само най-евтините“: защо една росомаха ще избира това или онова? Нямаше никакви положителни следи от росомаха. Всъщност по заледеления сняг не личаха изобщо никакви следи. Нямаше никакво съмнение, че скъсаните кожи и белезите от драскотини целеха само да ги заблудят. Това бе дело на крадлив човек, почти сигурно на Хоуг.

Той положително ги бе видял да тръгват сутринта и не по-малко сигурно беше, че тъй като е имал няколко часа преднина, сега вече беше много далеч.

— Ъф! Ще му дам няколко дни да помисли, че всичко е наред, после ще го проследя и ще уредя сметката. — Тоя път индианецът явно беше решил да сложи край на цялата история.

ОБУЗДАВАНЕТО НА ХОУГ

*Човек, който се моли до го съжалиш, а
никога пръст не помръдва да помогне, е горе-долу
толкова полезен, колкото дреха на гърба на
давящия се.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Някои забележителни промени във времето доведоха до някои забележителни промени в намеренията им и спасиха техния неприятел от незабавна разправа. Две седмици времето се затопляше и валя много дъжд. Езерото се покри с една педя вода. В реката водата течеше над леда и бързо го топеше. Навред имаше киша и мокър сняг, които сложиха край на всякакви обиколки и водеха към бързото настъпване на пролетта. Наистина всяка нощ имаше малък мраз, но слънцето като че ли грееше от ден на ден по-силно и по всички слънчеви склонове се появиха широки голи площи земя.

В първия по-студен ден ловците излязоха да обиколят капаните си с пълното съзнание, че това е краят на сезона. Отсега нататък в течение на шест месеца всички клопки и примки щяха да стоят празни и незапънати.

Тръгнаха по привичния си път, понесли снегоходките, от които обаче рядко ставаше нужда. Сетне видяха пред себе си голяма дия, която Куонаб посочи и изсумтя утвърдително, когато Ролф рече: „Мечка?“ Да! Мечките бяха излезли отново; зимният им сън беше свършил. Сега бяха тлъсти, а кожата им още беше много хубава. След един месец щяха да измършавеят и да се проскубят. Сега беше време за лов на мечки било с капан, било с куче.

Без съмнение Скукъм смяташе, че те са много благоприятно екипирани по отношение на последното, но само едно куче не е достатъчно за преследване на мечка. Трябва да има три или четири, за

да я дразнят изотзад, да я карат да се обръща и да се бие; едно куче само я кара да бяга по-бързо.

Те нямаха капани, а понеже знаеха, че пролетните мечки отиват много далеч, не направиха опит да я проследят.

В капаните намериха две белки, но едната се беше развалила от топлото време. Най-после разбраха, че неприятелят си имаше своя редица капани, за част от която използваше техните примки. Наскоро е бил на обиколка и се е възползвал от техния труд.

Дирята, макар и отпреди два дни, не беше трудно да се проследи и по снега, и по земята. Куонаб погледна затвора на пушката си. Долната му устна се присви и той закрачи напред.

— Какво ще правиш, Куонаб? Да не вземеш да стреляш?

— Когато съм достатъчно близо. — И опасното изражение в очите на червенокожия накара Ролф да млъкне и да тръгне подире му.

В протежение на три мили минаха само край три негови капана за белки — мързеливска работа, — а след това се натъкнаха на голям триъгълник от отсечени дънери до едно дърво със стръв и достатъчно много белези, които да подсказват на опитното око, че в тоя ъгъл имаше скрит голям стоманен капан за мечки.

Насмалко не закъсняха да възпрат любознателността на Скукъм. Те продължиха една-две мили нататък и можаха да разберат, че колкото и лош ловец да беше, неприятелят им бе издръжлив на ходене и познаваше тия места.

По залез стигнаха в заслона на половината път и спряха там за през нощта. Веднъж, когато излезе да погледне небето, преди да си легне, Ролф чу едно дърво да скърца в далечината и се учуди, защото нямаше никакъв вятър. Дори и Скукъм го забеляза. Но то не се повтори. Сутринта продължиха по-нататък.

Има много чудновати звуци в гората по всяко време, скрибуцане на дървета, поне десетина различни крясъци на сойки, два пъти повече на гарвани, а от време на време отделни обаждания на синигери, тетреви и сови. Четириногите са, общо взето, по-тихи, освен червената катеричка, която е вечно в движение и е толкова шумна, колкото и заета.

Далеч стигат те, тия горски екове, някои от тях много далеч. Вероятно не можеше да минат и пет минути от денонощието, без някое зловещо горско дърдорене, скърцане, прашене, вик или изсвирване да

стигне до острия слух на вечно бдителното псе. Това значи, че триста пъти на ден външното усещане предаваше на вътрешното му съзнание съобщение за едно или друго нещо, което става наоколо, което съобщение също толкова пъти по много дни наред оставаше пренебрегнато като нещо без интерес и стойност. Но това не значеше, че Скукъм пропускаше нещо. Отмереното „туп, туп“ на техните крачки, макар и да заглушаваше всички звуци за ловеца, като че ли не оказваше никакво влияние на кучето. И пак стържещото скърцане на някакво далечно дърво стигна дълбоко в мозъка му, козината му настръхна и той спря и ниско изръмжа: „Ууф!“

Ловците спряха. Умните винаги спират, когато кучето им каже: „Стой!“ Зачакаха. След няколко минути то се чу отново — само едно проточено изскърцване на клон, допрян от вятъра до негов съсед.

И пак „Ууф, ууф, ууф!“ изръмжа Скукъм и хукна напред.

— Назад, глупаче такава! — закрещя Ролф.

Но Скукъм си имаше собствено мнение по въпроса. Той препускаше напред, сетне спря, забави се, подуши нещо на снега. Индианецът го вдигна. Беше джобно менгеме, което всеки ловец на мечки носи за запъване на капани и без което сам човек наистина не може да се справи със силните пружини. Той го вдигна и рече:

— Ъф! Хоуг сега натясно.

Явно, съперникът им беше изгубил този необходим инструмент.

Но находката беше случайна. Скукъм затича нататък. Те излязоха по една клисура в малка падинка. Кучето, далеч пред тях, залая и забаука на нещо. Мъжете забързаха напред и намериха на снега, здраво затиснат в една от тия дяволски машини, наречени „капан за мечки“, тялото на техния враг, Хоуг, ловеца, хванал се с единия крак и едната ръка в клопката, поставена от самия него.

Жестоко злорадство озари лицето на индианеца. Ролф беше ужасен. Но докато гледаха тялото, от него долетя отново безсилният стон.

— Той е жив. По-скоро! — извика Ролф. Индианецът се приближи, но без да бърза. Беше се заклел да си отмъсти, щом го види. Защо ще бърза сега да помага?

Неумолимите железни челюсти бяха стиснали ловеца за едното коляно и за дясната ръка. Първото нещо беше да го освободят. Как?

Никой мъж няма достатъчно сила, за да надвие на тая пружина. Ами менгемето?

— Куонаб, помогни му! За бога, ела! — извика Ролф в отчаяние, забравил тяхната вражда, виждайки само умиращия човек.

Индианецът загледа за миг, след това бързо се надигна и нагласи менгемето. Пъргавите му пръсти свиха първата пружина, но какво да правят с другата? Нямаха второ менгеме. Те бързо омотаха свитата пружина с дългия ремък от еленска кожа, който винаги носеха със себе си, за да я държи така. Тогава махнаха менгемето и го сложиха на втората пружина, тя се сви и челюстите се разхлабиха. Индианецът ги отвори широко, издърпа разранените ръка и крак и ловецът бе освободен, но толкова близо до смъртта, че изглеждаше те да са закъснели. Ролф постла дрехата си. Индианецът накладе огън. След четвърт час те сипваха горещ чай в устата на пострадалия. Още докато правеха това, от измъченото му гърло се изтръгна отново тихият проточен стон.

Сега времето беше меко. Нещастникът всъщност не беше замръзнал, а само се беше вкочанил и измъчил. Топлината, горещият чай, внимателното разтриване малко го съживиха.

Отначало те помислиха, че Хоуг умира, но след един час той се съвзе дотолкова, че проговори. С пресеклив глас и разпокъсани изречения той им разказа историята си:

— Вче... м-м-м. Вчера... не, преди два или три дни... м-м-м-м... не знам, тръгнах да обиколя капаните си... мечешките капани. Нямах късмет, м-м-м (да, бих пил още една глътка; нямате ли ракия? Не?) м-м-м. Всички капани празни, а когато дойдох при тоя... о-ох... м-м... видях... стръвта беше открадната от птиците и отворът... м-м-м, и отворът, м-м-м... (да, така е по-добре)... и отворът целият се вижда. И аз се приближих да го покрия с... кедър; едва успях... м-м-м-м... да се наведа... да оправя другата страна... и кракът ми се подхлъзна на... на... леда... всичко беше заледено... и... м-м-м-м... загубих... равновесие... коляното ми се удари в отвора... о, божичко... колко страдам!... м-м-м... и той ме затисна... коляното и ръката... — Гласът му се сниши до шепот и секна. Той сякаш отпаднаше.

Куонаб се изправи, за да го попридържи. После погледна Ролф и поклати глава, като че ли за да му каже, че всичко е свършено, но клетникът имаше желязното здраве на горски ловец и макар осакатено,

умиращото тяло се съвзе отново. Те му дадоха още горещ чай и той подхвана пак шепнешком:

— Едната ми ръка беше свободна... и... и... бих могъл... да... да се освободя... м-м..., но нямах менгеме... бях го загубил... някъде... м-м-м-м. Тогава... завиках... знам... ли... може би някой щеше да ме чуе... някак по-леко ми ставаше... като виках... м-м-м. Слушайте... дръпнете кучето... настрана... моля... Не знам... струва ми се цяла седмица... трябва да съм припаднал... м-м-м... аз виках... когато можех.

Настъпи продължително мълчание. Ролф каза:

— Май че те чух снощи, когато бяхме ей там горе. И кучето те чу също. Да ти пооправя ли крака?

— М-м-м... да... така е по-добре... слушай, ти си... бял... нали? Няма да ме оставиш... защото... съм извършил няколко подлости... м-м-м. Няма да ме оставиш, нали?

— Не, не се тревожи... ние ще останем при теб.

Тогава Хоуг измърмори нещо, което не можаха да разберат. Той затвори очи. След като мълча дълго време, озърна се с безумен поглед и подхвана пак:

— Слушай... аз ви правих мръсотии... но не ме оставяй... не ме оставяй. — По лицето му се стичаха сълзи и той жаловито застана. — Аз ще... се отплатя... ти си бял, нали?

Куонаб отиде да донесе още дърва за огъня. Ловецът зашепна:

— Страх ме е от него... сега... той ще ми тегли куршума... Слушай, аз съм само един беден старец. Ако остана жив... след това... м-м-м-м... няма да мога вече да ходя. Сега съм сакат завинаги.

Мина дълго време, докато Хоуг заговори отново. Сетне започна:

— Слушай... кой ден е днес... петък!... Трябва да съм... бил два дни тук... м-м-м... Стори ми се цяла седмица. Когато... кучето... дойде, помислих, че са вълци. Ох... олеле... беше ми все едно... м-м-м. Слушай, нали няма да ме оставиш... защото... защото... се държах... подло към вас? Аз... нямах к-к-късмет.

Той се унесе, но след малко нададе проточен, пронизващ вик, същия, който бяха чули през нощта. Кучето заръмжа, мъжете се втренчиха. Очите на нещастника пак се подбелиха. Като че ли беше изгубил съзнание.

Куонаб посочи към изток, направи знака за изгряващото слънце и кимна към жертвата. И Ролф разбра неговата мисъл, че Хоуг няма да доживее до изгрев. Но те бъркаха.

Дългата нощ мина в борба между смъртта и здравата натура на планинеца. Нарастващата светлина на зората завари смъртта, победена, да се оттегля от сцената. Когато слънцето се издигна високо, силите на пострадалия като че ли се бяха значително възстановили. Нямаше вече опасност от незабавен край. Ролф каза на Куонаб:

— Къде ще го занесем сега? Май ще е по-добре ти да отидеш у нас за шейната и ще го закараме в хижата.

Но болният беше в състояние да вземе участие в разговора.

— Слушай, не ме завеждайте там. Аз... искам да се прибера дома. Струва ми се... по-добре ще ми е у дома. Моите хора са на Лосовата река. Никога няма да се измъкна, ако отида там. — „Там“ изглежда означаваше езерото на индианеца и Хоуг крадешком хвърли поглед към скованото лице на червенокожия.

— Имаш ли шейна в хижата си? — попита Ролф.

— Да... доста хубава... тя е на покрива... слушай — и той безсилно повика Ролф с пръст, — прати го него да я вземе... не ме оставяй... той ще ме убие. — И Хоуг безсилно заплака от самосъжаление.

И тъй Куонаб се запъти по надолнището — жилав мъж — една крачеща фигура, точица, губеща се в далечината.

ГРИЖИТЕ ЗА ХОУГ

За два часа червенокожият стигна в хижата на ловеца и веднага без колебание или стеснение пристъпи към щателен преглед на всичко в нея. Разбира се, шейната си беше на покрива, и то в доста добро състояние за такъв мързелив собственик.

От гредите висяха връзки кожи, но не много, защото събирането на кожи е трудна работа. А когато ги прегледа с подозрение, Куонаб не се изненада да види загубената от него кожа от рис, която лесно се познаваше поради това, че нямаше никаква рана и още бе на точки, както беше изсъхнала след намокрянето. В друга връзка по тъмната ивица през гърба позна бобъра, убит от прегризаното от самия него дърво.

За белките не можеше да бъде сигурен, но хранеше силни подозрения, че повечето от тия кожи бяха дошли от собствените му капани.

Той върза одеялата на Хоуг върху шейната и побърза да се върне при двамата, където ги беше оставил на планината.

Скукъм го посрещна дълго преди да се приближи до тях. На Скукъм не му харесваше компанията на Хоуг.

Раненият беше приказвал, без да млъкне, с Ролф, но пристигането на индианеца като че ли го угнети.

Те сложиха Хоуг на шейната и потеглиха. Снегът се беше стопил на много места, тъй че движението беше трудно, но за щастие, пътят през цялото време вървеше надолу и след четири часа тежък труд стигнаха при хижата.

Те сложиха болния на леглото му. След това Ролф се зае да приготви ядене, а Куонаб — да насече дърва.

След всекидневния чай, сланина и питки всички се почувствуваха освежени. Хоуг сякаш беше съвсем дошъл на себе си. Говореше без да млъкне, почти весело, докато Куонаб със Скукъм в краката му седеше и мълком пушеше, загледан в огъня.

След дълго мълчание индианецът се обърна, погледна ловеца право в очите и като посочи с дръжката на лулата кожата, рече:

— Колко от тях са наши?

Хоуг доби уплашен, а след това посърнал вид и каза:

— Не разбирам какво искаш да кажеш. Аз съм много болен. Ако ме закарате жив и здрав до Лайънс Фолз, можете да ги вземете всичките. — И заплака.

Ролф поклати глава на Куонаб, сетне се обърна към нещастника:

— Не се тревожи, ще те закараме жив и здрав. Имаш ли хубаво кану?

— Доста добро. Има нужда от малко стягане.

Нощта мина с едно-две събуждания, когато болният поиска да пие. Сутринта той явно вървеше на добре и те започнаха да мислят за бъдещето.

Хоуг се възползува от първия случай да пошепне на Ролф:

— Не можеш ли да го отпратиш? Аз ще съм добре с теб.

Ролф нищо не му отговори.

— Слушай — продължи ловецът, — слушай, младежо, как ти е името?

— Ролф Китеринг.

— Слушай, Ролф, почакай една седмица или десет дни и ледът ще се очисти. Тогава ще съм закрепнал за пътуване. Оттук до Лайънс Фолз има само няколко пренасяния по суша.

След дълго замълчаване поради влизането на Куонаб, той пак продължи:

— Лосовата река е добра за кану. Можеш да ме закараш за пет дни. Моите хора са в Лайънс Фолз. — Той не каза, че „неговите хора“ са жена и син, които е зарязал, но на които разчита да се погрижат за него сега.

Ролф се видя в чудо какво да прави.

— Слушай! Ще ти дам всичките тия кожи, ако ме отведеш оттук.

Ролф му отправи особен поглед, който сякаш означаваше: „Искаш да кажеш *нашите* кожи.“

Разговорът отново секна поради влизането на Куонаб.

Ролф излезе навън и отведе индианеца със себе си. Двамата си поговориха надълго и нашироко, а след това, когато Ролф отново влезе в хижата, болният подхвана:

— Остани с мен и ме отведи оттук. Ще ти дам пушката си... — А след като позамълча, добави: — Ще ти дам и всичките капани и лодката.

— Аз ще остана при теб — каза Ролф — и след около две седмици ние ще те заведем в Лайънс Фолз. Надявам се, че ще можеш да ни покажеш пътя.

— Можеш да вземеш всичките кожи — отново им подари откраднатите от тях кожи ловецът, — и човек да не съм, ако не ти дам пушката, когато ме откараш оттук.

Така всичко беше решено. Но се налагаше Куонаб да се върне в тяхната хижа. Какво трябваше да направи? Да занесе новите кожи там или да донесе старите тук, за да ги продадат в Лайънс Фолз?

Ролф беше много мислил. Беше се запознал с лошавината на много хора, включително и на Хоуг. Да отиде при хората на Хоуг със стока, която Хоуг можеше да обяви за своя, значеше да се изложи на опасност, затова той каза:

— Куонаб, ти ще се върнеш най-много след десет дни. Ще занесем няколко кожи в Лайънс Фолз, та да можем да си купим припаси. Остави другите на по-запазено място, че да можем после да отидем при Уорън. Той няма да ни излъже, а знаем ли какво ще стане в Лайънс Фолз?

Те отбраха риса, бобъра и десетина белки, които да оставят, а другите направиха на вързоп, Куонаб ги метна на гръб и последван от Скукъм, тежко закрачи по нагорницето и се загуби от погледа в гората.

Десетте дни минаваха много бавно. Хоуг ту се заяждаше, ту плачеше, ту се оплакваше, ту неприятно се подмазваше или се мъчеше да предразположи, като подаряваше отново и отново кожата, пушката и лодката.

На Ролф правеше удоволствие да избяга от хижата, когато времето беше хубаво. Един ден той взе пушката на Хоуг и се запъти нагоре по най-близкия поток и след около една миля стигна при голям бобров вир. Тръгна да го обикаля и скоро откри удавен бобър, хванал се в капан, който момчето веднага позна, понеже носеше белега (“ ‘ ‘”) на рамката. После намери празен капан с крак от бобър в него и още един, докато не откри и шестте капана. Тогава прибра всичките заедно с бобъра и се върна в хижата, за да бъде посрещнат от поток оплаквания:

— Не трябваше така да ме зарязваш. Аз ти плащам достатъчно добре. Не те моля за услуги — и така нататък.

— Виж какво имам — показа му бобъра Ролф. — И виж какво намерих — и му показва капаните. — Чудно нещо, нали — продължи той, — ние имяхме шест точно такива капани и аз им бях сложил точно такъв белег, както на тия, но те всички изчезнаха и една заешка диря сочеше насам. Да нямаш никакви крадливи съседи тук, а?

Ловецът го изгледа навъсено, озадачено и измърмори:

— Хващам се на бас, че го е направил Бил Хокинс.

След това отново потъна в мълчание.

ВРЪЩАНЕТО НА ХОУГ У ДОМА

Стигне ли се до лични чувства, по-добре е да оставиш приятелите си да говорят и да съдят. Човек може да се справи със собствения си случай толкова, колкото бълнуващ лекар може сам да си предпише правилно лекарство.

Из мъдростите на
Сай Силван

Настъпването на пролетта в гората е една от най-нежните, най-пленителните промени в света. Понякога ваят силни дъждове и заливат всички рекички с потоци, които бързо разяждат леда и снега, но обикновено горските ручеи се освобождават бавно и постепенно. Много рядко се случва водата да придойде изведнъж, да настъпи рязка промяна или някой стихийен порой, който да строши леда и за един-два часа да сложи край на царуването му. Така става по големите реки, където ледът плава свободно. Снегът в гората се топи бавно и когато водата нападне леда, той изчезва постепенно, незабелязано, без трясък. Пролетта настъпва в гората с набъбването на пъпките, удължаването на провисналите реси, с крясъка на диви гъски и граченето на гарги, които прииждат от по-ниските места, за да разделят с по-едрите си братовчеди, гарваните, плячката, останала от зимния лов.

Дребните птички пристигат от юг с кратки прелетни песенчици, а бързивите синигери, издържали цялата зима, сега водят в песните с бодрото си чуруликане, докато не се присъединят към тях червеношийките и черните дроздове, които с по-честолюбивото си пеене ни карат да забравим по-незначителните свирукания.

Щом зимата направи крачка назад, за пролетта стана лесно да превърне отстъплението в бягство и разгром. И десетте дни, докато го нямаше Куонаб, бяха дни на революционни промени. Защото за тия

дни полузимата отстъпи мястото си на засмяната пролет и всичките преспи изчезнаха, освен може би в най-сенчестите дълбини на гората.

Едно слънчево и щастливо за Ролф утро той чу краткото провикване на индианеца „Хо!“ отвън и след миг около него се въртеше и скачаше Скукъм. Въздействието върху Хоуг беше съвсем друго. Беше се оправил достатъчно, за да става, да куцука мъчително насам-натам с тояга, вечно да придирия на всичко и да си похапва здравата по три пъти на ден. Но щом се появи индианецът, Хоуг се затвори и стана мълчалив и гузен. Не се мина и час и той отново подари кожата, пушката и лодката на Ролф при условие да го откара при близките му.

И тримата бяха доволни, когато тръгнаха на път за Лайънс Фолз още същия ден.

Пътят им беше надолу по Малката лосова река до Малкото лосово езеро, оттам по южния ръкав на Лосовата река, после по самата Лосова река. Реките бяха придошли, имаше предостатъчно вода и това за щастие намали пренасянето на гръб, защото Хоуг не можеше да ходи, а не искаше да куцука. С много пот и труд те го пренасяха на всяко трудно място, но изминаха петдесетте мили за три дни и на третата вечер пристигнаха в малкото затънтено в горите селище Лайънс Фолз.

Промяната, която настъпи в Хоуг, беше рязка и неприятна. Той кряскаше заповеди за това, за което на предния ден отправяше хленчави молби. Каза им „да пристанат леко и да не удрят неговата лодка“. Обади се на безделниците около мелницата с възторг, на който те не се озоваха. Тяхното хладно „Здравей, Джак, върна ли се?“ не беше повече от мимолетен поздрав. Един от тях склони да замести Ролф и да го занесе до хижата му. Да, близките му бяха там, но като че ли не бяха възхитени от пристигането му. Той пошепна нещо на сина си, който отиде навъсено на реката и се върна с пушката — сега пушката на Ролф, както смяташе момчето, а щеше да вземе и вързопи кожи, ако Скукъм не се беше нахвърлил върху крадеца и не го беше пропъдил от лодката.

Сега Хоуг показва истинския си нрав.

— Това са мои кожи и мое кану — каза той на един от работниците на мелницата и като се обърна към двамината, които го бяха спасили, каза: — А вие, двамата мръсни главорези, червенокожи

обирници, махайте се от селището час по-скоро или ще ви натикам в дранголника. — И цялата насъбрала се злоба на злобния му нрав се изля в обидни думи, които не може да се напечатат в книга.

— Говори като бял — каза студено Куонаб.

Ролф не можеше да промълви нито дума. Да се трудиш тъй предано и да ти отправят такива мръсни, унижителни думи за благодарност! Питаше се дали дори чичо му Майк щеше да се държи толкова гнусно.

Хоуг даде воля на езика си и намери в приятеля си Бил Хокинс човек, готов да изслуша разказа за неговите патила. Подлецът започна да се чувства ужасно онеправдан. И запалил се най-сетне от все потресаващата история за претърпените от него обиди, неговият „съдружник“ доведе съдията, за да могат да дадат клетвени показания, да задържат „престъпниците“, а най-вече — да си осигурят вързопа с „кожите на Хоуг“ в лодката.

Старият Сайлс Силван, собственикът на мелницата и първият заселник по тия места, беше и съдия на селището. Беше висок, слаб, навъсен наглед, приличаше на Абрахам Линкълн по тип, физически, а донякъде и в умствено отношение. Той изслуша сърцераздирателната история за ужасното престъпление, грабеж и мъчения, на които бил подложен нещастният безобиден Хоуг от тия два вампира в човешки облик. Съдията слушаше отначало с възмущение, но малко по малко разказът започна да го забавлява.

— Няма да издам никаква заповед за задържане, докато не изслушам и другата страна — каза той.

Тогава повикаха Ролф и Куонаб. Старият заселник прецени двамата с поглед, сетне се обърна към Ролф:

— Индианец ли си?

— Не, господине.

— Мелез ли си?

— Не, господине.

— Добре, хайде да чуем кое как е било. — И той загледа момчето с изпитателен поглед направо в очите.

Ролф разправи простата, неукрасена история на познанството им с Хоуг от първия ден в дюкяна на Уорън до пристигането им в Лайънс Фолз. Не може да има никога съмнение в правдивостта на една правдива история, ако е достатъчно подробна, а тая правдива история,

разказана без всякакви украси на проникателния и добър по сърце стар ловец, търговец, собственик на мелница и съдия, можеше да въздействува само по един начин.

— Синко — заговори той бавно и благо, — знам, че ти ми разказа истината. Вярвам ти на всяка дума. Ние всички знаем, че Хоуг е най-подлият нехранимайко и най-големият лъжец по цялото течение на реката. Винаги е бил истинска напаст. Той е само *обещал* да ти даде лодката и пушката и понеже не иска да ги даде, не можем с нищо да ти помогнем. В показанията за разправиите в гората вие сте двама срещу един, а освен това имате кожите и капаните. Много хубаво е, че не сте донесли другите кожи, иначе можеше да се наложи да ги делите. Запазете си ги и сложете кръст на цялата работа. Ние ще ви намерим кану да се измъкнете от тая дупка, а колкото за Хоуг, не му берете грижата: той вече е свършил странствуванията си.

Човек с връзка първокачествени кожи е състоятелен човек във всяко градче на границата на цивилизацията. Съдията беше и търговец и те се заеха да му продадат кожите и да си купят необходимите припаси.

Денят бе вече към края, когато новото кану бе насмолено и натоварено с новите припаси. По време на сделките старият Силван се държеше меко и спокойно и имаше своеобразен похват да подхвърля смешни забележки, което караше някои да смятат, че е „разбран“ в търговията; ала обикновено на края всички откриваха, че не е изгубил нищо покрай държането си и неговите конкуренти отбягваха да влизат в спор с невъзмутимия Дълъг Силван.

Когато след дълъг пазарлък сделката бе сключена, той каза:

— А сега ще дам на двама ви по един подарък.

И протегна по един сгъваем нож с две остриета, нещо ново за ония дни, нещо чудесно, скъпоценно съкровище в техните очи, извор на безкрайна радост. И дори да знаеха, че с една кожа от бялка биха могли да купят няколко десетки такива ножове, приятната изненада и детинската им радост нямаше ни най-малко да се помрачи или накърни.

— По-добре ще е да вечеряте при мен, момчета, и да тръгнете сутринта.

Така те се присъединиха към многобройното и многодетно семейство на мелничаря и споделиха с него вечерната храна. След това

седяха три часа и пушиха на широката веранда, гледаща към реката, и старият Силван, който явно беше харесал Ролф, ги забавлява с дълга разпокъсана беседа за „хора и неща“ — най-интересната, която Ролф бе някога чувал. В тия минути тя беше само забавна и едва след години по въздействието ѝ върху му, по криещата се в нея прозорливост и по това как се е задържала в паметта му, разбра, че приказките на Сай Силван бяха истинска мъдрост. Някои от тях не биха подхождали за печат, но грубите думи, недодяланият саксонски диалект, неприличните изрази бяха само дъбово ведро, с което се вади скъпоценната влага от кладенеца.

— Кажи-речи ви беше окошарил този мошеник, като ви докара в Лайънс Фолз. Само че за Джек Хоуг има две лоши места: едното — където съвсем не го познават и го приемат за такъв, какъвто изглежда, а другото — където знаят и майчиното му мляко от двайсет години, както ние. Един хитър негодник може да се докарва една година или две, но като можеш да го изпитваш денонощно, лете и зиме, двайсет години, смятам, че той целият се разкрива пред теб и нито едно тъмно тъгълче не остава неопознато.

Не че искам да го съдя много жестоко, защото не знам какъв червей го яде извътре, та го прави такъв мръсник. Склонен съм да вярвам, че има такъв червей, иначе нямаше да постъпва така глупаво. Затова аз казвам: не бързай и внимавай, преди да заклеяш някого; както майка ми казваше, никога не казвай лошо нещо, преди да се питаш: „Вярно ли е, хубаво ли е, необходимо ли е?“ И ти казвам, колкото повече остарявам, толкова по-бавно съдя; когато бях на твоите години, бях стоманен капан, дето се затваря от един косъм, и самонадеян. Казвам ти, няма нищо по-умно от едно шестнайсетгодишно момче, освен може би петнайсетгодишно момиче.

Общо взето, ще откриеш, момче, че когато всичко около теб е от черно по-черно, това е знак, че ще ти се случи нещо хубаво, стига да не се отклоняваш от правия път, да останеш спокоен и добър; *нещо се случва* всеки път, за да се оправи всичко. Винаги има изход и смелото сърце ще го намери.

Можеш да бъдеш съвсем сигурен в това, момче: никога няма да си победен, докато не се помислиш за победен; а ако не го помислиш, не можеш да бъдеш победен. То е същото, както с болните. Видял съм

много лекуване в живота си и ща не ща вярвам, че няма болни хора, освен ония, дето се мислят за болни.

Колкото повече остарявам, толкова повече започвам да вярвам, че много повече е онова, което е вътре, а онова, което е отвън, не е много важно.

Затова напълно ясно е, че ако играеш играта зарад това, което е вътре, ще победиш всички външни играчи. Когато си извършил добрина на Хоуг, може да не си се замислял над това, но си заздравявал добрината в себе си, или си я трупал някъде на пътя пред теб, където е имало нужда от нея. А той направо сам си е вредил, когато ви е правил мръсотии. Аз не съм от разглаголствуващите християни, но смятам, че като добре обмислена търговска сделка заслужава да протегнеш ръка на ближния си; не, че разчитам много на някаква благодарност. Тя е по-рядка от снежни топки в ада и не е това важното, обаче съм забелязал, че няма човек, който да те мрази повече от оня, дето е извършил някаква подлост спрямо теб. И няма човек, по-готов да се бие зарад теб, от оня, който по някаква глупава случайност е имал късмета да ти помогне, пък било то дори само за да ядоса някой друг..., което ме подсеща за булдога на Макарти, спасил по погрешка давящи се котета и след това вечно играл ролята на котешки закрилник и с това се лишил от главната си радост в живота, която била да убива котки. А начинът, по който отучили котката да яде катерички, бил да ѝ дадат да откърми малки катеричета.

Казвам ти, че има много здрав разум и добрина в страната, само че те тъй страшно бавно си пробиват път. А проклетията и подлостта се държат винаги така, сякаш усещат огъня на ада да ги пари отзад и знаят, че им остава да живеят само еди-колко си минути, та бързат да поставят рекорд. Виж, умен е тоя, който подрежда всичко тъй, че да издържи дълго време, защото доброто в човешкото сърце е, което трае, и тоя, който успее да го задържи в себе си, доказва с това, че е добър. Как е станало, та си се събрал с индианеца, Ролф?

— Надълго ли да го разкажа или накъсо? — отговори момчето.

— Хайде накъсо, за начало — засмя се Сайлъс Силван.

Ролф разказа много накратко историята на ранния си живот.

— Не е лошо — каза мелничарят, — хайде сега да чуем същото надълго.

И когато момчето свърши, мелничарят рече:

— Видях, че си се опитал да направиш горе-долу всичко, с което се става човек, Ролф, и знам какво ще излезе от това. Ти няма да останеш цял живот в тия планини. Когато се наситиш и поискаш нещо друго, обади ми се.

Рано на другия ден двамата ловци потеглиха нагоре по Лосовата река с хубаво кану, хранителни припаси и малко налични пари.

— Сбогом, момче, сбогом! Ела пак и ще се увериш, че ние държим на познатите си; и не забравяй, че аз купувам кожи — каза на сбогуване Сайпъс Силван.

А когато те минаха завоя на път у дома, Ролф се обърна в лодката с лице към Куонаб и каза:

— Видя ли, че все още има и добри бели!

Но индианецът нито премигна, нито се помръдна, нито се обади.

УРОКЪТ НА РОЛФ ПО РАЗПОЗНАВАНЕ НА СЛЕДИ

На връщане трябваше да гребат здравата срещу силно течение, но иначе нищо особено не им се случи. Едно минаване по кой да е път е достатъчно да го запечати в ума на горския жител. Те не бъркаха пътя, а товарът им беше лек, тъй че пренасянето на гръб почти не представляваше загуба на време и за два дни се върнаха в хижата на Хоуг.

Те я обсебиха. Първо събраха всичко, което имаше стойност, обаче то беше малко, след като кожите и завивките не бяха там, но имаше няколко капана и няколко чинии. Те направиха всичките неща на два вързопа. Сега щяха да пътуват по суша, затова скриха лодката в кедров гъсталак на четвърт миля от реката. Двамата вече се канеха да метнат на гръб вързопите и Куонаб палеше лулата си, преди да тръгне, когато Ролф каза:

— Слушай, Куонаб! Тоя мъж във Фолз твърдеше, че бил съдружник на Хоуг. Той може да дойде тук и да ни достави неприятности, ако не му попречим. Хайде да я изгорим. — И той кимна към хижата.

— Ъф! — отговори индианецът.

Те събраха сухи съчки и куп брезова кора, струпаха ги край стената вътре и хвърлиха доста дърва отгоре. Куонаб секна искра с кремък и огниво, брезовата кора запраща, сухите, смолисти греди лесно пламнаха и скоро гъсти пушеци забълваха през вратата, прозореца и комина и застанахият на разстояние Скукъм радостно залая.

Ловците нагърбиха вързопите и поеха по дългото нагорнище. За един час изкачиха високото скалистото било. Тук спряха да си починат и с мрачно удоволствие забелязаха извития, наклонен стълб гъст черен дим.

Тая нощ преспаха в гората, а на другия ден с радост се върнеха в своята хижа, на своето езеро, у дома си.

На няколко места из пътя бяха видели пресни дири от елени и понеже сега чувствуваха нужда от месо, Ролф предложи да отидат на лов за елени.

Много елени измират всяка зима. Някои загиват от студовете, голям брой стават плячка на хищни зверове и жертва на ловците. Те са най-малко през април, тъй че сега човек не можеше да разчита да намери елен, като скита наслуки. Сега трябваше да се намери и проследи диря.

Кой не може да проследи елен по снега? Не е много трудно да вървиш по дири, оставени в мека почва, когато наоколо няма други елени. Но е много трудно да тръгнеш по една диря и да я проследиш по камениста почва и сухи листа, без да я загубиш или да я сбъркаш с друга, когато стотици еленски дири се кръстосват във всички посоки.

Зрението на Ролф беше по-остро, отколкото на Куонаб, обаче опитът има не по-малко значение от зрението и Куонаб водеше. Те избраха голяма прясна диря от мъжкар — никой добър ловец не стреля по кошута по това време на годината. Познаха я, че е от мъжкар, по големината и по закръглеността отпред. След малко Ролф каза:

— Виж какво, Куонаб, искам да науча тоя занаят. Остави ме аз да вървя по дирята, а ти само ме поправяй, ако сбъркам.

Не бяха минали още и сто крачки, когато Куонаб изсумтя и поклати глава. Ролф го погледна с изненада, защото вървеше по хубава, прясна диря.

Куонаб изрече само една-единствена дума:

— Кошута.

Да, по-внимателното вглеждане показва, че дирите са малко потесни, малко по-наблизо една до друга и малко по-заострени от ония, по които бе тръгнал.

Ролф се върна при последните следи, в които беше сигурен, и ясно видя къде се е отбил настрана мъжкарят.

Известно време всичко вървеше добре, Куонаб и Скукъм следваха Ролф. Момчето започваше съвсем лесно да познава затъпеното копито на левия крак. Най-после се натъкнаха на тор, или „знак“; той беше всичкият накуп. Това означаваше, че еленът е стоял на едно място, значи не е бил разтревожен, и беше топъл. Това означаваше, че еленът е само няколко минути пред тях. Сега трябваше

да вземат крайни предпазни мерки, защото това беше най-трудният момент на лова.

Само в едно нещо бяха сигурни — еленът беше сега на разстоянието на един изстрел и за да го ударят, трябваше да го видят, преди той да види тях.

Вързаха Скукъм на каишка. Ролф взе доста преднина и задебна предпазливо крачка по крачка, като стъпваше с обувия си с мокасин крак само след като напипаше и избере място. Един-два пъти хвърли във въздуха стиска суха трева да се убеди, че върви срещу вятъра, и малко по малко стигна границата на малка полянка. Дълго се взира през нея, без да излезе на открито. Сетне широко замахна с ръка и посочи, за да съобщи на Куонаб, че еленът я е прекосил и сам той трябва да я заобиколи. Но все още се бавеше и очите му шареха из близката гора. После, смътно сиво сред сивите вейки, нещо леко се помръдна, толкова леко, че можеше да е от мръдване на някоя синигерова опашка. Но то привлече вниманието му и в тая сива мъгла той постепенно съзря очертанията на еленска глава, рога и врат. На стотина крачки, но „не пропускай случая, когато ти се представи“ е правилото на ловците. Ролф провери мерника, прицели се, без да бърза, гръмна и еленът рухна зад една паднало дърво. Скукъм изскимтя и подскочи нагоре от нетърпение да види. Ролф сдържа желанието си да се втурне напред, напълни отново пушката и тогава тримата забързаха към мястото. Преди да стигнат на петдесет крачки, еленът скочи и хукна да бяга. На седемдесет и пет крачки се поспря малко да погледне. Ролф гръмна пак; еленът пак падна, но скочи на крака и побягна.

Отидоха до двете места, но не намериха кръв. Крайно озадачени, те се отказаха от по-нататъшно преследване тоя ден, тъй като сенките на нощта вече се спускаха над гората, и въпреки гръмогласните предложения на Скукъм да реши и уреди целия въпрос, се върнаха в хижата.

— Как я виждаш тая работа, Куонаб?

Индианецът поклати глава и каза:

— Може първият изстрел да го е закачил по главата и да го е зашеметил; вторият, не! Не знам.

— Аз знам едно — рече Ролф. — Аз го раних и ще го довърша утре сутринта.

Верен на решението си, Ролф беше пак на мястото в зори, но напразно търсеше следи от кръв. Червеното рядко личи много по листа, трева или прах; но има два вида места, на които ловецът може да разчита. Тия издайници са камъните и падналите дървета. Ролф тръгна по дирята на елена, много неясна сега, докато на едно голо място намери кърваво петънце върху камъче. Тук дирята влизаше в еленска пътека с толкова много следи, че беше трудно да се каже кои са верните. Но Ролф бързо се запъти към дърво, паднало пряко пътя, и на това дърво намери капка засъхнала кръв, която му разказа каквото искаше да знае.

След това дирята го води право напред в продължение на четвърт миля и от време на време той виждаше някакъв особен белег от драскане по земята, който го озадачаваше. Веднъж намери кърваво петънце на едно такова изровено място, но никакви други доказателства, че еленът е бил ударен.

Раненият елен почти винаги слиза надолу, затова Куонаб остави Скукъм на Ролф и се качи на една височина, откъдето може би щеше да види накъде бяга еленът.

След още половин миля еленската пътека се раздвояваше. Имаше дири от мъжкар и по двете разклонения и Ролф не можеше да реши по коя трябва да тръгне. Той мина по няколко крачки в двете посоки, като се вглеждаше в многобройните дири, ала не можа да различи коя е на ранения мъжкар.

Но ето, че Скукъм се присъедини към търсенето. На него винаги му забраняваха да гони елени и той знаеше, че това е контрабандно забавление, но наведе нос до онова разклонение на пътеката, което водеше по надолнище, мина по него няколко крачки, сетне погледна Ролф, сякаш искаше да каже: „Нещастно безносо същество! Нима не можеш да познаеш прясна еленска следа, като я подушиш? Ето я, той е минал оттук.“

Ролф го загледа, после си каза: „Май, че наистина това мисли.“ И тръгна по долната пътека. Много скоро стигна на ново издраскано място, а малко след него намери млад, кадифен еленски рог, ожулен и кървав и разцепен в основата.

Оттук нататък задачата ставаше по-лесна, понеже нямаше други дири, а тая вървеше непрекъснато по надолнището.

Скоро с широка крачка го настигна Куонаб. Той не беше видял елена, но две-три сойки и един гарван се били събрали в гъсталак далеч надолу по потока. Ловците изоставиха дирята и се запътиха към това място. Когато се приближиха, откриха отново дирята и отново видяха странните изподраскани следи по земята.

Всеки ловец знае, че навъртаща се около някой гъстак сойка означава, че там се крие някакъв дивеч, вероятно елен. Много, много бавно и безшумно навлязоха те в тия шубраци. Но нищо не видяха, докато нещо изшумоля в най-гъстата част и еленът скочи на крака. Това беше твърде много за Скукъм. Той се спусна напред като вълк, вкопчи се в единия заден крак и еленът се търколи през глава на земята. Преди да успее да се изправи, още един изстрел тури край на мъките му. И сега внимателното проучване хвърли светлина върху загадката. Първият изстрел на Ролф беше улучил единия рог близо до основата, беше го пречупил и го оставил да виси само на кожата от едната страна и зашеметил елена. Вторият изстрел беше счупил единия му заден крак. Драскотините по земята той беше правил в усилията си да стъпи на тоя крак и при едно от тях беше паднал и скъсал кожата, на която се крепеше рогът.

Това беше първият сериозен опит на Ролф да проследи някаква диря. Опитът показва колко възможно е това и колко бързо усвоява той най-трудното от всичките изкуства на горския лов.

РОЛФ СЕ ЗАГУБВА

Всеки, който живее в големите гори, понякога се загубва. Дори и прочутият пионер-изследовател Даниил Бун се е губил. И дали такова загубване ще свърши като шега или като ужасна трагедия, зависи напълно от държането на загубилия се. Това е истинското голямо изпитание за един ловец или разузнавач, изпит за неговите знания, неговите сили и преди всичко на смелостта му и както всички най-тежки изпитания, то идва без предупреждение.

Пристигнаха бяха чудните ята диви гълъби. За няколко дни през май ги имаше с милиони, те гъмжаха по земята на огромни орди, ходеха, кълвяха и се хранеха, а задните прелитаха през предните и все се стремяха напред. Храната, която търсеха сега тъй настървено бяха главно семената на бряста — мънички орехчета, — които на облаци се носеха към земята с крилца, подобни на широкополи шапчици. А когато ятото се вдигнеше, подплашено от нещо, шумът му напомняше морски бряг по време на буря.

Най-много гълъби като че ли имаше в низината югоизточно от езерото, разбира се, защото поради ниското й разположение там имаше най-много брястове. И тъй Ролф взе лъка и стрелите си, прекоси езерото с лодката и самоуверено потегли, за да убие десетина-двадесетина гълъба за печене на шиш.

Удивително е колко добре дивечът изглежда да умее да прецени обсега на оръжието и да спазва точно безопасното разстояние. Изумително е колко пъти човек може да изпрати стрелата си в ято гълъби, без да улови нито един от тях. Ролф вървеше все по-нататък и по-нататък и пред очите му непрекъснато имаше дълги, пръснати ята на земята или във въздуха, но много рядко в обсега на изстрела с лък. Той току пускаше наслуки по някоя стрела в далечното гъмжило, без да сполучи цели два часа. Най-после улови един гълъб и той падна, но се вдигна, когато момчето се затича напред, прелетя десетина крачки и падна отново. Ролф пак се втурна към него, но той изпърполи извън обсега и така го караше да тича, задъхан, все по-нататък и по-нататък

около половин час, докато най-после момчето спря, грижливо се прицели и уби гълъба със стрела.

Сега пък го привлякоха някакви особени стенания и писъци далеч напред в гората. Той дебна и пълзя няколко минути, преди да открие, както е трябвало да се досети, че ги издава една немирна сойка.

Най-сетне стигна до едно поточе в ниска падина и като остави лъка и стрелите си върху един пън, отиде да се напие с вода.

Когато се вдигна, видя се лице с лице срещу кошута и загладен едногодишен мъжкар само на двадесетина крачки пред него. Те го разглеждаха съвсем неразтревожени и Ролф реши да добави младия рогач към плячката си и тихичко се запъти към лъка и стрелите.

Елените бяха малко извън обсега сега, но много любопитно разглеждаха ловеца. Веднъж, когато той остана неподвижен по-дълго време, те направиха две-три крачки към него, но колчем пристъпеше напред, бягаха по-надалеч.

Да убиеш елен със стрела изисква голяма ловна сръчност, а Ролф много искаше да покаже колко е юначен, затова продължи да ги преследва с различни хитрости и цялото време беше пред прага на успеха, но все не можеше да го постигне.

После елените се подплашиха и със скокове избягаха, тъкмо когато той навлезе в друга долина, пълна с гълъби.

Ролф беше вече огладнял, затова оскуба убития гълъб, запали огън с кремъка и огнивото, които винаги носеше със себе си, опече хубаво птицата на дървен шиш и след като я изяде, се почувствува отново готов за път.

Денят беше облачен, та не можеше да види слънцето, но знаеше, че е късно, и се запъти към хижата.

Местността, в която се намери, му беше съвсем непозната, а не можеше да разбере и къде е слънцето, но знаеше общата посока на пътя и бързо закрачи към мястото, където беше оставил лодката.

След два часа ходене му стана чудно, че не вижда езерото между дърветата, та ускори крачките си.

Минаха три часа и все още нямаше и помен от вода.

Ролф взе да мисли, че се е отклонил твърде много на север, та малко промени посоката и започна от време на време да потичва. Но се измина още час, а никакво езеро не се показваше.

Тогава Ролф разбра, че се е заблудил. Покатери се на едно дърво и можа да види част от местността. Вдясно имаше малко възвишение. Тръгна към него. Пътят минаваше през една падина. Там той позна две огромни липи, които му вдъхнаха малко увереност. Малко по-нататък се натъкна на поточе, странно приличащо на онова, което бе напуснал преди няколко часа. Когато се наведе да пие, видя дири от елени, после човешка стъпка. Разгледа я. Положително това беше собствената му стъпка, макар че сега като че ли беше на южния бряг, а не на северния. Ролф загледа изцъкленото сиво небе с надеждата да разбере къде е слънцето, но от него нямаше и помен. Той закрачи припряно към възвишението, откъдето се надяваше да хвърли поглед по-надалеч. Вървеше все по-бързо и по-бързо. След половин час гората се поразреди и заслиза по един склон. Ролф забърза надолу и на края се видя пак пред същото поточе, макар и да беше пак променило северния си бряг.

Главата му се замая от тая поредица изненади. Сега знаеше, че се е *загубил в гората*, че е обикалял в кръг.

Ручеят се въртеше около него — ту беше на север, ту на юг. Първият му подтик беше да хукне лудо на северозапад, доколкото можеше да го определи. Взе да гледа всички дървета, за да го открие. Най-много мъх трябваше да има на северната им страна. Така щеше да е, ако всички дървета бяха съвсем прави и еднакво изложени, но — уви! — такива не се намират. Всички се навеждат на една или на друга страна и по мъха би могъл да докаже, че всяка дадена страна е северна. Затърси горните клони на канадската ела. Според преданието те *винаги сочат изток*, но сега те не можеха да се спогодят помежду си за правилната посока.

Ролф започваше да се тревожи все повече. Беше смело момче, но сърцето му се сви от черен страх, когато си даде сметка, че е твърде далеч от стана, за да бъде чуто. По земята имаше твърде много шума, за да може Куонаб да го намери по дирите му. Без помощ пък не можеше да се махне от тоя ужасен поток. Главата му вече се замайваше, когато си спомни малкия съвет, даден му много отдавна от неговия водач: „Не се плаши, когато се загубиш. Гладът не убива загубил се човек, не го прави и студът. Убива го *страхът*. Не се страхувай и всичко ще свърши добре.“

Тогава, вместо да побегне, Ролф седна да обмисли положението.

„Цял ден съм вървял право на югоизток от лодката“ — каза си той. И се прекъсна: като мълния в главата му проблесна, че целия ден не беше виждал слънцето. *Дали наистина бе вървял на югоизток?* Това бе ужасна мисъл, достатъчна за някои да се побъркат; но Ролф пак си каза: — „Нищо, сега не се плаши и всичко ще се нареди. Сутринта небето ще бъде ясно.“. Както седеше и размишляваше, червена катеричка зачатка и му се закара от близко дърво. Дръзкото животинче идваше все по-близо и по-близо да дърдори на нашественика.

Ролф опъна лъка си и когато тъпата стрела падна на земята, заедно с нея падна и червената катеричка, превърнала се в приемлив къс месо. Ролф сложи дребната си плячка в джоба, като реши, че това ще е неговата вечеря.

Скоро вече щеше да се стъмни, затова се приготви за нощуване.

Докато още можеше да вижда, събра куп сухи дърва в запазена от вятър падинка. След това направи заслон и легло от клони на балсамова ела. С помощта на кремък, огниво, прахан и брезова кора скоро запламтя весел огън. А във властта на самотния, загубил се човек няма нищо по-успокоително от огъня.

Катеричката, опечена в собствената ѝ кожа, му послужи доста добре за вечеря, след която се сви на кълбо да спи. Нощта щеше да бъде приятна и спокойна, ако не се беше застудило, и когато огънят прегоря, студът го събуди и след това ту заспиваше, ту се будеше да кладе огън.

Скоро след зазоряване Ролф чу страшно бучене и подир няколко минути гората отново се изпълни с гълъби.

Сега Ролф трябваше да се прехранва с каквото намери, затова взе лъка си и тръгна на лов. Имаше късмет: още с първия изстрел удари голям тлъст гълъб. С втория удари още един и когато гълъбът побягна през храсталака, спусна се презглава да го преследва. Но ту с подхвърчане, ту с тичане гълъбът се държеше на безопасно разстояние и Ролф, безразсъдно подгонил жертвата си, се подхлъзна, преметна се презглава от един бряг и със страшно сътресение се стовари на дъното. Единият му крак бе подгънат под него; Ролф помисли, че го е счупил, понеже усещаше непоносима болка в долната част. Но когато се окопоти, разбра, че всъщност няма счупени кости, а само лошо си е навехнал глезена. Сега вече положението му беше наистина сериозно, защото беше осакатял и не можеше да ходи.

Беше хванал втория гълъб и докато пълзеше бавно и с мъка до огъня, все повече и повече губеше дух и помрачняваше, понеже му ставаше ясно колко голяма е сполетялата го беда.

„Има само едно нещо срамно за мъжа — да го е страх.“ И още: „Винаги се намира изход.“ Това бяха мъдростите, които прокългнаха в неговия ум и стигнаха направо в сърцето; едната беше чул от Куонаб, другата — от стария Силван. Да, винаги се намира изход и смелият духом винаги може да го намери.

Ролф очисти и сготви двата гълъба, закуси с единия и сложи другия в джоба си за обяд, без да помисли в тоя момент, че ще обядва на същото това място. На няколко пъти, докато седеше, малки ята патици прелитаха над дърветата към север. Най-после небето, изяснило се сега, запламтя от изгряващото слънце и когато се появи, *според Ролф то се издигна от запад*.

Сега му стана ясно накъде хвърчаха патиците. Те отиваха всъщност на югоизток, към местата, където се хранеха на Индианското езеро, и Ролф, ако имаше сили да ходи, би могъл да ги последва, но кракът му го болеше все повече. Много се беше подул и сигурно щяха да минат много дни — може би седмици, — преди да може да си служи с него. Трябваше да събере цялата твърдост на духа си, за да не се просне и да не зариде при мисълта за това последно нещастие.

И пак пред него изпъкна образът на тоя суров, добродушен стар пионер със сивосинкавите очи и гласът му казваше: „Точно когато всичко около тебе е от черно по-черно, стига да не се отклоняваш от правия път, да останеш спокоен и добър, нещо положително се случва, за да оправи всичко. Винаги има изход и смелото сърце ще го намери.“

Какъв изход имаше за него? Щеше да умре от глад и студ, преди Куонаб да може да го намери, и пред него пак се мерна призракът на страха. Само да можеше да измисли някакъв начин да съобщи на другаря си. Той се провикна един-два пъти със слабата надежда, че звукът ще се чуе в тихия въздух, но безмълвната гора остана безмълвна, когато викът му заглъхна.

Тогава му дойде на ум един от разговорите с Куонаб. Спомни си как индианецът като малко момченце се загубил за три дни. Макар и да бил тогава едва десетгодишен, той запалил пушещ огън, с който повикал на помощ. Да, така правеха индианците; два пушека значат: „Загубих се“, „Два значат беда“.

Развълнуван от тая нова надежда, Ролф отпълзя малко настрана от своя стан и накладе силен огън, след това го задуши с гнили дърва и зелени листа. От него се издигна стълб плътен бял дим, който се извиси над дърветата.

След това с мъка закуцука и запълзя към друго място на стотина крачки и накладе втори огън. Сега му оставаше само да чака.

Тлъст гълъб, отделил се от ятото си, кацна на клонка над неговия стан, сякаш изкушаваше самото провидение. Ролф се прицели с тъпа стрела в главата и скоро гълъбът беше в ръцете му — още някой обяд или вечеря.

Когато го кормеше, забеляза, че гушата му е препълнена с крилати семки от бряст, и когато го очисти, напълни гълъба с тия семки, понеже добре знаеше, че са много вкусни и в тоя случай щяха да придадат за негово удоволствие по-друг вкус и на самата птица.

Изниза се един час. Ролф трябваше да отиде при по-отдалечения огън, понеже беше почти угаснал. Без да мисли, потърси някоя дебела пръчка, за да му помага при ходенето. Тогава си спомни как Хоуг беше ходил на един крак с две патерици.

— Аха! — възкликна той. — Това е отговорът на въпроса, — това е „изходът“.

Сега вниманието му се съсредоточи върху всички възможни патерици. Те като че ли нямаха край по дърветата, но всички бяха на невъзможна височина. Мина се много време, докато намери една, която да може да отреже с ножа си. Да направи патерицата му отне положително цял час. Тогава чу звук, от който му се разгуптя сърцето.

Той долетя далеч от север, слаб, но ясен:

— Йи-хууу!

Ролф изгърва ножа и се ослуша с инстинктивно отворена уста, което освобождава тъпанчето на ухото от всяко налягане и изостря слуха. Звукът долетя отново: „Йи-хууу!“ Нямаше вече никакво съмнение и Ролф звънливо отговори:

— Йи-хууу, йи-хууу!!!

След десетина минути се чу рязко „ау, ау!“, от гората изхвъркна Скукъм и с лай заскача около Ролф, сякаш разбираше цялата работа, а подир още няколко минути с широка крачка се приближи Куонаб.

— Здравей, момче — рече той с тиха усмивка и стисна ръката на Ролф. — Ъф! Това беше хубаво. — И кимна към пушещия огън. — Аз

разбрах, че нещо те е сполетяло.

— Да — каза Ролф и посочи отекия си глезен.

Индианецът вдигна момчето на ръце и го занесе до малкия стан.

Сетне извади от лекия си вързоп хляб и чай и приготви храна за двамата. И докато се хранеха, двамата разправиха един на друг за преживяното.

— Аз се разтревожих, когато не се върна снощи, защото ти нямаше нито храна, нито одеяло. Не спях. В зори се качих на хълма, където се моля, и загледах на югозапад, накъдето ти отиде с лодката. Не видях нищо. Тогава се качих на по-висок връх, откъдето можех да погледна към североизток, и както се вглеждах, видях двата пушека и разбрах, че син ми е жив.

— Искаш да кажеш, че съм на североизток от стана?

— Към четири мили. Не можах да дойда много бързо, защото трябваше да отида да взема лодката, за да дойда тук.

— Че как си дошъл с лодка? — попита с изненада Ролф.

— Ти си само на половин миля от реката на Джисъп — отговори индианецът. — Аз бързо-бързо ще те закарам у дома.

Отначало Ролф не можеше да го повярва, но то можеше лесно да се докаже. Те направиха с брадвичката чифт удобни патерици и потеглиха заедно.

След двадесет минути двамата плаваха с лодката си, след един час благополучно се завърнаха у дома си.

И Ролф не малко мисли за тая случка. Тъкмо в момента на най-черното отчаяние изходът се намери и той бе толкова прост, толкова естествен, толкова успешен! Положително щеше да го помни, докато е жив. „Винаги има изход и смелото сърце ще го намери.“

ПРОДАВАНЕТО НА КОЖИТЕ

Ако Ролф беше у дома при майка си, тя щеше да разтрива посинелия му отекъл глезен с гъша мас. Лекарят в Стамфорд щеше да го разтрива с грижливо приготвен и пазен в тайна мехлем. Приятелят му индианец пееше проточено и полугласно някаква песен и го разтриваше с еленска лой. Всяко лекуване — различно и всяко — добро, защото всеки от тях правеше нещо да вдъхне увереност у пациента, да му докаже, че за него се вършат големи неща, и всеки помагаше на естествения процес с чести масажи.

Три пъти на ден разтриваше Куонаб посинелия глезен. Лойта предпазваше кожата от разраняване и след една седмица Ролф захвърли патериците.

Месец май беше почти изтекъл; юни хлопаше на вратата, а това значеше, че пролетта е свършила.

През всички векове у човека се е забелязвал подтикът, ако не и навикът, към пролетни преселвания. Отстъпвайки пред него, той или се е преселвал, или е внасял коренна промяна в живота си. Повечето от мъжете в Адирондакските планини, които ловуваха зиме, търсеха работа по свличане на дървен материал по реките през пролетта. Някои, които имаха семейство и постоянен дом, се залавяха да садят картофи, да ловят риба. Ролф и Куонаб не искаха да направят първото и не можеха да направят второто, но въпреки това чувствуваха подтика и решиха да отидат при Уорън с кожата.

Куонаб искаше тютюн... и промяна.

Ролф искаше пушка и да види Ван Тръмпърови... и промяна.

Затова на първи юни всички осъмнаха в лодката — Куонаб седеше на кърмата и караше, а Скукъм лаеше на носа, — поели към оживения населен център: селището на Уорън, състоящо се от един дюкян и три къщи, всичките много далеч една от друга.

Реките бяха много пълноводни и благодарение на работата, която бяха свършили с брадвите си през септември, те изминаха цялата река

на Джисъп, без да се спрат нито веднъж, и останаха да преспят тая нощ на Хъдзън, на цели двадесет и пет мили от дома си.

Дълги, проточили се ята гълъби, отиващи на север, бяха най-многобройната проява на живота. Но един бодливец на брега и мечка във водата докараха Скуъм до висша степен на въодушевление и върховни възжеления, които беше принуден да сдържи.

Вечерта на третия ден пристанаха пред Уорън и бяха сърдечно посрещнати от търговеца, който зарязва купчинка безделници и пристъпи напред:

— Добър ти ден, момче. Я гледай, колко си порасъл!

И това беше така. Нито Ролф, нито Куонаб го бяха забелязали, но сега бяха почти еднакви на ръст.

— Е, и как ви вървя ловът?... О, това е чудесно! — възкликне той, когато всеки от тях стовари по една връзка кожи на тезгяха. — Това е чудесно, трябва да ги полеем. — Но търговецът малко се пообърка, когато и двамата ловци му отказаха. Беше и разочарован, защото тоя отказ означаваше, че ще трябва да получат доста по-добра цена за кожата. Но той не показва яда си и продължи да дърдори: — Май, че тоя път ще ти продам най-хубавата пушка по тия места. — И разбра по изражението на Ролф, че така ще може да изкопчи нещичко.

След това започна преглеждането на кожата и естествено пазаряха се умното бяло момче и търговецът. Индианецът стоеше стеснително настрана, но не пропускаше да помогне с многозначително сумтене и погледи.

— Хайде сега — каза Уорън, когато пред него сложиха една до друга редица кожи от белки, — трийсет белки... малко бледички... струват по три долара и петдесет цента всяка или, от мен да мине, ще кажем по четири долара.

Ролф погледна Куонаб, който, без да го види търговецът, поклати глава, протегна напред дясната си ръка с дланта нагоре, след това рязко я повдигна малко нагоре. Ролф веднага схвана мисълта му и каза:

— Не, не съм съгласен, че са бледи. Аз ще кажа, че са първо качество по тъмния си цвят, всичките до една. — Куонаб вдигна ръката си, разперил петте пръста, и Ролф продължи: — Те си струват по пет долара парчето и нито един цент по-долу.

— Охо! — рече търговецът. — Ти забравяш, че кожата са страшно рисковано нещо; като си помисля за мухъла, молците,

мишките и пазарите, нашата работа е много рискована. Но искам да останеш доволен, та хайде, нека да са по пет долара парчето. Това е чудесна сребърна лисица, тя струва четиридесет долара.

— Как ли не! — рече Ролф, когато Куонаб като че ли хвърли надясно въображаема щипка пясък, което значеше „откажи“.

Двамата бяха говорили за стойността на тая лисича кожа и Ролф каза:

— Ами че аз съм чувал за сребърна лисица, за която платили двеста долара.

— Къде?

— А, в Стамфорд.

— Е да, това е близо до Ню Йорк.

— Разбира се. Нали и ти пращаш кожите си в Ню Йорк?

— Да, ама да ги пратя там струва сума пари. Виж какво — каза Уорън, — ако приемаш да ти я платя в стока, ще направя и аз нещо, ще ти дам сто долара.

— Направи ги сто и двайсет пет и аз ще взема пушка.

— Фююю! — свирна търговецът. — Откъде ти идват такива неща в главата?

— Защо пък да не ми идват? Старият Сай Силван ми предлагаше горе-долу толкова, ако реша да занеса стоката на него.

Това произведе желания ефект — да покаже, че има и други търговци. Най-после сделката бе сключена. Освен лисичата кожа те имаха друга стока за триста долара. Стойността на лисичата кожа беше достатъчна, за да си купят всички хранителни припаси и манифактура, от които имаха нужда. Но Ролф имаше още нещо на ум.

Беше избрал няколко пакета бонбони, няколко пъстри басми и ярки панделки, когато търговецът разбра намерението му.

— Аха, ще ходиш на гости. При кого? Сигурно при Ван Тръмпърови!

Ролф кимна и получи някои много разумни напътвания. Той не купи рокля на Анет, защото част от радостта ѝ трябваше да бъде идването да си я избере лично; но се запаси с няколко великолепни накита, които бяха по десет цента парчето, и панделки, цветовете на които бяха толкова неописуеми, колкото и радостите, които можеха да породят в сърцето на една жена от тоя затънт край.

Гордо стиснал новата си пушка и сложил в кесията си бележка за съвместния им кредит от триста долара, Ролф се чувствуваше като доста важна личност. Когато излизаше от дюкяна, търговецът попита:

— Не сте ли срещнали пак Джак Хоуг, а?

— Да сме го срещнали ли? Хм! — И Ролф разправи накратко за преживелицата им с тоя негодник.

— Точно такъв си е, точно такъв. Тъй му се пада. Голям мръсник беше. Но слушайте, не се лъжете да носите стоката си чак в Лайънс Фолз. Там хората са стиснати и е напълно ясно, че аз мога да ви дам по-добри цени, понеже съм със сто мили по-близо до Ню Йорк.

Тоя урок също не отиде нахалост. Колкото по-близо до Ню Йорк, толкова е по-добра цената; седемдесет и пет долара в Лайънс Фолз, сто и двадесет и пет долара при Уорън, двеста долара в Ню Йорк. Ролф дълго размишлява и тия размишления покълнаха и дадоха плод.

ПАК ПРИ ВАН ТРЪМПЪРОВИ

— Нибоуака! — Куонаб винаги го наричаше „Нибоуака“, когато се чудеше на неговата прозорливост. — Какво ще правим с лодката и нещата?

— Мисля, че ще е по-добре да оставим всичко тук. Калън ще ни послужи с кану.

Те метнаха на рамо пушките, Ролф стисна своята с ръка, запътиха се пеша по пътеката за пренасяне лодките на гръб и след по-малко от два часа бяха при Калън.

— Ами, разбира се, можете да вземете лодката, но елате първо да си хапнете — любезно ги покани Калън според обичаите на тоя затънтен край. Обаче Ролф нямаше търпение и искаше да продължи. Те пуснаха лодката във водата и греблата им се замяркаха бързо по езерото.

Мястото му се видя приятно познато, когато се приближиха. Родитбата на нивите беше доста добра; родитбата на пилетата при хамбара беше добра; а родитбата на дечурлигата пред вратата на къщата беше чудесна.

— Майн хемел, майн хемел! — развика се старият Хендрик, когато те стигнаха пред вратата на обора. В следващия миг той им друсаше ръцете и се усмихваше с широка усмивка. — Влизайте, влизай, момче. Хей, Марта, тук Ролф и Куонаб. Майн хемел, майн хемел! Колко се радвам!

— Къде е Анет? — попита Ролф.

— Ах, бедна Анет, тя треска има малко; не много, само малко. — И той ги отведе в един ъгъл, където на нисък одър лежеше Анет, слаба, бледа и отпусната.

Тя едва се усмихна, когато Ролф се наведе и я целуна.

— Ето на, Анет, аз се върнах да те видя. Искам да те заведа в дюкяна на Уорън да си избереш плат за рокля. Виж, донесох ти първата си бялка и ти направих ей тая кутия. За иглите, с които е украсена, трябва да благодариш на Куонаб.

— Бедно дете, тя болна цяла пролет. — И Марта пропъди с китка острица мухите и комарите, които с бръмчене се въртяха над малката.

— Какво ѝ е? — разтревожено попита Ролф.

— Това ние не знае — беше отговорът.

— Може да има някой, който може да каже — и Ролф погледна индианеца.

— Ах, разбира се! Не ви разказа аз, че винаги... то е така. Винаги, аз искам нещо много. Аз моли добрия господ и винаги, винаги, два пъти сега, той ми прати със следващата лодка. Ах, колко аз благодарен. — Очите на добрия холандец се наляха със сълзи на признателност.

Куонаб коленичи пред болната. Той допря горещата ѝ суха ръка, забеляза учестеното ѝ пресекливо дишане, блестящите очи, недокоснатата купичка с качамак до леглото.

— Блатна треска — рече той. — Аз донеса добро лекарство.

Той тихо излезе и се запъти към гората. Когато се върна, носеше връзка змийски корен, от който направи чай.

Анет не искаше да го опито, но майка ѝ настоя да сръбне няколко глътки от чаша, държана от Ролф.

— Уа! Това не добре — и Куонаб огледа задушната, пълна с мухи стая. — Аз трябва направи шатър. — Той повдигна завивките на леглото. Три-четири едри, плоски, кафяви гадинки бавно запълзяха да се скрият от светлината. — Да, аз направи шатър.

Беше вече късно и всички тръгнаха да си лягат; новодошлите в хамбара. Едва бяха влезли, когато писъците на кокошките придадоха познат обрат на събитията. Когато изтичаха на мястото, оказа се, че не е норка, нито миеща мечка, а Скукъм, заловил се за старите си пакости. При появяването на господарите той побърза да избяга с виновен вид и клекна под кола, за който го връзваха едно време и за който бе скоро вързан пак.

Сутринта Куонаб се зае да прави шатър, а Ролф каза:

— Трябва да отида при Уорън да взема захар.

Захарта беше отчасти истинският повод, а отчасти служеше за прикритие. Щом чу името „блатна треска“, Ролф си спомни, че в Рединг за най-добър лек се смяташе йезуитската кора (станала известна по-сетне като хинин). Беше виждал майка му да я дава на болни много пъти и доколкото му беше известно, всякога с успех.

Всеки търговец в покрайнините (или в затъntenите гори, то е едно и също) държи и известен набор от лекарства и след два часа Ролф напусна дюкяна на Уорън с двадесет и пет фунта захар от кленов сок и шише хининов екстракт в торбата си.

— Казваш, че я мъчат мухите. Защо не вземеш от тоя нов плат за завеса? — И търговецът вдигна мрежест плат против комари, първият, който Ролф виждаше. Положително това беше добро хрумване и едно парче от десет ярда беше най-интересната добавка към покупките му. Стойността на всичко бе писано на сметка и след още два часа той беше отново при Ван Тръмпърови.

На сенчестата страна на къщата Куонаб беше направил малък шатър от чаршаф. Детето лежеше на ниско легло от борови клони. Близко до входа тлееше огън от кедрови дърва и мързеливият ветрец обвяваше всяка пролука в шатъра с благоухания му дим.

До възглавието на леглото с кокоше крило в ръка, за да пази от промъкналите се няколко комара, седеше индианецът. Очите на детето бяха затворени, то спокойно спеше. Ролф се примъкна тихичко напред и сложи ръката си върху нейната — тя беше хладна и влажна. Той влезе в къщата с покупките си. Майката го посрещна с радостен поглед: Да, на Анет й било малко по-добре; тя спяла тихо, откакто я изнесли навън. Майката не могла да разбере. Защо индианецът искал тя да е заобиколена с борови вейки? Защо е тоя кедров пушек? И защо е тая чудновата песен? Да, ето я пак. Ролф излезе вън да види и чуе. Индианецът лекичко удряше с пръчка, обмотана с парцал, тенекиен тиган и пееше песен. Думите, които Ролф научи по-сетне, бяха:

*„Ела, Калъскап, изпъди вещиците,
дошли да сторят зло на скъпото дете.“*

Анет не се помръдваше и дишаше леко, унесена в сладка, успокояваща дрямка, първата от дни насам.

— Няма ли тя по-добре в къщата да е? — пошепна разтревожената майка.

— Не, остави Куонаб да прави каквото си знае. — И Ролф си зададе въпрос, дали някой бял е седял до малкия Уи-уиз, за да пъди мухите от смъртното му ложе.

НОВАТА РОКЛЯ НА АНЕТ

„Дълбоките чувства нищо не струват сами по себе си; отърви се от тях и ще бъдеш някой; излей ги в сълзи и няма да струваш дори и колкото човек с каменно сърце.“

Из мъдростите на
Сай Силван

— Куонаб, ще изляза да й ударя един тетрев.

— Ъф, добре.

И Ролф тръгна. За миг беше склонен да отстъпи пред молбата на Скукъм да му позволи да тръгне с него, но му дойде на ум друг, подобър план. Скукъм най-вероятно щеше да му намери женски тетрев, който никой не би следвало да убива през юни, а имаше прост начин да намери мъжки, и тоя начин бе да слуша. Беше настъпила вечерната тишина и преди да измине и половин миля, Ролф чу в далечината „Туп, туп, туп... rrrrrrrr“ на токуващ тетрев. Той се запъти бързо и предпазливо към мястото и зачака следващото токуване. Тетревът се бавеше, затова момчето коленичи до обрасъл с мъх гнил пън и го зачука с ръце, за да имитира токуването. Повикът веднага бе последван от отговор.

„Туп... туп... туп, туп rrrrrrrr“ — прозвуча с войнствен замах и жар и като подпълзя по-наблизо, Ролф видя тетревът да се разхожда наперено напред-назад по едно паднало дърво на четирийсетина крачки от него. Той бавно се прицели — не в главата — с тая непозната пушка от четиридесет крачки, — а в тялото. При изстрела птицата падна мъртва и в сърцето на Ролф се надигна малка вълна на радост; той сметна, че се радва зарад болната, но при по-внимателен анализ можеше да се окаже, че то се дължи не по-малко на гордостта му от себе си и от новата пушка.

Вече се свечеряваше, когато се върна и намери старите холандци доста развълнувани.

— Тоз индианец, той казва не внася Анет вътре за през нощта. Как спи тя вън... като куче... като негър... като скитница? Я, то лошо, нали? — И нещастният Хендрик изглеждаше много разтревожен и объркан.

— Хендрик, мислиш ли, че господ изпраща през нощта по-лош въздух, отколкото през деня?

— Ах, не знае.

— Е, нали виждаш, че Куонаб знае какво прави?

— Да.

— Остави го, тогава, да го прави. Той или аз ще спим до детето; тя ще е добре. — И Ролф си помисли за ужасните кафяви буболечки, които пъплеха под завивките вътре.

Ролф имаше голяма вяра на индианеца като лечител, но още по-голяма вяра имаше на майка си. Беше твърдо решил да даде на Анет от хинина, но все пак не се решаваше да се намеси. Най-после рече:

— Доста се поразхлади вече; ще сложа тия тънки завеси около леглото й.

— Ъф, добре! — Но червенокожият остана да си седи там, докато Ролф ги слагаше.

— Няма нужда да стоиш тук повече. Аз ще я гледам, Куонаб.

— Скоро дам на нея още лекарство — беше нежеланият от Ролф отговор. Тогава прибягна до нова хитрина:

— Искам да вземеш тоя тетрев и да свариш супа. Аз съм хващал отровен бръшлян, та не смея да го пипам.

— Ах, аз направи това. Аз може направи това сама. — И пълната майка остави последното си бебе в люлката и тронаво забърза да сготви птицата.

„Пак нищо не стана“ — помисли си Ролф, но съобразителността на янки не го напускаше. Той сложи ръка върху купата с чай от змийски корени. Беше едва топличък.

— Горещ ли й го даваш или студен, Куонаб?

— Горещ.

— Ще го занеса да го стопля.

Той го отнесе, като си мислеше: „Ако Куонаб не ми позволи да й дам екстракта от кората, аз ще го накарам да й го даде той.“ В

полумрака на кухнята не беше никак трудно съвсем незабелязано да добави към чая четвърт от екстракта. Когато чаят се сгръ, той го занесе пак и индианецът лично даде лекарството на момичето.

Когато стана време за лягане и Анет чу червенокожият човек да казва, че ще спи до нея, тя повика със слаб глас:

— Мамо, мамо! — А после ѝ пошепна на ухото: — Искам Ролф да спи тук.

Ролф постла одеялото си до леглото и заспа лек сън. Веднъж-дваж се надигна да погледне Анет. Тя мърдаше на сън, но не се будеше. Той се погрижи завесите против комарите да са на място и спа до сутринта.

Нямаше никакво съмнение, че детето беше по-добре. Подновилият се интерес към храната беше първият признак и тетревът послужи за целта, за която е бил създаден. Змийският корен и хининът извършиха хубава работа и тя започна бързо да оздравява. Естествено беше майка ѝ да поиска да си я прибере вътре. То се разбираше само по себе си, че момичето трябва да се прибере. Те приемаха като неизбежно зло, че винаги ще имат тия кафяви буболечки в леглата.

Но Ролф беше на друго мнение. Той знаеше какво щеше да си помисли и да направи майка му. Това наложи още веднъж да отиде при Уорън и лекарството, което донесе, беше една много миризлива течност, наричана в ония дни „каменно масло“ — нефт. Когато намазаха всички пукнатини в леглото и в близката стена с течността, тя много помогна, макар и да не можа да премахне съвсем тая напаст — „гадовете, дето пъплят в нощта“.

Междувременно Куонаб се отплащаше за гостоприемството, като работеше в стопанството. Но като се измина една седмица, започна да проявява нетърпение.

— Нали имаме достатъчно пари, Нибоуака, защо стоим тук?

Ролф вадеше кофа вода от кладенеца в това време. Той спря с тежкия товар на геранилото и рече бавно:

— Не знам.

Ако кажеше цялата истина, тя щеше да е, че това е единственият домашен кът, който познава. Държеше го тук жаждата за семеен кръг, а скоро стана ясно, че същата причина караше Куонаб да скита от място на място.

— Чух — каза индианецът, — че моето племе все още живее в Канада, отвъд нос Рауз. Бих искал да ги видя. Ще се върна през червения месец (август).

Те взеха под наем малко кану и една ясна утрин Куонаб отплава със Скукъм на носа, за да измине сто и двадесетте мили по спокойните води на езерата Джордж и Шамплен. Ладията му се превърна в тъмно петънце на водата; сетне бавно изчезна и остана да се вижда само бляскащото гребло, но и то се загуби зад един нос.

На другия ден Ролф съжаляваше, че е оставил Куонаб да замине сам, понеже Ван Тръмпър, изглежда, нямаше да има нужда от помощ още цял месец, тоест не можеше да плаща на работник, и при все че Ролф можеше спокойно да постои няколко дни и да поработи, за да се отплати за храната, това положение скоро щеше да натежи и на двамата.

Но имаше едно нещо, което трябваше да направи, преди да си тръгне: да заведе Анет да си избере плат за рокля. Тя беше вече здрава и една сутрин двамата, Ролф и тя, тръгнаха с лодката. Нито бащата, нито майката можеха да напуснат дома си. Те си имаха свои опасения, но какво можеха да сторят? Тя беше весела и щастлива, изпълнена с детинска радост, присъща на тая възраст, и за пръв път в живота беше изправена пред такава важна задача.

По лицето ѝ се четеше нещо повече от детинска радост — някой по-възрастен човек щеше да го забележи, но Ролф не виждаше такива неща. Тя проявяваше склонност да поруменява, когато се смееше, едно предразположение да дразни „батко си“, да го тормози за разни дреболии.

— Хайде разкажи ми още за „Робинзон Крузо“ — подхвана тя, щом се качиха в лодката, и Ролф заразправя отново старата занимателна история пред жадна слушателка, която обаче я критикуваше от гледна точка на обстановката в едно стопанство край езерото Джордж. „Къде е била жена му?“ „Как е могъл да има стопанство без кокошки?“ „Сушеното грозде трябва да е вкусно, но аз бих предпочела свинско пред козе месо“ и така нататък.

Ролф, разбира се, защитаваше Робинзон Крузо и беше неприятно изненадан, когато тя каза, че Куонаб бил неговият Петкан.

На западния бряг трябваше да поканят госпожа Калън да дойде да им помогне да пазаруват, но във всеки случай трябваше да вземат

назаем кон и каруца. Нито госпожа Калън, нито каруцата бяха свободни, но с кон им услужиха на драго сърце. Анет се настани удобно върху куп одеяла и като се разбъбра, не се спря, а Ролф закричи до коня, сериозен и внимателен, с превъзходството на много по-стар брат. Така изминаха те петте мили път и стигнаха в дюкяна на Уорън. Нервна и развълнувана, с блеснали очи, Анет сложи на тезгяха своята кожа от бялка, получи пет долара и се зае със страхотната задача да избере плат за първата си рокля от истинска, неподправена шарена басма, а Ролф откри, че радостта, която му достави новата пушка, бе твърде незначителна в сравнение с епохалното, всепоглъщащото, неизразимото, омайващото блаженство, което едно момиченце може да изпита от първата си неограничена възможност да избере парче шарена басма.

„Прекрасни?“ Нима може с обикновени думи да се опише разкошът на златисто жито, смесено безразборно със зелени и алени макове на яркосин фон. Не, трябваше да видите плата на Анет, иначе не е мислимо да почувствувате съответното възмущение. А когато те откриха, че са им останали още достатъчно пари, за да добавят към великолепната покупка червен памучен чадър, всички засияха от съчувствена радост, а търговецът, разчувствуван от възмущаващия момент, добави от себе си комплект копчета от *лъскав пиринч*.

Уорън държеше „гостилница“ и това беше хитрина, която го отърваваше от вкарващо в разноси гостоприемство. Решил да бъде докрай истински кавалер, Ролф покани Анет на масата в гостилницата. Тя съвсем се слиса от великолепието на покривката и белите чинии, но всички се държаха с нея много мило. Уорън се обърна към един непознат на другата страна на масата и явно продължи подхванат преди това разговор:

— Да, бих искал да пратя цялата партия в Олбъни тая седмица, ако мога да намеря още един човек за лодката.

Ролф веднага се заинтересува и попита:

— И какво ще му платиш?

— Двайсет и пет долара и храна.

— Мога ли аз да свърша тая работа?

— Ами... — каза Уорън, сякаш обмисляше въпроса. — Не знам, но мисля, че можеш. Ще тръгнеш ли утре?

— Ще тръгна, за един месец.

— Добре, дадено.

Така Ролф направи решителната крачка, която оказа влияние на целия му живот.

А Анет шепнеше радостно и възбудено:

— Може ли да си взема от това, ами от това?

Тя сочеше всяко непознато за нея ястие, което видеше пред себе си, и получаваше от всичките.

След обяда тръгнаха обратно. Анет стискаше в ръце новите си богатства и непрекъснато дърдореше, а Ролф вървеше до коня, дълбоко замислен, отговаряше на бръщолевенето, но беше потиснат от мисълта за раздялата на другия ден. От тоя унес най-сетне го изтръгна някакъв дращещ звук над главата и остра забележка:

— Ролф, ще скъсаш новия ми чадър, ако не водиш коня по-добре!

Към два часа пристигнаха у Калънови. След още един час бяха прекосили езерото и Анет, прегракнала от радост, се хвалеше със съкровищата си пред учудените и завистливи погледи на своите братя и сестри.

Ушиването на рокля беше просто нещо в ония дни и Марта обеща:

— Да, някой ден, когато един час имам, аз нея ушая.

Междувременно Анет дълбоко и самодоволно въздишаше, потънала в съзерцание на жълтото, червено, зелено и синьо великолепие, облечена с което щеше скоро да се появи пред обществото. И когато дойде часът за лягане, заспа, притиснала плата за рокля в прегръдките си и с червения чадър, отворен над главата, капнала, но неизказано щастлива.

ПЪТУВАНЕТО ДО ГОЛЕМИЯ ГРАД

*Загубен човек е оня, който не е цар в някое
ъгълче.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Децата още не бяха станали, когато Ролф тръгна на път сутринта. Той зърна Анет, която все още спеше под червения чадър, но платът и пиринчените копчета бяха паднали на пода. Момчето се качи в лодката. Мъртвото затишие на ранната утрин цареше над водата и ладийката се плъзгаше и летеше към отсрещния бряг. След половин час той пристана пред Калънови. След малко повече от час ту ходене, ту потичкване беше при Уорън, готов за работа. Когато Ролф влезе, як и пъргав, порумениял, със сини очи, блеснали от мисълта, че ще види Олбъни, търговецът неволно се възхити от него, особено когато си спомни всичките им срещи — срещи, при които бе успял да долови проникателен млад ум, умеещ да преценява и бързо да взема решения.

Загледан в жилавото, червенобузо момче, Уорън попита:

— Слушай, Ролф, ти индианец ли си?

— Не.

— Мелез ли си?

— Не, аз съм янки, казвам се Китеринг; аз съм се родил и пораснал в Рединг, Кънетикът.

— Май наистина на такъв ми изглеждаш. Първо те взех за индианец; много мургав ми се видя тогава (и Ролф се засмя вътрешно, като си спомни за ореховата боя), но трябва да ти кажа, че се радваме, дето си бял. Хей, Бил, това е Ролф, Ролф Китеринг, той ще върви с теб в Олбъни.

Бил, полубезделник, с ръце и крака, които изглеждаха като разглобени, на средна възраст, дюстабан, с остри сиви очи, вдигна глава от денка, който връзваше в момента.

Тогава Уорън дръпна Ролф настрана и обясни:

— Тоя път изпращам всичките си кожи. Десет бали по шейсет фунта всяка, горе-долу цялото ми състояние. Искам да ги закарате право при Вандам и да не ги оставяш ни денем, ни нощем, докато не му ги предадеш. Той е близо до пристанището. Казвам ти го по две причини. Реката гъмжи от крадци и пирати. На тях чудесно би им дошло да отмъкнат някой вързоп кожи за петстотин долара. Освен това няма друг като Бил на реката и е верен като куче, но има слабост към чашката, а пийне ли си, свършено е с него. А пък съм забелязал, че ти никога не си приел да пиеш тук. Та недейте спира в Трой, а когато стигнете в Олбъни, вървете право при Вандам. Ще имате писмо, в което всичко ще бъде обяснено, и той ще ви снабди със стоките, които трябва да докарате тук. Той ми е нещо като съдружник и нареди ли нещо, все едно че съм го наредил аз. Струва ми се, че би трябвало да отида сам аз, но това е времето, когато всички ми носят кожи, и трябва да съм на мястото си, за да се пазаря, а пък има твърде много молци, та да рискувам да ги държа още в склада.

— Да речем, че Бил поиска да спрем в Трой? — каза Ролф.

— Няма да поиска. Той е разбран, стига да е трезвен. Аз съм му дал писмото.

— Не би ли могъл да дадеш писмото на мен, за всеки случай?

— Боже, Бил ще се ядоса и ще ме напусне.

— Той няма да знае.

— И това е вярно, ще ти дам.

И тъй, когато те потеглиха, от външния джоб на Бил демонстративно стърчеше важно писмо с нареждания. Ролф, без да знае никой друг освен Уорън, носеше дубликат, увит в мушама и скрит във вътрешен джоб.

Бил наистина беше незаменим на реката, добър и благ стар ловец, много по-силен, отколкото изглеждаше. Той знаеше какво струват кожата и колко е опасно да ги измокриш и не рискуваше да плава по съмнителни бързеи. Това означаваше много пренасяния на гръб и много тежък труд.

Интересно дали хората си дават сметка какъв тежък труд е пренасянето на товара и лодката по суша? Нека тоя, който иска да разбере, нагърби петдесетфунтов чувал с брашно и измине четвърт миля по равно в хладно време. Освен ако се е упражнявал, товарът ще

му се види тежък много преди да е изминал половината път. Да речем, че вместо да е чувал с брашно, товарът има остри ъгли, носачът скоро ще се измъчи. Да речем, че носената тежест е двойно по-голяма; тогава напрежението е много по-голямо от двойно. Да речем най-сетне, че пътят не е четвърт миля, а цяла миля и не върви по равно, ами през блата, камънаци, паднали дървета и коренища, и времето не е хладно, а задушен летен ден в гора с комари, забиващи се във всяко голо местенце по тялото, а двете ръце са заети да крепят товара или да се хващат за клони при изкачване по стръмнини, тогава ще имаме известна представа за ужасите на пренасянето на гръб; а те бяха много, тия пренасяния, и всяко означаваше шест преминавания на пътя със и пет без товар за всеки от лодкарите. Какво чудно тогава, че хората рискуват да преплават някой бесен бързей, вместо да пренасят товара и лодката през пълни с насекоми гори.

Това беше тежко доказателство за верността на Бил и колко пъти заобикаляха те пеша бързеи, по които той беше минавал с лодка, защото в тоя случай под клетва му беше поверена тая ценна стока — *кожи*.

Смяташе се, че разстоянието от Уорън до Олбъни е осемдесет мили. Но имаше много спиране и пренасяне, което значеше голямо бавене, и се мина цяла седмица, преди Бил и Ролф да отминат селищата Гленз Фолз, Форт Едуард и Скълървил и да прекарат тежко натовареното си кану по спокойната река край малкото градче Трой. Безделници им подвикваха от брега, но Бил остана глух за всички съблазни и те продължиха нататък, щастливи пред мисълта, че сега е дошъл краят на тревогите им. Сетният бързей бе отминат, широкият воден простор ги водеше към тяхното пристанище.

ОЛБЪНИ

Само човек, който в младостта си е зърнал най-сетне някой голям град, за който е мечтал целия си живот и е копнял да го види, може да разбере какво е чувствувал Ролф, когато те минаха големия завой и Олбъни — *Олбъни* се откри пред очите му. Олбъни, първият признат със закон град на Съединените щати; Олбъни, столицата на целия щат Ню Йорк; Олбъни, процъфтяващият метрополис с близо шест хиляди човешки души, живеещи в него; Олбъни с неговия Капитолий, красив и величествен, издигнал се над мощния воден път на Хъдзън, водещ към откритото море.

Дългата редица пристани представляваха гора от мачти, преплетена с паяжината на корабни въжа; водата гъмжеше от лодки и кану; над дървените складове зад пристаните се издигаха редици от дървени къщи, а високо над всичките тях — достойно увенчаващият ги Капитолий.

Ролф разбираше малко от кораби и като оглеждаше всичките съдове с мачти, погледът му се спря върху някакъв странен, четвъртит плавателен съд с по едно огромно водно колело от двете страни. Сетне, когато стигнаха до по-удобно място, можа да прочете името „Клермонт“ и разбра, че това е прочутият параход на Фълтън — първият във века на параходите.

Но Бил не бе обзет от такива чувства. Олбъни, Хъдзън, „Клермонт“ и всичко друго му бяха отдавна познати и той равнодушно насочи лодката към пристана, който знаеше от едно време.

Безделниците, наклеявали по кнехтовете, го поздравиха първо със закачки, но когато лодката дойде по-близо, те го познаха.

— Здравей, Бил, пристигна ли пак? Добре дошъл! — И всички един през друг се спуснаха да измъкват лодката на брега.

— Гледай, гледай, та това си наистина ти! — рече довереният човек на едни търговци на кожи с извънредно дружелюбен тон. — Заповядай, отбий се да пийнем по чашка.

— Не-е-е, драги — решително заяви Бил, — няма да пия, докато не си свърша работата.

— Хайде, Бил, ей я кръчмата на Ван Руст на десетина крачки, тъкмо е отворил буре с най-хубавата ракия от години насам.

— Не, казвам ви, няма да пия... сега.

— Е, хайде, добре, ти сам си знаеш. Помислих си, че може да ти е приятно да ни видиш.

— Че не ми ли е приятно?

— Здравей, Бил — приближи се зет му. — Ех, че се радвам, пък и сестра ти няма търпение да те види. Ще му обърнем по чашка по тоя случай.

— Не, Сам, няма да пия, чака ме работа.

— Хайде само по една, да ти се избистри умът. Пък след това свърши си работата и ела пак при нас.

И Бил отиде да обърне само една чаша, за да си избистри ума.

— След две минути съм тук, Ролф, — но Ролф не го видя вече сума дни.

— Няма да сгрешиш, ако дойдеш с нас, малкия — обади, един червенонос мъж от купчинката. Но Ролф поклати глава.

— Чакай, ще ти помогна да ги свалиш на брега — предложи друг прекалено любезен едноок човек.

— Не ми трябва помощ.

— Как ще ги прехвърлиш всичките сам?

— Е, има едно нещо, за което ще съм благодарен, ако го направиш: да отидеш да доведеш Питър Вандам.

— Аз ще ти пазя нещата, докато отидеш сам ти.

— Не, аз не мога да ги оставя.

— Да те вземат тогава мътните! Да не съм ти момче за поръчки?

И Ролф остана сам.

Беше неопитен в тая работа, но вече започваше да си дава сметка за силата на тая дума „кожи“ и за важността на търговията с тях. Кожите бяха единствената ценна стока в пустошта, която можеше да донесе само ловецът. Търговците по света налитаха на кожите като на злато и много повече, отколкото на скъпоценни камъни.

Тая стока беше толкова лека, че дори в ония дни един центнер^[1] кожи можеше да струва от сто до пет хиляди долара, тъй че човек с връзка хубави кожи се смяташе за капиталист. Печалбата от тая

търговия беше добра за ловеца, много голяма за търговеца, който удвояваше първоначалната си печалба, като заплащаше в стоки, но тя беше огромна за посредника от Олбъни и колосална за нюйоркчанина, който препродаваше в Лондон.

При такъв съблазън нямаше нищо чудно, че много повече земи се изследваха и разработваха за добив на кожи, отколкото за заселване или дори за злато, и много повече сериозни престъпления и отявлени грабежи се извършваха зарад правото да продадеш няколко кожи, отколкото при всяка друга законна търговия. Тия неща бяха нови за Ролф тая година, но той се учеше, а забележките на Уорън за кожите, запечатали се в ума му, добиваха все по-голяма стойност. Всяка случка от началото на пътуването им беше придавала все по-голяма тежест.

Утрото мина, без Бил да се върне, та когато след обяда пристигнаха няколко боси хлапета, Ролф им каза:

— Знае ли някой от вас къде е къщата на Питър Вандам?

— Да, ето я там — и те посочиха голяма къща от цели трупи на по-малко от сто крачки.

— Познавате ли го?

— Да, той ми е татко — рече изрусяло от слънцето хлапе с луничаво лице.

— Ако го доведеш тук веднага, ще ти дам десет цента. Кажи му, че съм му докарал стока от Уорън.

Препускащите момчета вдигнаха прахоляк като стадо мустанги, защото десет цента бяха десет цента в ония дни. И много скоро на пристана се яви висок, червендалест мъж. Беше холандец само по име. На пръв поглед не се отличаваеше от другите безделници, но беше по-едър и имаше по-делови вид, когато човек го поразгледаше по-отблизо.

— Теб ли те праща Уорън?

— Да, господине.

— Самичък?

— Не, господине. Пристигнах с Бил Баймъс. Но той ме заряза отзарана: не съм го видял оттогава. Страх ме е да не е загазил.

— Къде отиде той?

— Влезе ей там с няколко приятели.

— Ха, той все ще направи такова нещо; то се знае, че е загазил. Цяла седмица за никъде няма да е. Миналия път малко остана да загуби цялата пратка. А сега да видим какво сте докарали.

— Вие ли сте господин Питър Вандам?

— Аз съм, разбира се.

Ролф все още го гледаше със съмнение. Наоколо се беше събрала купчинка хора и Ролф чу няколко гласа:

— Да, това е Питър, не се безпокой.

Но Ролф не познаваше никого от говорещите. Озадаченият му вид отначало раздразни, а след това се видя забавен на холандеца и той се закикоти от все сърце.

— Гледай, гледай, какво лошо мнение имаш за нас! Ето на, погледни това — и той измъкна пачка писма, адресирани до господин Питър Вандам. След това извади златен часовник, надписан на гърба „Питър Вандам“, сетне показва закачен на ланеца печат с надпис „Петрус Вандамус“; после се обърна към едно хлапе и му каза:

— Я изтичай, ей там върви преподобният доктор Пауелус, може той да ни помогне.

Тогава свещеникът, облечен в черно, с панталони със закопчалки на колената, с шапка като лопата, се приближи и тържествено заяви:

— Да, млади приятелю, можеш да оставиш всички съмнения и да бъдеш сигурен, че това е нашият твърде уважаван енорияш господин Питър Вандам, човек с добро име сред търговците.

— А сега — добави Питър, — с помощта на кръщелното и венчалното ми свидетелства, които ще ти представя час по-скоро, надявам се, че ще можеш да ме признаеш.

Положението, напрегнато отначало, ставаше все по-смешно и по-смешно и насъбралите се високо се разсмяха. Ролф не се смути и бавно каза с усмивка:

— Склонен съм да помисля, че сте наистина господин Питър Вандам от Олбъни. Ако е така, това писмо е за вас, а също и този товар.

С това пратката бе предадена.

Бил Баймъс не е предал другото писмо до ден-дневен. Официално той беше отишъл при сестра си, обаче тя почти не го видя, понеже престоят му в Олбъни се превърна, както винаги, в непрекъснато пиянство. Беше ясно, че ако не беше Ролф, можеше да има големи загуби на кожи, и Вандам му се отблагодари, като го покани у дома си, където историята за трудното установяване на самоличността му създаваше повод за буен смях и грубовати шеги много дни след тая случка.

Обратната пратка за Уорън се състоеше от стоки, които Вандам имаше на склад, и някои неща, намирането на които в града отне един-два дни.

Когато Ролф подреждаше и опаковаше нещата на следващия ден, висок, слаб, добре облечен младеж влезе при Вандам с вид на свой човек.

— Добро утро, Питър.

— Добър ви ден, господине.

Двамата заговориха за родитбата и за политика. След малко Вандам рече:

— Ролф, я ела тук.

Момчето се приближи и бе представено на високия младеж, който беше наистина много слаб и изглеждаше кажи-речи като болен.

— Това е господин Хенри ван Кортланд, синът на негово благородие губернатора и много учен юрист. Той иска да отиде на дълго ловно пътуване заради здравето си. Аз му казвам, че ти си горедолу човекът, от който има нужда.

Това беше толкова неочаквано, че Ролф се изчерви и заби поглед в земята. Ван Кортланд веднага се залови да обяснява:

— Виждате ли, аз не съм много здрав. Искам да поживея три месеца на открито, да полозувам и да бъда далеч от всякаква работа. Ще ти платя сто долара за трите месеца, за храната и услугите ти като водач. А ако остана доволен и имам sluка в лова, ще ти дам още петдесет долара, когато се върнем в Олбъни.

— Много бих искал да ви бъда водач — каза Ролф, — но аз имам другар. Трябва да разбера дали той е съгласен.

— Да не е този пияница Бил Баймъс?

— Не! Моят другар по лов, той е индианец. — Сетне, след като позамълча, Ролф додаде: — Няма да искате да тръгнете, докато има мухи и комари, нали?

— Не, искам да прекарам спокойно. Но когато поискаш след първи август.

— Обещал съм да помогна на Ван Тръмпър с жътвата; това ще отнеме по-голямата част от август.

Докато Ролф говореше, младият адвокат го прецени с поглед и си каза: „Той е точно каквото търся.“

И преди да се разделят, те се споразумяха, че Ролф ще дойде в Олбъни с Куонаб колкото може по-рано през август, за да уредят ловния излет за сина на губернатора.

[1] Центнер = 100 фунта = 45,3 кг — Бел.пр. ↑

СПАСЯВАНЕТО НА БИЛ

Балите бяха готови и лодката наново насмолена три дни след пристигането им, но от Бил все още нямаше и помен. Човекът, изпратен в дома на зет му, съобщи, че там не са го видели от два дни. Въпреки факта, че Олбъни наброяваше близо „шест хиляди човешки души“, едно кратко търсене сред пристанищните мошеници скоро помогна да се открие убежището на грешника. И най-злият му враг щеше да го съжали: една развалина със зачервени очи, изгладнял, болен и треперещ, останал без сили човек, преследван от съвестта си, понеже повереното му писмо бе загубено, товарът откраднат (така го утешили другарите му), а неопитното провинциално момче убито и хвърлено в реката. Какво чудно тогава, че го беше страх да се покаже на дневна светлина! А когато големият Питър и самият Ролф в кръв и плът се изправиха пред него вместо шерифа и му казаха да остави тия глупости и да се качи на лодката, той се разплака с горчиви сълзи на разкаяние и се закле, че *никога, никога, никога*, до края на живота си няма вече да докосне спиртни питиета с устните си. Това настроение се задържа почти един и половина дни, а следи от него се забелязваха три дни.

Те отминаха Трой, без да имат желание да спрат, и започнаха сражението си с реката. Беше по-трудно, отколкото на идване, защото пътуваха срещу течението, когато гребяха по нагорница, когато пренасяха на гръб, равнището на водата беше по-ниско, товарът — по-тежък, а Бил — позагубил силата си. Десет дни им бяха необходими да изминат тия осемдесет мили. Но стигнаха благополучно, и товарът и всичко друго, и застанаха живи и здрави пред Уорън на двадесет и първия ден след тръгването си.

Бил беше добил стария си вид. Важно и гордо отиде той при Уорън и му връчи голямо писмо, на което отвън пишеше „Товарителница“, а когато търговецът го отвори, прочете вътре: „Приносителят на настоящото, Бил Баймъс, е негоден за работа. Не му

поверявайте превоз на стоки до Олбъни занапред. (Подписал) Питър Вандам.“

Очите на Уорън заблестяха, но той не каза нищо. Само дръпна Ролф настрана и каза:

— Хайде, дай го.

Ролф му даде истинското писмо, което беше донесъл без знанието на Бил, и Уорън научи някои неща, които бе знаел предварително.

Договорът на Ролф беше за един месец; до изтичането му имаше още десет дни и тия десет дни той мереше захар, проверяваше сметки, доеше кравите и наблюдаваше откупуването на кожи. Уорън не искаше момчето да види прекалено много от търговията с кожи, но Ролф бързо долови, че главните правила бяха: напий продавача, ако можеш: „огнена вода срещу кожи“ — това беше основното положение; след това оценявай всичките кожи като средно или второ качество, когато продавачът иска да му платиш в брой, но бъди отстъпчив, щом плащането ще бъде в стока. Това създаваше много допълнителни вратички за хитруване при теглене, оценяване, изплащане и фирата, а освен това той забеляза, че цените в Олбъни бяха с тридесет до петдесет на сто по-високи от цените на Уорън. Въпреки това Уорън минаваше за чудесен човек, добър съсед и верующ християнин. Но беше общоприето да се смята, че търговията с кожи, също както и с коне, си има свои собствени нравствени начала.

Няколко дни преди изтичането на договора им Уорън каза:

— Не искаш ли да го подновим за още един месец?

— Не мога, обещах на Ван Тръмпър да му помогна с жътвата.

— Какво ще ти плати?

— Седемдесет и пет цента на ден и храна.

— Аз ще ти дам един долар.

— Аз съм дал дума — рече Ролф с изненада.

— Подписали ли сте някакъв документ?

— Няма нужда от документи. Единствената цел на документите е да покажат, че наистина си дал дума — каза Ролф, като повтаряше с нарастващо възмущение думите на майка си.

Търговецът изсумтя с известно презрение и не каза нищо. Но си даде сметка колко ценно е едно момче, улегнал, схватлив работник,

който не пие и държи докрай на даденото обещание; затова след малко каза:

— Добре, ако Ван не те иска сега, върни се при мен за една-две седмици.

Рано сутринта Ролф събра дреболиите, които беше купил за малките деца, и книгата за Анет (хубава история за едно безупречно момиче, което умряло и отишло на небето), разкрасена с вълнуваща гравюра на корицата. След това измина познатите пет мили с ход, с който за един час стигна при езерото.

Ван го поздрави като завърнал се у дома си брат.

— Хупаво, Ролф, много добре видя теб пак. Точно какво аз иска. Хей, Марта, аз каза тебе. Ах, колко аз щастлив!

Да, наистина. Сеното беше готово за косене. Ечемикът вече жълтееше. Така Ролф заживя в стопанството и се залови за работа, която предишната година не беше по силите му, защото сега духът на планините го въодушевяваше със своя подтик към растеж, със своята радост от усилието, с чудесното чувство на силата. И всички, които виждаха дългокракия и дългорък младеж с правия гръб да върти вилата или брадвата, или мотиката, по един или друг начин изказваха мисълта: „Ще стане добър мъж един ден, от тия, с които е добре да бъдеш приятел.“

БОЛНИЯТ ВОЛ

Месецът на гръмотевиците мина бързо; сеното беше прибрано, ечемикът — донякъде. Ден след ден белоглавите волове се трудеха в скърцащия ярем и товарите сено и зърно тежко се друсаха през коренищата и пъновете на разчистените целини. Всичко вървеше добре, когато, както винаги, удари гръм от ясно небе. Бък, волът от дясната страна, се разболя.

Хора, които малко познават добитъка, са писали много за кроткия и търпелив вол. Хора, които го познават добре, твърдят, че волът е „най-проклетият от всички проклети животни“, подлизурко, побойник, страхливец, крадец, кръшкач, измамник, и когато не върши пакост, крои да я извърши. Най-подлото товарно муле, което някога е хвърляло товара си, е истинско гълъбче с жълто на човката в сравнение със средния вол. Срещат се и смирени волове, но те са рядкост; повечето са коварни, някои са опасни и от тях е най-добре да се отървеш, защото подвеждат другаря си по ярем и заблуждават своя колар. Двата вола на Ван проявяваха обикновените разнообразни и противоположни настроения. Държаха се добре, когато с тях се отнасяха добре, а Ролф умееше да го прави по-добре от Ван, защото беше „порасъл с волове“, докато холандско-английският многословен, завален език на Ван като че ли беше доста неразбран за големите впрегнати твари. По-простото размахване на камшика и пестеливите заповеди на янкито се увенчаваха с толкова очевиден успех, че Ван се отказа от олицетворяващия властта камшик и Ролф караше колата.

Обикновено коларят върви от лявата страна, близо до главите на впряга и вика „джи!“ (дясно), „хо!“ (ляво), „ставай!“, „полека!“ или „хоу!“ „стой“, като придружава заповедта с размахване на камшика. Глупави колари шибат воловете от лявата страна, когато искат те да извият надясно и обратното; обаче всеизвестно е, че всички добри колари почти не бият воловете си. Или пести ударите, или ще развалиш впряга. Затова не се мина дълго и Ролф можеше да ги кара, седнал върху товара, когато прехождаха от кръстец до кръстец из

нивите. Тоя заповеднически глас му спаси живота или поне ръцете и краката едно утро, защото стъпи накриво, препъна се и падна между воловете и колата. В същия миг впрягът потегли, но звънкото му „Хоу!“ ги накара да се заковат на място и го спаси. Ако това „Хоу!“ беше извикал Ван, то щеше да ги накара да хукнат бегом, защото всеки негов вик означаваше, че ще последва удар с камшик.

Така Ролф спечели уважението, ако не и обичта, на огромните животни. Той се занимаваше все повече и повече с тях и ето една тъжна утрин, към края на прибирането на ечемика, пристигна Ван:

— Ах, какво ще прави аз! Какво ще прави аз! Тоя вол Бък, той още малко и умре.

Уви, Бък наистина лежеше на земята и ту повдигаше глава, ту я отпускаше и от време на време надаваше кратки стонове.

Само преди четири години Ролф беше видял същото нещо в Рединг. Въртенето на очите, свиването на коремните мускули, напъните и стоновите.

— Това са колики; имаш ли джинджифил?

— Не, аз има само тоя течен сапун.

Какво общо имаше течният сапун с джинджифил, не беше ясно и Ролф се зачуди да не би той да имаше някаква рядка тайнствена лечебна сила, останала неизвестна на майка му.

— Знаеш ли някъде тук наблизо брястове?

— Да.

— Тогава донеси един наръч кора за варене, докато аз набера малко мента.

Те вариха брястовата кора, докато от нея остана едно котле кафява слуз. Ментата изсушиха върху печката, докато можеше да се стрие на прах, и я смесиха с брястовата каша. Намериха малко сыра и сода, забъркаха ги и тях, без много-много да разсъждават, и забързаха при огромното безпомощно добиче на нивата.

Нещастният Бък имаше съвсем лош вид. Лежеше изтегнат на едната си страна, с изгърбен гръбнак и от време на време стенеше и се напъваше. Но сега скоро щеше да се успокои — така си мислеха двамата мъже. Те се опитаха с тенекиен черпак да наляят малко успокоение в отворената уста на страдалеца, който се показва толкова неблагодарен, че просто събра останалите му сили да им го духне право в лицето. Неколкократните им опити завършиха по същия начин.

После животното с нещо подобно на яд изви муцуната си и разплиска целия черпак. Тогава опитаха обикновения начин — да забъркат лекарството с каша от трици, смятана за деликатес в света на говедата, но Бък и тоя път се постара, когато започнаха да го насилват, да я разплиска и похаби.

Дойде им на ум, че биха могли насила да му я наляят в гърлото, ако успеят да му вдигнат главата. Те прибягнаха до ръчен лост, сложен на подпорка, за да вдигнат муцуната, и тъкмо се канеха да му сипят лекарството в устата, когато Бък скочи на крака и също като че ли се беше само преструвал, препусна с пълен галоп към обора, без да се спре, докато не стигна в своята преградка, където веднага падна и се сви, явно измъчван от нови спазми.

Много обикновено нещо е воловете да се преструват на болни, но той беше наистина болен и изглеждаше, че ще го загубят, което означаваше също и загубване на голяма част от родитбата.

В обора сега положението беше по-удобно; те го вързаха, след това вдигнаха главата му с лост, докато муцуната дойде високо над рамената. Сега изглеждаше лесно да се сипе лекарството в това дълго извито гърло. Но устата му беше плътно затворена, той издихваше всичко, което влезеше в ноздрите му, и така дърпаше въжето, че имаше опасност да се задуши.

Двамата мъже и волът капнаха от борбата; добичето не беше добре, а доста по-зле.

— Да — рече Ролф, — виждал съм много прости говеда, но това е най-простото, с което някога съм имал работа, и май ще го загубим, ако не го напълним час по-скоро с тая отрова.

Воловете никога не са били проучвани толкова, колкото конете, защото са били смятани за временна работна сила, и всеки стопанин се стремеше да ги замени с коне. Воловете са извънредно силни и могат да виреят без зърно, когато има хубава трева, никога не загиват в тресавища и упорито орат сред какви ли не коренища и пънове; но те са отчайващо бавни и вечно хитруват. Брайт, по-хитрия от двата, впрягаха отляво, за да бъде под по-голям контрол. Обикновено Ролф се справяше с Бък лесно, но сегашното положение изглеждаше безнадеждно. Мислено той се върна към дните на живота си в Рединг и си спомни стария Илай Гуч, специалиста по воловете, и си зададе въпроса, какво ли щеше да прави той. Тогава, както седеше, забеляза

болният вол да протяга глава и ловко да облизва няколко капки каша от трици, паднали от дажбата на другаря му по ярем. Усмивка цъфна на лицето на Ролф. „От теб такова трябва да се очаква. Мислиш, че нищо не е хубаво, ако не е откраднато. Добре, ще я видим тая работа.“ Той забърка голяма доза от лекарството с трици, както преди. После върза главата на Брайт така, че да не може да стигне до земята, и сложи кофата с кашата на половин път между двата вола.

— Заповядай, Брайт — каза Ролф за форма и излезе от обора; но се спря да наблюдава през една цепка. Бък видя, че може да открадне от триците на Брайт, озърна се. О, щастие! Господарят му го нямаше. Той протегна предпазливо глава, подуши, дългият му език се стрелна да вкуси храната, когато Ролф се развика и влезе тичешком вътре. — Хей, ти, дърт разбойнико! Я остави това, то е на Брайт!

Болният вол се дръпна съвсем на мястото си и остана така известно време, след като Ролф излезе пак да надзърта. Но добил смелост от няколкоминутната тишина, пак посегна и лапна припряно една глътка от сместа, преди Ролф да се развика и да се втурне вътре, въоръжен с пръчка, за да накаже крадеца. Бедният Брайт с усилията си да стигне съблазнителните трици неволно играеше играта, защото така само потвърждаваше колко много му се иска да си хапне.

След като шибна Бък няколко пъти с пръчката, Ролф се скри, както преди. Болният вол пак зачака да настъпи тишина, посегна с лакомо нетърпение, запрегльща остатъка и опразни ведрото. Като видя това, Ролф дотича вътре и за да бъде последователен, тегли на мошеника още един бой.

Всеки, който знае какво става, когато хубавичко се съчетаят бряст, мента, сода, сяр, колики и вол, не ще се изненада да научи, че сутринта оборът имаше нужда от специално чистене и че от цялата тая смес волът бе единствената съставка, останала в наличност. Той беше пак добре, жаден и не чак толкова бодър, както винаги, но Ван каза, след като го огледа внимателно:

— А, виж какво ще ти кажа, ти пак здрав вол и аз мисли аз не знае какво тебе правя, ако си толкова хитър като Брайт.

РОЛФ И СКУКЪМ В ОЛБЪНИ

Червеният месец идва след месеца на гръмотевиците (август) и в началото на втората му седмица Ролф и Ван, които прибираха ечемика и разсъждаваха дали е узрял овесът, бяха стреснати от най-ужасна врява сред кокошките. Очевидно там вилнееше страхотно клане и хукнал да спасява, Ролф чу висок, гневен лай. Сетне се появи свиреп звяр с предала богу дух кудкудячка, но захвърли жертвата, за да се разлае и да се нахвърли върху „спасителната команда“ във възторжен изблик на радост въпреки вика на Ролф:

— Скукъм! Зверче такова!

Да, Куонаб се бе завърнал, по-правилно, беше на брега на езерото, а Скукъм беше избързал да се впусне в радостите и развлеченията на тоя светски център, без да дочака официалните поздрави, нито дори слизание на суша, без да си измокри краката.

Следващата сцена бе: голям, висок кол, дълга, здрава верига и малко, печално псе.

— Хо. Куонаб, намери ли твоите хора? Прекара ли добре?

— Ъф — беше отговорът, само толкова, и още много дни Ролф не научи нито дума повече за пътуването на стареца на север.

Перспективата да отидат в Олбъни да вземат Ван Кортланд бе много по-привлекателна за Куонаб, отколкото пожънатите ниви, затова те намериха компромисно решение. Ечемикът на Калън беше нареден на кръстци; ако тримата помогнеха на Калън три дни, Калън щеше да им дължи девет. Така и наредиха.

Пак „сбогом“ и Ролф, Куонаб и малкото псе Скукъм заплаваха надолу по Скрун до вливането му в Хъдзън, където направиха хранилище с припасите си и продължиха надолу по разширяващия се Хъдзън към Олбъни.

Ролф беше минал тоя път дважд; Куонаб — никога, но той имаше такъв остър нюх за вода, а усетът му за бързеите и местата за пренасяне бе толкова изтънчен, че много пъти водач ставаше той. „Това е пътят, защото така трябва да бъде“; „там е дълбоко, защото е тясно“;

„тоя бързей е опасен, защото има толкова добре утъпкана пътека за пренасяне“; „тоя бързей можем да преплаваме, защото го виждам“ или „защото няма пътека по брега“, и така нататък. Осемдесетте мили бяха изминати с три нощувания и по средата на червения месец те спряха на пристана пред Питър Вандам. Дори и да изпитваше някакви особени чувства в тоя случай, Куонаб ги скри под спокойната медночервена маска на съвършена неподвижност.

Преживелиците им в Олбъни включваха среща с губернатора и сблъскване със снажен речен пират, който забеляза самотния индианец с мирен вид и положи крайни усилия да го оскърби; когато ножът на Куонаб блесна най-сетне, единствено току-що установената му връзка със сина на губернатора го избави от много печални последствия, защото наоколо имаше много безделници. Ала плещестият Вандам се появи тъкмо навреме да спре немногобройната сган с предупреждението: „Не знаете ли, че това е водачът на господин Ван Кортланд?“ С губернатора и Вандам зад гърба си Куонаб скоро спечели тълпата на своя страна и собствените приятели на пристанищния нехранимайко го подгониха с буци кал. Но не малка заслуга имаше за това и Скукъм, защото в критичния миг се беше нахвърлил върху босия дебел крак на грубиянина и така беше забил зъбите си в него, че собственикът му веднага се дръпна назад и ударът на ножа не го улучи. Всичко свърши бързо и Куонаб прибра ножа, запазил презрителното си отношение към цялата тълпа преди, през и след случката. Не по това време, а дни по-късно каза той за врага си:

— Той беше дърдорко; много го беше страх.

Ако човек си дадеше сметка, че горските пуцинаци са само на тридесет мили разстояние, а девствената пустош — само на сто, трудно беше да се повярва колко малко знаеше Хенри ван Кортланд за гората и нейния живот. Той принадлежеше към ултрамодерната среда, а тя дори пародираше с престореното си непознаване на дивия живот и неговите закони. Но сам той беше достатъчно разумен да се въздържа в това отношение, а вдъхновяващият пример на Вашингтон, който беше еднакво у дома в националния парламент, във войнишките окопи, в блестящата бална зала и в ловджийския шатър на индианеца, непрекъснато му напомняше, че съвършеният човек представлява хармонично развит ум, нрав и тяло.

Образованието му малко нещо се отклоняваше от модната за времето ултракласика и затова той искаше непременно да вижда в Куонаб нещо като обезцветен варварин, сродник на Аларих^[1] или някой придружител на пълчищата на Ксенофонт^[2], но не и истинския жив, интересен кореняк-американец, един свършен образец на жилавия, буден горски жител, пропития с мистика пантеист^[3] от един отминал век, отживял времето си, съчетан със среден интелект. А високия, синеок Ролф с къдрава кестенява коса си представяше в позата на младия Ахилес, вместо да вижда в него представител на най-добрите млади мъже на Америка, по-чист, по-трезв и с далеч по-високи идеали и обичаи, отколкото някога са били приписвани на Ахилес от най-заслепените му обожатели. Това напомняше случая с Уърдсуърт^[4] и Сауди^[5], живели един до друг в Англия: Сауди, прочутият, който знае защо трябвало да търси в древна Индия материал, за да напише дванадесеттомния си роман, който никой никога не поглежда; Уърдсуърт, неизвестният, писа за нещата от своето време, за собствената си врата и сътвори безсмъртни стихотворения. Какво ли щяхме да мислим за Омир, ако беше възпял впечатленията си от древните египтяни? Или за Такъри^[6], ако беше романизира живота на вавилонците? Това е древна слепота, която е карала някои да разбиват чела в древна стена. Само ония, които търсят мехлем от осветената пръст, възвръщаща зрението, само те виждат блестящия път в краката си; само ония, които се удрят с главата в стената, само те успяват да се изкачат до върховете. Хенри ван Кортланд беше човек с изключителни способности, с най-широки възможности, но въпреки това учен постоянно да живее в миналото. Очите му тепърва трябваше да се отворят. Живото наистина не му принадлежеше — то трябваше тепърва да стане негово.

Младият адвокат беше събирал снаряжението си в склада на Вандам, защото въпреки подигравките на разни приятели беше уверен, че Ролф ще се върне да го вземе.

Когато видя купа неща, натрупани за това снаряжение, Ролф се вторачи слисан, след това погледна Вандам и двамата заедно избухнаха в смях. Там имаше всичко за домакинстване на дребно и лекуване на едро, дори столове, умивалник, огледало и хаван. Шест лодки едва ли щяха да поберат всичко това.

— Вината не е толкова в младежта, колкото в майка му — обясни Големият Пийт. — Отначало се мъчех да ги накарам да разберат, но нямаше полза: тогава им рекох: „Добре, карайте, докато има място в склада. Аз ще седна на оградата и ще се посмея, докато Ролф оправи тая работа.“

— Фю, фююю... фюююю! — изсвири Ролф и не можа да каже нищо повече. Но най-сетне добави: — Е, винаги се намира начин. По моя преценка той е доста разумен. Ще видим.

Начин наистина се намери, и то много лесен, защото Ролф, Пийт и Ван Кортланд се събраха тайно и отделиха необходимото: малка палатка, одеяла, пушки, муниции, отбрана храна за три месеца, няколко лекарства и тоалетни принадлежности — доста голям товар за едно кану, но дребна работа в сравнение с планината от разни неща, струпани на пода.

— Сега, господин ван Кортланд — каза Ролф, — ще обясните на майка си, че ние ще тръгнем с това, за да пътуваме по-бързо, и ще пратим някой да вземе останалото, когато ни дотрябва.

Големият Пийт полугласно се закикоти:

— Хубаво! Аз пък се чудех как ли ще я наредя тая работа.

Губернаторът и съпругата му дойдоха да ги изпратят; затова имаше тълпа. Майката никога дотогава не беше забелязвала колко крехко и опасно нещо е едно кану. Тя предупреждаваше сина си никога да не излиза сам и непременно да си разтрива гърдите със специалния мехлем, който направила по еди-коя си прочута рецепта, същата, която спасила живота, но не и крака на губернатор Стювезант^[7], и да се върне веднага у дома, ако настине; и да чака на първия стан, докато пристигнат останалите вещи, и (шепнешком) да се пази от тоя ужасен червенокож индианец с ножа, и да не пропуска да казва на всекиго кой е, и да пише редовно, и да не забравя да взема каломел в понеделник, сряда и петък, като го редува с перувианска кора (хинин) във вторник, четвъртък и събота, и синчец в неделя, но през седмица да сменява хинина във вторник, четвъртък и събота с ревен и чай от коча билка, освен при пълнолуние, когато кочата билка трябва да се замести с гробищен бергамот, а синчецът — с камфорова помада, в която да се държи една седмица железен пирон.

Най-после те прегърнаха Хенри, стиснаха ръка на Ролф, кимнаха на Куонаб, благоразумно оставиха на мира Скукъм и стегнатото кану

се отдели от пристана. Сред сърдечни възгласи и пожелания „На добър час!“ то потегли срещу течението към Север.

А на пристана, притиснала кърпичка до очите, стоеше майката и плачеше при мисълта, че нейното момче отива далеч, далеч от дома и приятелите си в скъпия културен и изтънчен Олбъни, заминава, заминава в тоя затънтен и варварски, недостижим край, почти на крайбрежието на езерото Шамплен.

[1] Аларих (370–410) — крал на вестготите, превзел и разграбил Рим. ↑

[2] Ксенофонт (435–355 пр.н.е.) — гръцки историк и пълководец, командувал отстъплението на Десетте хиляди гърци. ↑

[3] Пантеизъм — обожествяване на природата. ↑

[4] Уърдсуърт Уилям (1770–1850) — английски поет-лауреат. ↑

[5] Сауди Робърт (1774–1843) — английски поет-лауреат. ↑

[6] Такъри Уилям Мейкпийс (1811–1863) — английски писател, автор на „Панаирът на суетата“. ↑

[7] Стювезант Петер (1602–1682) — последният холандски губернатор на щата Ню Йорк, загубил на младини единия си крак в бой на о-в Сан Мартин. ↑

ПАК КЪМ ИНДИАНСКОТО ЕЗЕРО

Младият Ван Кортланд, висок шест фута и два инча по чорапи^[1] и с тридесет и четири инча гръдна обиколка^[2], беше, както Ролф много по-после се изрази, „страшно хубав суров материал, но страшно суров“. Двете години след завършването на колежа, едната от които беше работил като адвокат, не му бяха спечелили нищо, освен името на физически слабак и великосветска звезда. Но неговият строй на ума беше повече от добър — беше многообещаващ. Не му липсваше нито смелост, нито разсъдливост и пътят, по който беше тръгнал сега, бе положително най-добрият, за да го направи истински мъж.

Ролф никога не си беше давал сметка колко много трябва да знае един земеделец, горски жител, лодкар, ловец, докато сега не се срещна с човек, който не знаеше нищо; не беше и сънувал по колко много грешни начина може да се извърши едно нещо, докато не видя новия си другар да се опитва да го върши.

Няма нищо друго, което може да послужи за по-пълна мярка за нечие умение да живее в гората, отколкото запалването на огън. Има десетина правилни и хиляда неправилни начина. Човек, който може да запали тридесет огъня в тридесет последователни дни с тридесет клечки кибрит или тридесет искри от кремък и огниво, е завършен ловец, защото тоя подвиг предполага многогодишен опит и умение, каквото може да обладава само един победител.

Когато Куонаб и Ролф се върнаха, след като бяха пренесли на гръб по един товар на първото трудно място, видяха, че Ван Кортланд се готви да запали огън от голям солиден куп малки цепеници, повечето мокри и зелени. Той умееше да си послужи с кремък и огниво, понеже това беше установеният начин във всяко домакинство по онова време. От детските си години беше палил свещта у дома си по тоя първобитен начин. Когато купът влажни дървета беше готов, той секна с огнивото, хвана искра върху праханта, която винаги се държи на ръка, раздуха я да пламне, мушна я между две мокри

дървета, зачака ги да се запалят и се учуди защо огънчето веднага гаснеше, колкото пъти и да се опитваше.

Когато другите се върнаха, Ван Кортланд забеляза:

— Като че ли не гори.

Индианецът се извърна с мълчаливо презрение. Ролф трябваше да употреби усилие, за да запази почтителния си вид, докато не си помисли: „Сигурно съм изглеждал не по-малък глупак в неговата среда в Олбъни.“

— Вижте какво — каза той, — зелените и мокрите дърва не стават, но ей там има брезова кора, а там има корен от бор.

Той взе брадвата си и отсече няколко трески от корена, след това с ножа нарязва всяка треска така, че да се накъдри; едно парче, толкова смолисто, че не можеше да се дялка, смачка с челото на брадвата на ситни клечици. С шепа тънко настъргана брезова кора той беше сега съвсем готов. Един удар на кремъка, раздухване на искрата, хваната върху праханта от кутията, малко пламъче, което веднага се разрасна от брезовата кора и след миг боровите трески се превърнаха в пращящ огън. Куонаб не удостои Ван Кортланд дори с вниманието да употреби едно от неговите дървета. Той отсече здрава топола, направи огнище от зелени дървета около огъня, запален от Ролф, и яденето беше готово след няколко минути.

Ван Кортланд не беше глупав; просто всичко беше ново за него. Но вниманието му се насочи сега към паленето на огън и много преди да стигнат хижата, той се научи на това първо от изкуствата на горския ловец — можеше вече да нареди и да запали огън. А когато седмици по-късно не само палеше огън с огниво, но се научи в случай на нужда да изкарва искри от въртящата се пръчка, радостта му нямаше граници. Чувствуваше, че научава нещо.

Решил да взема участие във всичко, той греба цял ден; отначало енергично, после машинално и най-сетне безсилно и с болка. Късно следобед за пръв път трябваше да пренасят на гръб на по-дълго разстояние: беше четвърт миля. Ролф нагърби сто фунта, Куонаб — сто и петдесет, Ван Кортланд креташе бавно подир тях с чантата си с лекарства и греблото. Тая нощ спа на дебелия си дюшек съня на крайно изтощение. На другия ден почти нищо не правеше и не продумваше нито дума. Заваля дъжд. Ван Кортланд отвори огромен чадър и седя свит под него, докато не отмина бурята. Но на третия ден

започна да проявява признаци на нов живот и преди да стигнат устието на Скрун, на петия ден, младата му снага започна да дава отклик на планинския еликсир.

Беше ясно, че не могат да вземат и половината от нещата, оставени в хранилището край устието на Скрун, тъй че се наложи ново пререждане и пак едно хранилище остана да чака повторно пътуване.

Тая вечер, когато седяха пред шестия си лагерен огън, Ван Кортланд се замисли за изминалите дни и му се стори, че са станали много, откакто е напуснал дома си. Чувствуваше се много по-зрял и по-як. Чувствуваше се не само по-малко чужд, но и положително по-близък до живота, реката, лодката и другарите си; и, доволен от победите си, той сложи ръка върху дремещия наблизко Скукъм, което само предизвика в отговор свирепо ръмжене, след което тая важна твар стана и се премести на отсрещната страна на огъня. Никога още дребното псе не бе изразило по-преднамерено презрението си към високия мъж.

— Не бива да се държите така със Скукъм; трябва да изчакате, докато той е готов — каза Ролф.

Пътуването нагоре по Хъдзън със „слабите“ му води и „премъквания“ беше почти същото, както и преди. Сетне стигнаха при орловото гнездо и пълноводната река на Джисъп и без особени произшествия доплаваха до хижата. Чувството, че са „у дома“, обзе целия стан и всички се развеселиха.

[1] Шест фута и два инча — 185 см. ↑

[2] Тридесет и четири инча — 81 см. ↑

ЛЕКАРСТВАТА НА ВАН КОРТЛАНД

— Не се ли чувствувате добре? — попита Ролф една слънчева каломелова утрин, когато видя Ван Кортланд да се приготвя за всекидневното си лекарство.

— О, да, чувствавам се прекрасно; от ден на ден ми е по-добре — приветливо отговори младият мъж.

— Разбира се, аз не зная, но майка ми често казваше: „Лекарствата са нещо, което прави болните здрави, а здравите болни.“

— Моята майка и твоята майка, както изглежда, биха си обявили война от първата дума. Но-о-о — проточи той замислено и с весели пламъчета в очите, — ако трябваше да се съди по тяхното производство, страх ме е, че твоята майка би спечелила много лесно. — И той сложи дългата си тънка и мършава ръка до широката силна ръка на подрастващия младеж.

— Старият Силван не е бил много далеч от истината, когато каза: „Няма болни, освен тия, които се мислят за болни“ — рече Ролф.

— Май би трябвало да започна да ги намалявам — отговори Ван Кортланд.

Но намаляването стана много неочаквано. Не се мина и седмица и им се видя много желателно да се върнат да приберат нещата, оставени в хранилището край Скрун, където, разбира се, те бяха изложени на известни опасности. Като че ли нямаше никакъв смисъл да водят със себе си Ван Кортланд, но не им се щеше да го оставят самичък. Той тръгна. Беше спазвал реда с доста голяма точност — каломел, ревен, каломел, ревен, каломел, ревен, синчец, — но забележките на Ролф се врязваха дълбоко в съзнанието му, както нажеженият до червено куршум се врязва през покрив, отваря път на светлината и вдига революция.

Беше ревенена сутрин. Той изпи настойката си, след това грижливо запуши шишето, нареди го заедно с другите в едно сандъче, което сложи близо до средата на лодката.

— Много ще се радвам, когато се свърши — каза той замислено. — Струва ми се, че сега нямам нужда от него. Понякога ми се иска да ги няма всички тия лекарства.

Ролф се надяваше тъкмо на такова нещо. Без да чуе подобна забележка, нямаше да посмее да направи това, което направи. Той хвърли платнището от палатката по средата на лодката, от което неустойчивото кану се залюля.

— Така не става — забеляза той и извади няколко неща, включително и сандъчето с лекарствата, сложи ги на брега под храстите, а когато ги нареждаше отново в лодката, изхитри се да забрави лековете.

На другата сутрин, когато стана да си приготви каломела, Ван Кортланд бе неприятно изненадан, че не можа да го намери.

— Струва ми се — каза Ролф, — че за последен път го видях на брега, когато стягахме лодката.

Да, в това не можеше да има съмнение. Ван трябваше да живее живота си за известно време в пълна безлекарственост. Той малко се поуплаши, също като някой млад плувец, когато открие, че се е отдалечил от кратунките си, и също както става с такъв неопитен плувец, това му даде сили да се справи с положението: Ван откри, че *може да плува и без кратунки*.

Те бързо слязоха надолу по реката и след една седмица се върнаха с товара.

Сандъчето с лековете си стоеше, където го бяха оставили. Ван Кортланд го вдигна със стеснителна усмивка и тримата седнаха да вечерят. След малко Ролф каза:

— Спомням си, веднъж видях три ястребчета в едно гнездо. Майката ги учеше да хвърчат. Две от тях литнаха добре и доста скоро запрехвърчаха между върховете на дърветата. Третото го беше страх. То рече: „Не, майко, никога не съм хвърчал и ме е страх, че ще се убия, ако се опитам.“ Най-сетне майката се ядоса и го бутна от гнездото. Щом усети, че пада, то разтвори криле, за да се спаси. Крилата му бяха достатъчно яки и много преди да стигне земята, то полетя.

ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА ВАН КОРТЛАНД

Идването на Ван накара ловците да построят нова и много по-голяма хижа. Когато крояха как да я направят, адвокатът каза:

— Ако бях на ваше място, щях да я направя двадесет стъпки на тридесет с голямо каменно огнище.

— Защо?

— Може да ми се поиска да дойда пак някой ден и да доведе приятел.

Ролф го изглежда внимателно. Тук се откриваше една важна възможност, но беше твърде трудно да работят с такива големи дървета без впряг, затова направиха новата хижа петнадесет стъпки на двадесет и дългите двадесет стъпки трупи бяха всъщност много тънки. Ван Кортланд положи големи грижи да я обзаведе вътре с два бели брезови кревата, легла от балсамова ела и рогозки от липа на пода.

След първоначалното угнетение той бързо се съвзе от изоставянето на аптечната си диета и сега все повече и повече участвуваше в техния живот наравно с тях. Но Куонаб все не можеше да го обикне. Случката с паленето на огън бе една от тия, които го сведоха под нула в преценката на червенокожия. Когато сполучи да добие огън с търкане на пръчки, той се издигна с няколко точки. След това спадаше по малко почти всеки ден, а сега се случи нещо, което го смъкна дори по-долу от първоначалното ниско равнище.

Въпреки достойното му за възхищение постоянство, всички опити на Ван Кортланд да удари елен завършваха с неуспех. Това го гнетеше и тревожеше поради явното презрение на индианеца, проявявано не с някакво действие, а по-скоро с това, че отбягваше Ван и никога не го забелязваше. Ван от своя страна откри, че ако не беше един, друг или трети случай на пренебрежение от страна на Куонаб, сам той може би е щял да постъпи тъй или иначе.

За да облекчи положението, Ролф каза насаме на индианеца:

— Не можем ли да намерим начин да му подмавим някой елен?

— Хммм — беше многословният отговор.

— Чувал съм за тая хитрина с фенер. Можеш ли да я направиш?

— Ъф!

И така се наговориха.

Куонаб приготви кутия, която напълни с пясък. Трите ѝ страни загради с парчета кора, високи близо две педи, а по средата направи хубава факла от борови чепове със ситно накъдрена брезова кора. Обикновено тоя фенер се слага на носа на лодката и в правилния миг се запалва от ловеца. Но Куонаб нямаше вяра на Ван за паленето и затова сложи тоя старовремски фар на задната седалка пред себе си, насочен напред.

Ловците трябва да плават покрай брега на езерото по здрач, когато елените идват при водата да пият или да ядат листа от водни лилии. Щом определят по звука къде има елен, лодката се докарва безшумно до мястото, запалват факлата, еленът се спира да види чудноватия изгрев; тялото му обикновено не се вижда в мъждивата светлина, но очите отразяват пламъка като две лампи и тогава стрелецът със заряд от едри сачми изиграва ролята си. Това е най-лесният и най-безчестният от всички начини. Той е отдавна вече обявен за незаконен, а е бил особено лош, понеже негови жертви са ставали главно кошутите и младите еленчета.

Но сега това като че ли беше правилният похват „да се спаси достойнството на Ван Кортланд“.

И тъй те потеглиха: Ван, въоръжен с двуцевката си и затъкнал в колана огромен и живописен ловджийски нож, символ на опитност в горския лов или на слабоумието, според това дали човек би възприел гледището на Ван или на Куонаб. Ролф остана в хижата.

Потеглиха по здрач и лекият източен ветреца ги принуди да тръгнат покрай източния бряг, защото елените не биваше да ги подушат. Когато безшумно пресичаха езерото, наблюдателното око на водача долови дълга бразда на повърхността през ситните вълнички от ветреца — положително диря от някое голямо животно, най-вероятно елен. Добър късмет! Той се напъна, лодката полетя по дирята и след три-четири минути те видяха голям тъмен звяр да се движи бързо, за да избяга, но беше ниско над водата и нямаше рога. Те не можаха да разгледат какво е. Ван седеше напрегнато загледан, с пушка в ръка, но лодката мина през плуващото животно, то изчезна под носа, а след миг през борда се прекатери *огромен черен пека*н.

— Ножът! — изкрещя Куонаб, обзет от смъртен страх, че Ван ще гръмне и ще пробие дупка в ладията.

Пеканът се нахвърли право върху адвоката, като съскаше и ръмжеше с глас, подобен на мечка.

Ван грабна ножа си и в същия миг започна най-необичаен двубой: адвокатът задържахше нападателя си колкото можеше на разстояние и мушкаше ли, мушкаше с дългия си нож. Но пеканът сякаш беше облечен в желязо. Ножът се плъзгаше или отскачаше безброй пъти, докато свирепият пъргав звяр се извиваше, боричкаше, дращеше, раздираше и беше вече ранил противника си на десетина места. Прас, прас! — напразно се удряше ножът. Силата и яростта на пекана сякаш растяха. Той се вкопчи в крака на Ван тъкмо под коляното, заръмжа и задърпа като булдог. Ван го стисна за гърлото с двете си ръце и взе да го души с всички сили. Най-после звярът го пусна и отскочи назад, за да го нападне отново, но Куонаб изварди удобен миг и го повали с удар на веслото през носа. Пеканът залитна напред; Ван се дръпна, за да избегне, както му се стори, ново нападение, лодката внезапно се преобърна и всички трябваше да се спасяват с плуване.

За техен късмет течението ги беше отнесло към западната страна и водата беше едва шест стъпки дълбока. Куонаб преплува до брега, хванал се за гребло, като мъкнеше лодката подире си, а Ван предлага до брега, задърпал мъртвия пекан за опашката.

Куонаб хвана един плаващ прът и го заби в тинята колкото можеше по-близо до мястото, та да дойдат пак на дневна светлина да потърсят пушките, след това мълчаливо загреба към стана. На другия ден, благодарение на пръта, те намериха мястото и извадиха първо пушката на Ван, след това — големия ловджийски нож и разбраха, за изумление и възмущение на всички, че той не е бил изваден от ножницата си: през цялото време на това мушкане и кълцане острието му е оставало скрито и ножът си е бил в дебелата кръгла кожена кания, осеяна с медни пулове.

РОЛФ НАУЧАВА НЕЩО ОТ ВАН

Човек може да се справи със собствения си случай толкова, колкото бълнуващ лекар може да си предпише правилно лекарство.

Из мъдростите на
Сай Силван

Каквото превъзходство и да изпитваше Ролф в лодката или в гората, имаше едно място, където Ван Кортланд оставаше ненадминат, и това беше в дългите беседи, които водеха пред лагерния огън или в хижата на Ван, където Куонаб рядко влизаше.

Най-интересните теми, които се разглеждаха в тия беседи, бяха древната Гърция и съвременният Олбъни. Ван Кортланд познаваше добре гръцката история и литература и намерил възприемчив слушател, разказваше вълнуващите предания за царствената Троя, Атина и Пергам с влюбеното увлечение на човек, на когото за учителите е било лесно да предават класическа история. А когато напевно рецитираше плавните гръцки героични стихотворения за обсадата на Троя, Ролф слушаше с чудноват интерес, като вземем под внимание, че не разбираше нито дума гръцки. Но той твърдеше:

— Звучеше като думи и стъпки на мъже, развълнувани от някакви големи събития.

Олбъни и политиката също бяха много важни теми, а също и животът в Капитолия с неговите враждуващи кръгове и клики, обществени и политически. Те се виждаха извънредно смешни и странни на Ролф. Без съмнение, понеже Ван Кортланд му ги описваше в такава светлина. И Ролф често се чудеше как могат разумни хора да си пропиляват времето за такива глупости и детинщини, каквито му се виждаха всички тия условности на обществения живот. Ван Кортланд се усмихваше на забележките му, но дълго не му отговаряше.

Един ден, първия след като завършиха хижата на Ван Кортланд, когато двамата се доближиха, собственикът отвори вратата и се дръпна, за да даде път на Ролф.

— Влизайте — каза Ролф.

— След теб — учтиво отговори Ван.

— Карайте бе! — пак се обади момчето, и развеселено, и нетърпеливо.

Ван Кортланд допря шапката си и влезе.

Вътре Ролф решително се обърна към него и каза:

— Оня ден вие ми казахте, че имало основание за всички тия светски фокуси; сега ще ми кажете ли какъв е, по дяволите, смисълът на всички тия смешни похвати? Струва ми се, че никой свободен американец не би трябвало да сваля шапка пред никой друг освен пред господа.

Ван Кортланд се засмя тихо и отговори:

— Можеш да бъдеш сигурен, че всичко, което се върши като светски обичай, е плод на здрав разум, с изключение на едно-две неща, останали, след като причината за възникването им е отдавна изчезнала, както копчетата отзад на дрехата; тях са ги слагали първоначално, за да закопчават полите, та да не пречат на сабята. Носенето и употребата на сабите са отдавна изчезнали, но копчетата все още си стоят. А за това, дето казваш да не се сваля шапка пред никого, то зависи напълно от значението, което му придаваш; а понеже е обществен обичай, трябва да го приемеш в значението, което му придава обществото. По времето на странстващите рицари всеки при среща с непознат човек трябвало да го смята за неприятел — в десет на един случаи той е бил. А знакът и доказателството за приятелските намерения било да вдигне дясната си ръка без оръжие в нея. Ръката се вдигала високо, от разстояние на изстрел с лък, а към това се добавяло още едно доказателство, като се вдигало забралото на шлема и се откривало лицето. Опасностите по пътищата съществували дълго след като рицарите спрели да носят броня, затова същото движение се запазило в същото значение, само че се повдигала шапката. Ако някой не го правел, той изразявал или презрение, или враждебност към другия, или пък показвал себе си като груб невежа. Така във всички цивилизовани страни свалянето на шапката е знак за взаимно доверие и уважение.

— Е, да! Така всичко добива друго значение. Но защо е трябвало да си допрете шапката, когато ей сега влязохте тук преди мене?

— Защото това е моят дом, ти си мой гост. Предполага се, че трябва да се държа към теб със зачитане и да ти дам преднина. Ако бях те оставил ти да ми отвориш вратата, щях да те поставя в положението на мой слуга; за да уравнилося отношенията, аз ти показвам, че те смятам за равен и те уважавам.

— Хм — заключи Ролф, — то само показва, както старият Силван казва, че „това самонадеяно съждение, действащо като стоманен капан, дето се затваря от един косъм, не чини пет пари. И колкото повече човек научава, толкова по-несигурен става. А нещата, дето са траяли дълго време, надали ще са били на гнили основи“.

ЧАРЪТ НА ПЕСЕНТА

Заедно с отмереното „там-та, там-та“ една сутрин, когато Ван излезе от хижата си, от скалата на изгрева долетя някакъв особен звук.

*„Аг-адж-уай-о-сай Пем-о-сай
Гежик-ом ина-бид аа-кийн
Ина-бид аа-кийн“*

— Какво прави той, Ролф?

— Това е утринната му молитва — отговори момчето.

— Знаеш ли какво значат тия думи?

— Да, не са бог знае какво; само: „О ти, който обикаляш небето сутрин, аз те поздравявам.“

— Я, аз не знаех, че индианците имат такива обреди; то е точно като на жреците на Озирис. Учил ли го е някой? Искам да кажа, някой бял.

— Не, индианците винаги са имали такива обичаи. Те имат песен или молитва почти за всяко голямо събитие, изгрев, залез, изгрев на луната, добър лов, за случаите, когато са болни или тръгват на път, или им е тежко на сърцето.

— Ти ме смайваш! Нямах представа, че имат такива човешки качества. Това ме връща към храма в Делфи. Това е достойно за Касандра^[1]! Аз вярвах, че всички индианци са само диваци, които ловуват, докато си напълнят корема, и спят, докато отново огладнеят.

— Хм — откликна се Ролф, — виждам, че и ти си вадил „заклучения като стоманен капан, дето се затваря от един косъм“.

— Интересно дали той би искал да чуе някои от моите песни?

— Заслужава си да опиташ; поне аз щях да го направя — каза Ролф.

Тая вечер край огъня Ван изпя „Веселият ездач“, „Ловуването на Джон Пийл“ и „Хубавият Дънди“. Той имаше приятен баритон.

Ползуваше се с голям успех в музикалните кръгове на Олбъни. Ролф беше във възторг, Скукъм съчувствено скимтеше, а Куонаб седя, без да се помръдне, докато Ван не спря да пее. Той не каза нищо, но Ролф долови, че това беше малка победа, и в опита и да я разшири, каза:

— Ето го твоя тъпан, Куонаб, няма ли да изпееш песента за Уабанаки? — Но предложението дойде не навреме и индианецът поклати глава.

— Слушай, Ван — каза Ролф (Ван Кортланд беше настоял да му говори на име и на „ти“), — никога няма да си оправяш отношенията с Куонаб, докато не удариш елен.

— Мъчил съм се.

— Добре де, да излезем утре вечер и да се опитаме още веднъж. Какво мислиш за времето, Куонаб?

— Буря почне на пладне и трае три дни — отвърна накъсо червенокожият и се отдалечи.

— Това решава въпроса — рече Ролф, — ще чакаме.

Ван беше изненадан, а още повече, се изненада, когато след един час небето почерня от облаци и заваля силен дъжд с пориви на вятър.

— В името на Валтасаровия предсказател на времето, как можа той да познае?

— Смятам, че е по-добре да не го питаш, ако искаш да разбереш. Аз ще се науча и ще ти го кажа после.

Ролф се научи, но нито лесно, нито от един път:

— Вчера катериците работеха много; днес не се вижда нито една.

— Вчера гмурците кряскаха; сега мълчат и не се виждат никакви малки птички.

— Вчера изгревът беше жълт; днес беше розов.

— Вчера имаше пълнолуние и имаше плътен венец наоколо му.

— Не е валило от десет дни, а днес трети ден вече духа източен вятър.

— Снощи нямаше роса. Видях Език-планина в зори; моят тамтам не ще да пее.

— На съмване пушекът промени посоката си три пъти и носът на Скукъм беше топъл.

Затова те си почиваха, без да знаят, но принудени да повярват, и едва на третия ден небето се изясни. Западният вятър започна да връща

взетото на заем от изток и се изпълни поговорката, че „три дни дъжд ще изяснят всяко небе“.

Тая вечер, след като се нахраниха, Ролф и Ван пуснаха лодката във водата и загребаха по езерото. На една миля от стана слязоха на брега, защото това беше любимо място на елените. Много скоро Ролф посочи нещо на земята. Беше намерил съвършено прясна диря, но Ван като че ли не можеше да разбере. Тръгнаха по нея: Ролф леко и беззвучно, Ван — вдигайки с дългите си крака доста нежелателен шум. Ролф се обърна и пошепна:

— Така не бива. Не бива да стъпваш връз сухи съчки.

Ван се помъчи да се движи по-предпазливо и смяташе, че върви добре, но за Ролф това беше цяло изпитание на търпението и той започна да разбира какво е чувствувал Куонаб спрямо него преди една година.

— Виж — каза Ролф, — вдигай краката си ей така, не извивай стъпалата навън по този начин. Гледай къде стъпваш, преди да сложиш крак; опипвай с палеца да провериш дали няма някоя суха пръчка, тогава го отмести до здрава почва. Разбира се, това щеше да ти е полесно с мокасини. Никога не се отърквай в клони; отмествай ги и не ги оставяй да дращят; сетне го отпускай до мястото им; никога не се мъчи да извиеш сух клон; заобиколи го.

Ван не беше помислял за тия неща, но сега лесно ги схвана и те извънредно много подобриха начина, по който ходеше.

Двамата стигнаха пак до водата; отвъд едно малко заливче Ролф веднага съзря очертанията на рогач, съвършено неподвижен, загледал се към тях и без съмнение чудещ се кой вдига този шум.

— Ето ти я твоята слука.

— Къде? — нетърпеливо запита Ван.

— Ей там; виждаш ли онова сиво и бяло нещо?

— Не мога да го видя.

В продължение на пет минути Ролф напразно се мъчеше да накара приятеля си да види тая подобна на статуя фигура. В продължение на пет минути тя не се помръдна. Сетне, усетил опасността, рогачът направи скок и се скри от погледа.

Това беше обезсърчаващо. Ролф седна, почти отвратен; после му дойде на ум една от забележките на Силван: „Не можеш да кажеш за някого, че е глупак, защото не умее да играе твоята игра.“

След миг Ролф каза:

— Ван, имаш ли у себе си книга?

— Да, моят Виргилий е тук.

— Прочети ми първата страница.

Ван я прочете, като поднесе книгата на една педя от носа си.

— Ха сега да ми прочетеш ей тая страница — и Ролф дръпна книгата на четири стъпки разстояние.

— Не мога; виждам само едно мътно бяло петно.

— Добре, можеш ли да видиш ей оня гмурец там?

— Искаш да кажеш туй дългото тъмно нещо в залива?

— Не, то е дънер от бор близо до нас — изсмя се Ролф, — ей там, на половин миля оттук.

— Не, не мога да видя нищо, само нещо блещука.

— Така си и мислех. Няма никакъв смисъл да се мъчиш да удариш елен, докато не се снабдиш с подходящи очила. Имаш достатъчно ум, но нямаш зрение, за да бъдеш ловец. Стой тук, докато отида и видя дали ще имам късмет.

Ролф сякаш се стопи в гората. След двадесетина минути Ван чу изстрел и скоро Ролф се появи отново, нарамил двугодишен рогащ, и те се върнаха по здрач в стана. Куонаб ги погледна в лицата, когато минаваха край него с малкия елен. Те се помъчиха да запазят непроницаемо изражение. Но индианецът не се излъга. Той не каза нищо, освен едно откъслечно „Хм!“.

[1] Касандра — дъщеря на Приам, цар на Троя, получила от Аполон дарбата да пророкува. ↑

ИЗКУПЛЕНИЕТО НА ВАН

„Когато всичко около тебе е от черно по-черно, това е сигурен знак, че ще ти се случи нещо хубаво.“ Тъй беше казал Сай Силван и така излезе с Ван Кортланд. Месецът на падащите листа изтичаше, октомври почти беше свършил, приближаваше денят на завръщането му в Олбъни, понеже трябваше да отиде там навреме, за да могат ловците да се върнат, преди да замръзнат реките. Беше много заякнал и придобил чудесен вид. Лицето му беше почерняло и поруменяло. Беше изоставил всички лекарства и наддал цели двадесет фунта. Научил се бе да пали огън, да гребе кану, да минава през гората в полутишина. Учените приказки бяха му извоювали голямо място в уважението на Ролф, а сладкото пеене му осигури мъничко местенце в почитта на Куонаб. Но опитите му да удари елен завършваха с неуспех.

— Ела пак догодина с хубави очила за гледане надалеч и всичко ще е наред — каза Ролф и това като че ли беше единственият лъч надежда.

Тридневната буря беше повалила толкова много дървета, че според ловците заслужаваше да слязат набързо до Орловото гнездо и да махнат дърветата, паднали през рекичката, та да си освободят пътя за дните, когато ще имат по-малко време.

Сметката излезе права. Потокът беше препречен от много наскоро паднали дървета. Те разцепиха повече от двадесет и пет трупи, преди да стигнат Орловото гнездо на пладне, и докарали реката в подобър вид от всеки друг път, потеглиха на бързо, право и мълчаливо плаване от десет мили до дома си.

Когато направиха последния завой, пред очите им изникна огромна черна фигура във водата. Козината на Скукъм настръхна. Куонаб пошепна:

— Лос! Стреляй бързо!

Само Ван държеше пушка. Грамадното черно животно постоя за миг, загледало ги с широко отворени очи, ноздри и уши, след това разклати широките си рога, завъртя се и хукна към брега. Ван гръмна и

лосът се стовари със страшен плясък между лилиите. Ролф и Скукъм нададоха редица съвсем неподобаващи на ловци тържествуващи крясъци. Но великанът скочи и стигна брега само за да падне от изстрела от втората цев на Ван Кортланд. И все пак спирането бе само мигновено: той се вдигна и се втурна към прикритие. Куонаб веднага обърна лодката и забърза към сушата.

Силен стон долетя от храстите и продължи да се чува на прекъсвания. Куонаб се усмихна и посочи. Ролф грабна пушката си. Скукъм скочи от лодката и след малко се чу бойният му вик в близките храсти.

Мъжете се втурнаха напред с пушки в ръка, но Куонаб се провикна.

— Пазете се! Може да ви причаква.

— Ако ни причаква, сигурно ще попадне на единия от нас — каза Ролф с лек смях, защото беше чувал едно-друго за лосовете.

Закрили се всеки зад някое дърво, те изчакаха Ван да зареди наново двуцевката си и след това предпазливо тръгнаха напред. Силните хъркащи стонове още се чуваха от време на време. Гласът на Скукъм също долиташе от гъстака, а когато те се приближиха и погледнаха към мястото, видяха чудовището, проснато в цялата си дължина на земята, да повдига от време на време глава, за да издаде тоя ужасен вик на болка. Индианецът изпрати един куршум в мозъка на лоса, всичко стихна, трагедията завърши.

Но сега вниманието им се устреми към Ван Кортланд. Той се олюляваше, залиташе, коленете му трепереха, лицето му бе побеляло и за да се задържи и да не падне, той се отпусна на едно повалено дърво. Там закри лицето си с ръце, краката му заудряха в земята, а рамената се повдигаха и спадаха.

Другите не казаха нищо. Те разбираха по признаците и звуците, че само със страшни усилия на волята младият Ван Кортланд, тоя зрял мъж, успяваше да сдържи истерическите си ридания и сълзи.

Не тогава, а чак на другия ден Куонаб каза:

— То идва на някои, *след* като убият, на някои *преди* това, както беше с теб, Ролф; на мен ми дойде в деня, когато ударих първата си катерица, тогава, когато бях откраднал магията на баща ми.

Сега трябваше да поработят няколко часа, да одерат лова и да приготвят месото. Имаха късмет, че бяха толкова близо до дома си. В

атмосферата в стана настъпи чудна промяна. На два пъти Куонаб заговаря на Ван Кортланд, докато Ван се трудеше заедно с тях да нарежат и складират месото от *неговия лос*. Те го натъркаха, намазаха, изпоцапаха и благословиха с месото, козината и кръвта на животното, а вечерта, когато седяха край лагерния си огън, Скукъм стана, протегна се, прозя се, обиколи, без да бърза, мушна носа си в ръката на адвоката, близна я и легна в краката му.

Ван Кортланд погледна Ролф и в очите на двамата заиграха весели огънчета.

— Това е хубаво. Сега можеш да погалиш Скукъм, без опасността да осакатееш. Той те е преценил колко струваш. Най-последен един от нас — и Куонаб го загледа с блеснали в усмивка две редици бели като слонова кост зъби.

ВЕЧЕРЯ ПРИ ГУБЕРНАТОРА

Имало ли е някога по-ярко блеснал изгрев след такава мрачна нощ? Не само елен, но най-големият от всички елени, а самият Ван — единственият между тях, който бе някога ударил лос! Кожата бе одрана и след това направена на ловджийска куртка за победителя. Главата и рогата бяха грижливо запазени, за да ги занесат в Олбъни, където бяха препарирани и още висят в хола на по-късно поколение от семейството. Последните дни от стануването бяха дни, изпълнени с прекрасно чувство. Те минаха твърде бързо и дългокракият адвокат, почернял и със здрав вид, зае мястото си в тяхното кану за хвърковато пътуване до Олбъни. С празно кану и трима гребци (двама и половина, казваше Ван) те полетяха по свободните води на реката на Джисъп, изминаха я за малко повече от два часа и спряха на стан тая нощ на цели тридесет и пет мили от хижата си. На другия ден стигнаха почти до Скрун, а след една седмица минаха големия завой и пред очите им се показва Олбъни.

Как туптеше сърцето на Ван! Как се радваше да се завърне вкъщи победоносно, възстановил здравето си и заякнал във всяко отношение. В града ги забелязаха и познаха. Разтърчаха се вестоносци; гръмна голям топ, на Капитолия се издигна знаме, забиха камбани, застинаха се много хора и по корабите също се издигнаха знамена.

Голяма тълпа се събра пред пристана.

— Ей ги и татко, и майка! — извика Ван и размаха шапка. — Ура!

Тълпата поде възгласа, а камбаните биеха — бим, бам, бум — и Скукъм им отговаряше от носа на лодката колкото му глас държеше.

Лодката бе издърпана на брега. Ван стисна в прегръдки майка си, а тя се развика:

— Момчето ми, моето момче, скъпото ми момче! Колко добре изглеждаш. Ах, защо не ми писа? Но слава богу, пак си тук и изглеждаш толкова здрав и заякнал. Зная, че си вземал луковиците от синчец и си се разтривал с камфор. Благодаря на бога за това! О, аз

съм тъй щастлива! Моето момче, моето момче! Няма нищо по-хубаво от синчеца и божията благословия!

Всички се мъчеха да покажат на Ролф и Куонаб, че признават и тяхната заслуга. Губернаторът топло им стисна ръка и в това време се чу дружелюбен глас:

— Я гледай, момче, ето че пак се видяхме! Малко порасъл, произточил се и заякнал, но иначе все същият.

Ролф се обърна и видя великанската ъгловата снага и добродушното лице на прошарения стар Сай Силван и още повече се изненада, когато чу да му викат „сенатор“.

— Да — каза сенаторът, — едни от тия неправилни избори, дето свършват с правилен избор; голям късмет за Олбъни, нали?

— Хо! — рече Куонаб и стисна ръката на сенатора, докато Скукъм гледаше озадачено и умърлушено.

— Сега да не забравите — каза губернаторът, като се обърна към индианеца, момчето и сенатора, — довечера ще ви чакаме за вечеря в резиденция в седем часа.

Тогава страхът от дракона на условностите, който пази пред вратите и витае над трапезата, се надигна във въображението на Ролф. Той издебна миг да поговори насаме с Ван.

— Страх ме е, че нямам подходящи дрехи, пък и няма да знам как да се държа — каза той.

— Тогава аз ще ти кажа. Първото нещо е да бъдеш съвсем чист и да се обръснеш. Сложи си най-добрите дрехи, които имаш, и провери да са чисти. След това ще дойдеш точно в седем часа и ще знаеш, че всеки ще бъде много любезен с теб, и че вероятно ще прекараш много добре. Колкото за разните други „фокуси“, гледай какво ще правя аз и всичко ще е наред.

И тъй, когато в седем часа стана време да се съберат и гостите се заизкачваха по стъпалата на губернаторската резиденция, между тях бяха и един висок, строен младеж, един леко стъпващ индианец и жълто куче с щръкнали уши. Младият Ван Кортланд стоеше близо до вратата, готов да ги спасява от всякакво объркване. Но колко издокаран изглеждаше той, гладко обръснат, румен, висок и хубав с униформата на американски капитан, заобиколен от приятели и безкрайно популярен! Колко различно беше всичко това от самотната хижа край езерото!

Един слуга, който се опита да отстрани Скукъм, бе спасен от телесни повреди първо от Куонаб и сетне от Ван; а когато всички насядаха, това нетърпящо компромиси дете на горите се настани под стола на Куонаб и изръмжаваше всеки път, когато му се стореше, че копринените чорапи на лакея престъпват границите на истинско уважение.

Най-много говореше на вечерята младият Ван Кортланд, но един важен военен се ползуваше от общото внимание на присъстващите. Веднъж или дважд губернаторът или госпожа Ван Кортланд се обръщаха към Ролф и той трябваше да говори пред цялата трапеза. Бузите му пламваха, но той знаеше какво иска да каже и млъкваше, щом го кажеше, тъй че не изпадна в неловко положение.

След една сякаш безкрайна гощавка с безброй ястия и траяла дълги часове, настъпи необикновена промяна. По знак от домакинята всички наставаха, столовете бяха дръпнати да не пречат и дамите излязоха вкупом в съседната стая. Вратата беше затворена и мъжете отново насядаха по-близо до губернатора.

Ван остана до Ролф и му обясни:

— Това е също светски обичай, който по начало е имал друго значение. Преди сто години всички мъже се напивали на всяка официална вечеря и се държали така, че дамите предпочитали да не ги гледат. За да не се ядосват и за да не ограничават свободата на мъжете, дамите се оттегляли. Сега, общо взето, мъжете не се отдават на такива оргии, но обичаят се е задържал, понеже дава възможност на мъжете да пушат, а на дамите да говорят за неща, които не интересуват мъжете. Тъй че, както виждаш, и в тоя случай обичаят почива на здрав разум.

За Ролф това се оказа най-интересната част от вечерята. Имаше едно особено чувство за прекалена учтивост, почти неискреност, докато на масата имаше дами. Разговорът се водеше главно от младия Ван Кортланд и някои млади дами, както и няколко много весели младежи и генерал. Тяхното бърбрене беше забавно и нищо повече. Сега се създаде друго настроение, разискваха се по-други въпроси, от по-други мъже и по съвсем различен начин.

— Ние търпяхме толкова, че повече не може — каза губернаторът, като намекваше за току-що разказания случай как британска фрегата завладяла чрез насилие американски търговски

кораб и отвлякла половината от екипажа под предлог, че били предрешени британски моряци. — Това нещо продължава вече три години. То е или пиратство, или война, а нашият дълг и в двата случая е да воюваме.

— Джърси е решително против войната — обади се един депутат от долното течение на Хъдзън.

— Джърси винаги е бил решително против всичко, което е било за доброто на цялата държава, господине — каза червендалест, дебел военен с дрезгав глас, подвижни очи и навика да завършва всяко изречение с „господине“.

— Кънетикът също — додаде друг. — Те казват: „Вижте цялото ни беззащитно крайбрежие и пристанища.“

— Те рискуват по-малко от Ню Йорк с всичките му пристанища нагоре по Хъдзън и целия му гръб, открит за едно нахлуване от Канада — възрази губернаторът.

— За щастие, господине, Пенсилвания, Мериленд и Западът не са забравили старата слава. Всичко, за което се моля, е случай да покажем какво можем да направим, господине. Копнея да ми замирише отново на барут, господине.

— Разбирам, че президент Мадисън е изпратил няколко протеста и въпреки Кънетикът и Ню Джърси до три месеца ще изпрати ултиматум. Той вярва, че Великобритания е достатъчно заета с Наполеон и съюзниците му, които хлопат на портите ѝ, и не ще се реши на война.

— Според мен — заговори Силван, — тия англичани са прекалено твърдоглави и прости, та не ги е грижа за счупена пара дали ние се ядосваме или не. Те са си набили в главата, че Пол Джоунс^[1] е умрял, но аз смятам, че ние имаме достатъчно такива като него, които само чакат да им се удаде случай. Повече от двадесет и пет наши търговски кораба загиват всяка година поради отвлечение на техния екипаж от „приятелска сила“. Чини ми се, че надали ще сме много по-зле, ако започнем война, а може да сме и много по-добре.

— Вашият дом и имоти не са застрашени, те са триста мили от морския бряг — възрази човекът от Манхатън.

— Да, и са до самата Канада — отговори Силван.

— Непрекъснатите оскърбления на нашето знаме, господине, и личните обиди, нанасяни на нашия народ, са още по-лоши от

материалните загуби в кораби и стоки. Кръвта ми започва просто да кипи — и уважаният генерал изглеждаше точно така с моравата си гуша, трепереща над бялата яка.

— Всичко е отрова, дявол да го вземе! От едното боде, от другото бере. Бога ми, ако откраднете на някого обяда и му кажете, че е роден благородник, по е вероятно да ви обикне, отколкото ако му дадете пет долара, за да не ви се мярка пред очите — каза бавно и подчертано Силван.

— Другата страна е също донякъде права — рече кроткият събеседник. — Вие положително сте съгласен, че британското правителство се мъчи да намери правия път, а в края на краищата трябва да признаем, че тая Джилсънова история надали е показала нашето правителство в много благоприятна светлина.

— Човек може да направи ужасно голяма грешка и пак да не бъде лош, но не може вечно да прави по една малка грешка всеки ден и да бъде подходящ другар за честните хора — рязко отвърна новият сенатор.

Най-сетне губернаторът се изправи и поведе всички към салона, където те се присъединиха отново към дамите и разговорът доби друг цвят и тежест, с което загуби цялата си стойност за ония, които не владееха изкуството да си подхвърлят духовити закачки и намираха по-малко удоволствие в лекия флирт, отколкото в напредъка на нацията. За Ролф и Куонаб той беше сега приятен горе-долу толкова, колкото е бил за Скуъм през цялото време.

[1] Джоунс Джон Пол (1747–1792) — американски флотски командир, участник в американската революция, пленявал британски бойни кораби. ↑

ГМУРЦИТЕ И ПЕЕЩАТА МИШКА

Куонаб дълго не можеше да се начуди на изумителния факт, че младият Ван Кортланд явно заемаше видно положение „сред своето племе“.

— Трябва да е мъдър съветник, защото аз знам, че не умее да воюва и е глупак в ловуването — реши той в края на краищата.

Те отидоха да се сбогуват с губернатора и сина му, преди да потеглят на път. Ролф получи за себе си и своя другар обещаните сто и петдесет долара и сърдечните благодарности на всички в дома на губернатора. След това и двамата получиха по един хубав ловджийски нож, не много различен от оня, който бе носил Ван, но по-малък.

— Хо! — възкликна Куонаб, когато го получи, а сетне, след кратко мълчание: — Той излезе може би, кога аз има нужда. Хо! Хубав! — продължи той, когато видя прекрасното острие.

— Сега, Ролф — каза адвокатът, — искам да дойда пак идущата година и да доведа трима другари. Ние ще ви платим същите пари на месец за всеки. Какво ще кажеш?

— Ще се радвам пак да си при нас — каза Ролф. — Ще дойдем да ви вземем на петнадесети август. Но да не забравиш да донесеш със себе си китарата и очилата си.

— Един въпрос — каза губернаторът, — знаеш ли водния път през Шамплен до Канада?

— Куонаб го знае.

— Би ли се нагърбил да вършиш разузнавателна работа в този край?

Индианецът кимна.

— В случай на война може да ни дотрябват и двамата, та отваряйте си добре ушите.

И лодката отново отплава на север с Куонаб на кърмата и Скукъм на носа.

За по-малко от седмица те стигнаха у дома и беше крайно време, защото дърветата бяха вече голи, а двамата ловци трябваше да чупят

леда по реката към края на пътуването си.

Ролф беше насъбрал много нови идеи през последните два месеца. Нямаше намерение да остане целия си живот ловец с капани. Искаше да види Ню Йорк. Искаше да живее с оглед на бъдещето си. Трябваша му пари за тия кроежи. Той и Куонаб имаха заложили капани на едно протежение от стотина мили, но някои сами, без другар, поддържат капани на по-голямо протежение. Трябваше да зложат две нови редици веднага преди да удари мраз. Едната зложиха по Хъдзън, нагоре от Орловото гнездо, другата — на север по Синята планина към реката Ракет. Залагането им беше тежка работа и когато се върнаха пак в хижата си, червеношийките бяха отлетели от тъжната оголяла гора; яребиците правеха дълги нощни полети; в падините имаше следи от гонещи се елени. Тегнеше чувството за някаква поличба, продължителна мрачина, защото месецът на бесуването плаваше в мъждеещото небе. Бледата му светлина превръщаше в призраци всички планини.

На другия ден езерото се покри с тънък блестящ ледец. По огледалната повърхност край брега се мъчеха да вървят две патици. Мъжете се доближиха колкото можеха повече и Куонаб рече:

— Не, не патици, ами Шингебис, гмурци. Те не могат да се вдигнат, освен от вода. Нощем новият лед изглежда като вода. Те са кацнали и не могат да се вдигнат. Често съм виждал това.

След още два дни удари по-силен мраз. Ледът можеше да издържи куче; гмурците още бяха на повърхността му. Ловците изпратиха Скукъм. Той скоро се върна с два прекрасни гмурца, чиито блестящо бели пера на гърдите се ценят колкото и някои кожи. Куонаб изсумтя, когато ги вдигна от земята:

— Ъф, често е така през месеца на бесуването. Баща ми казваше, че то иде от танците на Калъскап.

— Не си го спомням това.

— Да, отдавна. Калъскап го налегнал мързел. Искал да яде, ама не искал да ходи на лов, затова извикал сойката и рекъл: „Кажи на цялата гора, че утре вечер Калъскап ще танцува нов танц и ще ви учи на нова песен.“ Казал и на бухала да прави същото, та едната го разправяла целия ден: „Калъскап ще ви учи на нов танц утре вечер“, а другият го повтарял цяла нощ: „Калъскап ще ви учи на нова песен на следващия съвет.“

Така станало, че цялата гора и водите изпратили жителите си на танца.

Тогава Калъскап взел песенния си тъпан и казал: „Когато бия тъпана и пея, вие трябва да танцувате в кръг, също както слънцето, да си затворите плътно очите и всеки да извика бойния си зов, когато аз викна «нови песни»!“

Така всички започнали, а Калъскап биел тъпана по средата и пеел:

*„Нови песни от юг, братя,
затворете си очите плътно, братя,
танцувайте и научете нова песен.“*

Както те танцували в кръг, той избирал най-тлъстите, посягал с една ръка, грабвал ги, извивал им вратовете и кряскал: „Още бойни зовове, още шум! Ха така, сега вече схващате!“

Най-сетне Шингебис, гмурецът, нещо се поусъмнил, отворил предпазливо едното си око, видял хитрината и завикал: „Бягайте, братя, бягайте! Калъскап ни избива!“

Тогава настъпила бъркотия. Всеки се мъчел да се избави, а Калъскап за отмъщение се опитал да убие Шингебис. Но гмурецът хукнал към водата и тъкмо когато стигнал брега, Калъскап му теглил такъв ритник отзад, който го запратил на половин миля, но тоя ритник обрулил всичките пера от опашката му и така го разкривил, че оттогава краката му стърчат там, където била опашката, та не може да излети нито от суша, нито от лед. Зная го, че е така, защото баща ми, Кос Коб, ми каза, че е вярно, пък и самите ние го видяхме. Винаги е така. Въставането против Калъскап докарва много злини.

Подир няколко вечери, когато седяха край огъня в хижата си, зад трупите на стената се чу чудновато писукане. Често го бяха чували и преди, но никога толкова много, както сега. Скукът изви глава настрана и наостри ушите си напред. И ето от една дупка между трупите и комина се появи малко мишле с бели гърдички.

Нослето и ушичките му потрепваха, черните очички танцуваха в светлината на огъня. То се покатери на един от по-високите трупи, почеса си ребрата, сетне се вдигна на задните лапички, отрони едно-

две писукания като тия, дето бяха чували толкова често, но скоро те станаха по-силни и по-продължителни:

*„Пио, пио, пио, пио, пио, пио, пио, у-у.
Три, три, три, три, трrrrrrrr,
търр, търр, търр, тър, тър,
уии, уии, уии, уи...“*

Зверчето седеше, вдигнало се на задните лапички, коремните му мускули работеха, устата зяпаше, докато лееше песента си. Това продължи не по-малко от половин минута, когато най-после Скукъм се хвърли напред, но мишлето беше бързо и се стрелна в безопасната си цепнатинка.

Ролф загледа въпросително Куонаб.

— Това е Миш-а-бо-куас, пеещата мишка. Тя винаги идва да предскаже война. След някое време ще има сражения.

УРОК ПО ДЕБНЕНЕ

— Участвувал ли си някога в бой, Куонаб?

— Ъф! В революцията^[1], бях разузнавач на генерал Гейтс.

— Ако съдим по хорските приказки, не е изключено да ни повикат, преди да изтече една година. Какво ще правиш?

— Ще се бия.

— Като войник?

— Не! Като разузнавач.

— Може да не ни искат.

— Разузнавачи винаги трябва — отговори индианецът.

— Струва ми се, че аз би трябвало да започна да се обучавам.

— Ти се обучавааш.

— Как така?

— Разузнавачът е всичко, каквото е една армия, но всичкото в един човек. И той няма нужда да върви в крак.

— Разбирам, разбирам — рече Ролф и си даде сметка, че разузнавачът е само един обучен ловец, принуден от войната да издебва враговете на отечеството си вместо горските зверове.

— Виждаш ли ей тоя там? — попита индианецът и посочи рогач, който търсеше червени боровинки на откритата поляна отвъд реката, където тя водеше началото си от езерото. — Сега ще ти покажа какво е разузнаване. — Той хвърли поглед към пушека от огъня, видя, че вятърът отговаря на плана му, и добави: — Виж! Вземам лъка си. Няма прикритие и пак ще се доближа и ще ударя тоя елен.

Тогава започна нещо, което беше ново за Ролф и което показваше, че индианецът бе наистина постигнал най-голямо съвършенство в горския лов. Той взе лъка си и три хубави стрели, върза една връв около челото и втична в нея разни клончета и лози, тъй че главата му заприлича на обрасла с треви чучка. След това излезе през вратата на хижата и закрит от последните храсти по края на гората, стигна до откритата равнина. На двеста крачки от него еленът душеше между тревите и от време на време вдигаше великолепната си

глава и подобната на колона шия, за да се огледа. Нямаше никакво прикритие, освен стелещи се треви. Ролф подозираше, че индианецът ще подмами рогача с някое изсвирване или някакъв зов, защото дебелият врат показваше, че еленът беше войнствено настроен.

Индианецът лежеше, проснал се по гърди. Коленете и лактите му като че ли бяха добили сръчността на стоножка; главата беше просто куп растителност. Той пропълзя безшумно двадесет и пет крачки и стигна до открития, полегат бряг и широката четиридесет крачки река, покрита с равен блестящ лед, всичко право пред очите на елена; как ли щеше да измине това разстояние?

Белоопашатият елен се отличава с една особеност, на която разчиташе индианецът: когато наведе главата си да пасе, дори да не е скрита, еленът не вижда отдалечени предмети; преди да си вдигне главата, той вдига или помръдва опашката си. Куонаб знаеше, че стига да не изпусне от погледа си опашката, може да се запази да не го види главата. С една дума, само зле пресметнато движение или някой полъх на вятъра може да го издаде.

Откритият лед беше, разбира се, тежко изпитание и ловецът можеше да не сполучи, ако дългата му фигура не изглеждаше като едно от дърветата, които лежаха полупотопени и замръзнали в потока.

Като наблюдаваше неотстъпно неспокойните глава и опашка, той нагаждаше приближаването си, напрягаше сили и се движеше бързо, когато главата беше наведена, но предупреден от трепването на опашката, тозчас се превръщаше в дърво и не помръдваше нито един мускул. Прекосеше ли веднъж леда, опасността да бъде видян намаляваше, но да бъде подушен порастваше, защото еленът се движеше насам-натам, и Куонаб наблюдаваше пушека от хижата, за да се съобразява с посоката на вятъра. Така той се доближи на петдесетина крачки, а еленът продължаваше да души пред себе си, лакомо да хрупа малкото боровинки, които намираще над замръзналия мъх, и се придвижваше към малко по-високо прикритие. Тревата беше сега висока близо две педи и Куонаб се движеше малко по-бързо. Рогачът намери място с повече боровинки под една чучка и се отпусна на колене, за да ги опасе, а Куонаб се възползува от случая и напредна с десет крачки, преди опашката да го предупреди. След като беше спрял толкова дълго да се храни, еленът се огледа особено продължително и се запъти към гората, поради което индианецът

загуби всичко, което беше спечелил. Но погледът на лакомника падна върху един червенееш кичур, сетне върху друг; така еленът направи завой, докато се породи опасност Куонаб да бъде издаден от вятъра; после той наведе глава и Куонаб отпълзя десетина крачки *назад*, за да остане срещу вятъра. Веднъж еленът вдигна муцуна и подуши с раздути ноздри сякаш старият му приятел му беше изпратил предупреждение. Но скоро като че ли се успокои, защото наоколо не се виждаше враг, и пак затърси насам-натам, забил нос в земята, а Куонаб пак напредна с десетте загубени крачки. Мъжкарят отиваше сега към по-високото прикритие и пак съблазнителен кичур боровинки под нисък гъст храст го накара да коленичи, за да може по-лесно да го стигне. Куонаб се плъзна бързо напред, дойде до необходимата граница от двадесет и пет крачки, вдигна се на едно коляно, силно опъна кедровия лък. Ролф видя как еленът се метна нагоре във въздуха, после се втурна с големи високи скокове към гората; заля го вълна на разочарование, но Куонаб се изправи с вдигната дясна ръка и се провикна:

— Хо... хо!

Той знаеше, че тия скокове бяха неестествено високи и преди гората да го погълне, еленът падна... вдигна се... и отново падна, за да не се вдигне вече. Стрелата беше пронизала сърцето му.

Тогава Ролф се втурна напред с пламнали очи и преливащ от гордост, за да потупа приятеля си по гърба, и възкликна:

— Никога не съм смятал, че е възможно такова нещо; най-големият ловен подвиг, който съм виждал; ти си цяло чудо!

На тия думи индианецът тихо отговори с усмивка:

— Хо! Че аз тъй хванах единайсет британски часовои през войната. Дадох ми медал с лика на Вашингтон.

— Така ли! Че как никога не съм чул за това? Къде е той?

Лицето на индианеца помрачня:

— Хвърлих го подир кораба, който отвлече моята Гамоуини.

[1] Въстанието на 13-те американски колонии срещу Великобритания за извоюване на независимост (1775–1781). ↑

РОЛФ СЕ ЗАПОЗНАВА С КАНАДЕЦ

Зимата би могла да се сметне за богата със събития, ако толкова много от тях не бяха повторение на предишни преживелици. Но имаше няколко, които с новостта си заслужават да намерят място на тия страници, както са намерили в паметта на Ролф.

Едно от тях се случи скоро след първия силен мраз. През есента бе имало малко валежи, тъй че много езера бяха пресъхнали, поради което стотици мускусни плъхове бяха принудени да тръгнат да си търсят по-подходящи за живеене места. Когато видяха за пръв път един от тия тръгнали на път изпаднали на суша моряци, Ролф необмислено го подгони. Отначало плъхът тронаво побърза да избяга. После Ролф откри втори точно пред първия, сетне — трети. Това изостри интереса на момчето. С няколко скока то се намери сред тях, но само за да бъде изненадано. Като се видяха настигнати, отчаяни, плъховете се обърнаха и смело и яростно нападаха общия си враг. Ролф прекрачи през първия, но вторият скочи, хвана го за крачола на панталоните и увисна на него. Третият се нахвърли на крака му и заби остриите си зъби през мокасината. Първият бързо се съвзе и скочи на другия крачол с цялата сила на малките си крачета и силни челюсти.

В това време Куонаб се смееше с глас и не пускаше Скукъм, който изригваше убийствени закани и с всички сили се дърпаше да участвува в сражението.

— Хо! Хубав бой! Добри плъхове! Хо, Скукъм, не бива винаги да го пазиш, иначе няма да се научи да ходи сам.

— Ъф, хубаво! — рече той, когато третият плъх захапа Ролф за прасеца.

Можеше да има само един край и той не се забави. Добре насочен ритник срещу единия, вторият, дръпнат за опашката, третият, смачкан под петата, и всичко свърши. Ролф имаше три мускусни плъха и пет ухапвания. Куонаб се понасмяха, а Скукъм остана с чувство на пропусната възможност.

— Това трябва да изрисуваме на вигвама — каза Куонаб. — Три велики воина нападناха един сагамор. Те бяха много смели, но той бе Нибоуака и много силен; той ги порази, както гръмотевичната птица Ураган поразява изсъхналите борове, които пожарът е оставил на върха на планината да стърчат към небето. Сега ще изядеш сърцата им, защото те бяха смели. Моят баща ми е казвал, че сърцето на хвърлящ се в бой мускусен плъх е голяма магия; защото той търси мир, докато може, а после се обръща и се бие без страх.

Няколко дни след това видяха лисица. За да изиграят шега на Скукъм, те го пуснаха по дирята ѝ и той се понесе с радостно джавкане на всеки скок. Мъжете седнаха да чакат, понеже добре знаеха, че подир един час Скукъм ще се върне с оплезен език и угнетен вид. Но случаят им поднесе неочаквана възможност да наблюдават преследването. Те видяха лисицата да се носи по снега, а на по-малко от двадесетина крачки подире ѝ — енергичният им четирикрак колега.

И още по-неочаквано за тях лисицата бе настигната в следващия гъсталак, уморена до смърт, домъкната и оставена пред краката на Куонаб. Тази славна победа на Скукъм се оказа по-малко изненадваща, когато по-внимателен преглед показва, че лисицата е била пътник за оня свят. Поради някакво печално внезапно неблагоприятие тя се счепкала с бодливо свинче и платила страшната цена. Нейната уста, челюсти, муцуна, врат и крака бяха пълни с бодли. Тя беше болна и измършавяла. Нямаше да преживее още много дни и линчуването, на което я подложи Скукъм по бързата процедура, беше своеобразно благодеяние.

Всекидневието на ловците се разнообрази и от една по-важна случка. Един януарски ден с дълбок сняг, когато проверявах северната редица капани по реката Ракет, те останаха да нощуват в своя заслон и бяха донякъде изненадани да чуят по здрач на силния лай на Скукъм да отговаря човешки глас и пред тях изникна нисичък мъж с черни мустаци. Той вдигна едната си ръка в знак на мирни намерения и бе поканен да влезе.

Беше канадски французин от Ла Кол Милз. Той ловувал по тия места от няколко години. Поради почти неизбежната война между Канада и Щатите другарите, които обикновено идвали с него, останали по домовете си. Затова ловувал сам, което винаги е било опасна работа, и натрупал много хубави кожи, но паднал на леда и се повредил

вътрешно, та нямал сили. Можел да ходи със снегоходки, но не можел да носи вързопа с кожи. Отдавна знаел, че си има съседи на юг, — издавал ги димът от лагерния им огън, — и сега дошъл да им предложи да купят всичките му кожи.

Куонаб поклати глава, но Ролф каза:

— Ще дойдем да ги видим.

Два часа ходене сутринта ги доведе до хижата на французина. Той разгърна кожата си: няколко видри, много самури, няколко риса, повече от тридесет бобъра — всичкото за двеста долара. В Лайънс Фолз те струваха двойно повече.

Ролф разбра, че сделката е изгодна, и пошепна:

— Можем да удвоим парите си с тях, Куонаб. Какво ще кажеш?

Отговорът беше прост:

— Ъф! Ти си Нибоуака.

— Приемаме предложението ти, стига да можем да се споразумеем за плащането, защото нямам пари със себе си, пък и в хижата нямам двеста долара.

— Вие има тютюн и храна?

— Да, предостатъчно.

— Вие може ги донесе? Si?^[1]

Ролф замълча, наведе поглед, сетне погледна французина право в очите:

— Ще ли ми имаш вяра да взема половината от кожата сега? Когато се върна с парите, мога да получа останалите.

Французинът се позамисли и отговори:

— Бога ми, ти гледа добър поглед. Аз ти ги дава. Аз мисли ти много добро момче, parbleu^[2]!

Така Ролф тръгна обратно с половината кожи, а след четири дни се върна и плати на бледия, но щастлив французин сто и петдесетте долара, които беше получил от Ван Кортланд, и няколко други банкноти или всичко сто деветдесет и пет долара и толкова продукти и тютюн, че да задоволи ловеца. Французинът се оказа крайно добродушен човечец. Двамата с Ролф много се сприятелиха и когато си стиснаха ръка на раздяла, изразиха надеждата скоро да се срещнат при по-благоприятни обстоятелства.

Франсоа ла Кол потегли смело на деветдесетмилевия си път към дома, а Ролф се запъти на юг с кожата — покупка, на която бе съдено

да стане най-доходна сделка и да повлияе на живота му по няколко начина, а в един случай косвено да му спаси живота.

[1] Si? (фр.) — Да (нали)? ↑

[2] Parbleu (фр.) — Бога ми. ↑

ВОЙНА

Хиляда осемстотин и дванадесета година изтече. Президентът Мадисън, заставен от неправдите, извършвани спрямо съотечествениците му, и униженията, които никой народ не бива да понесе със смирение, посред лято беше обявил война на Великобритания. Неподготвена да се справи с положението и заобиколена от негодни съветници, малката му армия, състояща се от герои-войници и негодни командири, търпеше поражение след поражение.

Загубата на Форт Макино, Чикаго, Детройт, Браунстаун и пълният разгром на американските войски, атакували Куинстаун, бяха много слабо възнаградени от победата при Ниагара и успешната защита на Огденсбърг.

Ролф и Куонаб отидоха в Олбъни според уговорката, но го напуснаха като щатски разузнавачи, а не като водачи на четиримата млади ловци, които искаха да се върнат в лоното на първобитния живот.

Първото им поръчение бе да занесат правителствената поща в Платсбърг.

С избрано леко кану и минимален багаж те стигнаха Тикондерога за два дни и там подновиха познанството си с генерал Хамптън, който се суетеше и копаеше безполезни окопи, сякаш очакваше тежка обсада. Ролф бе повикан да се яви пред него да получи други депеша за полковник Пайк в Платсбърг. Той получи книжата и научи местоназначението им и веднага направи досадна грешка.

— Извинете, господин генерал — започна той, — ако срещна...

— Млади човече — каза сурово генералът, — съвсем не ме интересуват вашите „ако“ и „но“; на вас ви се заповядва „върви“. „Как“ и „ако“ — са въпроси, които ще решите самите вие, за това ви се плаща.

Ролф се поклони, бузите му горяха. Беше много ядосан от това, което сметна за най-незаслужено мъмрене, но го преглътна и никога не

забрави урока. Сай Силван бе тоя, който му го каза тъй, че да го запомни:

— Един глупав кон може да заобиколи бариера на пътя, но само един човек с мозък в главата може да се катери, да плува, да гребе лодка, да кара кънки, да тича, да се крие, да върши необмислени неща, да разбива врати, да избира дългия околен път, когато има кратък пряк път, да избяга точно навреме или да се сбие, когато трябва, и всичко това в един следобед.

Ролф потегли на север с бомбастично известие от Хамптън (предназначено да вдъхне увереност), че щял да унищожи всеки враг, който се осмели да оскверни водите на езерото.

Едва през време на това пътуване Ролф научи от Куонаб подробности за посещението при племето му по Сейнт Риджис. Явно радостта да се срещне с неколцина от своя род, с които е могъл да говори на родния си език, е била помрачена от срещата с голям брой негови стари врагове — мохоци. Водили се много спорове за възможната война между англичаните и янките. Мохоците заявили за намерението си да се бият на страната на англичаните, което било достатъчно основание за Куонаб, като синауа, да остане на страната на американците. А след като напуснал резервата Сейнт Риджис индианецът нямал никакво желание да отиде пак там.

В Платсбърг Ролф и Куонаб срещнаха друг свой познайник от Олбъни — генерал Уилкинсън и от него получиха поща, която отнесоха обратно в Олбъни, като изминаха цялото разстояние за осем дни.

Докато изтече 1812 година, Ролф не върши почти нищо друго, освен да пренася депешите нагоре и надолу по езеро Шамплен. Новата година завари американците все още под командването на генералите Уилкинсън и Хамптън, чиято крайна некомпетентност ставаше все по-очевидна от ден на ден.

1813 година завари Ролф осемнадесетгодишен, висок шест фута и един инч по чорапи^[1], опитен разузнавач и куриер.

При едно хвърковато пътуване със снегоходки през януари той занесе писма на генерал Хамптън от Тикондерога до Сакит Харбър и обратно за осем дни, почти триста мили. Това го прочу като бързоходец, но новините, които донесе, бяха печални. Чрез него научиха в подробности за пълното поражение и пленяването на

американската армия при Френчтаун. След кратка почивка го изпратиха да прекоси със снегоходки страната, за да занесе успокояващо съобщение в Огденсбърг. Времето беше много по-студено сега и леглото от едно-единствено одеяло — опасно малко, затова „Хвърковатият Китеринг“, както го бяха нарекли, взе шейна и си осигури като другар-бързоходец Куонаб. Скукът бе оставен на сигурно място. Те пристегнаха одеяла, тенджери, чаши, храна, пушки и депеша на шейната и бързо поеха от Тикондерога в зори на 18 февруари 1813 година към север, водени само от компаса. Тридесет мили изминаха те тоя ден въпреки пронизващия вятър и шибация в лицата сняг. Но с настъпването на нощта се развилия виелица с около осемнадесет градуса студ. Въздухът беше пълен с боцкащи, жилещи снежинки. Когато станаха на развиделяване, бяха почти затрупани в преспа, макар че станът им беше в гъст, закътан храсталак. Водейки се изключително по компаса, те тръгнаха отново на път, но заслепени от белите вихри, се препъваха, сблъскваха се с безкрайни трудности и почти не напредваха. След като влачиха шейната три часа, като се редуваха да правят пъртина, при една смяна на местата Ролф забеляза голямо сиво петно на бузата и носа на Куонаб.

— Куонаб, лицето ти е замръзнало — каза той.

— Твоето също — отговори индианецът.

Тогава свърнаха встрани и тръгнаха по една падина, докато стигнаха смърчова горичка, където спряха на стан и се помъчиха да определят къде се намират, само за да открият, че компасът и те имаха много различни мнения относно посоката на пътуването. Беше явно безполезно да вървят срещу бурята. Те разтриха замръзналите си лица със сух сняг и останаха край огъня.

Никой добър разузнавач не търси излишни затруднения; той избягва ненужни изпитания на силите си и ги пести за неизбежното. При осемнадесет градуса студ и необходимостта да чакат двадесет и четири часа в бурята разузнавачите се заеха да се настанят колкото може по-удобно.

Със снегоходките си те се заловиха да огребат снега в кръг от около четири крачки, като го трупаха по края колкото може по-нависоко. Когато стигнаха до земята, снежната стена около тях беше стигнала височина към човешки бой. След това отидоха с бравичките си и насякоха много малки смърчове и ги наредиха между живата

стена от смърчове около стана, докато се образува плътна маса от иглолистни клони наоколо им към десет стъпки височина, открита само отгоре в кръг от пет стъпки. С изобилието от сухи смърчови дърва, с дебелото легло от балсамови вейки и с достатъчно одеяла те си бяха осигурили това, което повечето горски ловци смятат за пълен комфорт.

Сега не им оставаше нищо друго, освен да чакат. Куонаб седеше и спокойно пушеше, Ролф кърпеше раздрано място в куртката си, бурята бучеше и носените от вятъра ледени иглички трополяха между дърветата и разнообразяваха пращенето на огъня със съскането си, когато падаха върху главните. Ниският монотонен шум приспиваше със своята еднаквост, когато се чу леко скърцане от стъпки по снега. Ролф посегна да грабне пушката си, преградата от смърчове леко се поразмърда и при тях се втурна покритото със сняг дребно псе Скукъм, като се мъчеше да изрази добрите си чувства с излишество на знаци, в които вземаха участие краката и всичките части на тялото му. Наистина не го бяха взели със себе си, но без негово съгласие, тъй че споразумението не беше пълно.

Сега нямаше защо да се питат: „Какво ще го правим?“ Скукъм беше решил въпроса на своя глава, а защо и как — не се и мъчеше да обясни.

Мъдър е бил той, който е постановил, че „какъвто дял има той, който влиза в бой, такъв е и делът на оня, който остава при нещата“, защото най-трудно от всичко е чакането. Сутринта стихииите се бяха поукротили. Имаше дори от време на време мигове на затишие и най-после стана така светло, че положително снежната мъгла бе започнала да се прояснява.

Куонаб се върна от кратко разузнаване и каза:

— Ъф!... Може да вървим.

Облаците бяха разкъсани и летяха, слънцето надничаше от време на време, но вятърът беше силен, мразът — голям, а снегът продължаваше да шиба. За бедния Скукъм беше по-трудно, отколкото за мъжете, защото те имаха снегоходки, но той мълчаливо понасяше трудностите и смело потичкваше отзад. Ако беше способен за такива размишления, може би щеше да каже:

— Какво чудесно време, кара бълхите да мируват.

Тоя ден имаше малко за отбелязване, освен големия студ и бузите на двамата мъже пак замръзнаха откъм северната страна. Едно кътче под надвисналата скала им послужи за добър стан тая нощ. На другия ден лошото време отново се засили, но поради необходимостта да бързат те тръгнаха напред, водени главно от вятъра. Той беше северозападен и докато усещаха тоя свиреп брулещ мраз безпощадно да гризе нещастните им нежни десни скули, знаеха, че се придържат, общо взето, към правилната посока.

По здрач спряха с истинска радост да размразят замръзналите си лица. На другия ден потеглиха в зори. Отначало беше спокойно, но снегът скоро започна пак да ги бръска на вълни и въздухът се изпълни с шибашите иглички, докато стана трудно да се види нещо на петдесет крачки във всички посоки. Те се предвижваха много бавно. На четвъртия ден би трябвало да стигнат в Огденсбърг, а те бяха още далеч от него. Колко далеч, можеха само да гадаят, защото не бяха срещнали нито къща, нито някой заселник.

[1] Шест фута и един инч = 183 см. ↑

ОГДЕНСБЪРГ

Същата виелица бушуваше и на следващия ден, когато Скукъм с недвусмислени знаци им съобщи, че е *подушил нещо*.

Винаги е добре да разбереш какво вълнува кучето ти. Куонаб загледа втренчено Скукъм. Това умно псе от неопределена порода настървено душеше *нагоре във въздуха*, не по земята. Козината на врата му *не беше щръкнала* и ивицата тъмни косми, които всяко сиво или жълто куче има в основата на опашката си, *не стърчеше нагоре*.

— Подушил е дим — бързо постави диагнозата индианецът. Ролф посочи вятъра и му направи с ръце знак за въпрос. Куонаб кимна.

Явно бяха длъжни да узнаят кой е техният вдигащ пушек съсед. Не бяха толкова далеч от Свети Лаврентий. Вероятността пушекът да идва от някой отряд неприятели беше малка; вероятността да идва от свои беше голяма; а най-голяма бе вероятността да идва от хижата на някой заселник, където биха могли да получат необходимите упътвания.

Те свърнаха настрана. Вятърът сега, вместо да ги бие в дясната буза, идваше право насреща. Ролф ускори крачките си и излезе толкова напред, колкото да не изгуби Куонаб от погледа си. След една миля пътят им заслиза надолу, гората стана по-гъста, вятърът намаля, а въздухът вече не беше забулен от бръскащ сняг. Ролф стигна до дълъг, дълбок ров, който извиваше между дърветата. Снегът на дъното му беше много корав. Беше точно каквото бе очаквал: пътека, скрита под нов мек сняг, но все пак пътека, водеща към стана, подушен от Скукъм.

Той се обърна и направи знак на Куонаб и Скукъм да спрат и да чакат. Сетне закричи предпазливо по криволичещата водеща пътека.

След двадесетина минути признаците на населено място се увеличиха и ето че разузнавачът загледа от гората през открит тревист склон към широк поток, където на брега стоеше дъскорезница с обикновената в такива случаи бъркотия от струпани набързо колиби, навеси и купчини дървен материал.

Никой не работеше, което изглеждаше странно, докато Ролф не се сети, че е неделя. Той смело излезе и попита за стопанина. Външно той по всичко приличаше на ловец и стопанинът го прие като такъв.

Идвал от другата страна и си объркал пътя в бурята, обясни Ролф.

— Какъв си по занаят?

— Ловец с капани.

— Накъде отиваш сега?

— Ами, ще отида в най-близкото по-голямо селище, което и да е то.

— Оттук е горе-долу еднакво до Александрия Бей и до Огденсбърг.

Тогава Ролф разпита подробно за пътя до Александрия Бей, където нямаше намерение да ходи. Защо трябваше да е толкова предпазлив? Собственикът на дъскорезницата бе явно добър американец, но разузнавачът нямаше право да посвещава никой външен човек в своята работа. Този човек може би беше безопасен, но можеше да е неразумен и да се изтърве пред някого, който да не е безопасен.

Сетне с невинни въпросчета Ролф научи, че това е реката Осуигачи и тринадесет мили по-надолу ще намери града Огденсбърг.

Собственикът на дъскорезницата не бил чул за никакви скорошни събития, но, изглежда, британските отряди отвъд реката чакали само идването на пролетта, за да пристъпят към нападателни действия.

За лице Ролф купи малко чай и свинско месо, но гостоприемният стопанин отказа да приеме пари и Ролф тръгна по посока на Александрия Бей, обаче след малко направи кръг назад и се върна при Куонаб и Скукъм.

Те заобиколиха дъскорезницата отдалеч. Беше твърде студено, за да има хора навън. Всички прозорци бяха замрежени със скреж и нито една жива душа не ги видя, когато отминаха това място, за да продължат по леда на Осуигачи.

Сбит от неспирация вятър, снегът върху леда бе по-твърд, пътуването бе по-лесно и същата неуморна виелица заличаваше дирята, щом тя останеше зад гърба им.

Лъкатушен е пътят на реката, но лесно се върви по него и те пътуваха бързо. Когато излизаха на отворено към север протежение, снегът ставаше особено твърд или ледът ометен и разузнавачите махаха снегоходките си и напредваха с шест мили в час. Три пъти спираха да пият чай и да си починат, но това, че носеха скъпоценни съобщения, че трябваше да предадат въодушевяващи добри новини и че до целта оставаше все по-малко път, ги караше да вървят все напред и напред. Беше десет часа сутринта, когато напуснаха дъскорезницата на около тридесет мили от Огденсбърг. Сега беше към залез, но те все още смятаха, че с малко усилие ще могат да стигнат целта си тая вечер. Тоя ден бяха минали най-дългия път, откакто бяха тръгнали, но ги насърчаваше победно чувство, когато тичаха, а предстоящата радост да се изправят пред коменданта и да му връчат нетърпеливо очакваните обнадеждаващи документи им вдъхваше нови сили и твърдост. Да, трябваше да продължат на всяка цена още тая вечер! Денят беше свършил. Ролф тичаше отпред с равномерна крачка. В ръка държеше дългият повод от шейната, десетина стъпки по-назад беше Куонаб с късия повод, а Скукъм тичаше отпред, отстрани или отзад, както му подсказваше общото му чувство за отговорност.

Беше вече съвсем тъмно. Нямаше месечина, гористият бряг се чернееше. Те се водеха единствено по широкото корито на реката, тук-там с пометен до голо от вятъра сняг, но удобно за пътуване през цялото време. Ту тичаха, ту вървяха и изминаваха по пет мили на час. За Куонаб беше трудно, но Ролф бе млад и нямаше търпение да стигне края. Бяха изминали още едно право парче от пътя и бяха сега на последния голям завой, отминаваха миля подир миля; оставаха само десет и Ролф бе тъй възбуден, че вместо да премине при сигнала към обикновен ход на следващите сто крачки, ускори тичането си. Куонаб, изненадан, се подхлъзна и изтърва повода си. Ролф се стрелна напред, след миг се чу трясък на чупещ се лед, Ролф пропадна в дупката, хвана се за ръба и изчезна, а шейната стигна до дупката. Куонаб скочи на крака и изтича до долния ѝ край. Шейната беше извила пред него и дългият повод беше опънат. Без нито един миг бавене индианецът го задърпа упорито, тежко и след няколко секунди главата на другаря му отново се появи. Все още вкопчен в тоя дълъг повод, той бе измъкнат благополучно от леденостуденото течение, запъхтян, разтреперан и мокър до кости, но иначе здрав и читав.

Сега възникна нова опасност. Мразовитият вятър щеше скоро да превърне дрехите му в дъски. Те се втвърдяваха за няколко минути, а индианецът знаеше, че ръцете и краката много лесно замръзват в замръзнали дрехи.

Той веднага обърна към брега, намери смърчов гъстак и без да губи време, накладе сред него два буйни огъня, между които Ролф стоя, докато индианецът приготви леглото, в което младежът с удоволствие се мушна, щом можа да се съблече. Горещият чай и топлите одеяла го сгряха, но дрехите му нямаше да изсъхнат за по-малко от един-два часа. Нищо не ги поврежда повече, отколкото прекалено бързо сушене. Куонаб направи стойка от пръти и се занимава следващите два часа с поддържане на равномерна топлина и мачкане на мокасините.

Стана полунощ, когато те бяха готови, и Куонаб веднага заяви, че не може и дума да става за продължаване на пътуването.

— Огденсбърг е във военно положение — каза той. — Не е разумно да се приближим посред нощ.

В шест часа сутринта отново тръгнаха на път: схванали се от умора, с подбити крака, замръзнали лица и ядосани от закъснението, но припряно и напрегнато, ту тичешком, ту ходом поеха напред. Минаха край няколко селища, но избягнаха да бъдат видени. В седем и половина зърнаха отдалеч Огденсбърг и чуха въодушевяващи звуци на барабани, а след още няколко минути от върха на един хълм пред тях се откри цялото героично градче, за да видят... да, да видят съвсем ясно, че *на флагщока се вееше британско знаме.*

СПАСЯВАНЕТО НА ДЕПЕШИТЕ

Какъв отчайващ удар! Ролф не си беше дал сметка досега колко е уморен, колко много иска да предаде насърчаващото съобщение и да се отпусне малко след напрежението. Чувствуваше се съвсем капнал. Не можеше да има съмнение, че беда бе сполетяла войската на родината му.

Първата му грижа бе да се махне от погледа със своята шейна и тия скъпоценни депеши.

Какво да прави сега? Нищо, докато не се сдобие с по-пълни сведения. Той изпрати Куонаб с шейната назад, като му нареди да отиде на определено място на две мили и там да спре на стан на скрито място и да чака.

Сетне влезе в града сам. Непрекъснато го жегваше мисълта: „Ако бях дошъл по-скоро, може би те щяха да удържат.“

Няколко впряга, събрани при най-голямата група къщи на брега, подсказваха, че там има кръчма. Той влезе вътре и намери много хора, насядали на закуска. Нямаше нужда да задава въпроси. Това беше главната тема на трапезата. Огденсбърг бил превзет предишния ден. Историята е добре позната. Полковник Макдонел излизал всеки ден със своите Гленгарийски шотландци от Прескот за учения по леда на Свети Лаврентий срещу Огденсбърг. Понякога те минавали почти на един изстрел разстояние, понякога се втурвали на пристъп и обръщали назад, преди да стигнат твърде близо. Малкото американци от отбраната на градчето наблюдавали тия безобидни упражнения и често поздравявали с викове някоя ловка маневра. Те се чувствували добре запазени зад укрепленията си. По едно неписано споразумение двете страни се въздържали да стрелят наслуки една срещу друга. Нямало почти нищо, което да подсказва, че тук има врагове. Всъщност много войници от всяка страна имали приятели в другата и британците няколко пъти минавали на близко разстояние, без да предизвикат нито един изстрел.

На двадесет и втори февруари, деня, когато Ролф и Куонаб излязоха на Осуигачи, британският полковник насочил войниците си, както обикновено, изкарал ги още по-близко до американския форт и после от най-близката точка ги хвърлил на пристъп. Американците наблюдавали приближаването им и вместо да се обърнат срещу тях в последния миг, наскочали с весели крясъци и преди да си даде сметка, че това е война, гарнизонът бил победен и Огденсбърг — превзет.

Американският командир бил взет в плен. Капитан Форсайт, вторият по старшинство, излязъл някъде със снегоходки и поради това се избавил. Всички други бяха в плен и какво да направи с депешите и как да получи официални нареждания, беше голям проблем. „Когато не знаеш какво да правиш, не прави нищо“ — беше една от аксиомите на Сай Силван, а също: „Когато се съмняваш, кротувай и не се обаждай.“ Ролф се въртя из града целия ден и чака някакво просветление. Към пладне висок, прав, буден мъж с бизонска шуба дойде в кръчмата с едноконна шейна. Той се нахрани набързо в една вътрешна стая. Според преценката на Ролф, той беше американски офицер, но съществуваше вероятност да е канадец. Ролф напразно се мъчеше да узнае нещичко за него, но вратата към стаята оставаше затворена. Кръчмарят очевидно беше посветен в тайната. Когато излезе, непознатият беше пак загърнат с бизонската шуба. Ролф мина бързо край него — имаше нещо дълго и твърдо в десния джоб на шубата.

Кръчмарят, гостът и коларят взеха да си шепнат. Ролф се доближи, колкото смееше, но получи само един изпитателен поглед. Коларят заговори на друг колар и Ролф чу думите „Черното езеро“. Да, тъкмо това беше подозирал. Черното езеро беше на път за вътрешността към Александрия Бей и Сакит Харбър.

Коларят, дързък младеж, явно се интересувахе от дъщерята на кръчмаря. Непознатият приказваше с кръчмаря. Щом двамата се разделиха, Ролф отиде при кръчмаря и тихо му подхвърли:

— Капитанът много бърза.

Единственият отговор бе студен поглед и:

— Това си е негова работа.

Значи това наистина беше *капитанът*. Ръкавиците на коларя бяха на въжето зад печката. Ролф го тръсна така, че те паднаха в

тъмния ъгъл. Коларят видя, че му липсват ръкавиците, и доволен от случая, влезе пак вътре и остави офицера сам.

— Капитан Форсайт — пошепна Ролф, — не си отивайте, докато не съм поговорил с вас. Ще ви пресрещна след една миля по пътя.

— Кой си ти и какво искаш? — отсечено и враждебно попита непознатият, обаче очевидно призна обращението на Ролф като правилно.

Ролф разгърна палтото и показа разузнаваческата си значка.

— Защо да не поговорим сега, щом имаш някакви новини? Ела.

Двамата влязоха във вътрешната стая.

— Кой е тоя? — предпазливо попита Ролф, когато при тях дойде кръчмарят.

— Свой човек. Това е Тайтърс Флак, кръчмарят.

— Отде да зная, че е така?

— Не си ли чул днес цял ден да го викат по име? — каза капитанът.

Флак се усмихна, излезе и се върна с патента си за продаване на спиртни питиета и пълномощието си на мирови съдия в щата Ню Йорк. Пълномощието носеше собствения му подпис. Той взе перо и се подписа по същия начин. Тогава капитанът хвърли шубата и се изправи с пълната униформа на армейски офицер. Той отвори служебната си чанта и извади някакъв документ, но Ролф забеляза друг пакет, адресиран до генерал Хамптън. Малкият документ беше само географска карта.

— Струва ми се, че тоя пакет там е предназначен за мен — забеляза Ролф.

— Ние не сме видели още *твоите* документи — каза офицерът.

— Те са на две мили оттук — и Ролф посочи към гората.

— Да вървим — рече капитанът и те станаха.

Китеринг някак си вдъхваше доверие, но през време на краткото мълчаливо двумилево пътуване капитанът започна да се съмнява. Разузнаваческата значка е могла да бъде открадната; канадците често минават за американци и така нататък. Най-после те спряха шейната и Ролф го поведе навътре в гората. Преди да минат стотина крачки, офицерът каза:

— Стой! — Ролф спря и видя пистолет, насочен срещу главата си. — Виж какво, млади човече, ти изигра тая игра доста ловко и аз

още не зная какво ще излезе от цялата работа. Но зная едно: при първия признак на предателство, ще ти пръсна главата.

Това стресна Ролф. За пръв път виждаше насочено срещу себе си дуло на пистолет. Беше смятал пистолета за дребно нещо, един пръст дебело и една стъпка дълго, но откри, че сега той му се стори голям колкото буре и достатъчно дълъг, за да стигне до вечността. Той промени цвета на лицето си, но бързо се съвзе, усмихна се и каза:

— Не се безпокойте. След пет минути ще се уверите, че всичко е наред.

Много скоро те чуха пред себе си рязък лай и влязоха в стана при Куонаб и псето Скукъм.

„Няма вид на капан“ — помисли си капитанът, след като се поозърна и се увери, че в стана нямаше никой друг; след това додаде на глас:

— Хайде сега, какво ще ми покажеш?

— Извинете, господин капитан, но отде ще зная, че сте наистина капитан Форсайт? Не е никак трудно двама шпиони да ми предложат всичките доказателства, които ми предложихте вие.

Капитанът отвори чантата си и показа първо нарежданията, които беше получил, когато напуснал Огденсбърг преди четири дни. Запретна ръкав и показа татуирани на ръката си букви „САЩ“ — спомен от военната академия, след това бельото си с монограма Дж. Ф. и пръстен с печат, на който имаше същите инициали, и най-последно — голям пакет документи, адресирани до генерал Хамптън. След това каза:

— Когато ти ми предадеш своите депеши, аз ще ти дам моите и по тоя начин и двамата ще имаме достатъчно добра гаранция.

Ролф стана, извади своята връзка документи и я размени срещу документите на Форсайт; всеки от тях се чувствуваше сигурен в другия. Те скоро се сприятелиха и Ролф чу за някои вълнуващи действия на леда и за подготвяната голяма кампания през пролетта.

След половин час стройният хубав капитан ги напусна и си тръгна — въплъщение на мъжка сила. След три часа те тъкмо готвеха вечерята си, когато Скукъм ги предупреди, че се приближава чужд човек. Беше военно време: Ролф вдигна пушката си, а след миг в стана се втурна младежът, който беше карал шейната на капитан Форсайт.

Лицето му беше бледо, кръв капеше от лявата му ръка, а в другата беше торбата с депешите. Той изгледа внимателно Ролф.

— Ти ли си разузнавачът на генерал Хамптън? — Ролф кимна и му показва значката на гърдите си. — Капитан Форсайт ти връща това — задъхано рече коларят. — Последните му думи бяха: „По-добре да изгорите депешите, отколкото да попаднат в ръцете на британците.“ Те го хванаха... потеря... в гостилницата е имало шпионин. Аз избягах, но моята диря може лесно до се проследи, освен ако я затрупа сняг. Не се бави!

Бедното момче, едната му ръка беше счупена, но то изпълни заповедта на умрелия офицер и след това си тръгна да търси помощ в селището.

Настъпваше нощ, но Ролф веднага вдигна своя стан и потегли на изток с двата пакета поща. Той не знаеше тогава, но се научи после, че в тия депеши се излагаха слабите места на Осуиго, Рочестър и Сакит Харбър, неотложната им нужда от подкрепления и подробен план за американска контраатака срещу Монреал. Но знаеше, че са много ценни и трябва да бъдат незабавно занесени на генерал Хамптън.

Беше тежко, трудно пътуване през гъсти гори и блата, настрана от реката, защото Ролф не смееше да излезе на леда сега. Така те вървяха три часа, сетне, в мрака, спряха за почивка на отвратително място в обрасъл с кедри мочур.

В зори потеглиха пак. За тяхно възмущение настъпило бе мъртво затишие, нямаше вятър, който да помете дирите им — следата беше ясна като коларски път, накъдето да извиеха. Те излязоха на утъпкана пътека, вървяха по нея половин миля, после се отбиха в правилната посока. Но нямаха никаква представа, че ги преследват, докато след цял час пътуване слънцето изгря и по един далечен склон, поне на две мили от тях, видяха тънка черна върволица от много точки — потеря от най-малко десетина британски войници.

Неприятелят беше със снегоходки и явно без товар, защото пътуваше бързо. Ролф и Куонаб се движеха по-бавно с тежката шейна. Но те продължиха колкото можеха по-бързо — напругаха сили и се потяха под своя непосилен товар. Ролф се чудеше дали не е дошло времето да спре и да изгори пакета, когато, като погледна назад от високо било, откъдето се откриваше широк простор, забеляза редица глави, които се криеха зад камъни на около половин миля разстояние, и

в главата му се роди един план. Той мина смело през широката двадесетина стъпки полянка, видима за неприятеля, скри се зад гъстак от смърчове, повика Куонаб да го последва, заобиколи тичешком гъстака и отново прекоси откритата полянка. Така двамата с Куонаб продължиха в течение на пет минути, колкото можеха по-бързо, с пълното съзнание, че ги наблюдават. Те обикаляха в кръг тоя храсталак, ту близо един до друг, с пушки, ту като влачеха шейната, ту с одеяла на рамената, ту с малък чувал или дори голяма буца сняг на гърба. Правеха всичко възможно да разнообразят сцената и преди да минат пет минути, началникът на англичаните успя да преброи петдесет и шест въоръжени американци, движещи се в индийска нишка нагоре по брега с много припаси, придружени от пет жълти кучета.

Ако бяха позволили на Скукъм да изпълни своите намерения, щеше да има петдесет или шестдесет жълти кучета, толкова много се увлече той от тая игра.

Дирята не даваше представа за такъв голям отряд, но пък и как ли би могла? Нали плоскодънната шейна заглаждаше всичко след отминаването на хората, а може би това беше пристигащо подкрепление. Какво можеше да направи той с десетте си войници срещу петдесет души неприятели? Той поблагодари на щастливата си звезда, че толкова хитро се е измъкнал от капана, и без по-нататъшни опити да провери числеността на врага се обърна кръгом и с възможната най-голяма бързина пое към сигурните укрепления на Огденсбърг.

САКИТ ХАРБЪР

Минаха часове, докато Ролф се увери, че вече не го преследват, а това, което окончателно го успокои, бе засилващият се вятър, който скоро се превърна в бясна, навяваща сняг буря. „О, благословена буря!“ — каза си той на ум, когато видя всичките дири да изчезват няколко секунди, след като бяха направени. И си помисли: „Как кълнях вятъра, който ме задържаше, за да ме спаси всъщност от пленничество. Колко се ядосах на тая баня в реката, която всъщност спаси депешите ми от неприятеля. Колко съм благодарен сега на бурята, която преди малко ми се виждаше толкова жестока.“

Преди пладне те излязоха на големия завои на реката и сега не се колебаха да се възползват от лесния път по леда чак до Ренселър Фолз, където се осведомиха за посоката от един заселник, потеглиха, напърно в бурята и привечер спряха на стан на около четиридесет мили от Огденсбърг.

Бяха видели удивително малко дири от дивеч през това тежко пътуване; всичко, което можеше да се скрие, се спотайваше от бурята. Но в една обрасла с кедри низина близо до езерото Кранбери намериха „зимовище“, което, изглежда, подслоняваше стотици елени. То се простираше на две или три мили в една посока и на половин миля в другата; въпреки дълбокия сняг почти цялото бе кръстосано от утъпкани пътеки. Докато минат през него, разузнавачите видяха най-малко петдесет елена, тъй че естествено не срещнаха никаква мъчнотия да изберат млад рогач за трапезата си.

Оттам нататък пътуването не представляваше особен интерес. Беше все същата всекидневна борба с мраза, но не толкова сурова, колкото преди, защото сега студените ветрове бяха зад гърба им, и на двадесет и седми февруари, девет дни след тръгването, влязоха в Тикондерога и се явиха на доклад в щаба на коменданта.

Генералът все още копаеше окопи и се заканваше да унищожи цяла Канада. Но съдържанието на депешите му даде нови теми за размисъл и приказки. Ролята, която трябваше да изиграе в

предполагаемия десант срещу Монреал, го ласкаеше, но правеше окопите на Тикондерога смешни.

Три дни караха Ролф да цепи дърва, след това го изпратиха с поща в Олбъни.

Много дребни задължения, от клане на свине до чистене на обори и риголване, разнообразиха месец март. После настъпи несигурното априлско време, когато не беше нито за кану, нито за снегоходки, и всички съобщения към север бяха прекъснати.

Но май, прекрасният, славният май настъпи със своите окрилящи песни и живително влияние. Лодките бяха пуснати въз вода, гората беше кафява отдолу и златиста отгоре.

Ролф се чувствуваше като млад рогач в разцвета на силите. Гореше от желание да се пораздвижи и на драго сърце доброволно се нагърби да занесе поща в Сакит Харбър. Щеше да отиде сам, понеже сега едно одеяло беше достатъчно за завивка, а един-два фунта сушено месо — достатъчно храна за всеки ден. Малка брадвичка щеше да е полезна, но пушката му се видя много тежка за носене. Докато стоеше и се колебаеше, един от младшите офицери му предложи пистолет и той с радост го затъкна в колана си.

Още по-висок, значително повече от шест стъпки, малко върлинест, но подвижен в ставите и широк в рамената, той крачеше с леката крачка на здрав бързоходец. Бузите му горяха, сиво-сините очи блестяха, когато потегли на дългия път пряко през страната към Сакит Харбър. Часовоят отдаде чест, а дежурният офицер, възхитен от неговата фигура и светнало лице, както и от естеството на поръчението му, спря да му стисне ръка и каза:

— Е, на добър час, Китеринг, пък дано ни донесеш по-добри новини, отколкото последните два пъти.

Сега Ролф знаеше как трябва да пътува; започна полека. Той вървя с широка спокойна крачка около половин час, сетне една-две мили с бърз тръс. Можеше да изминава пет мили на час, но имаше една голяма спънка за бързината по това време на годината — всички потоци бяха придошли, всички бяха трудни за преминаване. Ручеите можеше да преброди или понякога да повали през тях някое дърво, ала реките бяха твърде широки, за да си направи мост, твърде студени и опасни, за да ги преплува. Почти всеки път трябваше да си прави сал. Добрият разузнавач не се излага на опасности. Един лек сал означава

рисковано преминаване; добрият — безопасно преплаване, но загуба на време при правенето му. Петнадесет хубави сала направи Ролф при това пряко прекосяване на страната за три дни: всеки път намираще сухи смърчове и ги връзваше един за друг с кора от „кожено дърво“ и върбови пръчки. Това значеше да се забави най-малко един час всеки път, това правеше пет часа всеки ден. Но той разпределяше времето си умно. Дните се удължаваха. Ролф можеше да пътува много по здрач. Скоро се озова сред селищата. В хижата на един заселник научи слуховите за нападението на сър Джордж Превоуст срещу Сакит Харбър и за доблестното му отбиване, а сутринта на четвъртия ден стигна на хълма над Сакит Харбър — същият хълм, където беше стоял преди три месеца. Нещо като че ли го задави в гърлото, когато загледа: стари преживелици му натрапваха страшни мисли, но не, слава богу, американското знаме се развяваше на флагщока. Той удостовери самоличността си пред часовите и охраната, влезе тичешком във форта и се яви в щаба.

Новините отвсякъде бяха радостни. Най-после обстановката се беше променила. Комодор Чонси преминал светкавично езеро Онтарио, направил внезапен десант срещу Йорк (сегашния Торонто), столицата на Горна Канада, превзел го и го разрушил. Сър Джордж Превоуст се възползувал от отсъствието на Чонси и нападнал Сакит Харбър, но въпреки че флотата не била там, съпротивата била толкова силна, че след няколко дни неприятелят се отказал от обсадата.

Имаше дупки от снаряди в стени и покриви, имаше няколко ранени в болницата, зелените крайбрежия бяха изровени и флагщокът раздробен, но неприятелят си беше отишъл, звездното знаме се вееше по вятъра, а мъжественният малък гарнизон — изпълнен с дух, какъвто въодушевява само герои, воюващи за родния си дом.

Колко радостно, за разлика от Огденсбърг!

РАЗУЗНАВАЧЪТ НА ПЪТ

Същата вечер Ролф тръгна обратно с най-последните новини и с докладите на коменданта.

Вече беше добре опознал страната и с удивителна памет на горски ловец можеше да се върне точно по същия път. Може той да не е бил най-добрият, но му предлагаше едно предимство — почти навсякъде Ролф можеше да използва пак сала, направен на идване, и с това да спести много часове скъпоценно време.

На идване беше видял доста много елени и една мечка и беше чувал вой на вълци всяка нощ, но винаги в далечината. Сега на втората нощ, в самото сърце на пустошта, вълците бяха много шумни и като че ли бяха много близо. Ролф стануваше на тъмно. Беше запалил малък огън с това, което можа да намери пипнешком, а после, когато огънят се разгоря, откри на неговата светлина сух смърч на двадесетина крачки разстояние. Той взе брадвичката и се запъти към него и в същия миг един вълк се надигна, стъпил с предните си лапи на повалено дърво само на пет крачки отвъд смърча, и любопитно се втренчи в него. Обаждаха се и други. След малко тоя вълк вдигна муцуна и нададе проточен вой.

Ролф беше оставил пистолета си при огъня. Не смееше да хвърли брадвичката си, понеже така би останал без оръжие. Той се наведе, вдигна една пръчка и я хвърли. Вълкът бързо се наведе тъй, че тя мина над него, след това се дръпна назад от падналото дърво и застанал там, го загледа явно без страх и без заплаха. Другите виеха; Ролф се уплаши. Той отстъпи предпазливо заднешком към огъня, взе пистолета и отиде пак на мястото, но не видя вече вълка, макар и да ги чуваше цялата нощ, и поддържаше два големи огъня за защита.

Сутринта тръгна, както винаги, но не се мина и половин час и разбра, че един вълк, а след малко два тичаха по дирята му няколкостотин крачки по-назад. Не се опитваха да го настигнат; дори когато спираше, те също спираха, а когато се затичваше, верни на кучешката си природа, те се спускаха по-бързо подир него. Колко

съжаляваше Ролф за пушката си, защото вълците не се доближаваха на пистолетен изстрел. Те постъпваха всъщност така, сякаш знаеха безопасното разстояние и точния обсег на по-малкото оръжие. Разузнавачът им направи капан, като се върна тихичко назад, след като прехвърли едно било, и се скри близо до собствената си дияра. Но вятърът ги предупреди и вълците просто клекнаха и изчакаха, докато той излезе от скривалището си и продължи. Целия ден тия два чудновати копия тичаха след него, без да проявят признаци на глад или лоши намерения. Сетне, след като мина през една река в три часа следобед, вече не ги видя. Години по-късно, когато ги беше опознал по-добре, той реши, че бяха го следвали от леко любопитство, а може би с надеждата, че той ще убие някой елен, от който ще им се падне и на тях. А когато са го оставили, направили са го, понеже са били близо до границите на своето землище. Изпратили го бяха до края на ловния си участък.

Тая нощ преспа на шестдесет мили от Тикондерога, но беше твърдо решил да измине разстоянието за един ден. Не беше ли обещал да се върне след една седмица? По-старите бързоходци бяха поклатили недоверчиво глави, но той, горд с краката си, искаше на всяка цена да удържи обещанието. Той направо не смееше да заспи, да не би да се успи. Легна си в десет. В единадесет трябваше да изгрее месецът. Щом се вдигнеше на три часа височина, щеше да бъде достатъчно светло и Ролф възнамеряваше да продължи. Най-малко пет-шест пъти се стряскаше от страх, че се е успал, но като погледнеше увисналата ниско луна, се успокояваше и задремваше пак.

Най-сетне луната се вдигна четири часа и гората се виждаше ясно в меката светлина. Обади се ушата сова и някъде далеч един вълк проточи тих, скръбен вой, когато Ролф дояде сушеното си месо, стегна колана и започна дългия тежък бяг, който в дните на древна Гърция щеше да стане тема на много прекрасни епични стихове.

Нямаше нужда да се съветва с компаса. Блестящото светило на тъмното небе бе негов водач, а пътят му беше право на изток, с малки отклонения поради хълмове и езера, но почти по права линия. Отначало вървеше с равномерна широка крачка; после, една миля по-нататък, излезе на открит езерен бряг, по който затича с шест мили на час. След това навлезе в гъстак от елши, през който напредваше много бавно, но скоро го отмина и половин миля трябваше да джапа през

блата до над глезените във вода и никак не се изненада, като ги видя да се вливат в малко езеро, където се виждаха десетина боброви жилища. „Пляс, пляс“ — цопнаха във водата техните строители при приближаването му, но той се насочи към склона на хълмовете. Гората беше рядка, лунната светлина — ярка и тук той продължи да тича с всички сили, докато пътят вървеше по равно или по надолнище, но винаги тръгваше ходом по нагорнище. Някакъв внезапен шум напред бе последван от страхотен трясък и прашене в храстите. Това продължи само миг и Ролф никога не узна, нито можа да се досети какво беше.

„Туп-туп-туп“ — тичаше той, отхвърляше по шест мили на час на открито, две или може би три в гъсталаците, но все напред и напред, неизменно на изток. Хълм след хълм, блато след блато преминаваше той, заобикаляше езеро след езеро, а когато стигаше до някой малък поток, търсеше някое прехвърлено дърво вместо мост или мушеше с прът, докато намереше брод да премине, а след това тичаше една-две мили, за да навакса загубеното време.

Троп, троп, троп и равномерният му дъх, равномерно биещото му сърце поддържаха непроменящия се ритъм.

РОЛФ ПОСТАВЯ РЕКОРД

Дванадесет мили бяха отминати, когато се показва първият студен проблясък на зората и светнал през пътеката пред него, се ширна могъщ неспирен поток. Воден сега от познатите очертания на върха Гудинау, той се насочи към него, към царственото течение на Хъдзън. Там, на закътано място го чакаше неговият сал с гребло и прът и той се отблъсна от брега с цялата сила на младите си мишци. Подхвърляни и накланяни от устрема на пролетните води, салът и смелият му кормчия много пъти се обърнаха и няколко пъти се завъртяха, но дългият прът почти навсякъде намираще дъното и не се минаха и десет минути, когато пътникът скочи на брега, върза сала и пое напред бегом, ходом, пак бегом.

През височините Вандерхакър, през горите на Бориъс. Туп, туп, пляс, туп, туп, измъчен и мокър, но як и неудържим, туп, туп, туп, туп. Яребици изхвърчаха изпод краката му, сивите елени пръхтяха, пантерата бягаше настрана. Туп, туп, троп, троп и хребетът Уошбърн засиня срещу фона на изгряващото слънце. Туп, туп, се спусна той по полегатия, равен, дълъг цяла миля склон и когато богът на деня озари горния ръб на планината, Ролф беше вече до кафявите води на Тахауъс и беше изминал осемнадесет мили.

До реката спря да се напие. Един мъжки глухар в ярка пролетна премяна предизвикателно се переше на паднало дърво. Ролф вдигна пистолета, гръмна и окачи обезглавената птица на един клон, докато накладе огън: овесена питка, глухарят и речна вода бяха неговата закуска. Вътрешният му подтик беше да тръгне веднага пак. Разумът подсказваше: „Не бързай“. Той почака петнадесетина минути. И тогава тръгна отново, в началото бавно, след малко ускори хода си. Подир половин час вече вървеше с бърза широка крачка, а след един час тичаше с равномерно „троп, троп“, което се забавяше само по височините и в блатата. След още един час беше на хребета Уошбърн и далеч на изток видя езерото Скрун, което дава началото на реката Скрун, и както крачеше нататък в изблик на сила, сърцето му

преливаше от радост. И пак сив вълк запрепуска по дирята му, но куриерът се засмя без помен от страх. Като че ли познаваше тоя звяр по-добре сега, познаваше го като брат, понеже той не издаваше никакъв враждебен звук и сякаш само потичкваше и потичкваше заради удоволствието да тича заедно с куриера, както някоя лястовичка или антилопа се носят наред с хвърчащ влак. Цял час или повече тича вълкът наравно с него, сетне го остави, сякаш приятната разходка бе свършила, а Ролф продължи напред и все напред.

Пролетното слънце се издигна нависоко, денят стана топъл по пладне. Реката Скрун тъкмо до езерото бе на пътя му и той спря да си почине. Тук с последната си овесена питка и малко чай се нахрани за последен път. Беше изминал тридесет и осем мили, откакто бе станал. Дрехите му бяха изпокъсани, мокасините — съдрани, но краката бяха яки, намерението — непреклонно. Само двадесет и две мили още и дългът му щеше да бъде изпълнен, почестите — спечелени. Какво трябваше да направи? Да тръгне веднага пак? Не, беше решил да си почине един час. Той напали хубав огън край малък вир и като си направи гъба от много еленски мърх, хубавичко се разтърка. Извади иглата, която винаги държеше под ръка, и сложи в ред мокасините; изсуши дрехите си и полежа на гръб, докато часът почти изтече. Тогава се стегна за последния преход. Беше уморен наистина, но съвсем не изтощен и желязната воля, която беше ставала все по-силна от година на година, му даваше несломимата си поддръжка.

Той пое напред бавно, скоро след това с широка крачка, а най-после с прочутия тежък тръс на разузнавачите. Небето най-сетне бе почерняло от облаци и яростният, виещ източен вятър докара дъжд. Ръмежът замрежваше пътя пред него. След това отгоре му се изсипа пролетен порой и го измокри до кости, но пощата, която носеше, беше добре запазена и той тичаше и тичаше напред. Сетне големите, дълбоки блата, обрасли с елша, препречиха пътя му, но воден само от компаса, Ролф навлезе в тях и продължи все на изток. В най-гъстата част напредваше едва по миля на час, но не се спираше: мокър и с подбити крака, потен и изпокъсан, упорито вървеше напред. До три часа беше изминал само някакви си седем мили. След това стигна равното и рядката гора на Тъндърболт и ходът му премина в тичане: туп, туп, туп с шест мили в час, защото му оставаха само петнадесет

мили. Стегнат, с висок дух, носач на добри вести, той не се спираше, не се забавяше, а само вървеше напред и напред.

Троп, троп, троп, троп — без край, неуморно, час подир час. В пет беше на Тъндър Крийк, само на осем мили от целта. Краката му бяха уморени, петите подбити, капнал бе до кости, но сърцето му бе изпълнено с радост.

„Новини за сражение, новини за победа“ носеше той и тая мисъл му даваше сили. След като мина още пет мили, местността пред него бе вече позната и пълна с добри пътища, но куриерът беше тъй уморен! Той крачеше, не можеше вече да тича, слънцето клонеше ниско на запад, краката му кървяха, умът и краката му бяха изтощени, но той крачеше и крачеше напред. Отминаваше жилища и не им обръщаше никакво внимание.

„Влез да си починеш“ — извика някой, който видя в него само един уморен пътник. Ролф поклати глава, но не отвърна нито дума и продължи напред. Една миля... само една къса миля, — той трябва да издържи. Страхуваше се, че ако седне, не ще може да стане. Най-после видя пред себе си форта. Тогава, събрал всичките си сили, премина в тръс, немощен, тъй немощен, че ако паднеше, надали би могъл да се изправи, и бавен, но по-бърз от обикновения ход. И тъй, когато червеното слънце залезе, Ролф мина през портата. Нямаше право да съобщи новините никому, освен на генерала, но те ги прочетоха в очите му. Стражите радостно се развикаха. Все още потичкващ, макар и със залитане, Ролф бе удържал на думата си, беше изминал пътя, беше донесъл новините и беше стигнал благополучно целта си.

ПАК У ВАН ТРЪМПЪРОВИ

Защо разузнавача, донесъл добри новини, трябва да посрещнат по-различно от оня, който донася лоши? Новините не са негово дело, негово дело е изпълненият дълг — еднакво и в двата случая. Той е само оръдието, което ги пренася. И все пак винаги е тъй. Фараонът е предавал на смърт човека, донесъл лоши вести. Такава е човешката природа. А генерал Хамлтън сложи високия юноша на трапезата си, за да го почете, да чуе от него пълни подробности, за да се перчи с всяка дреболия, сякаш тя се дължеше само на него. За чудното пътуване на Ролф се говори надълго и нашироко и в докладите до Олбъни му се изказваше похвала за изключителните му заслуги като военен куриер.

Три дни Хвърковатият Китеринг бе герой на поста. После пристигнаха други куриери с други новини и животът си потече постарому.

Досега разузнавачите не бяха носили униформи, но след като един от тях, хванат от британците и сметнат за шпионин, бе осъден на смърт, издадена бе заповед всички да бъдат зачислени в действащата армия и облечени в униформа.

Доста от тях напуснаха службата. Някои, като Куонаб, макар и без желание, се съгласиха, но у Ролф се събуждаше бойният дух и той с радост си сложи пагони.

Строевото обучение бе много отегчително, но не трая дълго за него. Имаше депеши за Олбъни. Генералът, отчасти за да отличи Ролф, избра него.

— Готов ли си пак да тръгнеш на път, Китеринг?

— Да, господин генерал.

— Тогава пригответи се да тръгнеш час по-скоро за Форт Джордж и Олбъни. Искаш ли другар?

— Бих искал един гребец до Форт Джордж.

— Добре, избири си го сам.

— Куонаб.

И когато потеглиха, за пръв път Ролф беше на кърмата, мястото, където седи водачът и командирът. Отново двамата пътуваха заедно със Скукъм на носа. Беше следобед, когато потеглиха, и четиримилевият преход по рекичката беше бавен, но по дългия чуден простор на прекрасното езеро Джордж тяхното кану полетя с пълната си скорост, по пет мили в час и когато запалиха вечерния си огън, бяха оставили зад гърба си двадесет и пет мили от големия воден път.

При първия крясък на ястреба в зори поеха нататък и въпреки засилващия се вятър изминаха шест мили за два часа.

Когато приближаваха познатия пристан пред стопанството на Ван Тръмпър, Скукъм започна да проявява разпален интерес, който напомняше за черните страници от миналото му.

— Куонаб, я по-добре използвай това — каза Ролф и му подаде въже, с което Скукъм бе вързан и заведен така, за да започне нова глава, защото за пръв път в живота си слезе на брега при Ван Тръмпъррови, без да принесе в жертва пиле в чест на това радостно събитие.

Те влязоха в къщата, когато семейството сядаше на закуска.

— Майн хемел! Майн хемел! Това Ролф и Куонаб! А къде това проклето куче? Марта, къде кокошките? Я, Ролф, ти сега великан, я. Майн гот, аз радвам се. Аз вече мисли канибалите изяли тебе, тия канадци или канибали? Аз мисли то все едно също, я!

Марта направо се разплака, малките се покатериха в скута на Ролф, а Анет, порасла и навършила вече шестнадесет години, стоеше свенливо настрана и чакаше да ѝ дойде ред да се ръкува с него.

„Домът“ е мястото, където живеят тия, които обичаме. Може да е замък или пещера, бордей или дворец, местещ се фургон, вигвам или лодка на някой канал, крепост или сянка под някой храст, но нашият дом е там, щом там наистина виждаме лицата, които са винаги в нашите сърца, и намираме ръцете, чийто допир излъчва дружеска топлина. Имаше ли друго място на земята, където можеше да седне край огнището и да усети, че „наоколо ми са мои близки, хората, които обичам“? Ролф го разбра сега — къщата на Ван Тръмпъррови бе неговият дом.

Приказки за войната, за беди по суша и за славни победи по море, където Англия — от паметивека неоспорвана господарка на вълните — търпеше едно след друго унижение от безстрашните

моряци, потомци на западните й чеда; приказки за големите подвизи на нацията и за още по-интересните малки подвизи на двамата гости и закуската свърши прекалено скоро. Младият разузнавач стана, защото пътуваше служебно, но големите вълни по езерото не позволяваха да тръгнат. Да чакат при Ван беше приятно, ала забавянето го дразнеше. Гордостта му го караше да поставя рекорд при всяко пътуване. Но трябваше да чака. Скукъм, вързан здраво за наказателния си стълб, скимтеше от възмущение и с глава, наведена на една страна, избираше точно тая кокошка, която би искал да консумира, щом го освободят от временната неволя. Куонаб се качи на една скала да изгори щипка тютюн и да се помоли за затишие, а Ролф, който не можеше да седи без работа, тръгна с Ван да погледне добитъка и сградите и да чуе дребни оплаквания. Коминът необяснимо защо пушел тая година. Ролф взе брадва, с два удара отсече буйно разрасъл се храст, който се издигаше над комина откъм запад, и той спря да пуши. Волът Бък окуцал с единия крак и не давал на никого дори да го прегледа. Но човек, опитен с воловете, лесно спъва такова добиче, поваля го до някое малко дърво и като върже куция крак за дървото, може лесно да направи, каквото трябва. Работата се оказа проста — забил се надълбоко ръждив гвоздей. А когато гвоздеят бе измъкнат и мястото промито с горещ солен разтвор, по-нататъшните грижи бяха поверени на добрата природа. Полека-лека те се върнаха при къщата. Томас ги посрещна с викове на смесица от холандски и английски, хванал за корицата книгата на Анет за „Доброто момиче“. Обаче законната господарка спаси скъпоценната книжка и я сложи на полицата.

— Прочете ли я, Анет?

— Да — отговори момичето, защото се беше научило да чете, преди да напуснат Скълървил.

— Хареса ли ти?

— Съвсем не ми хареса; аз харесвам „Робинзон Крузо“ — искрено отвърна то.

Стана пладнe, но пенестите вълни все още се удряха в брега.

— Ако не стихне до един часа, ще тръгна пеша.

И тъй си тръгна той с пакета, като остави Куонаб да го последва и да чака завръщането му във Форт Джордж. Пренощува в селището Скълър и на другия ден по пладнe стигна в Олбъни.

Колко го вълнуваше да види деловото оживление, маршируващите войници, движението на корабите, а най-вече — да чуе за нови победи в открито море! Какво значение имаха няколко погранични поражения на север, щом надменният враг, който ги беше презирал и оскърбявал пред света, сега понасяше едно унижение след друго!

Младият Ван Кортланд не беше в града, обаче начинът, по който го прие губернаторът, говореше за наелектризираната атмосфера — за това, колко се гордее отечеството със своите синове.

Ролф имаше да уреди и дребен личен въпрос. При книжаря поиска и купи екземпляр от великата книга „Робинзон Крузо“. С радостно вълнение я надписа с името на Анет и я прибра в торбата си.

Той напусна Олбъни на другия ден в тъмни зори. Благодарение на униформата един пътник, който пътуваше с бързи коне, го вози двадесет и пет мили и синята вода отразяваше с блясък звездите, когато се присъедини към Куонаб във Форт Джордж на около шестдесет мили от Олбъни.

В тихите часове между избледняването на звездите и изгрева на слънцето те вече плаваха. Голямо бе изкушението да се спрат малко при Хендрик, но времето за закуска беше минало, водата беше спокойна и дългът го зовеше. Той се провикна и те се приближиха колкото да подадат книгата на брега. Скукът заръмжа вероятно на кокошките, а цялото семейство размаха престилките си, когато лодката се понесе нататък. Те минаха тридесет мили по езерото и четири по рекичката Тикондерога и пакетът бе предаден четири дни и три часа след като бяха тръгнали.

Генералът се усмихна и кратката му, но предостатъчна похвала беше само:

— Бива те!

РАЗУЗНАВАНЕ В КАНАДА

— Има две неща, които обикновено проличават при всяка всенародна криза — каза Сай Силван пред сената: — първо, сума негодни глупаци на командирски длъжности: второ, сума велики командири сред редниците. И за щастие, преди кризата да мине, всичко неизменно се нарежда и всеки отива там, където му е мястото.

Колко вярно е това, народът едва сега започваше да разбира. Глупаците на командните места вече се бяха проявили и лятото на 1813 година бе пълно с допълнителни доказателства. Май, юни и юли изтекоха с много пътувания за Ролф и много пъти с тъжни новини. Злополучията при Стоуни Крик, Бивър Дам и Ниагара бяха жестоки удари за армията на западната граница. През юни на езеро Шамплен смелият, но безразсъден лейтенант Сидни Смит бе вкарал двата си военни кораба в клопка. Така „Гръмлив“ и „Орел“ бяха загубени от американците и подсилиха с два кораба британската флота на езерото.

Насърчени от тия успехи, англичаните правеха набег след набег в американска територия на север от езеро Шамплен и унищожаваша всичко, каквото не можеха да отнесат.

Ролф и Куонаб отиваха на разузнаване в тая страна, та ако могат на време да предупредят за нахълтването на по-многочислени сили.

Американците не бяха склонни да прибегват до помощта на индианците при воденето на войната. Британците не страдаха от такива скрупули и имаха много червенокожи съюзници. Случаят с Куонаб обаче не беше обикновен, понеже за него поръчителствуваше белият му другар, и сега той вършеше добра работа, тъй като знаеше малко френски и можеше да шари между заселниците, без някой да подозре, че е американски разузнавач.

Тръгваше сам и отиваше надалеч. Познаваше местата почти до Монреал и през юли бродеше около Одълтаун, когато дочу откъслечни думи от разговор, които породиха желанието да чуе повече:

— Полковник Мърей... хиляда и двеста души... четиристотин войници...

В това време Ролф се криеше в гората около Ла Кол Мил. Видя да влизат там рота след рота войници, докато се събраха най-малко петстотин души. Когато се стъмни, реши да рискува и да се приближи повече. Той излезе от гората и мина предпазливо през откритото пространство около мелницата.

Сеното беше окосено и повечето прибрано, но имаше една копа сред полето. Ролф беше близо до нея, когато чу гласове на войници от мелницата. Скоро много от тях излязоха с одеяла в ръце. Изглежда, в мелницата нямаше място за тях и трябваше да нощуват в полето.

Разузнавачът заотстъпва, когато шум зад гърба му подсказа, че друга група войници се приближава от тая посока и че е заграден от двете страни. Можеше да се скрие само на едно място и това място беше под копата сено. Той повдигна долния край на сеното и се вмъкна отдолу, но то беше пълно с тръни и къпини. Всъщност тъкмо затова го бяха оставили и сега всичките бодли бяха на негово разположение.

Сърцето му затуптя по-бързо, когато чу дрънчене на оръжие и тежки крачки; те се доближиха. Тогава гласовете зазвучаха по-ясно. Чу също шум, който безпогрешно подсказваше, че двете групи ще спят на открито и че е почти заобиколен. Като не знаеше как е най-добре да постъпи, той се спотаи. Войниците приказваха високо, след това започнаха да си правят легла и Ролф чу някой да казва:

— Ей там една копа сено, донеси малко тук.

Един войник се доближи да вземе наръч сено, но изригна поток от ругатни, когато голите му ръце допряха безбройните тръни и шипове. Другарите му се изсмяха на злощастиято му. Той отиде до огъня и се закле, че ще подпали копата, и наистина се върна с горяща пръчка.

Ролф се приготви да хукне да си спасява живота, щом се подпали външният пласт, и загледа нагоре в лицето на войника, докато той раздухваше пръчката. Но пламъкът беше угаснал, тръните не бяха сухи и не можаха да се запалят. Тогава войникът пак замърмори, захвърли пушешката пръчка и си отиде. Когато той бе на безопасно разстояние, Ролф събра шепа пръст и затрупа тлеещата пръчка.

Това беше критичен момент и само изчакването го спаси.

Двама войници дойдоха с одеялата си и ги постлаха наблизо. Известно време те пушеха и си приказваха. Единият почти нямаше тютюн, другият рече:

— Нищо, в Платсбърг ще има достатъчно. — Двамата се изсмяха.

След това Ролф чу „Щом полковникът...“ и други откъслечна фрази.

Мястото беше крайно неудобно: тръните го бодяха по лицето и врата. Не смееше да промени положението си. А колко време трябваше да остане така, беше въпрос. Щеше да се опита да избяга, когато всички стихнат.

По-близките войници се бяха вече настанили за почивка. Наоколо бе много тихо, когато Ролф предпазливо надзърна и видя две ужасни неща: първо, двама часовои, които крачеха напред-назад по края на стана; второ, изгряваща пълнолика, блестяща месечина. Колко страшен може да бъде тоя хубав диск, Ролф никога досега не бе знаел.

Ами сега, какво да прави? Беше хванат в клопка сред военен стан, а без съмнение Ла Кол Мил бе сборно място за някаква важна експедиция.

Имаше предостатъчно време да обмисли всичко това. Ако не сполучеше да избяга, преди да се съмне, положително щяха да го открият. Униформата можеше да му спаси живота, ала войниците имат опасен обичай прибързано да се разправят с шпионин, а след това, когато е твърде късно, да видят, че е с униформа.

От време на време надзърташе, но гледката оставаше все същата, спящият полк, крачещите часовои, все по-ярко светещата месечина. Сетне смениха караула и освободените часовои не можаха да си изберат друго място, ами рътлинката край копата. И пак единият от тях дойде да си вземе от сеното за постелка, и пак смешно се ядоса, когато откри, че е куп тръни. Колко благодарен беше Ролф на тия дразнещи бодли, които се забиваха в лицето и врата му!

Сега беше заграден от всички страни и като не знаеше какво да прави, не правеше нищо. Един-два часа лежа неподвижно, сетне просто заспа. Събуди го леко шумолене до главата и като надзърна, видя две полски мишки, които се гонеха до него.

Месечината вече светеше ярко и движенията на мишките се виждаха ясно: те се хранеха със семената на растенията в копата и от време на време се втурваха под сеното. След това се заиграха по-надалеч и се веселяха с шушулка от див грах, когато лека сянка се понесе безшумно над полето. Нещо се стрелна, нещо припряно хукна,

— сграбчване, слаб писък и една от мишките бе понесена от ноктите на пернат враг. Останалата жива мишка се втурна под сеното, изтича през лицето на Ролф и се скри някъде по-навътре.

Нощта мина с неспокоен, често прекъсващ сън. Тръбата изсвири в зори и войниците наставаха да си правят закуска. Пак един се доближи да вземе стиска сено за разпалване на огън, и пак приятелите на Ролф — тръните — изиграха ролята си. Сега слухът му долавяше все повече и повече многозначителни думи и звуци: „Платсбърг“... „полковникът“... и тъй нататък.

Закуската миришеше удивително примамливо — нещастният Ролф умираше от глад. Съблазнителният аромат на кафето обгръщаше копата. Той си имаше сушено месо, но това, което му трябваше, беше вода: измъчваше го жажда, беше се схванал и изтощил. Това беше най-трудната борба в живота му. Стори му се много дълго, макар че закуската без съмнение свърши за по-малко от половин час, и за облекчение на Ролф се чуха звуци на маршируване и шумът заглъхна в далечината.

Като покри главата си със сено и бавно я вдигна, той можа без особена опасност да се огледа наоколо. Беше ярко слънчево утро. Копата сено, или копата тръни, беше една от няколкото зарязани на полето. Беше на четвърт миля от прикритие. Войниците бяха на работа — сечаха дървета и правеха ограда около мелницата, а най-страшното от всичко беше, че едно дребно псе душеше насам-натам и търсеше огризки, където бяха закусвали войниците. Ако това куче се доближеше до скривалището му, това щеше да бъде краят на играта. На такова малко разстояние можеш да излъжеш човек, но не и куче.

За щастие остатъците от закуската се оказаха изобилни и псето отиде да помогне на свой приятел в провеждането на разни интересни анализи на миризми покрай коловете на портата в оградата.

ДВУБОЯТ

Това беше временно облекчение, но то не даваше никаква надежда за пълно избавление. Ролф остана да лежи там почти до пладне, като страдаше все повече и повече от скованото си положение и от жажда и съвсем не знаеше как да постъпи по-нататък.

Когато не ти харесва, където си, стани, без да вдигаш много шум, и иди, където искаш да бъдеш — беше му казал веднъж Силван и Ролф някак комично се смая, когато се сети за тия думи. Войниците бяха заети в гората и около наковалните. След половин час щеше да стане пладне и те сигурно щяха да се върнат да ядат.

Ролф се изправи, без да се мъчи да се крие повече, спря се, направи сноп от това, което го беше подслонявало досега, метна го на рамо и смело се запъти с отмерени крачки през полето към гората.

Разузнаваческата му униформа не биеше на очи. Дежурните разузнавачи на мелницата виждаха само един като тях да носи сноп сено към оборите.

Ролф стигна гората, без никой да го спре. Като измина няколко крачки в закрилящата го сянка, захвърли бодливия сноп и бързо се запъти към собствения си стан. Не беше изминал и сто крачки, когато някакъв глас с френски изговор извика „Стой!“ и той се намери лице с лице срещу часовой, насочил мускета си срещу него.

Те бегло размениха поглед и от всеки от тях се изтръгна името на другия:

— Франсоа ла Кол!

— Ролф Китеринг! Mon Dieu! Аз съм длъжен да те застрелям, Ролф! Не мога, не мога! Бягай, бягай! Ще стрелям над главата ти — и добрите му очи се наляха със сълзи.

Ролф нямаше нужда от втора покана: той побягна като елен, а куршумът от мускета изтрещя в клоните над рамената му.

След няколко минути дотичаха други войници и чуха от Ла Кол за вражеския шпионин в техния стан.

— Аз стреля; аз мисли може аз не удари него; може има кръв там? Не, това нищо.

Двамата войници бяха куриери и следотърсачи. Бяха истински копои и тръгнаха по дирята на беглеца. Но Ролф сега беше в стихията си: той беше „Хвърковатият Китеринг“. Криволичещата диря е трудна за проследяване и тичайки с дългата крачка, на която дължеше успеха си, той правеше много извивки и завои. След по-малко от две мили те се отказаха и беглецът стигна при реката и се напи хубаво с разхлаждащата вода — първите му глътки през тоя ден. Пет мили се простира гъстата гора, която лежи между Ла Кол и границата. Той излезе на едно поточе, приток на реката Ришельо, и се запъти към сливането им, където имаше уречена среща с Куонаб.

Беше се стъмнило, когато се приближи, и след дълго, внимателно слушване нададе вика на пъстрата сова:

*Уа, уаа, уа, уаа,
уа, уаа, уа, хууууууу-оо.*

Чу се отговор: повторение на втората половина, и след една минута двамата разузнавачи се събраха.

Както стояха, изведнъж ги стресна нов, неочакван отговор, едно точно повторение на първия вик. Ролф беше извадил пушката си от скривалището и двамата веднага се приготвиха за някой враждебен преследвач. Сетне след дълго мълчание Ролф отново извика крайната проточена част „хуууу-оо“, което в горите значи „Кой си ти?“.

Отговорът дойде незабавно:

*Уа, уаа, уа, уаа,
уа, уаа, уа, хуууу-оо.*

Но тоя отговор не беше правилен. Трябваше да бъде само последната част. Подражанието беше свършено, с изключение може би на последната нотка, която прозвуча малко нещо като човешки глас. Но сигналят беше даден добре — беше майсторско провикване било

на индианец, било на някой стар опитен разузнавач. И все пак Куонаб не се излъга да го вземе за вик на сова. Той допря бузата и дрехата си, което на немия език на разузнавачите значи „червена куртка“, сиреч британец.

Ролф и другарят му беззвучно се скриха от погледа, всеки с вдигнат спусък на пушката, готов да продупчи всяка показала се червена униформа или значка. Тогава започна един много чудноват двубой, понеже неприятелят бе явно толкова хитър, колкото и самите те, и имаше не по-малко желание да ги изкара от прикритието.

„Уа-уаа-уа хууу-оо“ — викаше непознатият, като даваше правилен отговор на неправилно място. Беше само на някакви си стотина крачки и докато двамата напругаха сетивата си, за да определят къде е, чуха леко прашене, което говореше за приближаването му.

Ролф извърна глава и иззад едно дърво отново се провикна „Уа-уаа-уа-хуу“, което, заглушено от положението му, трябваше да убеди врага, че той отстъпва. Отговорът долетя незабавно и от много по-близо:

Уа-уаа-уа-хуууу-оо.

Добре! Магията работеше. Ролф сниши гласа си още повече, а Куонаб се приготви да стреля.

„Уа-уа-хууу-оо“, което долетя в отговор тоя път, бе удивително ясно и високо и почти съвършено в интонацията, но пак го издаваше, човешкият тембър в звука „оо“. След още една-две минути щеше да настъпи решителният миг. Като почака пак, Ролф приглуши гласа си и извика краткото „хууу-оо“ и тогава голяма сова с широки крила плавно долетя през гората, кацна на едно дърво над тях, заозърта се наоколо и ги смая със зловещото си:

*Уа-хуу-уа-хуу
уа-хуу-уа-хуууууууу-оо,*

последната нотка с изключително човешкото звучене, което ги беше объркало до такава степен.

ЗАЩО БЕ НАПАДНАТ ПЛАТСБЪРГ

*Цялата слава за мъдростта на бухала се
гради върху това, че изглежда мъдър и си мълчи.*

Из мъдростите на
Сай Силван

Случката със совата бе една от комедиите в техния живот, а сега ги чакаше работа. Разпокъсаните новини, донесени от Куонаб, допълнени с дочутото от Ролф, ясно означаваха едно: че полковник Мъррей се кани да нападне Платсбърг с около хиляда войници.

Те бяха длъжни да уведомят генерал Хамптън без всякакво бавене.

В Бърлингтън, на четиридесет мили, беше главната квартира. Платсбърг, на двадесет мили, беше набелязан като плячка.

Трябваше да добавят още една подробност: дали нападението ще бъде извършено по суша или по вода? Във втория случай трябваше да узнаят какви приготовления се правят в британската флотска база Ило-Ноа. Те пътуваха цялата нощ през тъмната гора, за да стигнат там, при все че беше само на седем мили, и щом съвсем се раздени, видяха внушителните редици на два бойни кораба, три канонерки и към петдесет големи лодки, готови и без съмнение чакащи само промяна във вятъра, който по това време на годината духаше на Шамплен почти непрекъснато от юг.

Тричасов преход от десет мили по познати сега пътища доведе Ролф и другаря му до северния край на Биг Чейзи, където беше скрито тяхното кану, и те потеглиха, без да губят време, за Бърлингтън, на тридесет мили. Вятърът духаше насреща им и когато след четири часа спряха за обяд, бяха изминали не повече от десетина мили.

Целия следобед трябваше да се борят с високи вълни. Това значеше, че трябваше да се придържат по-близо до брега, в случай че

се преобърнат, а това удължаваше пътя, но значеше също, че неприятелят няма да се помръдне, докато духа тоя вятър.

Те влязоха в пристанището на Бърлингтън чак в шест часа вечерта и забързаха към щаба на Хамптън.

Посрещна ги неговият адютант и когато разбра, че носят новини, влезе при генерала. Тогава чука от вътрешната стая заповедта на големеца, изречена с прекалено висок тон:

— Доведете ги, господине!

Бутилките на масата, моравото му лице и преплитащият се език показваха колко основателна беше ширещата се мълва.

— Нападение срещу Платсбърг? Ха, дано! Дано да е така! Господа — обърна се той към своя щаб, — трябва ми само възможност да ги докопам. Ха-ха! Заповядай, налей си, Маком — и генералът побутна каната към сериозен млад офицер, който стоеше до него.

— Не, благодаря ви, господин генерал — отговори офицерът.

Генералът махна с ръка, разузнавачите излязоха, озадачени и засрамени. Това ли беше мозъкът на армията? Нищо чудно, че американските войници загиваха нахалост.

Но Маком събра смелост да му подсказе:

— Имате ли някакви заповеди, господин генерал? Смята се, че на тия разузнавачи може да се разчита. Доколкото разбрах от тях, британците чакат само промяна на вятъра. Имали между хиляда и две хиляди войници.

— Ще имаме достатъчно време утре сутрин, господине. Платсбърг ще бъде стръвта в моя капан, нито един от тях не ще се върне жив — и генералът пусна щаба да си върви, та да може да се подкрепи, за да се запази от заплашващата го настинка.

Друг млад мъж, лейтенант Томас Макдоноу, флотският командир, се опита на свой ред да го пораздвижи и да го накара да осъзнае опасността. Първо заяви, че лодките и канонерките му са готови и за шест часа би могъл да прехвърли три хиляди войници от Бърлингтън в Платсбърг. След това се осмели да подчертае необходимостта да се действа.

Шамплен е езеро с два вятъра. Две седмици беше духало от юг, сега всеки ден можеше да задуха северният вятър. Макдоноу подчерта това съображение, но всичко беше напразно и погнусен и унизен,

младият офицер се подчини на заповедта „да чака, докато го питат за мнението му“.

На другия ден Хамптън нареди да се направи *парад*, вместо да заповяда натоварването на войските, и не беше в достатъчно добро състояние да се яви лично.

Цялата армия знаеше вече за положението на нещата и особено милицията не се въздържахе да изрази мнението си.

На другия ден, 30 юли, вятърът се промени. Хамптън бездействуваше. Сутринта на 31 юли чува тътена на топовете на север и привечер разузнавачите дойдоха с новината, че нападението е започнало. Платсбърг беше превзет и плякосан от войска, три пъти по-малочислена от струпаната в Бърлингтън.

Остри, парливи думи не слизаха от устата на обикновените войници и младите офицери формално ги мъмреха, когато се случеше да дочуят нещо. Несъмнено проявяваше се законът, както го беше определил Сай Силван: „Глупаците на командните места, водачите между простите войници.“

А сега не закъсняха новини за нови бедствия — битките при Бивър дам, Стоуни Крийк и Ниагара. Историята се повтаряше почти във всеки от тия случаи — храбри бойци, зле обучени, но безпогрешни стрелци, вкарвани в капан от некадърни командири.

През септември лейтенант Маком бе назначен да командува в Платсбърг. То се оказа толкова добра поличба, колкото и умен ход. Непосредствено след това в целия тоя мрак се разчу новината за прочутата победа на Пери на езерото Ири, отбелязала нова ера за американската кауза, последвана от унищожаването на Морейвиънтаун и на британските войски в него.

Раздвижен най-сетне, генерал Уилкинсън изпрати депеша на Хамптън да нареди нападение срещу Монреал. Нямамо никаква вероятност да не успеят, пишеше той, понеже единствената защита на Монреал се състояла от шестстотин морски пехотинци. Неговите войски наброявали осем хиляди души. Войските на Хамптън — четири хиляди. Чрез обединяването им в устието на река Шатогей щяла да се образува непобедима армия.

Така изглеждаше. Ролф още не беше влизал в истински бой и започваше да копнее за фронта. Но поради способностите си на куриер беше непрекъснато зает с пренасяне на депеши. Пътят за Сакит

Харбър и оттам до Огденсбърг и Къвингтон и обратно до Платсбърг му беше познат до най-малки подробности, а с лодката си беше посетил всички пристанища на езерата Шамплен и Джордж.

Беше в Олбъни през втората половина на октомври и първата на ноември, но лошите новини пътуваха бързо. Хамптън поиска от Макдоноу да „връхлети върху Ил-о-Ноа“ — безумно искане, изпълняването на което щяло да доведе до положителното унищожение на американската флота. Общите нареждания, получени от Макдоноу, били: „Сътрудничете с армията, но на всяка цена запазете надмощието си на езерото“ и той *отказал да изпълни заповедта на Хамптън*.

Хамптън го заплашил с военен съд и отмъщение след връщането си, тръгнал по суша, но при Шатогей бил пресрещнат от много помалочислен отряд канадци, който му оказал такава успешна съпротива, че генералът заповядал отстъпление и войските му се върнали в Платсбърг.

Междувременно генерал Уилкинсън се проявил още по-зле. Неговите войски възлизали на осем хиляди души. От тях в ариергарда били две хиляди и петстотин. Един отряд от осемстотин канадци непрекъснато ги нападал по пътя. Обърнали се да се разправят с тях, американците били напълно разбити при стопанството на Крайслър и генерал Уилкинсън се отказал от щурмуването на Монреал, прекосил Свети Лаврентий и се установил за зимата в Шатогей.

През декември Америка отбеляза важен напредък, като освободи Хамптън от командването.

С приближаването на пролетта стана ясно, че първият ход на Уилкинсън ще бъде да превземе Ла Кол Мил, която беше превърната в доста силна крепост и база за нападения срещу американската граница, отстояща на около пет мили.

Между всичките разузнавачи Ролф най-добре познаваше тая област. Въпреки това никой не помисли за него и той бе изпратен с документи в Платсбърг. Атаката бе провалена отначало докрай и когато Уилкинсън бе окончателно отблъснат, само благодарение на Маком отстъплението не се превърна в разгром.

Но и това зло бе за добро, защото Уилкинсън бе отзован и законът почти се изпълни — некадърниците се магнаха. Генерал

Маком командуваше сухопътните сили, а Макдоноу — флотата по езерото.

СЛУХОВЕ И ДОКУМЕНТИ

Макдоноу беше получил заповед да държи в свои ръце езерото. Сега ще видим как го направи. Британската флота в Ил-о-Ноа беше малко по-силна от неговата и затова той вдигна корабостроителница край Върдженз във Вермонт, седем мили нагоре по реката Отър, а в устието издигна земни укрепления и батареи. Изпрати да доведат Браун, прочут нюйоркски корабостроител. Браун се съгласи да спусне във вода двадесет и четири топовен кораб за шестдесет дни. На втори март дърветата още стояха в гората, на седми март бе сложен килът, а на единадесети април „Саратога“ бе спуснат във водата — четиридесет дни от времето, когато дървеният материал е представлявал още прави зелени дървета по склоновете.

Започнати бяха и други кораби и напредваха със същата бързина. И сега пролича мъдростта на Макдоноу в избора на мястото за корабостроителницата, защото една британска ескадра бе изпратена да унищожи наченките на неговата флота или поне да потопи натоварени с камъни ладии през изхода, за да го задръсти.

Но опитите им бяха осуетени от батареите, които далновидният американец бе разположил в устието на реката.

Американската победа при Чипиуа бе последвана от поражението при Лъндиз Лейн, а на двадесет и пети август град Вашингтон бе превзет от британците и обществените сгради в него разрушени. Тия бедствия, вместо да потиснат духовете, накараха целият народ да разбере най-сетне, че те водят война. Гласувани бяха свежи войски и изобилни припаси, негодните командири бяха уволнени, а на истинските мъже, проявили се в двете кампании, бе дадено място и власт.

По същото време Великобритания, сломила Наполеон, бе в състояние да подсили много американската си армия и войски, закалени в европейските сражения, бяха препратени в Канада.

Цялото лято Ролф беше зает да носи депеши. През зимата двамата с Куонаб бяха направили кану от брезова кора — специален

модел за бързо плаване. То можеше да носи двама души, но без багаж.

С него можеха да изминават пълни шест мили на час за кратко време и средно по пет в спокойни води. С него Ролф беше кръстосвал Шамплен насам и натам и изминавал цялата му дължина, докато научи всяко заливче и нос. По суша беше ходил до Сакит Харбър няколко пъти. Пътеката от Платсбърг до Къвингтон не би сбъркал във всякакво време и колко пъти бе изминавал пеша тия шестдесет мили за по-малко от двадесет и четири часа. Маршрутът, който си беше избрал и по който пътуваше, в по-сетнешни години бе утвърден за военен път между тия два лагера.

Но най-много се подвизаваше из канадската пустош в северния край на езеро Шамплен. Чейзи, Шамплен, Оделтаун, Ла Кол Мил, Ило-Ноа и реката Ришелъ му бяха познати в най-големи подробности, а беше понаучил и доста френски при обикалянето на тия места.

Характерно бе за генерал Уилкинсън да не обръща внимание на разузнавача, който знаеше, и също толкова характерно за неговите наследници Айзърд и Маком да търсят и да се осланят на най-добрия човек.

Новината, която той научи по много различни начини, бе, че британците отново съсредоточават войски за удар срещу Платсбърг и Олбъни.

Айзърд по суша в Платсбърг и Шамплен и Маком в Бърлингтън правеха всичко възможно, за да посрещнат нашествениците при равни условия. Айзърд беше събрал четири хиляди войници, когато една неочаквана смайваща заповед от Вашингтон го принуди да изостави бойната линия при Шамплен и да отведе войските си в Сакит Харбър, където всичко беше спокойно. Той протестира като държавник и се подчини като войник и остави Маком да командува сухопътните сили при езеро Шамплен с всичко на всичко към три хиляди и четиристотин души.

В деня, когато Айзърд напусна Шамплен, британските части, командувани от Бризбейн, напреднаха и завзеха неговия стан.

Щом ги видя да пристигат и прецени числеността им, Ролф изпрати Куонаб назад да доложи, а по-късно през нощта, се върна десет мили по пътя за Чейзи. Беше добре известен на много заселници и добре дошъл навсякъде, където го познаваха, не само защото беше родолюбец, воюващ за своето отечество, но и заради самия него,

понеже беше станал хубав, буден, сравнително мълчалив младеж. Известно е, че в салон, при равни възможности, ловецът има предимство пред земеделеца. Той по не е стеснителен, по е самоуверен. Не се чуди къде да си дене ръцете и краката и е по-убеден в националното си достойнство и правото да бъде зачитан. В салона Ролф беше ловец. По-видните обитатели на тоя край го приемаха с радост и уважение. През септември 1814 година той гостува на съдията Хъбел в Чейзи. Всеки ден излизаше да разузнава из околностите, а вечер се връщаше в гостоприемния дом на съдията.

На дванадесети септември от върха на високо дърво на далечен горист хълм той прецени, че войските при Шамплен възлизат на десет до петнадесет хиляди души. Челните им части вече напредваха към Чейзи.

Съдията Хъбел и разтревожените му съседы се събраха набързо, обсъдиха с Ролф положението и преди всичко: „Какво да правим със семействата си?“ Един мъж избухна в злобни ругатни против британците:

— Спомнете си за опожаряването на Вашингтон и как са се държали с жените в Блейдънсбърг.

— И всичко за жените бе напълно опровергано, с изключение на един случай, пък и тогава престъпникът бил разстрелян по заповед на собствения си командир — срязва го Хъбел.

Други потвърдиха, че в Платсбърг британците не направили никому нищо лошо. Полковник Мърей издал строга заповед за пълно зачитане на всякаква частна собственост. Нищо освен държавно имущество не било унищожено, пък и от него само онова, което могло да бъде преустроено във военни складове и помещения. Всички други извършени щети се дължали на случайност или грешка. Наистина офицерите били разквартирувани по домовете на жителите, но си плащали за всичко, което получавали, и дори един килим, раззален случайно, бил заместен с нов месеци по-късно от британски офицер, който нямал пари в момента.

Така те решиха, че Хъбел с Ролф и с всичките бащи и братя от селото ще се присъединят към редовната армия и ще оставят жените и децата по домовете им.

Имаше много мокри брадясали бузи между силните, сурови мъже, когато те целунаха жените и малките си и се приготвиха за път.

Сетне спряха поради надигнали се в душите им ужасни опасения: „Това е война“, но все пак „Имаме доказателства, че британците не закачат жени и деца“. Така те избърсаха сълзите, преглътнаха буците, задавящи ги в гърлото, метнаха на рамо пушките си и поеха към фронта, като повериха скъпите си близки на милостта божия и на британските нашественици.

Никой няма повод да съжaliaва за това доверие. Под страх от смъртно наказание сър Джордж Превоуст наложи нареждането си жените, децата и всякакво частно имущество да се смятат за неприкосновени. Както и при предишното нападение, нищо лошо не бе сторено на мирното население и само малцината, които не знаеха нищо, а се страхуваха много, понесоха лишения, като потърсиха несигурната безопасност сред планините.

Сър Джордж Превоуст и щабът му от десет офицери се настаниха в къщата на съдията Хъбел. Госпожа Хъбел се видя в чудо как да ги прехранва, но те се отнасяха към нея с изискано уважение и понеже не знаеха колко дълго може да стоят, всяка вечер оставяха на масата парите за квартира и храна.

Те чакаха три дни, след това всичко беше готово за настъпление.

— Сега към Платсбърг тая седмица и към Олбъни идущата, тъй че сбогом, госпожо — казаха те учтиво и тръгнаха да възседнат конете си, една весела и блестяща група.

— Сбогом, господа, обаче за много кратко време, понеже зная, че скоро ще се върнете, но с оборени глави — отвърна им тя. Сър Джордж отговори:

— Ако това го беше казал мъж, щях да го повикам на дуел; но понеже е любезната дама, която е била наша очарователна домакиня, отговарям, че когато вашето пророчество се изпълни, всеки от тия офицери ще хвърли кесията си на вашия праг, когато минава край него.

Те тръгнаха, тринадесет хиляди обучени войници, а между тях и Олбъни имаше само две хиляди войници и още два пъти по толкова необучена милиция, и... Макдоноу на езерото.

Десет пъти измина Ролф през седмицата тоя път на север от Платсбърг и всеки път съобщението му бе все същото: британците неотклонно напредват.

ПОДВИГЪТ НА МАКГЛАСИН

Чуден дух цареше навред в Платсбърг и живото му възплъщение бе високият сериозен млад мъж, възроптал срещу държането на Хамптън в Бърлингтън — капитан, а сега генерал Маком. Нищо не бе пренебрегнато, всяко критично положение бе предвидено, всеки годен човек бе в бойна готовност. Неуморен, сам той бе неспирно нащрек и сякаш познаваше и сетния си войник; а всеки войник под неговите заповеди хранеше безгранична вяра в предводителя си. Чували сме войници да бягат нощем от обсадени крепости. Но тоя командир обладаваше такава вдъхновяваща сила, че тук имаше неспирен *приток* на хора от планините, необучени и неопитни, но с прекрасна физика и безпогрешни стрелци с пушка.

Типичен бе случаят на тоя як стар земеделец, който вървял през гората сутрин, за да заеме мястото си наред с другите на брустверите, и бил чут да говори на видимо треперещите си крака: „Треперете, дяволите да ви вземат, треперете; пък ако знаехте къде ви вода, щяхте да треперите десет пъти повече“.

Духът му бил много по-смел от тялото и духът се налагал — това е истинската храброст.

Никой не разбираше всичко това по-добре от Маком. Той знаеше, че единственото, от което имаха нужда всички тия мъже, за да станат най-добрите войници на земята, бе малко обучение. За да им даде това обучение, той ги размесваше със старите войници и уреждаше редица дребни схватки тъй пресметливо и непринудено, сякаш подреждаше програма за вечерна забава.

Първата от тия схватки стана на Кълвърз Хил. Тук по протежението на пътя направиха барикада, сложиха един топ и няколко стрелци под командата на хора, вещи в изкуството да тормозят врага, без да му дадат възможност да отвърне със същото.

Между войниците, назначени за защитници на барикадата, беше Ролф, а близо до него — Куонаб. Индианецът беше кален от Революцията, но за Ролф това беше първото изпитание на бойната

линия и той се чувствуваше, както се чувствуват повечето войници, когато неприятелят се приближава в блестящ строй. Щом те се озоваха в обсега на пушечен изстрел, началникът му изкомандува: „Огън!“ Пушките изтрещяха и насрещните изстрели се чува веднага. Куршумите се удряха в барикадата или изсвирваха отгоре. Войникът до Ролф беше улучен и падна със стон; друг се строполи мъртъв. Ужасът и врявата бяха твърде големи. Ролф беше доста нервен, когато влезе в бой. Сега беше разстроен, почти зашеметен, ръцете и колената му трепереха, беше почти изпаднал в паника и не можеше да устои на изкушението да се навежда, когато куршумите свиреха смъртоносно над главата му. Гърмеше, без да се мери, когато един стар войник, забелязал преbledнялото му лице и треперещата снага, сложи ръка на рамото му и благо рече:

— Полека, момче, полека; загубил си ума и дума; виж, ето така трябва — и спокойно се прицели, после, без да гръмне, вдигна пушката си пак, сложи малка съчка, за да повдигне цевта и да има по-добра опора, след това гръмна като на учение с мишени. — Сега почини си една минутка. Погледни Куонаб: веднага личи, че не му е първица. Той удря с всеки куршум.

Ролф послуша съвета и след няколко минути бузите му пак порозовяха, ръцете спряха да треперят и от тоя миг започна да забравя за опасността и да мисли само за това, което върши.

Когато най-сетне се видя, че британците се готвят за пристъп, американците бързо се оттеглиха към Халсиз Корнър, където имаше друга барикада и нова команда новобранци, които чакаха да получат бойното си кръщение. И играта се повтори. Врагът понасяше малки щети, но американците печелеха извънредно много, понеже само две-три такива схватки бяха достатъчни, за да превърнат куп доброволци с треперещи колена в отряд спокойни войници — защото това беше в природата им. Така те се съвземаха от барутната си треска.

Тая нощ британците завзеха частта на града северно от Саранак и подхванаха безредна бомбардировка на отсрещното укрепление — не много сериозно, тъй като смятаха, че могат да превземат града, когато пожелаят, но предпочитаха да дочакат идването на флотата си, командувана от Дауни.

Боят за северната половина на града не беше сериозен — само част от предварително предвиденото от Маком обучение, — но когато

американците се оттеглиха оттатък Саранак, те изкъртиха настилката на мостовете, издигнаха барикади с бойници по протежението на южния бряг и не пестяха усилия да се подготвят за отчаяна съпротива.

Всички мъже, които можеха да държат пушка, бяха сложени на подстъпите към Платсбърг. Дори учениците, към петстотин души на брой, образуваха бригада и бяха разпределени по места, където опитът им от лов на катерици би могъл да послужи на отечеството.

Междувременно британците поставиха батарея срещу Форт Браун. Тя беше в състояние да причини известни материални и огромни морални щети. На девети тя беше почти готова за кръвопролитната си задача и вероятно щеше да влезе в действие на сутринта. Тая нощ обаче се случи нещо извънредно и показа, че шарените отреди на Платсбърг съвсем не бяха парализирани от страх. Един як върмонтец, на име капитан Макгласин, получи позволението на Маком да опита едно много дръзко нападение.

Той повика петдесет доброволци за най-рисковано предприятие. Веднага се отзоваха хиляда. Тогава той заповяда всички над двадесет и пет и под осемнадесетгодишна възраст да се оттеглят. Това намали броя на триста. Той изключи всички женени мъже и така останаха пак само половината. След това заповяда да се оттеглят всички, които пушат — да, голям философ беше той! — и от останалите избра своите петдесет души. Между тях беше и Ролф. Тогава им разкри плана си. А той беше не друго, а светкавично нападение върху новонаправения форт за изваждане от строя на страшните топове — петдесет души да нахълтат в стана на тринадесет хиляди!

И той пак подкани:

— Всеки, който иска, още може да се откаже.

Нито един човек не се помръдна.

Двадесет от тях, известни с това, че умеят да боравят със сечива, бяха снабдени с чукове и назъбени клинове за набиване в подсипите на топовете, и Ролф беше горд, че е един от тях.

Сред бурната и непрогледна нощ доброволците прекосиха Саранак. Разделили се на две групи, те подпълзяха незабелязани от двете страни на батареята. Триста британски войници спяха наблизко и само часовоите се взираха в носената от бурята лапавица.

Всичко беше готово, когато гръмовитият глас на Макгласин изрева:

— Атака, отпред и отзад!

С крясъци, дрънчене, вдигнали колкото може по-голям шум, американските момчета се хвърлиха напред. Британците бяха напълно изненадани, часовоите бяха посечени, а останалите, уверени, че са нападнати от войските на Маком, отстъпиха за няколко минути. Чу се остро „трак, трак, трак“ на чуковете. Във всеки подсип бе забит по един железен назъбен клин. Топовете бяха обезвредени, безполезна като пънове, а смелите млади янки се втурнаха назад, наскочаха от редута, настръхнал от пушечни дула, за да избягнат контраатаката, и стигнаха своята страна, без да загубят нито един човек.

КЪРВАВИЯТ САРАНАК

Сър Джордж Превоуст не беше имал намерение да превзема Платсбърг, докато не завладее Платсбъргската флота. Обаче моралният ефект от подвига на Макгласин трябваше да бъде отстранен незабавно. Той реши да превземе града с пристъп — въпрос може би на тричасово сражение.

Той разположи по един полк срещу всеки мост, по един полк срещу всеки брод близо до града, изпрати един полк да премине реката при Пайкс Кантонмънт и още един да я прекоси двадесет мили понагоре, където трябваше да се нахвърли върху остатъците от американската армия, когато тя побегне.

Тая сутрин Платсбърг се събуди от подновената бомбардировка. Тежката стрелба уби няколко души, събори няколко стени и комини, но почти не засегна землените укрепления.

На всички се виждаше чудно колко скоро защитниците се отърсиха от страха си от огъня. Дори учениците и техните сестри спокойно си гледаха работата въпреки снарядите и куршумите, които свиреха над главите им, удряха се в стени и прозорци или в редки случаи поваляха някой стрелец, който прекалено невнимателно работеше или се показваше по укрепленията.

В британския стан се вършеха големи работи — полковете маршируваха и заемаха местата си, свирепе се сипеха куршуми и снаряди. Към десет часа настъпи затишие. Американците, от старците до учениците, бяха заели местата си, всеки с пушка и кесия с патрони. Имаше бледи лица между младежите, имаше нервни пръсти, но никой не отстъпваше. Без съмнение имаше много мъже, които, подтикнати от родолюбие, се бяха втурнали с пушката си да влязат в редовете на войската, а стигнали до кървавия фронт, в душата си съжаляваха, че не са на сигурно място у дома си. Но не си отиваха. Нещо ги караше да остават твърди.

При все че бойци имаше по протежението на всички укрепления, войниците бяха струпани главно на четири места. Това бяха насипите

срещу мостовите и бродовете. Тук бяха най-добрите стрелци, а между тях Ролф и другите от отряда на Макгласин.

Настилката на мостовите беше изкъртена и използвана с пръст за бруствери, но подпорните греди на мостовите си стояха и по всеки войник от приближаваща се канадска част ясно личеше какъв е техният план.

Най-далечният резултатен обсег на пушечния огън в ония дни се смяташе да е към стотина крачки. На американците бе заповядано да не стрелят, докато противникът не стигне дъбовете, една горичка на стотина крачки от главния мост на другия бряг.

Британците настъпваха в безупречен строй, като на парад. Изведнъж всички се смълчаха. Чувахе се ясно как британският командир дава заповедите си. Колко странно трябва да е било за ветераните от войните в Испания, Франция и на Рейн да отиват срещу войска, за която нямаха нужда от преводач.

И ето басовият глас на Макгласин проехтя по защитната линия:

— Не стреляй, докато не дам заповед!

Червените куртки приближаваха тичешком, те стигнаха стоте крачки разстояние.

— Сега, мери ниско и стреляй! — извика Макгласин и червените редици между дъбовете се люшнаха под изстрелите от пушките на американците.

— Атака! — изкрещя британският офицер и червените куртки се спуснаха към моста, но огънят от насипа не спираше; пътят на атакуващите се задръстваше от тях, които падаха.

— Напред! — и неустрашимият британски капитан скочи върху средната подпорна греда на моста, размаха сабята си и ги поведе напред. В същия миг изникнаха три върволици бойци, по една на всяка греда.

Те бяха само на петдесетина крачки от барикадата, където имаше петстотин пушки, всички насочени срещу тия греди. Пръв падна капитанът, прострелян в сърцето, и реката го отнесе. Но трите върволици прииждаха и прииждаха срещу свирещата, косяща оловна вихрушка. Това приличаше на клане на овце. И въпреки всичко те настъпваха и настъпваха половин час. Нито един човек не спря, нито един не се обърна назад, макар и да знаеха всички, че отиват на сигурна смърт. Нито един от тях не можа да стигне средата на моста, а

ония, които падаха живи, бяха поглъщани от придошлата река. Колко стотици храбреци бяха принесени в жертва тоя ден, никой никога не узна. Тоя, който даде заповед за атака, бе мъртъв, както и вторият и третият, поели командуването, и преди да успее да дойде друг, който да промени заповедта, реката почервения — „Кървавия Саранак“ я наричат оттогава. Полкът бе унищожен и пристъпът временно спря.

Ролф бе стрелял наред с другите, но му ставаше лошо да гледа как се хаби толкова човешка доблест. Гледката беше толкова страхотна, че той наистина се зарадва, когато дойдоха да му кажат, че го викат в щаба. И след един час прекосяваше езерото с новини и нареждания до командувачия офицер в Бърлингтън.

ПЛАТСБЪРГСКАТА БИТКА

Сред бял ден потегли той с едноместното си кану.

Пет часа гребя и с първите звезди стигна пристанището на Бърлингтън. До ушите му долетя виенето на загубило се куче, а когато потърси с поглед откъде идва звукът, на самия край на пристана, с муцуна, вдигната към небето, видя да седи познатата фигура на Скукъм, който плачеше в печална самота.

Каква промяна настъпи в него, когато Ролф слезе на брега: той се разлая, разскача, заръмжа, замаха опашка, затръска глава, затръска крака, затръска тялото си, затресе се целият и се заизвива от радост; той затича в кръг, затърси кокошка, която да принесе в жертва, и накрая нададе проточено и красноречиво скимтене, което без съмнение бе много съдържателно за тия, които можеха да го разберат.

Ролф предаде пощата си незабавно. Новините бяха добри, но не окончателни. Всичко зависеше сега от Макдоноу. Сутринта всички налични войски трябваше да побързат за отбраната на Платсбърг; не по-малко от хиляда и петстотин войници бяха готови да се качат на лодките, щом пукне зората.

Тая нощ Ролф спа със Скукъм в казармите. В зори, за голямо възмущение на Скукъм, той бе заключен в едно мазе, а войските се качиха на лодки, за да отидат на фронта.

Трябваше да плават срещу силен северен вятър, докато прекосят и слязат надолу по езерото. Имаше много здрави гребци на веслата, но нямаше надежда да стигнат целта си за по-малко от пет часа.

Когато бяха на половин път, чуха тътена на топовете; бумтежът стана непрекъснат: без съмнение там се водеше голям флотски бой, защото британците бяха чакали само тоя северен вятър.

Гребците натиснаха веслата и подкараха по-бързо. Техните братя бяха зле притиснати, те го знаеха, те трябваше да побързат. Лодките полетяха. След един час можеха да видят мачтите, платната, пушека на боя, но не можеха да разберат как се развива съдбоносното сражение.

Освен Платсбърг на везните бяха сложени Олбъни и Ню Йорк и гребците гребяха ли, гребяха.

Мина се още един час — топовете ревяха все по-силно и по-силно, макар и не тъй непрекъснато. Сега те виждаха корабите само на четири мили разстояние. Кълбата дим изригваха на пресекулки от топовете, сгромолясваха се мачти. Те го виждаха ясно. Гребците само стискаха устни и гребяха ли гребяха.

* * *

Сър Джордж беше предвидял само една пречка по пътя си към Олбъни, пречка, наречена Макдоноу; но сега откри, че имаше и още една, наричаща се Маком.

Явно беше, че да нападне Платсбърг фронтално значеше да жертвува хората си нахалост, докато можеше лесно да си пробие път нагоре по реката и да го превземе откъм тила; също толкова ясно беше, че когато флотата му пристигне и смачка американската флота, за бойните кораби ще бъде много лесно да направят града на пух и прах, без да рискуват нито един войник. Благоприятният вятър вече беше дал възможност на Дауни да тръгне от Ил-о-Ноа и да заплава надолу по езерото с доблестните си моряци под издути платна.

Изпитани и верни моряци, водещи всеки кораб, надминаващи Макдоноу по численост, превишаващи го по сили, превъзхождащи го във всичко, освен в изкуството на мореплаването, те се приближаваха, сигурни в успеха си.

Макдоноу бе прибягнал до три главни хода в стратегията си. Спрял бе на котва на север от залива, тъй че всяка флота, идваща надолу по езерото, трябваше да тръгне срещу вятъра, за да го стигне; спрял бе толкова близо до брега, че всяка флота, която би се опитала да го нападне във фланг, щеше да се озове в обсега на фортовете; и беше оставил само една свободна пролука, която врагът би могъл да се опита да използва, пролука, пред която имаше опасна, скрита под водата скала. Това бе наистина добре нагласен капан. Освен това беше опънал въжа и пуснал запасни котви, така че с шпила можеше да обръща корабите си и да насочва и двете страни срещу врага.

Всичко беше готово тая утрин на единадесети септември, когато британската флота, майсторски управлявана, обиколи нос Къмбърланд. Първият залп от страна на британците отвори клетка за кокошки и един петел изхвъркна, кацна на един топ, запляска крила и изкукурига и всичките моряци радостно се развикаха при тая щастлива поличба.

След това започна сражението с неговата проява на храброст и неговите ужаси, развихри се с цялата си зверска злоба.

Още в началото на схватката британският кораб „Сипка“ се хвана в капана на Макдоноу и заседна върху скалата.

Британският командир и много негови офицери паднаха убити. И все пак тежкият топовен огън щеше да им спечели победата, ако не беше предвидливостта на Макдоноу да се погрижи за подвижността на корабите си. Когато единият борд съвсем излизаше от действие, той използваше въжата и допълнителните котви и обръщаше напред другите батареи.

Това беше едно от най-отчаяните флотски сражения, видени някога от света. От тристата моряци на британския флагмански кораб, казват, само петима останали живи и здрави; а към края на никой от осемте кораба не беше останала мачта, на която би могло да се опъне платно, нито платно, което би могло да върши работа. За по-малко от два часа сражението бе спечелено и британската флота разбита.

На бога на битките всеки от тях бе поверил каузата си и богът на битките бе казал думата си.

Далеч на юг в лодките седяха върмонтските войски със своя генерал, а най-отпред седеше Ролф. Бяха следили всяка подробност на сражението като мъже, съдбата на чието отечество е сложена на карта.

Беше единадесет и четвърт, когато тътенът заглъхна и върмонтците загребаху към брега, та да могат в случай на нужда бързо да слязат, и тогава английското знаме на британския флагмански кораб запълзя надолу и на негово място се издигна звездното американско знаме.

— Слава богу! — премина като тиха полугласна въздишка през всичките лодки и много почернели и брадясали бузи овлажняха от сълзи. Всеки стискаше ръка на съседа си, всички бяха дълбоко трогнати и също както покъртена публика не избухва в ръкопляскания, тъй и никой от тях не изпитваше никакво желание да излее чувствата си в радостен възглас.

РАЗУЗНАВАНЕ ЗА МАКОМ

Генерал Маком знаеше, че сър Джордж Превоуст е предпазлив и опитен командир. Загубата на флотата положително щеше да внесе коренна промяна в плановете му, но каква промяна? Дали щеше да се предвижи във фланг и да се нахвърли върху Олбъни, или да се оттегли в Канада, или да се окопае, за да чака подкрепления при Платсбърг, или да си възвърне загубените лаври със съкрушителен пристъп срещу града?

Какъвто и да беше неговият план, той щеше да го приложи много скоро и Маком изучаваше неприятелския стан с остър, проникателен поглед, но нищо подсказващо някаква промяна не се забелязваше, когато слънцето залезна в дъждовните облаци на запад.

За него бе съществено да узнае незабавно предприемането на всеки важен ход и веднага след настъпването на нощта бяха повикани двадесетина от най-бързите разузнавачи. Всичките бяха младежи, повечето участвували в командата на Макгласин. Ролф изпъкваше сред тях с високия си ръст, но имаше едно момче от Върмонт на име Симор, което се славеше като най-голям бързоходец от всичките.

Бяха им възложени две задачи: първо, да разберат дали армията на Превоуст наистина отстъпва; второ, какво става с полка, изпратен от него нагоре по Саранак, за да извърши обход във фланг.

На всекиго бе определен участъкът, който той познава най-добре. Някои тръгнаха на запад, други поеха нагоре по реката. Ролф, Симор и Фиск, също върмонтец, се измъкнаха от платсбъргското пристанище по здрач, заобиколиха Къмбърландския завой и в девет часа слязоха в Поант-о-Рош, в северния край на залива Тредуел.

Тук скриха лодката, уговориха се да се срещнат пак в полунощ, и тръгнаха в три различни западни посоки, за да излязат на широкия път в три различни места. На Симор, като най-бърз, отредиха най-северната посока, Ролф взе средната. Определиха си и сигналите — в гората вика на пъстрата сова, край брега крякането на гмурца; и се разделиха.

Гората се видя на Ролф много тържествена в тая историческа септемврийска нощ, когато крачеше бързо през нея и спираше от време на време колчем му се стореше, че чува някакъв сигнал, и широко отваряше уста, за да освободи тъпанчетата на ушите от туптенето на сърцето или да регулира учестения си дъх.

След половин час стигна на широкия път. Беше безлюден. Наведнъж чу вика на пъстрата сова:

*Уа... уаа... уа... уаа уа...
уаа... уа... хууууу — оо.*

Той отвърна с последната половина и в отговор чу повторението на целия вик, което показваше, че може да е сова, а може да е човек, но не той, който трябва, защото окончателният отговор трябваше да бъде само „хууууу-оо“. Ролф не можа да разбере, откъде дойде викът, но не му обърна повече внимание.

Дълго време седя в тъмно ъгълче, откъдето можеше да наблюдава пътя. Имаше звуци на раздвижване по посока на Платсбърг. По-късно и много по-близо изтрещяха един-два изстрела. После научи, че тия изстрели били насочени срещу единия от другарите му. Най-сетне се чу неясно „трака-трак“. Ролф извади ножа си, заби го дълбоко в земята и стисна дръжката със зъбите си. Това подеждаше като усилвател, защото сега той го чу напълно ясно — тропот на кон, препускащ в пълен галоп, — но толкова далеч, че трябваше да минат пет минути, за да го чуе ясно, изправен. Когато звукът наближи, той чу дрънчане на оръжие, а когато отмина, Ролф знаеше, че е бил конен британски офицер. Но защо и накъде?

За да разбере накъде отива ездачът, Ролф го последва в тръс цяла миля. Така стигна до върха на едно нагорнище, където той съдбоносен северен вятър все още донасяше звука:

трака-трак, трака-трак.

Когато тропотът почти заглъхна, Ролф пак прибегна до ножа; това сякаш върна ездача на разстояние от една миля и пак тропотът на копитата заглъхна: „Трака-трак, трака-трак, трака-трак.“

„Отива в Канада, това е ясно“ — засмя се вътрешно Ролф. Но нямаше нищо, което да подсказва дали беше само куриер, изпратен напред разузнавач или човек, изпратен да иска подкрепления.

И отново настъпи дълго чакане. Към десет и половина от юг долетя нов и по-голям шум. Забитият в земята нож го засили, но не го обясни. Нощта бе безлунна и вече тъмна, тъй че нямаше опасност да се седи много близо до пътя. След двадесет минути звуците се приближиха, след още пет тъмна маса се проточи по пътя. Човек не можеше да не познае езика на конярите. Не можеше изобщо да се сложи под въпрос, че еди-кой си глас принадлежи на английски офицер. Не можеше да има никакво съмнение в дрънченето на тежки колела. Плътен, еклив глас рече някъде напред:

— Oui, Parbleu, tous se que je sais, c'est par la.^[1]

Отряд от около стотина британци, две-три коли, топове и французин водач. На Ролф се стори, че познава тоя глас; да, беше почти сигурен, че е гласът на Франсоа ла Кол.

Това беше важно, но съвсем недостатъчно. Часът бе вече единадесет. Трябваше да се върне при лодката в полунощ. Той потегли обратно колкото можеше по-бързо, което в такава нощ бе бавно, но като се ръководеше от някоя и друга проблясваща звезда, стигна при езерото, спря се на около триста крачки от пристана и се обади с проточения, трептящ вик на гмуреца:

Хо-о-о-о-о-о-о-о

Хо-о-о-о-о-о-о-о.

Хооо-ооо.

След десет секунди се чу отговорът:

Хо-о-о-о-о-о-о-о-о

Хооо-ооо.

А след още десет секунди прозвуча отговорът на Ролф:

Хооо-ооо.

Двамата му другари бяха там — Фиск с рана от минал през ръката куршум. Като че ли бяха длъжни да се върнат веднага в щаба с оскъдните сведения и ранения си другар. Но Фиск гледаше много леко на раната си — била само някаква си драскотина — и им напомни, че са получили заповед да се уверят в движенията на неприятеля. Затова се споразумяха Симор да откара обратно Фиск и колкото новини са могли да съберат, а Ролф да довърши разузнаването.

Към един часа той беше пак на хълма, от който бе наблюдавал препускащия напред конник и отряда с топовете. Сега, докато чакаше, до него долитаха звуци от север, които заглъхваха, и подобни на тях звуци от юг, които се засилваха. Подир един час пред очите му се проточи още по-многочислен отряд с колари и дрънчащи колела. Имаше само две възможни обяснения: британците или се съсредоточаваха в Чейзи Ландинг, където северният вятър би ги пазил от Макдоноу и те биха могли да струпат достатъчно припаси и сили от север, за да потеглят по суша, без да зависят от кораби, или окончателно отстъпваха към Канада. Имаше само едно място, където това можеше да се разбере, а именно на разклона в селото Чейзи. Затова Ролф затича в тръс към Чейзи, до което имаше шест мили.

Частите пред него вървяха с три мили в час. Ролф можеше да измине пет. След двадесетина минути ги настигна и се видя в чудо поради бавния им ход. Какво трябваше да направи? Беше почти невъзможно толкова да избърза на тъмно в гората, че да ги изпревари. Трябваше да се примири и да върви няколко крачки зад тях. Веднъж или два, когато някоя група изоставаше, той се отзоваваше неприятно близо и дочуваше откъслеци от приказките им.

Тия приказки оставяха малко съмнение, че армията е в отстъпление. Все пак това беше само дърдорене на войници. Той обузда нетърпението си и закри с отряда. Веднъж някакъв войник изостана да си запали лулата. Той почти допираше Ролф и като видя крачещата фигура, запита с несъмнен английски изговор:

— Слушай, приятелю, имаш ли огънче?

Ролф се нагоди към южноанглийския диалект, който му беше вече доста познат от разговорите с пленниците, и отговори:

— Не, не пуша. — И постепенно остана доста назад.

Те стигнаха в Чейзи след близо два часа, отминаха разклона и продължиха *направо на север*. Сега вече нямаше съмнение, че армията отиваше към Канада! Ролф седна наблизко на една ограда, докато стъпките им отекваха „туп, туп, туп“, а колите поскърцваха „кръц, кръц, кръц“ и най-сетне заглъхнаха далеч на север.

Беше видял към триста души; имаше тринадесет хиляди, за които трябваше да докладва, и затова седеше и чакаше. Не стана нужда да чака много дълго: след половин час от юг се зададе очевидно много по-голяма група войски; пред тях блещукаха няколко фенера, затова Ролф се прекатери през оградата, но тя беше ниска и коловете ѝ не можеха да го укрият добре. Малко по-нататък беше познатият дом на съдията Хъбел с гъстите му храсти. Ролф избърза натам и след миг се скри така, че можеше да вижда по нещичко от приближаващите се части. Те не се отличаваха много от току-що отминалите, но бяха много по-многобройни — поне един полк — и когато изпълниха улицата на селището, един офицер извика „Стой!“ и даде нови заповеди. Изглежда, че се канеха да спрат за през нощта. Един войник се доближи до оградата, за да я начупи за огъня, но някакъв офицер му се скара. Те намериха друго гориво и запалиха двадесетина или повече огньовете по пътя и в съседното пасище. Ролф се намери в нещо като капан, защото след по-малко от два часа щеше да се развидели.

Най-простият изход беше да влезе вътре; той се промъкна тихо около къщата до прозореца на стаята на госпожа Хъбел. Това беше време на нервно напрежение и три-четири почуквания по стъклото бяха достатъчни да събудят любезната жена. Мъжът ѝ неведнъж се беше връщал по този начин.

— Кой е? — попита тя през малък отвор в рамката.

— Ролф Китеринг — пошепна той. — Къщата е заобиколена от войници. Не можете ли да ме скриете?

Дали можеше? Бихте ли могли да си представите една американка да каже „Не“ в такъв момент?

Той тихичко се вмъкна вътре.

— Какво ново? — попита госпожа Хъбел. — Казват, че Макдоноу победил на езерото, но Платсбърг бил превзет.

— Съвсем не, Платсбърг си е наш, Макдоноу плени флотата. Аз съм почти сигурен, че цялата британска армия се изтегля обратно в Канада.

— Слава богу, слава богу — каза тя с жар, — знаех си, че трябва да е така. Но шшшт! — Тя сложи за предупреждение пръст на устните си и посочи към една от стаите: — Британски офицер.

Госпожа Хъбел донесе две одеяла от гардероба и го заведе на тавана. В най-ниската част на стряхата имаше малка вратичка към килер с разни вехтории. Там Ролф постла одеялата, изтегна уморените си крака и скоро заспа дълбок сън.

Призори засвириха тръби, станът се раздвижи. Офицерът в къщата стана и се изправи на входната врата. Стоеше там на стража да пази къщата. Другарите му офицери се присъединиха към него. Госпожа Хъбел сложи закуска. Те я изяха мълком, доколкото може да научи Ролф. Платили я и начело на полка поели към север, като оставили офицера все още да стои на вратата.

След малко Ролф чу предпазливи стъпки на тавана, вратата се отвори, в пролуката се появи спокойното хубаво лице на госпожа Хъбел и тя остави с успокояващо кимване чаша кафе, малко хляб и купа качамак с мляко. И само тия, които са пътували и стояли гладни дванадесет часа на деветнадесетгодишна възраст, знаят колко вкусно беше всичко това.

От мъничкото прозорче за проветряване Ролф виждаше пътя пред къщата. Все по-голямата врява от човешки гласове го подготви за нови войски, но все пак се изненада, когато видя да се изнизват десет полка с всичките им припаси — храбра армия, обаче никой не би се излъгал в настроението им: те имаха посърналия вид на армия в пълно отстъпление.

[1] Да. Бога ми, човек да не съм, ако не е оттук (фр.). ↑

ОТТЕГЛЯНЕТО НА СЪР ДЖОРДЖ ПРЕВОУСТ

Сражението за град Платсбърг бе свършило, макар да не е било водено, защото духът на Макдоноу беше завладял и сушата, и водата и британският генерал го усети така, както го усетиха стрелците янки, щом британското знаме бе свалено от мачтата на „Доверие“.

Сега сър Джордж Превоуст беше изправен пред много важно решение: можеше да си пробие път през Саранак и да настъпи към Олбъни, но съобщенията му щяха да бъдат отрязани и щеше да зависи за снабдяването от враждебно население. Всеки ден пристигаха нови групички стрелци от планините. Преди да стигне Олбъни, техният брой можеше да надхвърли числеността на неговите войски и какво ще прави тогава? Освен ако Великобритания прати нова армия или флота да го подсили, ще трябва да последва участието на Бургойн^[1]. Превоуст не искаше да се излага на такава опасност и на единадесети през нощта, осем часа след победата на Макдоноу, издаде заповед: „Изтегляне в Канада.“

За да запазят в тайна своя ход колкото може по-дълго, до залез-слънце не се допуснаха никакви промени. Те с нищо не се издадоха пред обсадения град: американците не биваше да имат възможност да се възползват от огромните предимства, морални и материални, като преследват отстъпващия враг. Трябваше да станат сутринта и да открият, че неприятелят е минал благополучно границата. Планът беше безукорен и щеше да бъде изпълнен докрай, ако сър Джордж нямаше работа с враг, не по-малко умен от самия него.

Колко жадно поглъщаше Ролф сцената на пътя в Чейзи, колко много значеше тя! Как му се искаше да полети с прочутата си най-голяма бързина с вълнуващите новини! Положително за два и половина часа би могъл да уведоми своя командир. И той гледаше с някаква самодоволна гордост прогонената великолепна и пищна войска на нашествениците.

Към края се зададе блестяща редица господа с разкошни пурпурнозлатни униформи. Колко войнствени изглеждаха, колко внушителни в сравнение със зле облечените стрелци от Върмонт и грубите ловци от Адирондакските планини! Колко по-красива е желязната сабя, обсипана със скъпоценни камъни, отколкото сабята от проста сива стомана!

Госпожа Хъбел стоеше на вратата, когато те се изравниха с къщата. Всички до един я поздравиха учтиво. Стражът ѝ получи заповед да се присъедини към полка си. Госпожа Хъбел размаха бонето си в отговор на вежливия им поздрав и не можа да се сдържи да не се обади:

— Какво ще кажете за моето пророчество, сър Джордж, и за обещаните кесии?

Ролф не можеше да види своята домакиня, но чу гласа ѝ и видя изумителното въздействие на думите ѝ. Британският генерал опъна поводите на коня си.

— Дадената дума е задължение за всеки джентълмен, госпожо — каза той. — Всички офицери да хвърлят кесиите си в краката на дамата! — И пръв им даде пример. Чуха се десетина звънтящи тупвания и десетина офицери отдадоха чест и с празни джобове продължиха пътя си.

Хиляда долара в злато събра госпожа Хъбел тая утрин пред вратата си и внуците ѝ до днес разправят тая история.

[1] Бургойн Джон (1723–1792) — английски генерал, претърпял поражение във войната за американската независимост при Саратога в 1777 г. ↑

РОЛФ РАЗКРИВА ЗАСАДАТА

Сведенията на Ролф бяха пълни сега и оставаше само да ги докладва в Платсбърг. Десет полка беше преброил той от скривалището си.

Ариергардът мина в десет часа. В единадесет госпожа Хъбел излезе да поразузнае и съобщи, че всичко е спокойно, доколкото е могла да види в двете посоки, и никъде не се виждат неприятели.

Ролф стисна ръката ѝ в знак на благодарност и напусна къщата, за да измине четиринадесетте мили между Чейзи и Платсбърг.

Освежен и нахранен, млад и силен, представител на справедлива и възтъргжествувала кауза, как се наслаждаваше той на това тичане, как се радваше на своята младост, своята страна, своята сила, своите крака, своята слава на куриер! Тръгнал първо с широка крачка, скоро той тичаше в тръс; когато настъпи пладне, беше изминал шест мили и нещо. Изведнъж чу неясни далечни гърмежи и като забави крачка, скоро разбра, че британските части, изпратени на запад, за да задържат горното течение на Саранак, отстъпват с бой, преследвани от неговите съотечественици.

Верен на разузнаваческия инстинкт, първата му работа беше да открие колко и къде са те. От върха на едно дебело дърво видя червените куртки, изпъстрили една поляна в далечината. После те се изгубиха от погледа в гората. Безредната стрелба премина в залпове, веднъж или дважд. Сетне настъпи кратко затишие. Най-после множество червени куртки излязоха на пътя половин миля пред него. Движеха се много бързо, в пълно отстъпление, и идваха към него. На билото на хълма, през който минаваше пътят, Ролф ги видя изведнъж да залягат и да заемат позиция, която представляваше много опасна засада, а половин миля по-нататък, пръснати в гората, се приближаваха, кой тичешком, кой ходом, хората с униформите на любимото му отечество. Бяха помели врага пред себе си преди малко, но обучените войници лесно се съвземат от паника, ако имат смел водач, и видели удобен случай в завоя на хлътналия в дълбоката

падина път, бягащите британци се обърнаха като глиган срещу подгонили го кучета. На американците не можеше и през ум да им мине, че са там. Болката на американците беше в прекалено големия успех. Обичайната предпазливост като че ли ги беше напуснала, те тичаха накуп по тесния път, заграден от двете страни с гора и врязващ се малко по-нататък в глинести стръмнини. Те отиваха направо към смъртта. На всяка цена трябваше да ги предупреди. Ролф се хлъзна надолу по дървото и без да излиза на открито, хукна с всички сили към засадата. Беше единственият хълм по тия места — наричаха го Бийкмънз Райз. Колкото можеше по-далеч от червените куртки, но все пак на височината, откъдето всичко се виждаше, Ролф скочи върху висок пън и закрещя, както не беше крещял никога в живота си:

— Върнете се! Върнете се! Капан! Капан! — И като вдигна протегнатите си ръце, обърна длани към своите приятели — старовремския знак за „върни се“.

Нямаше нужда да повтаря. Като подгонени вълци се гмурнаха американците в най-близкото прикритие. Излъганата засада изпрати подире им безполезен залп, а Ролф скочи от пъна и се втурна да се спасява.

Разярени от несполуката, двадесетина червени куртки го сподиряха по петите, зареждайки тичешком пушките си. Ролф потърси закрилата на обрасъл с елши мочур и уверен в бързината си, затича напред през гъсталаци и калища. Знаеше, че червените куртки надали ще го гонят дълго на такова място, а другарите му бяха наблизко. Но елшовата горичка свърши при едно поле. Той чуваше храстите да пращят зад гърба му и се спусна в падинка, в долния край на която започваше отново спасителната гора. Това бе съдбоносна грешка. В същия миг, когато излезе на открито, горе от стръмнината изтрещяха пушки и Ролф падна по лице като мъртъв.

Беше превалило пладнe, когато падна. Сигурно беше лежал в безсъзнание около един час. Когато дойде на себе си, все още лежеше в това долче свършено сам. Червените куртки без съмнение бяха продължили бягството си, гонени от янките. Лицето му беше покрито с кръв. Куртката му беше скъсана и окървавена. Единият крачол на панталоните беше раздран и се червенееше, подгизнал от кръв. Главата го болеше, а кракът сякаш беше отрязан. Той разбра, щом се опита да се помръдне: десният му крак беше счупен под коляното. Другите

изстрели го бяха одраскали по едната ръка и главата; последният куршум го беше позашеметил, но без да направи нещо по-лошо.

Той дълго лежа неподвижно, с надеждата, че може да дойде някой от приятелите му. Опита се да вдигне глас, но нямаше сили. Тогава си спомни за димния сигнал, който го спаси, когато се беше загубил в гората. Въпреки ранената ръка, извади кремъка и огнивото и се приготви да накладе огън. Но всичките съчки, които можеше да стигне, бяха мокри от скорошните дъждове. Недалеч на брега имаше стар пън от бор: би могъл да си нацепи подпалки от него и посегна към ножа си. Уви, канията беше празна! Ако беше четири години по-млад, може би щеше да се отчае и да се разплаче. Не беше ли това наистина цял куп излишни беди? Без пушка и без нож как можеше да повика приятелите си?

Ролф изправи смазания си крак тъй, както най-малко го болеше, и полежа известно време. Септемврийското слънце грееше в гърба му и го топлеше. Устата му беше пресъхнала от жажда, а само на тридесетина крачки имаше поточе. След дълго и мъчително пълзене по гърди той се домъкна до водата и пи, докато не можеше да пие повече, тогава си почина, изми главата и ръцете си и се опита да се върне пак на топлото място. Но слънцето се беше снишило отвъд брега на рекичката, долчинката беше на сянка и гробовен студ започна да сковава измъченото от болки тяло на младежа.

Образи възникваха в ума му, а между тях Сай Силван с чудноватите си мъдрости, една от които изпъкваше най-ясно:

„Бедата те сполита само за да те накара да направиш всичко, каквото можеш. След като си направил каквото можеш, успокой се и чакай. Всичко ще се нареди.“ — Да, така беше казал той и подигравката в тия думи му беше обидна сега.

Залезът бавно угасна, задуха нощният вятър, безкрайните часове докараха мрака, който обзе и него. Това като че ли наистина бе най-страшното изпитание в неговия живот. Беше ранен, умираше от студ, безпомощен, не можеше да направи нищо друго, освен да чака и да умре.

Когато се събуди, блестяха звезди; беше изтръпнал от студ, но умът му беше бистър.

„Това е война — помисли си той — и бог ни е свидетел, че никога не сме я искали. — И пак си помисли: — Когато предложих

услугите си на родината, аз ѝ предложих живота си. Готов съм да умра, но не съм искал да умра така.“ — И пак изпадна в блажен унес.

Но той бе син на корав народ: искрицата живот не гаснеше у него толкова лесно, пламъчето ѝ можеше да затрепти, да намалее и да припламне пак. В студения тъмен час, когато светлинката на живота мъждее най-много, той се събуди от чудната, прекрасната музика на силен кучешки лай; след една минута го чу по-наблизо, след това досам него, и Скукъм, лекомисленият, непокорният, верният Скукъм се разскача около него и бясно залая срещу спокойните, нетрепващи звезди.

Недалеч проехтя човешки глас, после друг, а Скукъм лаеше ли лаеше.

Ето, храстите зашумоляха наблизо, един човек излезе, коленичи, притисна ръка до челото на умиращия воин, до сърцето му. Ролф отвори очи, човекът се наведе над него и тихо промълви:

— Нибоуака! Това съм аз, Куонаб.

* * *

Тая вечер, когато победоносните щурмоваци се бяха върнали, Платсбърг бе град на радостен, благодарен изблик на безгранична човешка обич. Разказваха се вълнуващите преживелици на деня, на решителния миг, как при всяко безнадеждно положение се случвало някакво просто, естествено, сякаш предопределено чудо, за да подпомогне и защити каузата на родината им. Преследването на бягащия ариергард, засадата оттатък билото, появяването на американския разузнавач тъкмо навреме, за да ги предупреди, стрелбата и изчезването му — всичко това бе предмет на разисквания.

Веселият Симор и мълчаливият Фиск разказаха за разузнаването си по пътя на сражения враг и всички взеха да питат: „Къде е Китеринг?“ Така всички заприказваха и един войник показва нож, който намерил близо до мястото на засадата, с инициалите „Р. К.“ на дръжката.

И ето един мургав разузнавач се надигна, взря се в ножа и бързо напусна стаята. След три минути той стоеше пред генерал Маком; думите му бяха малко, но от сърце:

— Това е моето момче, Нибоуака; това е Ролф; сърцето ми казва, че е той. Пусни ме да отида. Усещам го да ми се моли да дойда. Пусни ме да отида, господин генерал! Трябва да отида!

Само един велик мъж може да прозре в сърцето на човек, който рядко проговарва.

— Можеш да отидеш, но как ще го намериш сега през нощта?

— Ъф, аз намеря него — и индианецът посочи дребното жълто псе с наострени уши, което се беше промъкнало по петите му.

— Желая ти успех; той беше един от най-добрите — каза генералът, когато индианецът си тръгваше, сетне добави: — Вземи още един-двама души и ето, вземи това — и му протегна една манерка.

* * *

Ето как стана зората да види Ролф на носилка, носена от тримата му другари-разузнавачи, а Скукъм да подскача напред и да поглежда ту насам, ту натам — тоя път те положително нямаше да бъдат изненадани от никаква засада.

И тъй най-голямото нещастие, връхната точка на бедата — загубата на ножа — това, което повече от всичко беше разбунтувало Ролф против съдбата, се оказа спасителен път, ключ от тъмницата му, златната верига, която му помогна да се измъкне от пропастта.

БОЛНИЦАТА, ПЛЕННИЦИТЕ И ДОМАШНИЯТ КЪТ

Можеха да намерят фургон или талига, но пътят бе неравен и затова тримата се сменяха да го носят. Тъй стигнаха до езерото, където ги чакаше бързото и гладко плъзгащо се кану, а след още два часа го внесоха в болницата в Платсбърг.

Кракът му бе наместен веднага, раните му — превързани, той бе затоплен, умит и нахранен. И когато утринното слънце огря стаята, тя бе изпълнена с покой и мир.

Генералът дойде и поседя до него, и думите, които му каза, бяха достатъчна, радостна отплата за раните му. Макдоноу също мина през болничната стая и топлотата, излъчвана от неговото присъствие, пропъди смъртта от много легла, където силите на ранените гаснеха, душите едва се крепяха, бяха готови да се предадат.

Ролф не си даде пълна сметка за това тогава, но много по-после му стана ясно, че това бе значението на изтъркания израз: „Той им вдъхна нова надежда.“

Нямаше човек в града, който да не беше убеден, че войната е свършила. Нямаше човек в града, който да се съмняваше, че каузата на неговата родина бе спечелена.

Три седмици е дълго време за един младеж, почти навлязъл в мъжките си години, но имаше и много радости, с които да се убива времето. Майките от града идваха и четяха, и приказваха. Имаше новини от фронта. Имаше победи в открито море. Другарите му идваха да поседят при него: Симор, бегачът, най-веселият човек, който някога е копнял за театрална сцена и удоволствията на живота; Фиск, мълчаливият, и Макгласин със сухите си духовити забележки. Това бяха светли и приятни часове. Имаше и други. Идваше една румена върмонтска майка, чиито трима синове бяха загинали като топчии при Макдоноу и разправяше за това със спокоен глас като човек, който говори за нещо, с което се гордее най-много. Да, тя се радваше, че е родила трима такива синове и тримата загинали в такъв славен ден.

Само да знаеха управниците на Англия, че това бе духът на цялата страна, колко право би било да се запитат: „Каква полза има, ако спечелим няколко битки и опожарим няколко града? Това е малка и преходна печалба, защото има едно нещо, което никакви армии, кораби или закони, или земни сили, или дори самият ад не могат да преодолеят и смажат, — само то е важно и трайно — това нещо, с което са просмукани тия хора, което се съсредоточава в такива души, като на тая върмонтска майка, непоколебима, горда, способна да се радва на тежката си загуба.“

Но това бяха хора, които идваха и си отиваха; имаше двама, които рядко не бяха при него — високият, подвижен мъж с мургаво лице и лека походка и жълтата му сянка — вечно непопулярното, хапливо псе с наострени уши, което със силата на принуждението владееше всичките територии на равнището на пода, близки, намиращи се под кревата, обхващащи и ограничени от четирите му четвъртити крака.

Нощем леглото на Куонаб се състоеше от едно одеяло недалеч от кревата, а поставената от самия него задача през деня бе да гледа ранения и с разни хитрини и измами да го подвежда да яде все повече.

Гарнизонната служба бе лека сега, затова Куонаб, придружен от Скукъм, излизаше в гората, която гъмжеше от глухари. Радостното задължение на Скукъм беше да намери и да вдигне птиците, за да кацнат на някое дърво, и да джавка отдолу, докато Куонаб безшумно се приближи с лъка и тъпите стрели, за да напълни ловджийската си чанта; и тъй най-хубавата храна бе винаги в изобилие пред леглото на болния.

Ролф лесно победи болките си от самото начало и след една седмица се хранеше добре, спеше добре и видимо се оправяше от ден на ден.

Тогава веднъж в безоблачни зори, които предвещаваха тържество на слънцето, индианецът взе на заем барабан от един оркестрант и застанал на най-високия бруствер, загледа през тъмните води към просветващите планини. Там върху мъничък огън той сложи тютюн, когато Гизис Бляскавият запали назъбения ръб на света при Върмонт, и като зачука лекичко с едната пръчка, вдигна поглед нагоре подир жертвения стълб дим и запя на родния си език:

*„Татко, аз изгарям тютюн, аз пуша за теб,
аз нея, защото сърцето ми пее.“*

Приятни приказки от американския Изток често се чуваха край леглото на Ролф. Истории за домове в планините, разкази за огнища, край далечни езера и потоци, спомени за златокъдри деца, които чакат завръщането на татко или батко от войната. Жени идваха да търсят съпрузите си, майки, за да приберат синовете си, та да възстановят силите си у дома. И собствените му копнежи се носеха назад и все назад към каменистото стопанство на бреговете на широкото езеро Джордж.

След две седмици можеше вече да сяда. След три можеше да куцука и обикаляше града, когато дните бяха топли.

И сега се запозна с пленниците. Те имаха силна охрана и бяха над стотина души. Изпитваше особено чувство, като ги караше там. Струваше му се неамериканско да държиш в плен човешко същество, но си даваше сметка, че е необходимо да ги държат като заложници и за размяна.

Откри, че някои бяха навъсени зверове, но мнозина бяха добри и дружелюбни и се оказваха приятни хора.

При второто му посещение познат глас го поздрави:

— О, Ролф! Comment ça va?^[1] — И той с болезнена радост поздрави Франсоа ла Кол.

— Ти ще ми помогнеш да избягам, Ролф, нали? — и нисичкият французин зашепна с намигване: — Сега имам седем дребосъчета в Ла Ривиер, дето нямат брашно и мислят техният папа мъртъв.

— Ще направя всичко каквото мога, Франсоа — и от видението на опустелия дом гласът му прозвуча приглушено и нещо го задави в гърлото. Спомни си и куршума от мускета, който бе преднамерено изсвирил на безопасно разстояние над главата му. — Но — добави той с разтреперан глас — аз не мога да помогна на един неприятел на родината ми да избяга.

След това Ролф се посъветва с Макгласин, разказа му цялата история на случката край мелницата и Макгласин със сърце, достойно за широките му рамене, напълно разбира положението, отиде при генерал Маком и му представи цялата работа с такава молба, че само

след шест часа Франсоа със специален пропуск за минаване през бойните линии крачеше към Канада, свободен до края на войната.

Имаше още едно лице, което Ролф позна, — с хлътнали бузи, отпусната долна челюст, моравосиво. Имаше бяла брада и мустаци. Той не позна Ролф, но Ролф го позна, защото това бе Мики Китеринг. Как бе избягал от затвора и се присъединил към неприятеля, бе епизод от първата година на войната. Ролф бе потресен от съсипания вид на чичо си. Не можеше с нищо да му помогне. Да открие кой е значеше да го постави в положението на предател, затова под предлога, че е стар човек, издействува да го настанят по-удобно и от собствения джоб му осигури достатъчно тютюн. След това в сърцето си му прости и се дръпна настрана. Те никога не се видяха пак.

По-голямата част от милицията бе разпусната след голямата битка. Оставени бяха неколцина разузнавачи и толкова войници, колкото да попълнят гарнизона на форта и да пазят пленниците. Всеки ден имаше по някоя радостна раздяла — хората, които си имаха дом, се прибираха у дома. И мисълта, която бе непрестанно зряла в Ролф, го завладя напълно. Той куцешком отиде в щаба:

— Господин генерал, мога ли да получа отпуска... да отида... — той се поколеба — ... у дома?

— О, Китеринг, аз не знаех, че си имаш дом. Но, разбира се, ще ти дам един месец отпуска и полагащата се заплата.

Шамплен е езеро с два вятъра: северният духа шест месеца с много малко промени, а южният — останалите шест с незначителни отклонения.

На другата утрин едно кану от брезова кора се плъзгаше към юг, гонено от цялата сила на вятъра, Ролф седеше полулегнал по средата. Куонаб беше на кърмата, а Скукъм — на носа.

След два дни бяха в Тикондерога. Тук лесно намериха кой да им помогне при пренасянето по сухо и вечерта на третия ден Куонаб върза Скукъм с въже около врата и те слязоха пред стопанството на Хендрик.

Дървата ярко пламтяха и от гърнето с вечерята кълбеше пара, когато отвориха вратата и намериха семейството, събрано около трапезата.

„Аз не знаех, че си имаш дом“ — беше казал генералът. Трябваше да бъде сега тук, за да види как бе посрещнат гостът. Ако войната поражда такъв дух у хората, тя е толкова благословена,

колкото и проклета. Атмосферата беше преситена с него и Ван Тръмпърови, когато видяха вътре да влиза с куцукане техният герой, бяха трогнати до сълзи. Обич, състрадание, гордост и нежност бурно се надигаха във всяко сърце, което знаеше: „Нашият брат, нашият син се е върнал, ранен, но достоен и покрит със слава.“ Да, Ролф си имаше дом и опиянен от това откритие, той ги целуна всички наред, дори Анет с пламналите бузи и блеснали очи, при все че всъщност си плати за това, защото то породи у нея стеснително отчуждение, което трая много дни.

Старият Хендрик не спираше да ломоти:

— Ох, аз целия усмивка; това хубаво, я! Къде това проклето куче? Я, не го връзвай, то нека той път има кокошка за радост.

— Марта — каза Ролф, — ти ми каза да дойда тук, ако бъда ранен. Е, ето ме и нося цяло кану с разни неща, в случай че не ще мога да отработя своя дял на нивите.

— Ти какво разправя, мой момче, ти не трябва донесе тия неща; ти знае ние тебе обича тука и всяко път ти дойде аз порадвам, а тая Анет, тя само плаче, откак ти на война.

— Ах, майко, не съм плакала; ти плачеше и малкият Хендрик! — И Анет извърна пламналите си бузи.

* * *

Октомври с дърветата в пламъци и злато цареше по хълмовете; пурпурни и оранжеви бяха дъбовете и брезите; синьо, задръстено с бяло беше небето горе, а синьото светло езеро бе съвсем бистро.

„О, боже на моите деди — молеше се обикновено Куонаб, — когато стигна страната на добрия лов, нека винаги да бъде месецът на листопада, защото това е единственото най-хубаво време!“ И през тоя безупречен месец на слънчеви небеса и гори, пречистени от всякаква напаст, само една опасност заплашва долините. Защото кой може да поднесе тлеещи въглени до сухите листи на гората, без двете да избухнат в страшния червен бяс, който опустошава хълмовете?

Кой е тоя, който ще допре огъня до кълчища и ще се учуди на буйния пламък? Кой ли, наистина? И дали друг освен някой мечтател би могъл да очаква млад мъж в разцвета на силите си и девойка, току-

що прекрачила границата на стеснението, да се срещат всеки ден на трапезата, да си говорят и да продължават да си играят на братче и сестриче? Достатъчно е само да има една Виржиния на заобиколен от море остров, за да превърне другаря в Павел^[2].

— Марта, аз мисля тия Ролф и Анет не се скара много лошо, а?

— Хендрик, ти бил едно сляп прилеп — каза Марта. — Аз мисли това стопанство до нас доста добър, но Ролф, той каже „Не! Езеро Джордж не хубаво.“ Той иска по-добре всички негови хора отиде на тоя Хъдзън.

[1] Как си? (фр.). ↑

[2] Павел и Виржиния — герои на едноименния идиличен роман от френския писател Жак Сен-Пиер (1737–1814), описващ непорочна младежка любов. ↑

НОВАТА ЕРА НА БЛАГОДЕНСТВИЕ

Когато наближи ноември и отпуската му свърши, Ролф беше вече съвсем на себе си. Всъщност беше се съвзел още преди две седмици, въртеше вилата или брадвата и помагаше в много неотложни работи на стопанството.

Двамата с Хендрик бяха вдигнали чудесен обор от цели трупи на длъб и зъб като фина мебел и с покрив от брезова кора над настланото сено.

Но имаше и друга сграда, над която Ролф бе работил ден и нощ. Не беше горска хижа, а висок и величествен замък, разкошен и просторен, населен с тия, които обичаше, и с любов. Не до езерото тук, нито до реката, която беше харесал, а по-високо от върховете на високите планини се издигаше той и Ролф го градеше и градеше, докато месецът бе почти изтекъл. Едва тогава се реши да потърси помощ и Анет беше тая, която обеща да му помогне да довърши сградата.

* * *

Да, брегът на езерото Джордж бе област на сиромашки стопанства. А беше и настрана от всякакви пътища. Не беше нито Шамплен, нито Хъдзън и Хендрик след десет години тежък труд, с който едва изкарваше прехраната, лесно се съгласи. Идущото лято трябваше да изберат място за новия си дом. Но сега Ролф трябваше да се върне в Платсбърг.

На първи ноември Ролф и Куонаб се представиха на генерал Маком. Нямаше почти никаква работа, освен приготовления за зимата. Нямаше изгледи за нови неприятности от страна на северните им съседи. По-голямата част от милицията вече беше разпусната и двамата се бяха върнали в Платсбърг само за да бъдат уволнени с почести, за да бъдат и двамата отличени с боен медал с допълнителна

почетна значка към медала на Ролф за безстрашното нападение за обезвреждане на британските оръдия.

* * *

Войната и нейната безпощадност най-сетне бяха свършили. „Най-голямата злина, която може да сполети една страна“ — наричат я някои и все пак тая война беше свършила три много хубави неща: взаимното недоверие между щатите бе изчезнало, защото сега те бяха войници, били се рамо до рамо, „яли от един казан“; малката Канада, дотогава разпокъсана и разединена, се беше стопила в пещта, споила се беше в нов народ, способен вече да отстоява собствените си права. Англия, станала безочлива благодарение на дългогодишните си успехи по море, бе получила урок по възпитание и справедливост, защото врагът, когото беше презирала и оскърбявала, се беше показал като неин равен, цар от поколението на морските царе. Ненужната битка при Нови Орлеан, водена две седмици след официалното приключване на войната, показва, че неопитните стрелци от Тенеси бяха повече от достойни противници на калените ветерани, победили великия Наполеон, и с това бяха отстояли на суша честта на звездното знаме.

Войната донесе неизмерими материални загуби на всички засегнати, но и някои трайни печалби поне на двамина. На двадесет и четвърти декември 1814 година бе подписан Гентският договор и пушките бяха закачени по стените на хижите. В договора не се споменаваше нищо за причината на войната — правото да претърсваш чужди кораби в открито море. Защо да говорят за нея? Ако някое голямо момче тормози друго по-малко и бъде изневиделица повалено с един удар, не е необходимо да се изложи в официален документ, преди двамата да си стиснат ръка, че „Аз, Джон, от едната страна, а именно тормозещият, с настоящото се съгласявам, обещавам и договарям да се въздържа в бъдеще за вечни времена да тормозя теб, Джонатан, от другата страна, а именно тормозения.“ Тая подробност вече бе уредена по самата логика на събитията. Правото за претърсване бе умряло, преди да се роди мирът, та дори и мястото, където е погребано, е отдавна вече забравено.

Ролф и Куонаб се заловиха отново с лов тая зима, а веднага с настъпването на пролетта и щом свърши сеитбата, той и Ван Тръмпър си избраха стопанства. Всеки долар, който успяха да намерят, бе вложен в хубави земи по полегатите склонове в горното течение на Хъдзън. Ролф настояваше да направят възможната най-голяма покупка. Хендрик малко нещо се страхуваше така да изгори всички мостове зад гърба си. Но купувач за неговото стопанство се намери неочаквано бързо, човек, който не разбираше много от земеделие, и пътят се отваряше сам. Сватбата стана чак на следващата година, когато Анет навърши деветнадесет, а Ролф — двадесет и една година. Домът, в който се нанесоха, не беше точно замък, но много по-завършен и човешки.

Това бе началото на ново селище. Има ли достатъчно добра земя, всичко друго е лесно: съседите им ставаха все повече, всички парцели бяха откупени. Ролф и Хендрик започнаха да забогатяват и Хендрик в крайна сметка беше благодарен за далновидната настойчивост, която на времето бе сметнал за твърде прибързана, да купят колкото могат повече земя. Сега тъкмо това беше добре дошло, защото в бъдните години порасналите му синове щяха да бъдат осигурени и да си останат у дома.

Праговете на реката предлагаха, както Ролф бе предвидил, прекрасен източник на енергия. Много рано той отвори дюкян и захвана търговия с кожи. Сетне благодарение на грижливата си спестовност можа да си направи дъскорезница, а около нея израсна селище с пощенска станция, която носеше името на Ролф върху табелата.

Куонаб, разбира се, беше дошъл с Ролф, но отбягваше къщата, а още повече, когато тя порасна. В едно отдалечено и закътано местенце той си построи вигвам.

Скукът трябваше да раздели предаността си, но реши въпроса, като раздели времето си между двете жилища. Той не се промени много, но се издигна поне до основния зоологически факт, че кокошките не са яребици, и с това си осигури високомерното разположение на кудкудякащата тълпа, която се събираше сутрин при

повикването на Анет. Да, направи дори и още една стъпка напред, защото се случи веднъж храбро да прогони непросветеното куче на един съсед, „едно долнопробно псе“, чиито орнитологически схващания бяха толкова прости, колкото са били отначало неговите.

Всичко това говореше добре за него, защото сега му беше вече трудно да се учи: не беше вече млад и преди да види осмата пролет да стопи снеговете, бе повикан в Страната на добрия лов, където няма бодливи свинчета, а кокошките са в изобилие от всички страни и няма наблизено човек, който да ти се бърка в радостта.

И въпреки всичко, когато умря, той остана жив. Споменът за него остана завинаги свеж, защото Скукъм номер две запълни неговото място, отстъпи го на Скукъм номер три и тъй родът им продължава до ден-днешен.

КУОНАБ СЕ ВРЪЩА У ДОМА

*Хората си имат едно такова пълзящо
разумно съждение, което е винаги право и
справедливо на края, само че бавно се стига до
него...*

Из мъдростите на
Сай Силван

Минаха се двадесет години. Ролф възмъжа и преуспя. Беше вече човек с имот и семейство, защото дюкянът и дъскорезницата лесно умножаваха парите, а сламенорусите главици пристигаха на редовни интервали.

И когато годините придадоха зрелост на мисълта му, а добрите богове на златото напълниха кесията му, животът му стигна до пълен разцвет. Той имаше прекрасен творчески ум, беше роден и закърмен от стар, чистокръвен корен; с непроменими принципи, възпитан от добра майка, отгледан в люлката на злополучията, обучен в училището на лишенията, развил се в простора на природата, посветен в горския живот, обгорен от огъня на бедствията, заставен да повярва в себе си, вдъхновен от високото вдъхновение на себепожертвувателното родолюбие, — всичко хубаво в неговия нрав блестеше, както блести златото в разжарения огън: тежките удари, които утвърждават или смачкват, бяха го утвърдили; металът беше излязъл чист и в голямата долина Ролф Китеринг беше човек с име.

Родината винаги има нужда и винаги търси такива хора. Облечените с власт, които познават и преценяват хората, скоро го откриха и техният посланик бе побелелият стар Сай Силван.

Понеже беше зает човек, Ролф се боеше да разшири дейността си. Понеже беше много зает човек, партията беше разбрала, че има нужда от него. Така най-сетне този въпрос се реши и след известно време Ролф влезе в Капитолия в Олбъни, стисна ръката на стария

собственик на дъскорезница като на свой колега и запълни едно почетно място в съветите на щата.

Всяка промяна разширяваше дейността му. Всяка година обществените му задължения ставаха все по-големи, а животът — все по-широк. От Олбъни отиде в Ню Йорк, в търговския и финансовия свят; а най-после високата му мъжествена фигура стана добре известна във Вашингтон и всички уважаваха здравия му разум и честните му търговски отношения. И въпреки всичко всяка година по време на ловния сезон успяваше да прекара няколко седмици с Куонаб в горите. Обикаляше старите ловища, изживяваше наново дните на лова в своите младини. И всичко стана два пъти по-интересно, когато Ролф втори се присъедини към тях, заживя с тях и обикна всичко това.

Но това вече не беше животът на Китеринг, а по-скоро редки случайни периоди и старият Куонаб все по-ясно и по-ясно си даваше сметка, че те се срещат само в миналото. Когато голямата къща бе издигната на речния бряг, разбра, че пътищата им окончателно се разделят. Уважението му към Нибоуака бе пораснало почти до обожание и все пак той знаеше, че от година на година пътеките им се срещат все по-малко. Ролф го беше надрасъл; той беше пак самин, както в деня на първата им среща. Годините го бяха надарили с известно прозрение и той долавяше, че времената се бяха променили и той живееше живота на отминали дни.

„Моята мъдрост е мъдростта на гората — казваше той, — но горите вече изчезват: след някоя и друга година няма да има вече дървета и моята мъдрост ще бъде глупост. В тая страна има сега едно голямо, силно нещо, наречено «търговия», което ще изяде всичко и самите хора. Ти си достатъчно мъдър, Нибоуака, за да гребеш лодката по течението, ти си станал такъв, че огромният великан е на твоя страна и неговата сила те прави велик. Но това не е за мен, затова, стига да имам достатъчно, за да се нахраня, и спокойствие, за да спя, аз съм доволен да се радвам на светлината.“

В противоположния на големия дюкян край на долината живееше той в шатър, от който лесно можеше да вижда изгрева. Двадесет и пет години, добавени към петдесетте, които беше прекарал в земята на Мейн Мейано, бяха замъглили очите му, бяха лишили краката му от пружиниращата стъпка, бяха напръскали главата му със зимния скреж. Но не бяха променили духа му, нито го бяха научили по-

малко да обича боровата гора и изгрева. Да, дори по-често, отколкото в миналите дни отиваше той с песенния си тъпан на молитвената скала, на своя „айдахо“^[1], както би я нарекъл западният червенокож. И там, понеже беше висока и духаше студен вятър, той си направи малък, обърнат към изток шатър.

Беше стар и му беше трудно да излиза на лов, но сега имаше силна ръка да се грижи за него — той си помисляше понякога несъзнателно за това, — ръката на петнадесетгодишното момче, което бе закрилял едно време. Нямаше недостиг от храна или завивки във вигвама, нито от свобода в гората под скалата на изгрева. Но имаше глад, който далновидният Нибоуака не можеше да уталожить, нито можеше дори да заговори за него. И Куонаб си издигна друг молитвен шатър, за да гледа как слънцето залязва зад планината. Седнал пред малкия огън за настройване на песенния тъпан, той често пееше на пламналите небеса: „Аз принадлежа на залеза сега, аз и моят народ — пееше той, — нощта се спуска над нас.“

Един ден непознат човек дойде в планините. Дрехите му бяха дрехи на бял човек, но главата, краката, очите, кръвта му, походката и душата бяха на червенокож индианец от Запад. Той дойде кой знае откъде с послание до тия, които не го познаваха: „Спасителят идва, избавителят, когото Хайауата е заръчал да чакаме. Той идва със сила да спаси червената раса и неговите люде трябва да запеят песента на танца на сенките, докато дойде духът и в едно видение ни научи на мъдрост и на своята воля!“

Не при белия човек, а при самотния индианец в бърчинката между хълмовете дойде той и песента, която му донесе и на която го научи, бе песен на скърбящ народ, търсец своя отец:

*Татко, смили се над нас!
Душите ни са жадни за теб.
Няма нищо тук, което да ни задоволи.
Татко, ние се прекланяме пред волята ти.*

Тая нощ те пяха край огъня и се молеха, както се молят индианците: „Татко, смили се и ни води.“ Куонаб пях новата песен и разбра, че тая песен е вест за него.

Непознатият продължи пътя си, защото беше пратеник, но Куонаб повтаряше песента наново и наново и тогава му се яви видението, както трябваше да се яви, а с него и знанието, което търсеше.

Никой не го видя, когато си отиде, но десетина мили по на юг по реката той срещна ловец и го помоли:

— Кажи на мъдрия, че съм чул новата песен. Кажи му, че съм видял видението. Ние принадлежим на залеза, но новият ден иде. Аз трябва да видя земята на Мейн Мейано, земята на изгрева, където слънцето се вдига от морето.

Повече не го видяха. Но на другия ден Ролф чу за това и на следващата сутрин тръгна набързо за Олбъни. Скуъм четвърти скочи в неговото кану, когато се отблъсна от брега. Ролф понечи да го върне, но кучето така се молеше с очите и опашката си! Изглежда, че трябваше да дойде, щом щяха да търсят стареца. В Олбъни те научиха нещо: „Да, индианецът замина с парахода преди няколко дни.“ В Ню Йорк Ролф не направи опит да проследи приятеля си, а се качи на парахода за Стамфорд и забърза към старата позната гора, където беше живял, и страдал, и прогледнал като момче.

Сега имаше къща близо до скалата, която и днес се нарича Скалата на Куонаб. От обитателите ѝ научи, че в най-тихите часове на миналата нощ били чули удари на индиански тъпан и проточено пение, което не излизало от гърлото на бял човек.

Сутринта, когато се раздени, Ролф побърза на мястото, като се надяваше да намери поне индиански стан, където едно време беше стоял шатърът. Там нямаше стан, но когато се качи по-нависоко, за да погледне по-надалеч, последният Скуъм се наежи от страх пред някакъв чудноват предмет — човек, който не се помръдваше. Дългата му права коса беше почти бяла, а до него, замлъкнал завинаги, лежеше песенният тъпан на племето му.

И тия, които бяха чули скръбните звуци предишната нощ, научиха сега от Ролф, че това бе Куонаб, върнал се на мястото на своята почивка, и че песента, която бе пял, е била песента на танца на сенките:

„Смили се, Уааконда.

*Душата ми е вечно жадна.
Няма нищо тук, което да ме задоволи,
аз ходя в мрака,
смили се над мене, Уааконда!“*

[1] Бисерът на планините (инд.). ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.